

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΗΜΕΙΟ ΕΠΑΦΗΣ
“ΕΥΡΩΠΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ, 2014-2020”

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΠΟΛΕΩΝ IV

Η Πολιτιστική Διπλωματία
των Διεθνών Δικτύων Πόλεων

Αντώνης Καρβούνης

β' αναθεωρημένη &
εμπλουτισμένη έκδοση

Ευρώπη για
τους Πολίτες

Με τη συγχρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Προγράμματος ‘Ευρώπη για τους Πολίτες’

Αθήνα 2018

**Στη μνήμη του Συναδέλφου,
Φίλου και Αδελφού Δημήτρη Τζανάκη**

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ**

**ΕΘΝΙΚΟ ΣΗΜΕΙΟ ΕΠΑΦΗΣ
«ΕΥΡΩΠΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ, 2014-2020»**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΠΟΛΕΩΝ IV

**Η Πολιτιστική Διπλωματία
των Διεθνών Δικτύων Πόλεων**

Αντώνης Καρβούνης

**β' αναθεωρημένη &
εμπλουτισμένη έκδοση**

Αθήνα 2018

Σύνταξη-Επιμέλεια Κειμένων:

Δρ. Αντώνης Καρβούνης, Στέλεχος του Υπουργείου Εσωτερικών, Πρόεδρος της Διυπουργικής Επιτροπής του άρθ.4 παρ.2β του ν.3345/2005, Εθνικό Σημείο Επαφής του Ευρωπαϊκού Προγράμματος «Ευρώπη για τους Πολίτες, 2014-2020» και των Ευρωπαϊκών Ομίλων Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ), Επιμελητής του Δελτίου Διεθνών και Ευρωπαϊκών Θεμάτων & Αναπτυξιακού Σχεδιασμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης του ΥΠΕΣ. Διδάσκει Περιφερειακή Ανάπτυξη και Τοπική Αυτοδιοίκηση, Σχεδιασμό και Υλοποίηση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών 'Εθνική και Ενωσιακή Διοίκηση' του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης και στο Ινστιτούτο Επιμόρφωσης του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης.

Μεθοδολογικό υπόμνημα

Τα στοιχεία της παρούσας μελέτης έχουν αντληθεί από τη βάση δεδομένων της Επιτροπής του άρθ.4 παρ.2β του ν.3345/2005, τις σχετικές ιστοσελίδες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των διεθνών δικτύων πόλεων.

ISBN: 978-618-83424-5-3

Απαγορεύεται η μερική ή ολική αναδημοσίευση του έργου αυτού, καθώς και η αναπαραγωγή του με οποιοδήποτε μέσο χωρίς την άδεια του εκδότη.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Σε έναν κόσμο που αντιμετωπίζει πολυδιάστατες προκλήσεις και συγκρούσεις, ο πολιτισμός μπορεί να συμβάλλει σημαντικά στην υπέρβαση των διαφορών, την ενίσχυση των ευάλωτων κοινωνιών και τη βελτίωση των διεθνών σχέσεων. Η Ευρώπη θεωρείται ανά τον κόσμο ως ήπιος πλούσια σε πολιτιστική κληρονομιά και δραστήριες δημιουργικές δυνάμεις. Ο πολιτισμός πρέπει, επομένως, να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της εξωτερικής δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο πολιτισμός στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ αποτελεί έναν από τους τρεις πυλώνες της ευρωπαϊκής ατζέντας για τον πολιτισμό (2007). Η ανάπτυξη μιας στρατηγικής προσέγγισης στον τομέα αυτόν αποτελεί προτεραιότητα για τα προγράμματα εργασίας του Συμβουλίου για τον πολιτισμό από το 2011. Ένα μεγάλο βήμα έγινε με την προπαρασκευαστική δράση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου «Πολιτισμός στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ» (2013-14), η οποία επισημαίνει το σημαντικό δυναμικό του πολιτισμού στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της Ευρώπης και υπογραμμίζει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της έχουν να κερδίσουν πολλά από τον καλύτερο συντονισμό της πολιτιστικής διπλωματίας.

Στον πολιτιστικό και το δημιουργικό τομέα, η ΕΕ έχει ήδη χρηματοδοτήσει πολλά σχέδια, όπως τα δίκτυα δημιουργικών κόμβων ή το πρόγραμμα «Πολιτισμός+» των κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ) και τα προγράμματα για τη στήριξη της πολιτιστικής διακυβέρνησης και την προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου. Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» είναι επίσης ανοικτό στη συμμετοχή των γειτονικών και των υποψήφιων χωρών. Οι αντιπροσωπείες της ΕΕ διοργανώνουν τακτικά δραστηριότητες πολιτισμικής διπλωματίας, ενώ και η αναπτυξιακή συνεργασία της ΕΕ περιλαμβάνει από καιρό στις δράσεις της θέματα που αφορούν τον πολιτισμό και την πολιτιστική κληρονομιά (για παράδειγμα, την αποκατάσταση των χειρογράφων του Τιμπουκτού στο Μαλί). Η στήριξη της ΕΕ προς το Ίδρυμα Anna Lindh στη Νότια Μεσόγειο αποτελεί ένα

ακόμα καλό παράδειγμα πώς ο πολιτισμός θα επηρεάσει την εξωτερική πολιτική της ΕΕ. Για παράδειγμα, το πρόγραμμα «Young Arab Voices» (που έχει πλέον διευρυνθεί προς την ευρωμεσογειακή περιφέρεια) εμβαθύνει το διάλογο μεταξύ νεαρών ηγετών και εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών και αναπτύσσει εναλλακτικά αφηγήματα έναντι του εξτρεισμού και της βίαιης ριζοσπαστικοποίησης.

Ένα άλλο παράδειγμα είναι η υποστήριξη της ΕΕ για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς στη Συρία, που υλοποιείται από την UNESCO, μέσω της οποίας παρέχεται στήριξη στους τοπικούς φορείς για την παρακολούθηση της κατάστασης της κληρονομιάς, τη διατήρησή της και την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου. Στο πλαίσιο της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης (ΑΕΣ), το πρόγραμμα για τον πολιτισμό υποστηρίζει τη συμβολή των κλάδων του πολιτισμού και της δημιουργίας στην αειφόρο ανθρωπιστική, κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη. Ταυτόχρονα, το έργο «Community-Led Urban Strategies in Historic Towns» (αστικές στρατηγικές σε ιστορικές πόλεις με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων) επιδιώκει να ενθαρρύνει την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη με την αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς σε εννέα ιστορικές πόλεις στην Αρμενία, τη Λευκορωσία, τη Γεωργία, τη Δημοκρατία της Μολδαβίας και την Ουκρανία.

Το πρόγραμμα HORIZON2020 στηρίζει, επίσης, την έρευνα σχετικά με την πολιτισμική διπλωματία και δραστηριότητες για την πολιτιστική κληρονομιά μέσω πολυεθνικών και διεπιστημονικών έργων. Σχεδιάζονται μελλοντικά προγράμματα για να στηρίξουν χώρες εταίρους σε διάφορες περιφέρειες· συγκεκριμένα, για την ενίσχυση των κλάδων του πολιτισμού και της δημιουργίας και για την προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου.

Για να στηριχθεί η ΕΕ στην υλοποίηση της στρατηγικής και στη δημιουργία συνεργειών μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων της ΕΕ (αντιπροσωπείες της ΕΕ, εθνικοί πολιτιστικοί φορείς και ιδρύματα, ιδιωτικές και δημόσιες επιχειρήσεις, κοινωνία των πολιτών), το Φεβρουάριο του 2016, δημιουργήθηκε η πλατφόρμα πολιτιστικής διπλωματίας, με έμφαση σε στρατηγικές χώρες. Η πλατφόρμα λειτουργεί από κοινοπραξία πολιτιστικών ιδρυμάτων των κρατών-μελών και άλλων εταίρων και παρέχει συμβουλές σε θέματα πολιτικής, διευκολύνει τη δικτύωση, υλοποιεί δραστηριότητες με

πολιτιστικούς φορείς και σχεδιάζει προγράμματα κατάρτισης για την πρωτοπορία στον τομέα του πολιτισμού.

Από την άλλη μεριά, οι πόλεις αναγνωρίζονται ότι επενδύουν στον πολιτισμό και αποκομίζουν μεγάλο κέρδος όσον αφορά την ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή, όπως καταδεικνύουν οι Πολιτιστικές Πρωτεύουσες της Ευρώπης και η έκθεση «World Cities Culture Report» του 2015. Η Επιτροπή προάγει το ρόλο των πόλεων ως πόλων καινοτομίας και ορθών πρακτικών με την αδελφοποίηση πόλεων και πολιτιστικών χώρων που έχουν παρεμφερή κοινωνικά, οικονομικά και περιβαλλοντικά προβλήματα, ώστε να εξεταστούν τυχόν ευκαιρίες ανάπτυξης. Πρόσφατα με δύο σχετικές προσκλήσεις, η Επιτροπή δρομολόγησε το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Διεθνούς Αστικής Συνεργασίας (2016-2019), προωθώντας την κοινωνική συνοχή μέσω του πολιτισμού και των τεχνών στις μεγάλες πόλεις. Το πρόγραμμα αποσκοπεί να ενισχύσει τους δεσμούς των πόλεων της ΕΕ (ιδίως των πόλεων με περισσότερους από 50.000 κατοίκους) και των πόλεων της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής, της Ινδίας, της Ιαπωνίας, της Βόρειας Αμερικής και της Ασίας. Μέσω του προγράμματος, οι τοπικοί ηγέτες θα μπορέσουν να διασυνδεθούν, να επικοινωνήσουν και να αποκτήσουν νέες προοπτικές για τα πιεστικά θέματα της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης.

Σε αυτό το πλαίσιο, η παρούσα έκδοση θα εξετάσει την πολιτιστική διπλωματία των διεθνών δικτύων πόλεων της πολιτιστικής κληρονομιάς. Ποια η σημασία όμως της πολιτιστικής διπλωματίας στις ημέρες μας;

Πολιτιστική διπλωματία είναι η συστηματική διαχείριση και ανταλλαγή πολιτιστικών δραστηριοτήτων και αγαθών, που ασκείται από δημόσιους ή διεθνείς οργανισμούς, αλλά και από την κοινωνία των πολιτών, μη κρατικούς φορείς και ιδιώτες, με σκοπό την πολιτιστική προβολή των αξιών και αγαθών της κάθε χώρας και με στόχο την αλληλογνωριμία, την κατανόηση, τη συνεργασία, περιλαμβανομένων των οικονομικών συναλλαγών, τη βελτίωση και τη σύσφιξη των σχέσεων σε διεθνές επίπεδο. Πράγματι, σύμφωνα με τον Χ. Γιανναρά, «πολιτιστική διπλωματία ονομάζουμε τη μεθοδική χρήση επιτευγμάτων (ή γνωρισμάτων ιδιαιτερότητας) του πολιτισμού μιας χώρας στην άσκηση πολιτικής διεθνών σχέσεων»¹.

¹ Βλ. Χ. Γιανναράς, Πολιτιστική διπλωματία, Ίκαρος, Αθήνα 2003.

Πολιτιστική διπλωματία είναι, ειδικότερα, η μεθοδική και ιεραρχημένη χρήση του πολιτιστικού αποθέματος μιας χώρας κατά την άσκηση της εξωτερικής της πολιτικής και αποσκοπεί, αφενός στην προβολή στην αλλοδαπή των πολιτιστικών αξιών και επιτευγμάτων της χώρας, στη βελτίωση της εικόνας, και αφετέρου, στη σύσφιξη των σχέσεων με τους άλλους λαούς και στη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης και αλληλοκατανόησης². Είναι, δηλαδή, η μορφή εκείνη της διπλωματίας, η οποία προσβλέπει στην εξοικείωση ενός πολιτισμού και όλων των συστατικών του με των άλλων, ήθη, έθιμα, παραδόσεις, τέχνη, αξίες, ιστορία, γλώσσα με στόχο την άμβλυνση των διαφορών στην επικοινωνία μεταξύ των λαών και εθνών, την επίτευξη αμοιβαίας εμπιστοσύνης και κατ' επέκταση την ανάπτυξη του βέλτιστου βαθμού οικονομικών, πολιτικών, εμπορικών και κοινωνικών σχέσεων³.

Δια της πολιτιστικής διπλωματίας κάθε κράτος προβάλλει τις πολιτιστικές του αξίες, τα επιτεύγματα που απορρέουν από αυτές, καθώς και τη συμβολή τους στο διεθνές περιβάλλον, αποσκοπώντας στην ενίσχυση της πολιτιστικής και κάθε άλλης συνεργασίας με έτερες κρατικές οντότητες⁴. Η πολιτιστική διπλωματία συνεχίζει τις προσπάθειες της εξωτερικής πολιτικής ενός ή περισσότερων κρατών, όταν οι υπόλοιποι παραδοσιακοί τρόποι δεν επαρκούν ή δεν είναι εφικτοί⁵. Επίσης μπορεί να παρέχει δυνατότητες σε μια χώρα με αναγνωρισμένα πολιτιστικά επιτεύγματα, να αντισταθμίσει την έλλειψη πολιτικής, στρατιωτικής και οικονομικής δύναμης⁶. Με άλλα λόγια, η πολιτιστική διπλωματία είναι η άσκηση θεμιτής επιρροής μέσα από την οδό του πολιτισμού.

Ο πολιτικός επιστήμονας, Joseph S. Nye, διακρίνει δύο τρόπους διεξαγωγής των διεθνών σχέσεων: την «ήπια» και τη «σκληρή» δύναμη. Σύμφωνα λοιπόν με τον ίδιο, ως «ήπια δύναμη» περιγράφεται η ικανότητα να πείθεις μέσω του

² Βλ. Δ. Τζανάκης, 'Συγκριτική Ανάλυση Εξωτερικής Πολιτιστικής Πολιτικής-Η Ελληνική Περίπτωση-Προκλήσεις Εκσυγχρονισμού', Διπλωματική Εργασία, ΕΑΠ, Αθήνα 2008, σ.25.

³ Βλ. Α. Γεωργιλή, 'Ελληνική Πολιτιστική Διπλωματία. Smart Power ή No Power;', *Foreign Affairs. The Hellenic Edition*, 2014.

⁴ Βλ. Ζ. Tsiftzis, Πολιτιστική Διπλωματία. [online] Afroditi.uom.gr. Available at: <http://afroditi.uom.gr/chaireunesco/index.php/2009-10-19-10-33-05.html> [Τελευταία πρόσβαση 16 Σεπτεμβρίου 2016].

⁵ Βλ. Ε. Τουμάκα, Πολιτιστική Διπλωματία: Διεθνή Δεδομένα και Ελληνικές Προοπτικές, Σιδέρης, Αθήνα 2005.

⁶ Στο ίδιο.

πολιτισμού, των αξιών και των ιδεών, σε αντίθεση με τη «σκληρή δύναμη» που κατακτά ή εξαναγκάζει μέσω της στρατιωτικής επιβολής⁷.

Ιστορικά βέβαια, η προσέγγιση της «σκληρής δύναμης» αποτελούσε τον πλέον διαδεδομένο τρόπο διεξαγωγής των διεθνών και τοπικών σχέσεων. Τα νέα δεδομένα όμως στο διεθνές γίνεσθαι, καθιστούν αναγκαία τη συνεργασία κάτω από μία νέα βάση. Και εδώ ακριβώς, σε αυτό το σημείο, εισφέρονται τα θετικά φορτία ισχύος της πολιτιστικής διπλωματίας, ως μίας έκφρασης «ήπιας δύναμης».

Σε αυτό το πλαίσιο, η πολιτισμική διπλωματία σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υποκαταστήσει την παραδοσιακή διπλωματία και βεβαίως σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υποκαταστήσει την παραγωγή του πολιτιστικού προϊόντος. Αυτό σημαίνει πρακτικά ότι η διεξαγωγή διπλωματίας για να επιτύχει τους στόχους της πρέπει να προβάλλει με τον πλέον ενδεδειγμένο τρόπο την πολιτιστική κληρονομιά αλλά ταυτόχρονα να προκαλεί τις ιδανικές συνθήκες για την προβολή της σύγχρονης δημιουργίας.

Οι μορφωτικά και πολιτιστικά ανεπτυγμένες χώρες, δίνουν ιδιαίτερη σημασία στην άσκηση της εξωτερικής πολιτιστικής πολιτικής για τους εξής λόγους⁸:

- Την πολιτιστική διείσδυση σε άλλες χώρες ώστε να γίνονται κατανοητές οι αξίες και οι θέσεις της χώρας, για να συντελείται μείωση της πολιτιστικής διαφοροποίησης μέσω της σύγκλισης των ταυτοτήτων.
- Την εξυπηρέτηση κυριαρχικών συμφερόντων μέσω της ανάπτυξης σχέσεων πολιτισμικής εξάρτησης.
- Την εδραίωση στο διεθνές σύστημα μιας θετικής εικόνας που θα συμβάλλει στη βελτίωση των εθνικών σχέσεων της χώρας.
- Τη βελτίωση των οικονομικών τους. Οι εξαγωγές των πολιτιστικών προϊόντων είναι ιδιαίτερα προσοδοφόρες. Το εισαγωγικό εμπόριο σε άλλες χώρες διευκολύνεται κατά πολύ από το πόσο «πουλάει» η εικόνα της μιας χώρας στις άλλες.

⁷Βλ. J. S. Nye Jr, 'Soft Power; The Means to Success in World Politics', *Public Affairs*, 2004.

⁸Βλ. Ζ. Κοσμίδου, 'Πολιτιστική Διπλωματία', Εφημ. *ΤΟ ΒΗΜΑ*, 30 Αυγούστου 1998.

Αν και ο όρος πολιτιστική διπλωματία είναι σχετικά πρόσφατος, οι τεχνικές της συναντώνται ήδη στις εκστρατείες του Μεγάλου Αλεξάνδρου, των στρατηγών και των επιγόνων, στο Βυζάντιο, ενώ στον 17ο αιώνα καταγράφονται με τις προσπάθειες μεγάλων δυνάμεων, όπως η Γαλλία, να επιβάλλουν μια κυρίαρχη διπλωματική γλώσσα και να ιδρύσουν εκπαιδευτικά ιδρύματα και ιδρύματα πολιτισμού στο εξωτερικό. Έκτοτε, η πολιτιστική διπλωματία έχει περιέλθει αποκλειστικά στην ευθύνη των εθνικών κυβερνήσεων μέσω των Υπουργείων Εξωτερικών και των πρεσβειών και των προξενίων τους, όπου πλέον υπάρχει μόνιμη έδρα μορφωτικού ή πολιτιστικού ακολούθου, αλλά και των Υπουργείων Πολιτισμού ή Παιδείας. Παράλληλα, η πλειονότητα των ανεπτυγμένων κρατών έχει ιδρύσει ή συνεπικουρεί την ίδρυση Ιδρυμάτων Πολιτισμού ή άλλων Ινστιτούτων και Μ.Κ.Ο (εξειδικευμένων ή μη) που αντικείμενό τους έχουν αποκλειστικά την προώθηση της πολιτιστικής παραγωγής της χώρας (πχ. Βρετανικό Συμβούλιο, Γαλλικό Ινστιτούτο, Ίδρυμα Θερβάντες, κλπ).

Το 1946, η ίδρυση της «UNESCO» υπήρξε σταθμός στην άσκηση πολιτιστικής διπλωματίας, αφού αποτελεί τον πρώτο διεθνή φορέα που ουσιαστικά συντονίζει τις δράσεις περισσοτέρων των δύο κρατών και βάζει τα θεμέλια μιας οργανωμένης και παγκοσμιοποιημένης πια διαχείρισης των πολιτισμών αλλά και, πάνω απ' όλα, των διαφορών τους.

Τα τελευταία χρόνια, το matrix αυτό γίνεται ολοένα και πιο σύνθετο, κυρίως εξαιτίας της εμφάνισης μη «ασφαλών» μη «ελεγχόμενων» ομάδων, αυτοοργανώσεων και πρωτοβουλιών ιδιωτών που πολλαπλασιάζονται με ταχύτητα μέσα από διαδικτυακά μέσα και μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Όλοι αυτοί οι φορείς, είναι φορείς που ασκούν πολιτιστική διπλωματία. Πρόκειται για τη λεγόμενη «διπλωματία του πολίτη», (people's diplomacy) και οδηγεί τις κυβερνήσεις σε μια αναγκαστική προσαρμογή των στρατηγικών τους, όπως για παράδειγμα, τη μετατροπή του ρόλου του πολιτιστικού ακολούθου από κύριο ρόλο, σε συντονιστή και accelerator.

Σήμερα, οι ανεπτυγμένες χώρες παγκόσμια, όπως οι ΗΠΑ, ο Καναδάς, η Κίνα, η Γερμανία, δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην πολιτιστική διπλωματία ως μέσο διεξόδου στις χώρες ενδιαφέροντος για την εξυπηρέτηση των εμπορικών και οικονομικών τους συναλλαγών. Το ποσοστό του προϋπολογισμού των Υπουργείων Εξωτερικών των χωρών

αυτών για την άσκηση πολιτιστικής διπλωματίας μπορεί να ανέρχεται και στο, τρομακτικό για την Ελλάδα, 35%⁹.

Στο πλαίσιο αυτό, ο ρόλος που απονέμεται σε διεθνή δίκτυα πόλεων είναι αρκετά σημαντικός¹⁰. Για παράδειγμα, η UNESCO, αναγνωρίζοντας την αξία της συνεργασίας των πόλεων και των τοπικών αρχών με κοινό στόχο την προώθηση των προγραμμάτων της, έχει συστήσει από το 2004 Δίκτυα Πόλεων σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο (Δίκτυο Δημιουργικών Πόλεων & Διεθνή Συνασπισμό των Πόλεων κατά του Ρατσισμού). Στην περίπτωση των ευρωπαϊκών δικτύων πόλεων, θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι συστατικός όρος της ύπαρξής τους ήταν και είναι η δημιουργία ενός συστήματος επιρροής για την αντιμετώπιση τρίτων μερών, η κατοχύρωση μιας θέσης στη διεθνή αρένα που τους επιτρέπει πρόσβαση και χρήση πληροφοριών και ανταλλαγή εμπειριών και τεχνογνωσίας, καθώς και η συμμετοχή σε μεγάλου γεωγραφικού εύρους δράσεις. Ειδικότερα, στον τομέα του πολιτισμού, οι Ευρωπαϊκές Πολιτιστικές Πρωτεύουσες, αποτελούν μορφή πολιτιστικής διπλωματίας της ΕΕ προκειμένου να αναδειχθεί η ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά και να ενισχυθούν οι συνεργασίες με πόλεις από τρίτες χώρες. Επίσης, οι Πολιτιστικές Διαδρομές του Συμβουλίου της Ευρώπης, είναι ένα από τα βασικότερα εργαλεία για την προβολή και την ερμηνεία της πολιτιστικής κληρονομιάς. Πρόκειται για περιηγήσεις δομημένες γύρω από έναν κεντρικό θεματικό πυρήνα, οι οποίες περιλαμβάνουν αρχαιολογικά και ιστορικά μνημεία και χώρους, αρχιτεκτονικά μνημεία, κτήρια της βιομηχανικής κληρονομιάς, παραδοσιακούς οικισμούς κ.λπ.

Κατόπιν των ανωτέρω, η παρούσα μελέτη φιλοδοξεί να αναδείξει τα κυριότερα διεθνή δίκτυα πόλεων που ειδικεύονται στην προβολή, διατήρηση και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, ως εργαλεία πολιτιστικής διπλωματίας.

Η β' έκδοση της μελέτης για τα πολιτιστικά διεθνή δίκτυα πόλεων είναι αφιερωμένη στη μνήμη του συναδέλφου, φίλου και αδελφού Δημήτρη Τζανάκη (1965-2017), ο οποίος αφιέρωσε τα 25 χρόνια της επαγγελματικής του καριέρας στο Υπουργείο Εξωτερικών στον τομέα της πολιτιστικής

⁹ Βλ. Γεωργιλή, ο.π.

¹⁰ Βλ. Α. Καρβούνης, *Διπλωματία Πόλεων II. Τα Διεθνή Δίκτυα Πόλεων των Ελληνικών Δήμων, 2006-2016*, Υπουργείο Εσωτερικών, Αθήνα 2017.

διπλωματίας από τη θέση του Εμπειρογνώμονα, εισηγούμενος πρωτότυπες ιδέες, πρωτοστατώντας, σε αρκετές περιπτώσεις, με προσωπικό κόστος στην υλοποίηση αρκετών εξ αυτών, πάντοτε με ανιδιοτέλεια, ζήλο, σοβαρότητα, υψηλό αίσθημα ευθύνης, σεβασμό στην άποψη του άλλου, συναδελφικό πνεύμα και απaráμιλλο επαγγελματισμό· στοιχεία που συνάδουν πλήρως με την έννοια του δημοσίου λειτουργού.

Τα κείμενα που περιέχονται στο Παράρτημα VI της παρούσας μελέτης αποτελούν μερικές από τις πρωτότυπες και τεκμηριωμένες εισηγήσεις του Δημήτρη Τζανάκη σε θέματα πολιτιστικής διπλωματίας που, είτε υπέβαλε υπηρεσιακά στη Γραμματεία της διυπουργικής τριμελούς Επιτροπής του άρθ.4 παρ.2β του ν.3345/2005, στην οποία συμμετείχε ως τακτικό μέλος, ως εκπρόσωπος του Υπουργείου Εξωτερικών, είτε μοιράστηκε προσωπικά κατά τη σύνταξή τους στο πάντα ανοιχτό και φιλόξενο γραφείο του στον 5^ο όροφο του κτιρίου της οδού Ακαδημίας 3 του Υπουργείου Εξωτερικών, κατά τη διάρκεια των πολλών δημιουργικών συναντήσεών του τα απομεσήμερα με τον συγγραφέα, τον οποίο τίμησε, στα 12 χρόνια της καθημερινής συνεργασίας τους, με την εμπιστοσύνη, τη φιλία και την αγάπη του. Η συμπερίληψη στην παρούσα μελέτη αυτών των κειμένων αποτελεί τον ελάχιστο φόρο τιμής για τον Δημήτρη Τζανάκη, αλλά, ελπίζω, και εφελτήριο για τη διατήρηση της πνευματικής του κληρονομιάς, εξόχως πολύτιμης για όλους όσοι ασχολούνται με θέματα πολιτιστικής διπλωματίας.

Αθήνα, Νοέμβριος 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ.....	7
I. Η Πολιτιστική Διπλωματία της ΕΕ	17
II. Η Πολιτιστική Διπλωματία του Συμβουλίου της Ευρώπης ...	59
III. Η Πολιτιστική Διπλωματία του ΟΗΕ και της UNESCO.....	67
IV. Τα Διεθνή Δίκτυα Πόλεων της Πολιτιστικής Κληρονομιάς ..	73
V. Η Επιδότηση των Ευρωπαϊκών Δικτύων Πόλεων της Πολιτιστικής Κληρονομιάς	115
VI. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	145
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I Διακήρυξη και Καταστατικό του Δικτύου Πόλεων «Ιωάννης Καποδίστριας»	147
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II Προς μια Στρατηγική της ΕΕ για Διεθνείς Πολιτιστικές Σχέσεις	155
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς (2018)	187
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV Ευρωπαϊκή Ατζέντα για τον Πολιτισμό	199
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V Πολιτισμός στις Εξωτερικές Σχέσεις της ΕΕ (2013-2014)	205
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI Προτάσεις Πολιτιστικής Διπλωματίας Του Δημήτρη Τζανάκη (1965-2017).....	217

Ι. Η Πολιτιστική Διπλωματία της ΕΕ

1. Αρχές, Προτεραιότητες και Επιδιώξεις της Πολιτιστικής Δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Παρόλο που η Συνθήκη της Ρώμης (1957) είχε αφήσει τις πολιτιστικές δραστηριότητες εκτός του πλαισίου των κοινοτικών αρμοδιοτήτων, οι πρώτες πρωτοβουλίες στο πολιτιστικό πεδίο αναπτύχθηκαν τη δεκαετία του 1970. Ωστόσο, μόλις το 1993 με την επικύρωση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση θεσμοθετήθηκε η κοινοτική δράση στον τομέα του πολιτισμού. Παραδοσιακά, το ενδιαφέρον της ΕΕ βρισκόταν σε συνάρτηση με τις οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης τόσο ως προς την ενιαία αγορά όσο και ως προς τον τομέα της κοινωνικής πολιτικής¹¹. Κατά συνέπεια, η πολιτιστική πολιτική δεν εξελίχθηκε ομοιόμορφα, στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, εκφράζοντας μεταβαλλόμενες ιδέες σε αντιστοιχία με τα εργαλεία και τις προτεραιότητες της Ένωσης¹². Οι επικρατούσες νομικές, πολιτικές και οικονομικές συνθήκες κάθε περιόδου καθόρισαν τη μορφή της ενωσιακής πολιτιστικής πολιτικής σε αντιδιαστολή με τις πολιτικές που επικρατούν στα κράτη-μέλη.

2. Βασικές Αρχές και Προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πολιτικής

Στην παρούσα ενότητα θα εξεταστεί χρονολογικά η πολιτιστική δράση της ΕΕ με σκοπό την ανάδειξη των βασικών αρχών και προτεραιοτήτων της. Η αποτύπωση της διαδρομής της τις τελευταίες πέντε δεκαετίες υπογραμμίζει τη στροφή της πολιτιστικής δράσης από την εμπέδωση της συμβολικής ενότητας στην πραγματιστική προώθηση της πολιτιστικής συνεργασίας με κοινωνικές και οικονομικές προεκτάσεις.

¹¹ Βλ. Α. Αθανασοπούλου, «Σύντομη Επισκόπηση των Δομών Πολιτισμού στην Ευρώπη» σε Α. Αθανασοπούλου, Ε. Γλύτση & Αικ. Χαμπούρη-Ιωαννίδου, *Πολιτιστικό Πλαίσιο*, ΕΑΠ, Πάτρα 2002, σ.162.

¹² Βλ. Α. Beale, 'Development and desettlement in European cultural policy', *Media International Australia*, 90, February 1999, σσ. 91-105.

2.1 Οι Απαρχές της Ενωσιακής Πολιτιστικής Δράσης (1970-1984)

Το πρώτο βήμα για τον προσδιορισμό της πολιτιστικής βάσης της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης έγινε το 1973 όταν οι 9 ευρωπαίοι ηγέτες της Κοινότητας υπέγραψαν τη *Διακήρυξη για την Ευρωπαϊκή Ταυτότητα* στη Σύνοδο Κορυφής της Κοπεγχάγης: «Η πολυμορφία των πολιτισμών στο πλαίσιο του κοινού ευρωπαϊκού πολιτισμού, η πρόσδεση στις κοινές αξίες και αρχές, η ολοένα μεγαλύτερη σύγκλιση στάσεων ζωής... όλα προσδίδουν στην ευρωπαϊκή ταυτότητα τη μοναδικότητα και το δυναμισμό της»¹³.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύστησε τη Μονάδα Πολιτιστικών Υποθέσεων το 1973, η οποία αργότερα μετεξελίχθηκε σε Γενική Διεύθυνση για τον Πολιτισμό, τα Οπτικοακουστικά Μέσα και τον Αθλητισμό¹⁴. Το 1977, η εν λόγω Μονάδα δημοσίευσε το πρώτο ολοκληρωμένο κείμενο αναφορικά με την κοινοτική δράση για τον πολιτιστικό τομέα. Κύρια πρόθεση της Επιτροπής ήταν η ανάδειξη των πεδίων του πολιτιστικού τομέα όπου οι υφιστάμενες διατάξεις της Συνθήκης θα τύγχαναν εφαρμογής. Η απουσία νομικής βάσης για πολιτιστικές δράσεις στην αρχική Συνθήκη της Ρώμης σήμαινε την πρόθεση της πλαισίωσης του πολιτισμού με όρους οικονομικής ολοκλήρωσης. Στο έγγραφο του 1977, ο πολιτιστικός τομέας οριζόταν ως «το κοινωνικο-οικονομικό σύνολο προσώπων και επιχειρήσεων που εργάζονται για την παραγωγή και διανομή πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών». Αντιστοίχως, η κοινοτική δράση στον πολιτιστικό τομέα «αναγκαία επικεντρώνεται στην επίλυση οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων που ανακύπτουν σε αυτόν τον τομέα»¹⁵. Σε αυτές περιλαμβάνονται η ελευθερία εμπορίου πολιτιστικών αγαθών, η καταπολέμηση της κλοπής έργων τέχνης, την ελεύθερη κίνηση και το δικαίωμα εγκατάστασης των εργαζομένων στον πολιτιστικό τομέα, εναρμόνιση νομοθεσίας περί πνευματικών δικαιωμάτων και φορολογίας. Εκτός από την κοινωνικο-οικονομική λογική της, η πρόταση της

¹³ Βλ. Bulletin EC 12-1973, σημείο 2501

¹⁴ Βλ. L. Bekemans, *European Integration and Cultural Policies: Analysis of a Dialectic Polarity*, EUI Working Paper, ECS no. 90/1, EUI, Florence 1990, σ.48.

¹⁵ Βλ. CEC, 'Community Action in the Cultural Sector', *Bulletin of the European Communities*, Supplement 6/77, Brussels 1977, σ. 5.

Επιτροπής περιελάμβανε, επίσης, πρωτοβουλίες που δεν εμπίπτουν στο πεδίο των διατάξεων της Συνθήκης, όπως η συντήρηση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, πολιτιστικές ανταλλαγές και η προώθηση κοινωνικο-πολιτιστικών δράσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο¹⁶. Ειδικότερα μέτρα αφορούν τη δημιουργία ‘ευρωπαϊκών αιθουσών’ σε μουσεία και υποστήριξη για ευρωπαϊκή συμπαραγωγή τηλεοπτικών προγραμμάτων. Παρ’ όλα αυτά, καμία δράση δεν αναλήφθηκε σε σχέση με τις ανωτέρω προτάσεις, μολονότι τόσο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, όσο και η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή τις επιδοκίμασαν¹⁷. Πέντε χρόνια αργότερα (1982), η Επιτροπή προχώρησε σε αξιολόγηση της πρότασής της, επιβεβαιώνοντας τις οικονομικές και κοινωνικές ευθύνες της Κοινότητας απέναντι στον πολιτιστικό τομέα: ‘ελευθερία εμπορίου πολιτιστικών αγαθών, βελτίωση των εργασιακών συνθηκών των καλλιτεχνών, διεύρυνση του κοινού, συντήρηση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς’¹⁸. Σε αντίθεση με την προηγούμενη πρόταση της Επιτροπής, το ενδιαφέρον σε πολιτικό επίπεδο υπήρξε έντονο με τις πρώτες – σε ανεπίσημη μορφή και αργότερα επισήμως – συναντήσεις του Συμβουλίου των Υπουργών που είναι αρμόδιο για τον πολιτισμό. Αυτό σηματοδότησε το πρώτο στάδιο για τη θεσμική αναγνώριση του ρόλου της Κοινότητας στον πολιτιστικό τομέα¹⁹. Ωστόσο, αυτό δεν μετρίασε την αμφιλεγόμενη φύση της αρμοδιότητας της Κοινότητας στον πολιτισμό με αποτέλεσμα στη δεκαετία του 1980, οι αρμόδιοι Υπουργοί για τον πολιτισμό δεν προχώρησαν σε καμία δέσμευση, περιοριζόμενοι σε διακηρύξεις προθέσεων για περαιτέρω συνεργασία και υποδηλώνοντας την απροθυμία των κρατών-μελών να θεωρήσουν τον πολιτισμό κοινοτική αρμοδιότητα²⁰.

¹⁶ Στο ίδιο, σσ.19-25.

¹⁷ Βλ. J. McMahon, *Education and Culture in European Community Law*, Athlone Press, London 1995.

¹⁸ Βλ. CEC, *Stronger Community Action in the Cultural Sector*, COM(82) 590final, Brussels 1982, σ.4.

¹⁹ Βλ. CEC, *New Prospects for Community Cultural Action*, COM(92) 149final, Brussels 1992.

²⁰ Βλ. McMahon, ο.π.σ.136.

2.2 Η Ευρώπη των Λαών (1984-1991)

Στα μέσα της δεκαετίας του 1980 διαπιστώνεται, καταρχάς, από τους κοινοτικούς αξιωματούχους ότι η εικόνα της τεχνοκρατικής Ευρώπης αποξενώνει το μέσο πολίτη. Η επιθυμία για την προώθηση της εμπλοκής των πολιτών στην ενοποιητική διαδικασία αρχικά είχε εκφραστεί στην έκθεση του Βέλγου Πρωθυπουργού Tindemans από το 1976. Στην εν λόγω έκθεση με τίτλο *Η Ευρώπη των Λαών* προτείνεται η Ευρώπη να 'εμπλακεί στην εκπαίδευση, τον πολιτισμό, και τις επικοινωνίες' ως μια 'σαφή εκδήλωση της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης'.²¹ Το ζήτημα της πολιτιστικής δράσης επανήλθε το 1983 στο Συμβούλιο Υπουργών στη Στουτγάρδη όπου στη σχετική Διακήρυξη υπογραμμίστηκε η ανάγκη διεύρυνσης του αντικειμένου της ευρωπαϊκής συνεργασίας στο πολιτιστικό πεδίο, όχι ως αυτοσκοπός, αλλά για 'την επιβεβαίωση της κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς ως στοιχείου της Ευρωπαϊκής ταυτότητας'.²² Η έλλειψη πρωτοβουλιών μετά την ανωτέρω Διακήρυξη, σε συνδυασμό με τη χαμηλή συμμετοχή στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ανέδειξε την έλλειψη ενδιαφέροντος των λαών της Ευρώπης για το ενοποιητικό εγχείρημα. Έτσι στο Συμβούλιο Υπουργών του Fontainebleu για μία ακόμη φορά επισημάνθηκε ότι «η Κοινότητα θα πρέπει να ανταποκριθεί στις προσδοκίες των λαών της Ευρώπης, υιοθετώντας μέτρα ενίσχυσης και προώθησης της ταυτότητας και της εικόνας της τόσο για τους πολίτες της όσο και για τον υπόλοιπο κόσμο».²³

Προς αυτήν την κατεύθυνση συστήθηκε η Επιτροπή Adonnino, η οποία υπέβαλε τη σχετική έκθεσή της το επόμενο έτος, όπου στο δεύτερο μέρος της υπογράμμισε ότι «μέσω δράσεων στα πεδία του πολιτισμού και της επικοινωνίας, τα οποία είναι σημαντικά για την Ευρωπαϊκή ταυτότητα και την εικόνα της Κοινότητας στο μυαλό των ανθρώπων, ώστε η υποστήριξη για την πρόοδο της Ευρώπης μπορεί και πρέπει να επιδιωχθεί».²⁴ Εκτός από αυτή τη γενική δήλωση, η Έκθεση πρότεινε την ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού οπτικοακουστικού

²¹ Βλ. L. Tindemans, *European Union*, Bulletin Supplement 1/76, Brussels 1976.

²² Βλ. European Council, *Solemn Declaration*, EC Bulletin, 6, Brussels 1983, σ.25.

²³ Βλ. CEC, Bulletin of the European Communities, 17 (6), Brussels 1984, σ.9.

²⁴ Βλ. CEC, *A People's Europe: Reports from the ad hoc Committee*, Bulletin of the European Communities, Supplement 7/85, Brussels 1985, σ.21.

τομέα, τη δημιουργία ενός πολύγλωσσου 'πραγματικά ευρωπαϊκού τηλεοπτικού καναλιού', τη σύσταση μιας Ακαδημίας Επιστημών, Τεχνολογίας και Τεχνών, ανταλλαγές νέων, την προώθηση της ευρωπαϊκής διάστασης στην εκπαίδευση, τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού εμβλήματος, τη θεσμοθέτηση της Ημέρας της Ευρώπης, το ευρωπαϊκό διαβατήριο, την κυκλοφορία ευρωπαϊκών γραμματοσήμων κ.α.²⁵.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι πολιτιστικές δράσεις θεωρούνται ενέργειες ευαισθητοποίησης και ενεργοποίησης ξεχασμένων κοινών στοιχείων μιας ιστορικά πολιτιστικής ενότητας. Μετά την υποστήριξη της Έκθεσης Adonnino από το Συμβούλιο Υπουργών τον Ιούνιο του 1985 δρομολογήθηκαν αρκετές από τις προτάσεις της: εορτασμός για πρώτη φορά της Ημέρας της Ευρώπης, Ευρωπαϊκή Ορχήστρα Νέων, Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης, αφιερωματικά Ευρωπαϊκά Έτη για τη μουσική, την τηλεόραση και τον κινηματογράφο. Παράλληλα με αυτές τις δράσεις, δρομολογήθηκε το πρόγραμμα Media για τον οπτικοακουστικό τομέα, αλλά και πιλοτικά έργα για τη συντήρηση της κληρονομιάς, πολιτιστικές ανταλλαγές, κατάρτιση και χορηγίες για έργα τέχνης.

Την επαύριον της διαδικασίας ολοκλήρωσης της Ενιαίας Αγοράς, σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο *Η Αναθέρμανση της Πολιτιστικής Δράσης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα*, «η αίσθηση του ανήκειν στον ευρωπαϊκό πολιτισμό αποτελεί μία από τις προϋποθέσεις για την αλληλεγγύη, η οποία είναι ζωτική για τη διαφύλαξη της λαϊκής υποστήριξης ενόψει της έλευσης της μεγάλης αγοράς και των σημαντικών αλλαγών που θα φέρει στις συνθήκες διαβίωσης»²⁶. Στην ίδια Ανακοίνωση προβλέφθηκαν μέχρι το 1992 η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού πολιτιστικού πεδίου (δημιουργία μιας εσωτερικής αγοράς για τον πολιτισμό, καλύτερες βιοτικές και εργασιακές συνθήκες για τους εργαζομένους στον πολιτιστικό τομέα), η προώθηση της ευρωπαϊκής οπτικοακουστικής βιομηχανίας, η πρόσβαση σε πολιτιστικούς πόρους (πολυγλωσσία, συντήρηση κληρονομιάς και πολιτισμός στις περιφέρειες), κατάρτιση για τον πολιτιστικό τομέα και διάλογος με τον υπόλοιπο κόσμο (πολιτιστικές

²⁵ Στο ίδιο, σσ.18-30.

²⁶ Βλ. CEC, *A Fresh Boost For Culture in the European Community*, COM(87) 603final, Brussels 1987, σ.1.

ανταλλαγές με τρίτες χώρες). Στην πραγματικότητα, στην Ανακοίνωση διαφαίνονται δύο αντιλήψεις για τον πολιτισμό: Από τη μια μεριά, οι πολιτιστικές πρωτοβουλίες σχεδιάστηκαν «για να αποσπάσουν την υποστήριξη του κοινού και των εμπλεκόμενων ομάδων συμφερόντων»²⁷. Υπογραμμίζοντας την εικόνα της Κοινότητας λιγότερο οικονομοκεντρική και τεχνοκρατική, η Επιτροπή επιδίωξε να αποδώσει μια θετική εικόνα για την Ευρώπη: «Η πολιτιστική διάσταση της Ευρώπης είναι βαθιά ριζωμένη στη συλλογική συνείδηση των κατοίκων της». Επομένως, η πολιτιστική πολιτική σε κοινοτικό επίπεδο συνιστά την απάντηση «στις προσδοκίες των λαών της Ευρώπης»²⁸. Από την άλλη μεριά, ο πολιτισμός προσδοκάται να αποτελέσει εργαλείο οικονομικής ανάπτυξης.

Στο ευρωπαϊκό συνέδριο της Φλωρεντίας για τον πολιτισμό και τις σχέσεις του με την τεχνολογία και την οικονομία το Μάρτιο 1987 αναγνωρίστηκε η οικονομική σημασία των πολιτιστικών δράσεων και η ανάγκη να αποτελέσει ο πολιτισμός κοινός παρονομαστής όλων των πεδίων της οικονομικής δραστηριότητας²⁹. Στην Ανακοίνωση της Επιτροπής υπογραμμίζεται η ευθύνη της για «τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης στον πολιτιστικό τομέα παράλληλα με την επέκταση του τουρισμού και της περιφερειακής και τεχνολογικής ανάπτυξης» και για την «ανάδυση της πολιτιστικής βιομηχανίας, η οποία θα είναι ανταγωνιστική στην Κοινότητα και στον κόσμο ευρύτερα»³⁰.

Σε σχέση με τη δεκαετία του 1970 διαπιστώνεται μια στροφή από την έννοια του πολιτισμού ως κατηγορία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης στην αλληλεξάρτηση μεταξύ πολιτισμού, οικονομίας και τεχνολογίας, όπου ο πολιτισμός πλέον θεωρείται ότι συνεισφέρει θετικά στους γενικούς στόχους της οικονομικής ολοκλήρωσης ως πόρος που πρέπει να αξιοποιηθεί παρά ως δευτερεύον στοιχείο για την οικονομική ευημερία. Στη σύνοδο των Υπουργών για τον Πολιτισμό το Δεκέμβριο του 1987 οι προτεραιότητες της Επιτροπής περιορίστηκαν στον οπτικοακουστικό τομέα, στα βιβλία και την ανάγνωση, στην κατάρτιση εργαζομένων στον πολιτιστικό τομέα και στις χορηγίες ιδιωτών. Άλλωστε, την περίοδο 1985-1991 τα αποτελέσματα σε πρακτικό επίπεδο

²⁷ Στο ίδιο, σ.3.

²⁸ Ibid.

²⁹ Βλ. EC Bulletin 3-1987, κεφ.1.

³⁰ Βλ. CEC, 1987, ο.π.σ.3.

ήταν περιορισμένα, με τις δαπάνες για τον πολιτισμό να αντιστοιχούν στο 0,014% του κοινοτικού προϋπολογισμού³¹. Η έλλειψη τυπικής αρμοδιότητας και η μη επαρκής χρηματοδότηση συνέβαλαν ώστε οι διακηρυγμένοι και φιλόδοξοι στόχοι των πολιτιστικών πρωτοβουλιών να καταλήξουν σε μικρής κλίμακας και κυρίως αποσπασματικές πρωτοβουλίες χωρίς συνοχή ή δομή³².

2.3 Οι προβλέψεις των Συνθηκών του Μάαστριχτ (1992) και του Άμστερνταμ (1997)

Στη Συνθήκη του Μάαστριχτ διαπιστώνουμε την πρώτη ουσιαστικά νομική πρωτοβουλία της ΕΕ στον πολιτιστικό τομέα (άρθρο 128). Η δράση της Κοινότητας για τον πολιτισμό περιστρέφεται σε τέσσερις τομείς:

(α) *Βελτίωση της γνώσης και της διάχυσης του πολιτισμού και της ιστορίας των ευρωπαϊκών λαών.*

(β) *Συντήρηση και διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς ευρωπαϊκής σημασίας.* Σε αυτό το πλαίσιο, νομιμοποιούνται συγκεκριμένες ενέργειες που πραγματοποιούνταν σε επίπεδο Κοινότητας, οι οποίες υποστηρίχθηκαν πάντοτε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και συγκεκριμένα από την Επιτροπή Νεότητας.

(γ) *Μη εμπορικές πολιτιστικές ανταλλαγές.* Εδώ δίνεται η δυνατότητα να ευνοηθεί η συνεργασία με τρίτες χώρες, με τους διεθνείς οργανισμούς και ειδικότερα με το Συμβούλιο της Ευρώπης.

(δ) *Καλλιτεχνική και λογοτεχνική δημιουργία, συμπεριλαμβανομένου του οπτικο-ακουστικού τομέα.*

Η Κοινότητα, και συγκεκριμένα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ως θεματοφύλακας των Συνθηκών, αναλαμβάνει, βάσει της παραγράφου 4 του άρθρου 128, την υποχρέωση "να ελέγχει εάν όλες οι κοινοτικές πολιτικές συμβιβάζονται με τις απαιτήσεις του πολιτισμικού τομέα". Τούτο σημαίνει ότι μετά το Maastricht η πολιτική που εφαρμόζεται στον τομέα του πολιτισμού λαμβάνει μία διαφορετική διάσταση, μία διάσταση,

³¹ Βλ. S.C. Bates and Wacker, *Community Support for Culture, a study carried out for the Commission of the EC (DG X)*, EC, Brussels 1993.

³² Βλ. CEC, 1992, ο.π.

δηλαδή, που καλύπτει ένα ευρύτερο φάσμα δραστηριοτήτων. Δεν μπορεί, δηλαδή, πλέον να περιορίζεται, όπως κατά το παρελθόν, σε αποσπασματικές μόνον ενέργειες.

Το συγκεκριμένο άρθρο αποτυπώνει ένα συμβιβασμό μεταξύ διαφορετικών απόψεων για τον πολιτισμό. Κατά πρώτο λόγο, οι πολιτιστικές δράσεις θα πρέπει να σέβονται τη γενική αρχή της επικουρικότητας, την οποία εισήγαγε η Συνθήκη του Μάαστριχτ. Αυτό σημαίνει ότι η κοινοτική δράση για τον πολιτισμό θα πρέπει να λειτουργεί συμπληρωματικά με τις εθνικές, περιφερειακές πολιτιστικές πολιτικές. Εδώ δίνεται έμφαση στην προώθηση της πολυμορφίας των εθνικών πολιτιστικών ταυτοτήτων σε αντιδιαστολή προς κεντρικά σχεδιασμένες κοινοτικές πολιτιστικές πολιτικές. Δεύτερον, στο άρθρο 128 προβλέπεται μια πολύπλοκη διαδικασία λήψης αποφάσεων που απαιτεί τη συναίνεση για οποιαδήποτε μέτρο για τον πολιτισμό αποφασίζεται. Από τη μια μεριά, η διαδικασία συναπόφασης έδωσε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μεγαλύτερες αρμοδιότητες για τη διαμόρφωση των πολιτιστικών υποθέσεων της Κοινότητας, ενώ η Επιτροπή των Περιφερειών θα πρέπει να εκφράζει, έστω και σε συμβουλευτικό επίπεδο, την άποψη των τοπικών και περιφερειακών αρχών της Κοινότητας πριν την υιοθέτηση πολιτιστικών πρωτοβουλιών. Από την άλλη μεριά, το Συμβούλιο Υπουργών θα πρέπει να αποφασίζει με ομοφωνία ακόμη και για μη δεσμευτικά μέτρα (άρθρο 3β).

Στη Συνθήκη του Άμστερνταμ (1997) η μόνη τροποποίηση που επήλθε, αναφορικά με τον πολιτισμό, ήταν η πρόβλεψη της υποχρέωσης της Ένωσης να σέβεται και να προωθεί την πολιτιστική πολυμορφία (άρθρο 151). Το Συμβούλιο Υπουργών επιβεβαίωσε σε δήλωσή του το 2002 ότι «είναι σημαντικό να ενθαρρύνεται η συνεργασία και οι πολιτιστικές ανταλλαγές για να γίνει σεβαστεί και να προωθηθεί η πολυμορφία των πολιτισμών στην Ευρώπη και για να βελτιωθεί η γνώση τους»³³.

³³ Βλ. European Council, 'Council Resolution on the role of Culture in the development of the European Union', *Official Journal*, C32, Brussels 5 February 2002.

2.4 Τα Προγράμματα για τον Πολιτισμό μετά το Μάαστριχτ

Βάσει των περιορισμών που τέθηκαν στο χαρακτήρα της κοινοτικής πολιτικής για τον πολιτισμό από τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έθεσε το πλαίσιο για το μελλοντικό σχεδιασμό των σχετικών χρηματοδοτικών προγραμμάτων: 'Η Επιτροπή βρίσκεται στο κατώφλι μιας νέας εποχής στην οποία θα μπορούμε να υπερβούμε τη στενά οικονομική διάσταση και να απολαύσουμε την άνευ προηγουμένου ευκαιρία για πολιτιστική συνεργασία και υποστήριξη'³⁴. Υποστηρίζοντας το πρόγραμμα εργασιών της Επιτροπής για το 1992, το Συμβούλιο Υπουργών υπογράμμισε ότι «τα μελλοντικά προγράμματα θα περιλαμβάνουν πιο συγκεκριμένα τα εξής: ενθάρρυνση δραστηριοτήτων ευρωπαϊκών πολιτιστικών δικτύων καλλιτεχνών και πολιτιστικών θεσμών, όπως τα μουσεία, τα αρχεία, οι βιβλιοθήκες και τα μνημεία· ενθάρρυνση χορηγιών επιχειρηματιών· ανταλλαγές και κατάρτιση προσωπικού στον πολιτιστικό τομέα· ευαισθητοποίηση για διαφορετικούς πολιτισμούς και διαφύλαξη της Κοινοτικής πολυγλωσσίας»³⁵. Αυτές οι προτεραιότητες αναπτύχθηκαν σε τρία νέα προγράμματα: Raphael (για την πολιτιστική κληρονομιά, 1997-2000), Kaleidoscope (για τις καλλιτεχνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες με ευρωπαϊκή διάσταση, 1996-1998) και Ariane (για το βιβλίο και την ανάγνωση, 1997-1999).

Μολονότι εστίασαν σε διαφορετικά πεδία του πολιτισμού, αυτά τα προγράμματα είχαν τους ίδιους στόχους και οργανωτικές αρχές. Σε αυτά επανέρχεται η σύνδεση μεταξύ πολιτισμού και κοινωνικο-οικονομικής ανάπτυξης. Εκτός από το να δημιουργούν μεταξύ των ευρωπαίων πολιτών το αίσθημα του ανήκειν στην Κοινότητα, οι πολιτιστικές δράσεις επιφορτίζονται το ρόλο της μετατροπής των πολιτιστικών πόρων σε οικονομικό κεφάλαιο. Μετουσιώνοντας σε δράσεις το πνεύμα και το γράμμα του άρθρου 128 της Συνθήκης του Μάαστριχτ, οι στόχοι των εν λόγω προγραμμάτων αφορούσαν τα εξής: ενθάρρυνση της πολιτιστικής συνεργασίας με τη μορφή δικτύων και συμπράξεων μεταξύ διαφορετικών φορέων και προώθηση της κυκλοφορίας των πολιτιστικών έργων· υποστήριξη εμβληματικών πολιτιστικών πρωτοβουλιών·

³⁴ Βλ. CEC, 1992, ο.π.σ.1.

³⁵ Βλ. European Council, 1992, ο.π.

αξιοποίηση των παρεχομένων ευκαιριών στην κοινωνία της πληροφορίας μέσω των νέων επικοινωνιακών τεχνολογιών· αναβάθμιση της πολιτιστικής διάστασης της κοινωνικο-οικονομικής ανάπτυξης³⁶.

2.5 Το Πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000»

Σύμφωνα με την υπ' αριθ. 508/2000/EK Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000», ύψους συνολικά 236,5 εκατ. ευρώ, το οποίο συγκέντρωσε τα παλαιά προγράμματα «Ραφαήλ», «Αριάδνη» και «Καλειδοσκόπιο», αποσκοπούσε στη δημιουργία κοινού πολιτιστικού χώρου μέσα από την προώθηση του πολιτιστικού διαλόγου και της γνώσης της ιστορίας, της δημιουργίας, της διάδοσης του πολιτισμού και της κινητικότητας των καλλιτεχνών και των έργων τους, της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς, των νέων μορφών πολιτιστικής έκφρασης, καθώς και του κοινωνικού και οικονομικού ρόλου που διαδραματίζει ο πολιτισμός.

Το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2000» υποστήριζε σχέδια διακρατικής συνεργασίας, τα οποία συνεπάγονταν τη συνεργασία δημιουργών, πολιτιστικών παραγόντων και πολιτιστικών φορέων στις χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα. Για την Ευρωπαϊκή Ένωση, το πρώτο πρόγραμμα-πλαίσιο (2000-2004) υπέρ του πολιτισμού ήταν η ευκαιρία να υιοθετηθεί μια νέα προσέγγιση στην πολιτιστική δράση της Κοινότητας που θα της επέτρεπε να αντιμετωπίσει νέες προκλήσεις και να ανταποκριθεί στις προσδοκίες τόσο των Ευρωπαίων πολιτών όσο και των πολιτιστικών παραγόντων της. Πιο συγκεκριμένα, ο πολιτισμός συνδέθηκε στενά με τις απαντήσεις που πρέπει να δοθούν στις μεγάλες προκλήσεις της εποχής, όπως η επιτάχυνση της ευρωπαϊκής οικοδόμησης, η παγκοσμιοποίηση, η κοινωνία της πληροφορίας, η απασχόληση και η κοινωνική συνοχή. Το πρόγραμμα αυτό επιβεβαίωσε επίσης το ρόλο του πολιτισμού ως οικονομικού παράγοντα και παράγοντα κοινωνικής ένταξης και βίωσης της ιδιότητας του πολίτη. Επίσης, ευνόησε τη διασύνδεση με άλλες ενέργειες που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο άλλων κοινοτικών πολιτικών που έχουν συνέπειες για

36 Βλ. CEC, *European Community Action in Support of Culture*, COM(94), 356final, Brussels 1994, σ.4.

τον πολιτισμό. Η επίτευξη των στόχων που προβλέπει το πρόγραμμα πραγματοποιείται μέσω των ακόλουθων ενεργειών: ειδικές ενέργειες, καινοτόμες και/ή πειραματικές, στις οποίες εμπλέκονται παράγοντες από τουλάχιστον τρεις χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα· ενέργειες σε δομημένες και πολυετείς συμφωνίες πολιτιστικής συνεργασίας· ειδικές πολιτιστικές εκδηλώσεις με ευρωπαϊκή και/ή διεθνή διάσταση, σημαντικού μεγέθους και εμβέλειας, οι οποίες συμβάλλουν στην καλύτερη συνειδητοποίηση του γεγονότος ότι όλοι οι πολίτες ανήκουν στην ίδια κοινότητα. Το πρώτο πρόγραμμα-πλαίσιο 2000-2004 παρατάθηκε μέχρι τα τέλη του 2006 με την υπ' αριθ. 626/2004/ΕΚ Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ενώ το ποσό της χρηματοδότησης αναπροσαρμόστηκε στα 236,5 εκατομμύρια ευρώ. Κατά την περίοδο 2000-2004 χρηματοδοτήθηκαν συνολικά 1.509 σχέδια. Σε χρηματοδοτικό επίπεδο το πρόγραμμα κάλυψε τα κενά στον τομέα της χρηματοδότησης της διακρατικής συνεργασίας. Ωστόσο, διαπιστώθηκε ότι, ενώ ανέδειξε τη σημασία και την ευαισθητοποίηση για το διαπολιτισμικό διάλογο μεταξύ των συμμετεχόντων φορέων, το πρόγραμμα δεν ενέπνευσε αντίστοιχες δράσεις στις συμμετέχουσες σε αυτό χώρες, ούτε αύξησε τις ανταλλαγές σε επίπεδο τεχνογνωσίας και καλών πρακτικών³⁷.

2.6 Το Πρόγραμμα «Πολιτισμός, 2007-2013»

Με την υπ' αριθ. 1855/2006/ΕΚ Απόφαση του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 2006 θεσπίστηκε το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2007-2013», ύψους 400 εκατ. ευρώ, με γενικό στόχο, όπως και των προηγούμενων προγραμμάτων για τον πολιτισμό, την ανάδειξη ενός κοινού πολιτιστικού χώρου για τους Ευρωπαίους με σκοπό να προωθηθεί η διαμόρφωση μιας ευρωπαϊκής ταυτότητας. Το πρόγραμμα βασίστηκε σε τρεις επιμέρους στόχους με μεγάλη ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία: προώθηση

³⁷ Βλ. ECOTEC, *Final External Evaluation of the Culture 2000 programme (2000-2006)* - Framework Contract on Evaluation, Impact Assessment and Related Services, A Final Report for the Directorate General Education & Culture of the European Commission, Birmingham 2008, σ.41.

της διακρατικής κινητικότητας των εργαζομένων στον τομέα του πολιτισμού· ενθάρρυνση της διακρατικής κυκλοφορίας των καλλιτεχνικών και πολιτιστικών έργων και προϊόντων πέρα από τα εθνικά σύνορα· ενθάρρυνση του διαπολιτισμικού διαλόγου. Για την υλοποίηση των προαναφερόμενων στόχων, η Επιτροπή παρέιχε τρία επίπεδα παρέμβασης, καθένα από τα οποία ανταποκρίνονταν σε ξεχωριστές ανάγκες: στήριξη πολιτιστικών ενεργειών· στήριξη σε οργανισμούς που δραστηριοποιούνταν στον πολιτιστικό τομέα· στήριξη εργασιών ανάλυσης καθώς και της συλλογής και διάδοσης πληροφοριών και αύξησης στο μέγιστο βαθμό της επίδρασης των σχεδίων στον τομέα της πολιτιστικής συνεργασίας και της ανάπτυξης της πολιτικής. Σύμφωνα με την έκθεση αξιολόγησης, το πρόγραμμα παρουσίασε ορισμένες ατέλειες, όπως την ανάγκη αναθεώρησης των στόχων του προκειμένου να συμβαδίζουν με τις αλλαγές που επηρεάζουν τον πολιτιστικό τομέα και τις εξελίξεις πολιτικής, όπως η στρατηγική «Ευρώπη 2020» και η Ευρωπαϊκή Ατζέντα για τον Πολιτισμό³⁸.

2.7 Η Ευρωπαϊκή Ατζέντα για τον Πολιτισμό (2007)

Η έγκριση της ευρωπαϊκής ατζέντας για τον πολιτισμό το 2007 άνοιξε ένα νέο κεφάλαιο στη συνεργασία σε θέματα πολιτιστικής πολιτικής σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Για πρώτη φορά, όλοι οι εταίροι – ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, κράτη-μέλη και κοινωνία των πολιτών στον τομέα του πολιτισμού – κλήθηκαν να ενώσουν τις προσπάθειές τους για την επίτευξη τριών ρητά καθορισμένων κοινών στόχων, οι οποίοι εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο:

- (1) προώθηση της πολιτιστικής πολυμορφίας και του διαπολιτισμικού διαλόγου·
- (2) προώθηση του πολιτισμού ως καταλύτη της δημιουργικότητας·
- (3) προώθηση του πολιτισμού ως ζωτικού στοιχείου των διεθνών σχέσεων της Ένωσης³⁹.

³⁸ Βλ. ECOPRYS, *Interim Evaluation of the Culture Programme 2007-13*, Final Report, Birmingham 2010, σ. xvi.

³⁹ Βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών της 10ης Μαΐου 2007 σχετικά με μια*

Η εμπειρία από τότε που εγκρίθηκε η ατζέντα και μέχρι σήμερα δείχνει σαφώς ότι υπάρχουν δυνατότητες συνεργασίας για την πολιτιστική πολιτική σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με τη μορφή είτε της ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ των κρατών-μελών με στόχο τις προσαρμογές της πολιτικής βάσει των βέλτιστων πρακτικών, είτε της μεγαλύτερης συμβολής στη διαδικασία χάραξης πολιτικής από την κοινωνία των πολιτών στον τομέα του πολιτισμού, είτε μιας συνεκτικότερης προσέγγισης του πολιτισμού, στο πλαίσιο συναφών πολιτικών⁴⁰.

2.7.1 Ευρωπαϊκό Έτος Διαπολιτισμικού Διαλόγου (2008)

Στο πλαίσιο του στόχου 1, το Ευρωπαϊκό Έτος Διαπολιτισμικού Διαλόγου 2008⁴¹ επικεντρώθηκε τόσο στην ευαισθητοποίηση όσο και στην ανάπτυξη της δημόσιας συζήτησης προσανατολισμού για το διαπολιτισμικό διάλογο. Νέες πολιτικές και δομές αποτελούν αποκτήματα που άφησε πίσω του το Έτος σε μια σειρά κρατών-μελών, ενώ σε επίπεδο ΕΕ επιτεύχθηκε πολιτική συμφωνία ως προς την ανάγκη να προαχθούν οι διαπολιτισμικές ικανότητες και ως προς τον ρόλο του διαπολιτισμικού διαλόγου στις εξωτερικές σχέσεις⁴².

2.7.2 Ευρωπαϊκό Έτος Δημιουργικότητας και Καινοτομίας (2009)

Επίσης, στο πλαίσιο του στόχου 2, το Ευρωπαϊκό Έτος Δημιουργικότητας και Καινοτομίας (2009) διερεύνησε, επίσης, τους τρόπους με τους οποίους ο πολιτισμός παράγει και οικονομική και κοινωνική καινοτομία. Το μανιφέστο των πρεσβευτών του Έτους έδωσε έμφαση στη δημιουργικότητα, η

ευρωπαϊκή ατζέντα για τον πολιτισμό σ' έναν κόσμο παγκοσμιοποίησης [COM(2007) 242 τελικό, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Βρυξέλλες 2007].

⁴⁰ Βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Έκθεση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την ευρωπαϊκή οικονομική και κοινωνική επιτροπή και την επιτροπή των περιφερειών σχετικά με την εφαρμογή της ευρωπαϊκής ατζέντας για τον πολιτισμό [COM(2010) 390 τελικό, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Βρυξέλλες 2010, σ.13].

⁴¹ Βλ. Απόφαση αριθ. 1983/2006/ΕΚ του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με το Ευρωπαϊκό Έτος Διαπολιτισμικού Διαλόγου (2008).

⁴² Βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Κοινή Ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο- Προς μια Στρατηγική της ΕΕ για διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις*, JOIN(2016) 29 τελικό, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Βρυξέλλες 2016.

οποία μπορεί να παραχθεί με το χτίσιμο γεφυρών ανάμεσα στην τέχνη, τη φιλοσοφία, την επιστήμη και τις επιχειρήσεις. Αρκετές μελέτες που διεξήχθησαν για λογαριασμό της Επιτροπής συνεισέφεραν στην όλη συζήτηση, και κυρίως η μελέτη του 2009 για τον αντίκτυπο του πολιτισμού στη δημιουργικότητα, η μελέτη του 2010 για την επιχειρηματικότητα στον πολιτιστικό και δημιουργικό κλάδο δραστηριοτήτων (ΠΔΚ) και η θεματική έκθεση του δικτύου Ευρυδίκη για την καλλιτεχνική και πολιτιστική εκπαίδευση στα σχολεία της Ευρώπης⁴³.

2.7.3 Προς μια στρατηγική προσέγγιση του πολιτισμού στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ

Τέλος, στο πλαίσιο του στόχου 3, με την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας και τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) δημιουργήθηκε μια νέα αρχιτεκτονική, η οποία μπορεί να ενισχύσει περαιτέρω τη συμβολή της ΕΕ στις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις. Το Νοέμβριο του 2015, το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή και την Ύπατη Εκπρόσωπο να ετοιμάσουν μια «στρατηγική προσέγγιση του πολιτισμού στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ, με περιγραφή, για το σκοπό αυτό, ενός συνόλου κατευθυντήριων αρχών»⁴⁴. Με την πρόσφατη Κοινή Ανακοίνωση για τις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις προτάθηκαν οι κάτωθι αρχές, καθώς και μια πιο στρατηγική προσέγγιση της ΕΕ έναντι της πολιτιστικής διπλωματίας⁴⁵:

- (α) Προώθηση της πολιτισμικής πολυμορφίας και σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- (β) Προώθηση του αμοιβαίου σεβασμού και του διαπολιτισμικού διαλόγου.
- (γ) Διασφάλιση του σεβασμού της συμπληρωματικότητας και της επικουρικότητας.
- (δ) Προώθηση οριζόντιας προσέγγισης του πολιτισμού
- (ε) Προώθηση του πολιτισμού μέσω των υφιστάμενων πλαισίων συνεργασίας.

⁴³ Βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2010, ο.π.σ.6.

⁴⁴ Βλ. Συμβούλιο ΕΕ, Αποτελέσματα της 3428ης συνόδου του Συμβουλίου: Παιδεία, Νεολαία, Πολιτισμός και Αθλητισμός, 23 και 24 Νοεμβρίου 2015

⁴⁵ Βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2016, ο.π.σσ.4-8.

2.8 Σχέδιο Εργασίας για το Πρόγραμμα Πολιτισμός 2008-2010

Το πρώτο τριετές Σχέδιο Εργασίας που υιοθετήθηκε, στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ατζέντας για τον πολιτισμό επικεντρώθηκε στην κινητικότητα των καλλιτεχνών, την πρόσβαση στον πολιτισμό, την ανάπτυξη πολιτιστικών στατιστικών, την προώθηση επιχειρήσεων πολιτιστικής και δημιουργικής παραγωγής και την εφαρμογή της Συνθήκης της UNESCO για την πολιτιστική έκφραση. Αυτοί είναι και οι τομείς προτεραιότητας που κρίθηκαν κατάλληλοι σύμφωνα με τους στόχους της ευρωπαϊκής ατζέντας⁴⁶.

2.9 Πράσινη Βίβλος «Απελευθέρωση του δυναμικού των κλάδων του Πολιτισμού και της Δημιουργικότητας» (2010)

Ο προγραμματισμός της πολιτιστικής πολιτικής της ΕΕ για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 εγκαινιάστηκε με την Ανακοίνωση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή της Πράσινης Βίβλου για την απελευθέρωση του δυναμικού των κλάδων του πολιτισμού και της δημιουργικότητας, στην οποία για πρώτη φορά επισήμως γίνεται λόγος για τις πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες. Η Πράσινη Βίβλος ανέδειξε τους προβληματισμούς της Επιτροπής για τη νέα οικονομία της δημιουργικότητας, αναλύοντας τις βασικές θεματικές περιοχές πολιτικής σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020»: (α) η ψηφιακή ατζέντα για την Ευρώπη, (β) η περαιτέρω σύνδεση των ΚΔΠ με την καινοτομία με δράσεις που θα ενισχύουν το ρόλο των ΚΔΠ ως καταλύτη καινοτομίας για την ευρωπαϊκή οικονομία, και (γ) η ανάπτυξη και ολοκλήρωση μιας βελτιωμένης στρατηγικής και ενός καλύτερου ρυθμιστικού πλαισίου για την πνευματική ιδιοκτησία⁴⁷. Ήδη από τα Συμβούλια Υπουργών το 2007 και το 2009 είχε διαφανεί η ανάγκη ενίσχυσης των δεσμών μεταξύ εκπαίδευσης, κατάρτισης και ΚΠΔ, καθώς και να

⁴⁶ Βλ. Συμβούλιο της ΕΕ, 'Σχέδιο Εργασίας για το Πρόγραμμα Πολιτισμός 2008-2010-Συμπεράσματα του Συμβουλίου και των Αντιπροσώπων των Κυβερνήσεων των κρατών-μελών, οι οποίοι συναντήθηκαν στο πλαίσιο του Συμβουλίου για το Σχέδιο Εργασίας για τον Πολιτισμό 2008-2010', *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, C143, 10 Ιουνίου 2008.

⁴⁷ Βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Πράσινη Βίβλος –Απελευθέρωση του δυναμικού των κλάδων του Πολιτισμού και της Δημιουργικότητας*, COM(2010)183 τελικό, Βρυξέλλες 2010.

μεγιστοποιηθούν οι δυνατότητες των ΜΜΕ στους τομείς του πολιτισμού και της δημιουργικότητας⁴⁸, ζητώντας να βελτιωθούν οι συνέργειες μεταξύ πολιτισμού και άλλων σχετικών πολιτικών⁴⁹.

2.10 Πρόγραμμα Εργασιών του Συμβουλίου για τον Πολιτισμό, 2011-2014

Το Πρόγραμμα Εργασιών για τον Πολιτισμό 2011-2014 που εγκρίθηκε στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ατζέντας για τον πολιτισμό και υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο των Υπουργών που είναι αρμόδιοι για την Εκπαίδευση, τη Νεολαία, τον Πολιτισμό και τον Αθλητισμό το Νοέμβριο 2010, προσδιόρισε τις εξής προτεραιότητες για τον πολιτιστικό τομέα⁵⁰: Πολιτιστική πολυμορφία, διαπολιτισμικός διάλογος και πολιτισμός προσβάσιμος και χωρίς αποκλεισμούς· επιχειρήσεις πολιτιστικής και δημιουργικής παραγωγής· δεξιότητες και κινητικότητα· πολιτιστική κληρονομιά, συμπεριλαμβανομένης της κινητικότητας των συλλογών· ο πολιτισμός στις εξωτερικές σχέσεις· στατιστικές στον τομέα του πολιτισμού.

2.11 Το Πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη, 2014-2020»

Βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 1295/2013 για τη θέσπιση του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη, 2014-2020» εξειδικεύονται οι ευρείες περιοχές πολιτικής της Πράσινης Βίβλου σε συγκεκριμένες κατευθύνσεις πολιτικής με συγκεκριμένα χρηματοδοτικά εργαλεία. Οι γενικοί στόχοι του προγράμματος είναι η διαφύλαξη, ανάπτυξη και προώθηση της ευρωπαϊκής πολιτιστικής και γλωσσικής πολυμορφίας και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης, καθώς και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του ευρωπαϊκού πολιτιστικού και δημιουργικού τομέα.

⁴⁸ Βλ. Συμβούλιο της ΕΕ, *Συμπεράσματα του Συμβουλίου για τη συμβολή των τομέων του πολιτισμού και της δημιουργίας στην εκπλήρωση των στόχων της Λισσαβόνας*, Βρυξέλλες 2007.

⁴⁹ Βλ. Συμβούλιο της ΕΕ, *Συμπεράσματα του Συμβουλίου για τον πολιτισμό ως καταλύτη δημιουργικότητας και καινοτομίας*, 2941^η Σύνοδος του Συμβουλίου για την Εκπαίδευση, τη Νεολαία και τον Πολιτισμό, Βρυξέλλες 12 Μαΐου 2009.

⁵⁰ Βλ. Council of the EU, 'Work Plan for Culture 2011-2014-Conclusions of the Council and of the representatives of the governments of the member states', *Official Journal* C325 of 2.12.2010, Brussels 2010.

Το πρόγραμμα αποτελείται από δύο χωριστά υποπρογράμματα, το υποπρόγραμμα Πολιτισμός και το υποπρόγραμμα MEDIA, καθώς και από μία Διατομεακή Συνιστώσα που περιλαμβάνει ένα νέο χρηματοδοτικό μηχανισμό, το μηχανισμό εγγυοδοσίας. Στο πρόγραμμα έχει προστεθεί, ορθώς, ένα νέο καθήκον με τη χορήγηση, κατά το έτος 2015, 1,6 εκατομμυρίων ευρώ για την κοινωνική ένταξη προσφύγων, ως έκφραση του διαπολιτισμικού διαλόγου που συνιστά επιτακτική ανάγκη στην κοινωνία μας.

Ο συνολικός προϋπολογισμός για το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» κατά την περίοδο 2014-2020 ανέρχεται σε 1,46 δισεκατομμύρια ευρώ. Από τη συνολική κατανομή των κονδυλίων, ελάχιστο ποσοστό της τάξης του 31% δεσμεύεται για το υποπρόγραμμα Πολιτισμός, ελάχιστο ποσοστό ύψους 56% δεσμεύεται για το υποπρόγραμμα MEDIA και μέγιστο ποσοστό 13% δεσμεύεται για τη Διατομεακή Συνιστώσα.

Κατά τα πρώτα έτη του προγράμματος (2014, 2015 και πρώτο εξάμηνο του 2016), το υποπρόγραμμα Πολιτισμός έλαβε το 13,67% των αιτήσεων για τις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων συνεργασίας, το 39,66% των αιτήσεων για τα δίκτυα, το 11,27% για τις πλατφόρμες και το 24,03% των αιτήσεων για τις λογοτεχνικές μεταφράσεις. Στο πλαίσιο της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για έργα ένταξης προσφύγων υποβλήθηκαν 274 αιτήσεις, από τις οποίες επιλέχθηκαν μόνο 12, αριθμός που αντιστοιχεί σε ποσοστό επιτυχίας της τάξης μόλις του 4,38%⁵¹.

2.12 Ο Πολιτισμός ως Προτεραιότητα και στα άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα

Χάρη στις ενέργειες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, οι κλάδοι του πολιτισμού και της δημιουργικότητας (ΚΠΔ) και ο οπτικοακουστικός τομέας έχουν ενταχθεί, αν και σε ανεπαρκή βαθμό, στα πολυετή προγράμματα Erasmus+ (ανάπτυξη δεξιοτήτων μέσω εκπαίδευσης και κατάρτισης, απόκτηση

⁵¹ Βλ. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, *Σχέδιο Έκθεσης* σχετικά με την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1295/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, για την θέσπιση του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» (2014 έως 2020) και την κατάργηση των αποφάσεων αριθ. 1718/2006/ΕΚ, 1855/2006/ΕΚ και 1041/2009/ΕΚ (2015/2328(INI)), Βρυξέλλες 2016, σ.6.

γνώσεων και δημιουργία συμπράξεων), «Ορίζοντας 2020» (έρευνα και καινοτομία στον πολιτισμό και την πολιτιστική κληρονομιά), Europe for Citizens (δίκτυα πολιτιστικής κληρονομιάς) και Cosme (επιχειρηματικότητα και πρόσβαση μικρο-μεσαίων επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση και αγορές), στα διαρθρωτικά ταμεία (3,3 δισ. από το 2007 από το Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης για προστασία και διατήρηση πολιτιστικής κληρονομιάς, 2,2 δισ. για την ανάπτυξη πολιτιστικής υποδομής και 555 εκατ. για στήριξη πολιτιστικών υπηρεσιών) και στις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων⁵².

2.13 Πρόγραμμα Εργασιών της ΕΕ στον Πολιτιστικό Τομέα, 2015-2018

Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου των Υπουργών για θέματα πολιτισμού για το πρόγραμμα εργασιών της περιόδου 2015-2018 υπογραμμίζονται οι εξής προτεραιότητες⁵³:

- (α) προσβάσιμος και χωρίς αποκλεισμούς πολιτισμός
- (β) πολιτιστική κληρονομιά
- (γ) πολιτιστικός και δημιουργικός τομέας
- (δ) προώθηση της πολιτιστικής πολυμορφίας, του πολιτισμού στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ και της κινητικότητας.

Η εξασφάλιση ποιότητας και συγκρίσιμων στατιστικών στοιχείων στον πολιτιστικό τομέα, επίσης, καθορίστηκε ως προτεραιότητα σε όλους τους τομείς της πολιτιστικής πολιτικής. Το πρόγραμμα εργασιών προβλέπει τη διεξαγωγή 20 δράσεων.

2.14 Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς (2018)

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 27 Απριλίου του 2017, με μεγάλη πλειοψηφία, την απόφαση για τη θέσπιση του 2018 ως Ευρωπαϊκού Έτους Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Το Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς αποτελεί μια

⁵² Βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Πολιτιστικός και Οπτικοακουστικός Τομέας. Η Ευρώπη γιορτάζει την Πολιτιστική της Πολυμορφία*, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Βρυξέλλες 2014, σ.3.

⁵³ Βλ. Συμβούλιο ΕΕ, 'Συμπεράσματα του Συμβουλίου και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, συνερχομένων στο πλαίσιο του Συμβουλίου, σχετικά με πρόγραμμα εργασιών στον πολιτιστικό τομέα (2015-2018)', Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2014/C 463/02, Βρυξέλλες 2014, σ.5.

ευρωπαϊκή πρωτοβουλία και θα υλοποιηθεί με μια σειρά εκδηλώσεων που θα πραγματοποιηθούν σε όλα τα επίπεδα: ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό. Στόχος της παρούσας πρωτοβουλίας είναι να αυξήσει την ευαισθητοποίηση σχετικά με την ευρωπαϊκή ιστορία και τις ευρωπαϊκές αξίες και να ενδυναμώσει το αίσθημα της ευρωπαϊκής ταυτότητας. Από αρχαιολογικούς χώρους μέχρι μνημεία αρχιτεκτονικής, και από μεσαιωνικά κάστρα μέχρι λαϊκές παραδόσεις και τέχνες, η πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης βρίσκεται στο επίκεντρο της συλλογικής μνήμης και ταυτότητας των Ευρωπαίων πολιτών. Η σημαντική πολυμορφία της ΕΕ σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο αποτελεί μοναδικό καταλύτη για ανταλλαγές μεταξύ ατόμων κάθε ηλικίας και κάθε κοινωνικού και πολιτιστικού υπόβαθρου.

Οι κύριοι στόχοι αυτού του Ευρωπαϊκού Έτους είναι⁵⁴:

- να προωθήσει την πολιτισμική πολυμορφία, το διαπολιτισμικό διάλογο και την κοινωνική συνοχή,
- να επιστημάνει την οικονομική συμβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς στους κλάδους του πολιτισμού και της δημιουργικότητας, συμπεριλαμβανομένων των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, και στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη
- να τονίσει το ρόλο της πολιτιστικής κληρονομιάς, στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ, μεταξύ άλλων, για την πρόληψη των συγκρούσεων, τη συμφιλίωση μετά από συγκρούσεις και την αποκατάσταση κατεστραμμένης πολιτιστικής κληρονομιάς.

Επιπλέον, η πολιτιστική κληρονομιά διαδραματίζει σημαντικό οικονομικό ρόλο. Περισσότερα από 300.000 άτομα απασχολούνται άμεσα στον τομέα της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς και 7,8 εκατομμύρια θέσεις εργασίας στην Ευρώπη συνδέονται έμμεσα με την πολιτιστική κληρονομιά, π.χ. στον τουριστικό και τον κατασκευαστικό τομέα, τις βοηθητικές υπηρεσίες, όπως τις μεταφορές, τις υπηρεσίες διερμηνείας, τη συντήρηση και την ασφάλεια.

Το Έτος θα έχει προϋπολογισμό 8 εκατ. ευρώ, μέρος του οποίου αφορά σε μια πρόσκληση εκδήλωσης

⁵⁴ Βλ. Απόφαση της 17^{ης} Μαΐου 2017 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς (2018).

ενδιαφέροντος που ξεκίνησε στο πλαίσιο του προγράμματος Creative Europe για τη χρηματοδότηση έργων διακρατικής συνεργασίας στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς. Επιπλέον, το Έτος θα επωφεληθεί από πολυάριθμες πρωτοβουλίες και έργα που χρηματοδοτούνται από τα προγράμματα Ορίζοντας 2020, Natura 2000, Ευρώπη για τους Πολίτες, Erasmus+, COSME (Ευρωπαϊκό πρόγραμμα για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις) και τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία και ταμεία επενδύσεων.

3. Ειδικές Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες για τον Πολιτισμό

Η Ε.Ε. στηρίζει τον πολιτισμό και μέσα από ένα μεγάλο εύρος δραστηριοτήτων, που περιλαμβάνουν την προώθηση προγραμμάτων για την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς και των ψηφιακών τεχνολογιών, τη χρηματοδότηση, την παροχή βοήθειας για την κατάρτιση ερευνητικών σχεδίων και τη στήριξη και συνεργασία με εταίρους εντός και εκτός Ε.Ε.

3.1 Ευρωπαϊκές Πολιτιστικές Πρωτεύουσες (European Capitals of Culture)

Οι Ευρωπαϊκές Πολιτιστικές Πρωτεύουσες είναι ένας θεσμός που λειτούργησε για πρώτη φορά το 1985 με πρώτη πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης την Αθήνα. Έκτοτε ο θεσμός υπέστη μία σειρά από μεταβολές, αλλά παράλληλα επέκτεινε την ακτινοβολία του. Κάθε χρόνο πλέον δύο πόλεις αναλαμβάνουν το ρόλο της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας. Η ανάδειξή τους πραγματοποιείται με βάση ένα σύστημα τεκμηριωμένης επιλογής και με μακροχρόνιο προγραμματισμό, ώστε να υπάρχει επαρκής χρόνος για την προετοιμασία της διοργάνωσης. Μέσα από αυτόν το θεσμό προσφέρεται η ευκαιρία στις πόλεις που αναδεικνύονται Ευρωπαϊκές Πολιτιστικές Πρωτεύουσες να ενισχύσουν τις πολιτιστικές τους συνεργασίες σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και να ανανεώσουν τις τοπικές πολιτιστικές εκφράσεις. Παράλληλα, αποκομίζουν σημαντικά πολιτικά, κοινωνικά και οικονομικά οφέλη, καθώς η προετοιμασία των υποδομών, ο σχεδιασμός των εκδηλώσεων, η διαμόρφωση των δημιουργικών ομάδων και η τελική παρουσίαση των

προγραμματισμένων καλλιτεχνικών παρεμβάσεων συμβάλλει σε μία άνθηση δραστηριοτήτων.

Η οικονομική και η καλλιτεχνική δραστηριότητα ενδυναμώνονται τόσο κατά την περίοδο προετοιμασίας όσο και κατά τη διάρκεια του έτους της διοργάνωσης, ενώ ενισχύεται η συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών με στόχο τη μεγιστοποίηση των θετικών αποτελεσμάτων. Επιπρόσθετα, η συγκεκριμένη πόλη και η ευρύτερη περιφέρεια στην οποία ανήκει καθίστανται επίκεντρο της προσοχής των υπόλοιπων ευρωπαϊκών κρατών, αποκτώντας μεγαλύτερη αναγνωρισιμότητα και, επομένως, επισκεψιμότητα και επενδυτική ελκυστικότητα και για το μέλλον. Αλλά ακόμη και η ίδια η διαδικασία της υποψηφιότητας λόγω του ισχυρού ανταγωνισμού συμβάλλει στη μόχλευση δυνάμεων και πόρων στην υποψήφια πόλη για την επιδίωξη του βασικού σκοπού με πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα για την ανάπτυξη στρατηγικών και πολιτικών πιο αποτελεσματικών σε σχέση με το παρελθόν, οι οποίες έχουν σημαντική συνεισφορά στις προοπτικές της περιοχής, ακόμη και στην περίπτωση που η πόλη δεν επιλεγεί τελικά.

Η επιλογή των πόλεων πραγματοποιείται με βάση τα εξής κριτήρια⁵⁵:

- Η συμβολή στη μακροπρόθεσμη αναπτυξιακή στρατηγική της υποψήφιας πόλης όχι μόνο στον πολιτιστικό και το δημιουργικό τομέα, αλλά και στον κοινωνικό και στον οικονομικό.
- Η ικανότητα υλοποίησης σε σχέση με τις απαραίτητες υποδομές και την πολιτική συναίνεση των τοπικών αρχών, ώστε να διασφαλίζεται η βιωσιμότητα του εγχειρήματος.
- Η ύπαρξη οργανωμένου σχεδιασμού του πολιτιστικού και καλλιτεχνικού περιεχομένου με γνώμονα το καλλιτεχνικό όραμα, την ανάμειξη τοπικών καλλιτεχνών, την αλληλεπίδραση της τοπικής πολιτιστικής

⁵⁵ Βλ. Απόφαση αριθ. 445/2014/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για τη θέσπιση δράσης της Ένωσης όσον αφορά τις πολιτιστικές πρωτεύουσες της Ευρώπης για τα έτη 2020 έως 2033 και για την κατάργηση της απόφασης αριθ. 1622/2006/ΕΚ

κληρονομιάς με νέες και καινοτόμες μορφές πολιτιστικής έκφρασης.

- Η ευρωπαϊκή διάσταση, που εκφράζεται με την ποιοτική προβολή της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς και πολυμορφίας, της ιστορίας και του διαπολιτισμικού διαλόγου. Αυτά αναδεικνύονται μέσα από την εξασφάλιση συνεργασιών μεταξύ Ευρωπαίων καλλιτεχνών και εταιρικών συμπράξεων επιχειρηματιών και πόλεων από διαφορετικές χώρες.
- Η προσέγγιση, που αφορά το βαθμό συμμετοχικότητας των τοπικών κοινωνιών στην προετοιμασία της αίτησης και στην υλοποίηση του θεσμού. Αυτό επιτυγχάνεται μέσα από τη διεύρυνση των ομάδων που καλούνται να συμβάλλουν και από την ενίσχυση του εθελοντισμού.
- Η διαχείριση, που αναφέρεται στη ρεαλιστική κατάρτιση του προϋπολογισμού σε όλες τις φάσεις του εγχειρήματος και στην άντληση πόρων από προγράμματα και αρμόδια ταμεία, αλλά και στη διοικητική διάρθρωση και στην οργανωτική συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων και στην επικοινωνιακή και εμπορική στρατηγική που την περιχαράκωνει.

3.2 Σήμα Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς (European Heritage Label)

Η πρωτοβουλία για το Σήμα Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς ξεκίνησε ως μια πρωτοβουλία συνεργασίας μεταξύ εθνικών κυβερνήσεων το 2006 και τελικά τέθηκε υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 2011. Μέσα από αυτήν άρχισε να προβάλλεται ένα πανευρωπαϊκό δίκτυο τόπων κληρονομιάς, που εορτάζουν και συμβολίζουν την ευρωπαϊκή ιστορία, τα ιδανικά και την ολοκλήρωση. Ειδικότερα, η πρωτοβουλία αυτή δίνει την ευκαιρία ανάδειξης τόπων που λειτουργούν ως ορόσημα στην ιστορική εξέλιξη της Ευρώπης και οι οποίοι λόγω της ιστορικής σημασίας τους έχουν αποκτήσει ιδιαίτερη συμβολική αξία, που υπερβαίνει την απλή αισθητική αξία. Στους τόπους αυτούς περιλαμβάνονται μνημεία, φυσικές, υποθαλάσσιες, αρχαιολογικές, βιομηχανικές ή αστικές τοποθεσίες, πολιτιστικά τοπία, τόποι μνήμης, αλλά και πολιτιστικά αντικείμενα και άυλη κληρονομιά που

συνδέονται με μια συγκεκριμένη τοποθεσία (συμπεριλαμβανομένης και της σύγχρονης κληρονομιάς).

Η Ε.Ε. προσεκτικά επιλέγει συγκεκριμένους τόπους και τους αναδεικνύει ως τέτοιους, θεωρώντας ότι η επίσκεψη και η διοργάνωση διαφόρων δραστηριοτήτων σε αυτούς μπορούν να συντελέσουν στην ενίσχυση της σχέσης μεταξύ της Ε.Ε. και των πολιτών της. Η απονομή του Σήματος Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς γίνεται σε τόπους τριών ειδών⁵⁶:

- Σε έναν μόνο τόπο που ανήκει σε ένα κράτος μέλος της Ε.Ε.
- Σε εθνικούς θεματικούς τόπους, δηλαδή πολλούς τόπους εντός ενός κράτους-μέλους με ένα διακριτό θεματικό σύνδεσμο.
- Σε διεθνικούς θεματικούς τόπους, δηλαδή πολλούς τόπους που βρίσκονται σε διαφορετικές χώρες της Ε.Ε. (τουλάχιστον δύο) και έχουν ένα θεματικό σύνδεσμο ή έναν τόπο που εκτείνεται στην επικράτεια δύο τουλάχιστον ευρωπαϊκών κρατών.

Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η συγκεκριμένη πρωτοβουλία δεν προσφέρει καμίας μορφής οικονομική ενίσχυση. Οι τόποι, όμως, που συμμετέχουν έχουν δικαίωμα να αιτηθούν οικονομικής ενίσχυσης από άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα. Βέβαια, τα οφέλη της δημιουργίας ενός επιλεγμένου συνόλου Τόπων Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς (European Heritage Sites) και της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων τοποθεσιών στο δημιουργούμενο δίκτυο είναι πολλαπλά και μπορούν να είναι τόσο άυλα όσο και υλικά. Καταρχάς, η συγκεκριμένη πρωτοβουλία συντελεί στην αύξηση του πολιτιστικού τουρισμού, καθώς οι τόποι που φέρουν την ειδική σήμανση αποκτούν μεγαλύτερη επισκεψιμότητα.

Με το Σήμα Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς αναδεικνύεται ο ξεχωριστός τους ρόλος στην ευρωπαϊκή ιστορική εξέλιξη και προβάλλεται ο μοναδικός συμβολικός τους χαρακτήρας στη διαμόρφωση του συλλογικού ευρωπαϊκού υποσυνείδητου. Οι επιλεγμένες τοποθεσίες μπορούν να λειτουργήσουν είτε ως μεμονωμένοι προορισμοί, είτε ως τμήματα μιας περιήγησης των επισκεπτών, οι οποίοι μέσα από

56 Βλ. Απόφαση αριθ. 1194/2011/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011 σχετικά με τη θέσπιση δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Σήμα Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

την εμπειρία τους αυτή μπορούν να αντλήσουν πληροφορίες σχετικά με την κοινή ευρωπαϊκή ιστορία, την πολιτιστική κληρονομιά και τις αξίες που διαμόρφωσε ο ευρωπαϊκός πολιτισμός στην ιστορική του συνέχεια.

Επίσης, η πρωτοβουλία ενθαρρύνει τη δημιουργία δικτύων ανάμεσα στις τοποθεσίες και στους επαγγελματίες που εμπλέκονται στη διαχείριση ή την αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, με στόχο, αφενός, την προβολή της ενότητας του ευρωπαϊκού πνεύματος, και αφετέρου, την ενίσχυση της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης των περιοχών που συμμετέχουν σε αυτά. Ακόμη οι συγκεκριμένοι τόποι προσφέρουν ευκαιρίες για τη διοργάνωση δραστηριοτήτων εκπαιδευτικού και πληροφορικού χαρακτήρα, επιδρώντας καθοριστικά στη διαμόρφωση κοινών αξιών και στην προαγωγή της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

3.3 Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς (European Heritage Days)

Οι Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς είναι μία πρωτοβουλία που ξεκίνησε το 1985 από το Συμβούλιο της Ευρώπης και στην οποία προσχώρησε από το 1991 και η Ευρωπαϊκή Ένωση. Μέσω αυτής επιδιώκεται η εξασφάλιση στους πολίτες πρόσβασης σε τοποθεσίες που σπάνια ανοίγουν για το κοινό ή σε μοναδικές εκδηλώσεις ιδιαίτερης πολιτιστικής αξίας⁵⁷. Οι εκδηλώσεις πραγματοποιούνται κάθε Σεπτέμβριο υπό την κοινή αιγίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου της Ευρώπης στις 50 χώρες που έχουν υπογράψει την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τον Πολιτισμό του 1954. Οι εκδηλώσεις είναι αφιερωμένες κάθε φορά σε ένα ειδικό θέμα, διαφορετικό από χώρα σε χώρα, και περιλαμβάνουν από οργανωμένες περιηγήσεις έως παραστάσεις σε ανοιχτούς χώρους. Η συγκεκριμένη πρωτοβουλία στοχεύει να καλλιεργήσει στους πολίτες ενσυνειδητο σεβασμό στην αξία της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς και της πολιτιστικής πολυμορφίας, αλλά και να υπογραμμίσει την ανάγκη προστασίας τους. Παράλληλα, ενθαρρύνεται η ανεκτικότητα προς διαφορετικές κουλτούρες σε

⁵⁷ Βλ. Επίσημη Ιστοσελίδα της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς (<http://www.europeanheritagedays.com/Home/EHD-Programme/About/About-us.aspx>).

όλη την Ευρώπη. Είναι, επίσης, σημαντικό ότι η πρωτοβουλία για τις Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς περιλαμβάνει στους σκοπούς της και τη διαμόρφωση του κατάλληλου περιβάλλοντος στον πολιτιστικό τομέα, ώστε η Ευρώπη να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές προκλήσεις.

3.4 Θέσπιση Βραβείων

Μέσα στο γενικότερο πλαίσιο της προαγωγής και της διάχυσης του ευρωπαϊκού πολιτιστικού πνεύματος η Ε.Ε. θέσπισε και μια σειρά από βραβεία λογοτεχνίας (European Union Prize for Literature), αρχιτεκτονικής (European Union Prize for Contemporary Architecture), προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς (Europa Nostra Awards), κινηματογράφου (Prix MEDIA), μουσικής ροκ και ποπ (European Border Breakers Awards).

4. Η ένταξη του Πολιτισμού στις Εξωτερικές Σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο πολιτισμός είναι πλεονέκτημα ιδιαίτερης βαρύτητας για την ευρωπαϊκή διπλωματία, αφού ο σεβασμός των κοινών πολιτιστικών αξιών και η χρηματοδότηση σχετικών προγραμμάτων συνεργασίας με τους εταίρους της Ε.Ε. ενισχύει τους δεσμούς αλληλοκατανόησης και συνεργασίας μεταξύ των ατόμων και των οργανισμών που δραστηριοποιούνται στο χώρο του πολιτισμού. Η σοβαρότερη απόδειξη για τη βαρύτητα που αποδίδει η Ε.Ε. στην αξιοποίηση της πολιτιστικής διπλωματίας στις εξωτερικές σχέσεις της είναι η άμεση προσχώρησή της σε θεσμικές πρωτοβουλίες και διεθνείς διασκέψεις με αντικείμενο τις πολιτιστικές πολιτικές, όπως αυτές που αναλαμβάνουν το Συμβούλιο της Ευρώπης και η UNESCO. Ακόμη, η προσφορά εξειδικευμένης τεχνογνωσίας για τον πολιτισμό από την Ε.Ε. και από τα μεμονωμένα κράτη-μέλη προς τις χώρες με τις οποίες συνδέονται με εταιρική σχέση βοηθούν τις τελευταίες να σχεδιάσουν δράσεις προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς και προώθησης της βιώσιμης ανάπτυξής της. Η απόδοση έμφασης στην προώθηση του πολιτισμού ως βασικού στοιχείου των εξωτερικών σχέσεων της Ε.Ε. υπογραμμίστηκε, όπως είδαμε, στην Ευρωπαϊκή Ατζέντα για τον Πολιτισμό

(2007) και στα Προγράμματα Εργασιών στον Πολιτιστικό Τομέα (2011-2014 και 2015-2018), που απέρρεαν από αυτήν, αποτελώντας έναν από τους βασικούς θεματικούς άξονες προτεραιότητας, οι οποίοι ορίζονταν στα σχετικά θεσμικά κείμενα. Το ίδιο θέμα επαναλαμβάνεται και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ε.Ε. (Τίτλος XIII - Πολιτισμός, άρθρο 167).

Η Ε.Ε. σταδιακά ενέταξε στο πεδίο των πολιτικών της δράσεις που σχετίζονται με τη διαμόρφωση μιας κοινής στρατηγικής για τον πολιτισμό και την αξιοποίησή του για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής ενοποίησης και της κοινωνικοοικονομικής μετεξέλιξης των ευρωπαϊκών κρατών, λόγω της συνειδητοποίησης του ρόλου που αυτή μπορεί να διαδραματίσει. Εκτός όμως από τη σημασία που έχει η προαγωγή και η διαχείριση των πολιτιστικών θεμάτων στο εσωτερικό της Ε.Ε., έχει πλέον καταστεί σαφές ότι η ενίσχυση της πολιτιστικής διπλωματίας προς την κατεύθυνση των εξωτερικών σχέσεων της ενωμένης Ευρώπης με άλλα κράτη εμπεριέχει μια ισχυρή δυναμική με θετικά κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά.

Η δυνατότητα ενίσχυσης της ευρωπαϊκής επιρροής και ελκυστικότητας προς άλλα κράτη, αλλά και αντιστρόφως, η ευκαιρία για την Ε.Ε. να αναπτύξει περαιτέρω την πολιτιστική της συνειδητοποίηση μέσα από την αλληλεπίδραση με άλλα πολιτισμικά περιβάλλοντα αποτέλεσαν το κύριο κίνητρο και βασικό κριτήριο για τη σταδιακή προαγωγή μιας τέτοιας προσπάθειας. Πρόσθετο ενδιαφέρον υπάρχει και μέσα από τη δυνατότητα συμβολής στην παγκόσμια ανάπτυξη και ευημερία που αναμένεται να προκύψει μέσα από αυτήν την ανανεωμένη προσέγγιση των διεθνών σχέσεων. Αυτό που υπογραμμίζεται μάλιστα είναι ότι για τη μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων απαιτείται η συνεργασία των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων με τις εθνικές αρχές που ασχολούνται με την προώθηση των στόχων των πολιτιστικών σχέσεων και με την αντίστοιχα εμπλεκόμενη κοινωνία των πολιτών. Το ενδιαφέρον της Ε.Ε. για την άσκηση εντονότερης και καλύτερα οργανωμένης πολιτιστικής διπλωματίας στις εξωτερικές της σχέσεις επικεντρώνει, καταρχάς, στη σχέση της με τις 16 χώρες που περιλαμβάνονται στην Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας και με τις 10 χώρες που θεωρούνται στρατηγικοί εταίροι της Ευρώπης, αλλά περιλαμβάνει στο ενδιαφέρον της την ανάπτυξη πολιτιστικών συνεργασιών και με διεθνείς οργανισμούς και άλλες τρίτες χώρες.

Τα οφέλη για την Ε.Ε. και για τις χώρες εταίρους από την ένταξη του πολιτισμού στις εξωτερικές τους σχέσεις είναι πολλαπλά. Καταρχάς, μέσα από στενότερες πολιτιστικές σχέσεις διευκολύνεται γενικότερα ο διάλογος μεταξύ των κρατών, η επίλυση των διαφορών και η οικοδόμηση της ειρήνης. Επιπλέον, ενδυναμώνεται η κοινωνία των πολιτών, που επιστρατεύεται ως βασικός εταίρος συνεργασίας στις προωθούμενες διακρατικές πολιτιστικές σχέσεις, και ισχυροποιούνται οι δημοκρατικές αξίες και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Τέλος, τόσο η Ε.Ε. όσο και οι χώρες-εταίροι μέσα από τις επαφές τους με άλλες περιοχές μπορούν να ανταλλάξουν πληροφορίες και ιδέες διευρύνοντας έτσι τη γνώση τους επί θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος.

4.1 Ευρω-Μεσογειακή Συνεργασία (Euro-Mediterranean Partnership – EUROMED)

Από τις πιο σημαντικές πρωτοβουλίες σε επίπεδο εξωτερικών σχέσεων της Ε.Ε., η οποία σχετίζεται με την αξιοποίηση των πολιτιστικών αξιών και της διαπολιτισμικότητας στις σχέσεις της Ε.Ε. με τον ευρύτερο ζωτικό της χώρο, είναι η δημιουργία και η λειτουργία της Ευρω-Μεσογειακής Συνεργασίας (Euro-Mediterranean Partnership – EUROMED). Η συγκεκριμένη περιφερειακή πρωτοβουλία ιδρύθηκε μετά από σχετική πρόταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου το 1995, στο πλαίσιο της Ευρω-Μεσογειακής Διάσκεψης της Βαρκελώνης. Η τελευταία συγκλήθηκε με στόχο την ενίσχυση των σχέσεων των κρατών σε επίπεδο πολιτικών, οικονομικών και πολιτιστικών σχέσεων, οι οποίες θεωρήθηκαν ως το αναγκαίο υπόβαθρο για τη διασφάλιση της ειρήνης και την προώθηση των αναπτυξιακών προοπτικών στην περιοχή της Μεσογείου⁵⁸.

Άλλωστε, ήταν ήδη θετικό το κλίμα για την ενίσχυση του διακρατικού διαλόγου σε επίπεδο κοινοβουλίων λόγω της προηγούμενης σύγκλησης που είχε πραγματοποιηθεί με τη Σύνοδο της Μαδρίτης (1991) και με τις Συμφωνίες του Όσλο (1993, 1995) για το μεσανατολικό. Κατά τη διάρκεια της διάσκεψης και στο πλαίσιο της “Διακήρυξης της Βαρκελώνης” κατατέθηκε πρόταση δημιουργίας της Ευρω-Μεσογειακής

⁵⁸ Βλ. Επίσημη Ιστοσελίδα της Ευρω-Μεσογειακής Συνεργασίας (https://ec.europa.eu/transport/themes/international/european_neighbourhood_policy/mediterranean_partnership_en).

Συνεργασίας (Euro-Mediterranean Partnership, EUROMED), η οποία αρχικά έγινε γνωστή και ως “Διαδικασία της Βαρκελώνης” (“Barcelona Process”). Σε αυτήν συμμετέχουν τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. και οι δεκαέξι γειτονικές της χώρες στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου (στη Βόρεια Αφρική και στη Μέση Ανατολή). Οι σχετικές πρωτοβουλίες αναλήφθηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και οδήγησαν στην πρώτη συνάντηση το 1998.

Η “Διαδικασία της Βαρκελώνης” θεμελίωσε μία στενότερη κοινωνική, πολιτιστική και ανθρωπιστική εταιρική σχέση μέσα από μια σειρά συναντήσεων των ΥΠΕΞ και υψηλών αξιωματούχων. Προβαλλόταν η σημασία της συνεργασίας των εταίρων για την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων, την προαγωγή της κατανόησης μεταξύ των πολιτισμών και των ανταλλαγών, στο πλαίσιο της κοινωνίας των πολιτών. Το ενδιαφέρον των δράσεων επικεντρώθηκε σε 3 τομείς δράσης:

- Στον πολιτικό τομέα και στον τομέα ασφάλειας
- Στον οικονομικό και χρηματοδοτικό τομέα
- Στον κοινωνικό και πολιτιστικό τομέα.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, αναδεικνύεται ιδιαίτερα μία σειρά από θέματα πολιτισμικού ενδιαφέροντος. Καθώς η περιοχή της Μεσογείου παρουσιάζει επί αιώνες μια εντυπωσιακή πολιτιστική και θρησκευτική πολυμορφία, υπογραμμίζονται η σημασία του διαπολιτισμικού και διαθρησκευτικού διαλόγου, οι πολιτιστικές ανταλλαγές, η εκμάθηση γλωσσών, η εφαρμογή εκπαιδευτικών και πολιτιστικών προγραμμάτων που σέβονται τις διαφορετικές πολιτιστικές ταυτότητες. Παράλληλα, προβάλλονται η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στην ευρωμεσογειακή εταιρική σχέση και η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ περιφερειακών και τοπικών αρχών, αλλά και η σημασία του ρόλου των μέσων μαζικής ενημέρωσης για την αμοιβαία γνώση και κατανόηση των πολιτισμών. Σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, επίσης, αναγνωρίζεται η έμμεση επίδραση που ασκείται στις διακρατικές σχέσεις στη συγκεκριμένη περιοχή από τη διαχείριση ζητημάτων των τομέων της υγείας και της κοινωνικής ανάπτυξης, του σεβασμού των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων και της καταπολέμησης της λαθρομετανάστευσης, της τρομοκρατίας, του εμπορίου ναρκωτικών, του διεθνούς εγκλήματος και της διαφθοράς.

Στο πλαίσιο της Διαδικασίας της Βαρκελώνης ιδρύθηκε το “Ευρω-Μεσογειακό Ίδρυμα Anna Lindh” (“The Anna Lindh Euro-Mediterranean Foundation for the Dialogue between Cultures”). Πρόκειται για ένα διακυβερνητικό οργανισμό που εδρεύει στη Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας στην Αίγυπτο και υποστηρίζει τη συνεργασία οργανισμών της κοινωνίας των πολιτών της περιφέρειας της Μεσογείου. Σκοπός του είναι η προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου, της πολυμορφίας και της αμοιβαίας κατανόησης, ενώ η παρουσία του διαδραματίζει το ρόλο ενός διαύλου επικοινωνίας μεταξύ των ευρω-μεσογειακών πολιτισμών, θρησκειών και αντιλήψεων και ενός πόλου συνεργασίας με άλλους οργανισμούς αντίστοιχης εστίασης, όπως το Συμβούλιο της Ευρώπης, η UNESCO, η Συμμαχία των Πολιτισμών των Ηνωμένων Εθνών (UN Alliance of Civilisations – UNAOC, κλπ.).

Από το 2008 η “Διαδικασία της Βαρκελώνης” ενεργοποιήθηκε εκ νέου ως “Ένωση για τη Μεσόγειο” (“Union for the Mediterranean – UfM) σε μια προσπάθεια να καταστούν οι στόχοι της συνεργασίας μεταξύ των μελών της (28 κράτη μέλη Ε.Ε. και 15 κράτη της περιοχής της Μεσογείου) πιο συγκεκριμένοι και απτοί, ώστε και οι προωθούμενες δράσεις να είναι αποτελεσματικότερες και σε αντιστοιχία με τις σύγχρονες προκλήσεις. Ο πολιτισμός αποτελεί έναν από τους πέντε τομείς στους οποίους τα κράτη που συμμετέχουν προσπαθούν να αναλάβουν πρωτοβουλίες στενότερης συνεργασίας. Τα κράτη-μέλη της μετεξελιχθείσας πολυμερούς συνεργασίας δεσμεύονται για την επιδίωξη των στόχων της Διαδικασίας της Βαρκελώνης. Η δημιουργία ενός χώρου ειρήνης, σταθερότητας, ασφάλειας και κοινής οικονομικής ευημερίας συμπληρώνονται με το σεβασμό των δημοκρατικών αρχών, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, καθώς και με την προώθηση της κατανόησης μεταξύ των πολιτισμών της ευρω-μεσογειακής περιφέρειας. Ειδικά, σε ό,τι αφορά τον τελευταίο στόχο, επιλέγονται δράσεις πολιτιστικών ανταλλαγών και προώθησης της γνώσης των γλωσσών της συγκεκριμένης περιφέρειας για τη δημιουργία του αναγκαίου υποβάθρου συνεργασίας. Παράλληλα, έχει θεσμοθετηθεί ένα συνεκτικό διοικητικό σύστημα και τακτικές συναντήσεις ειδικών και αξιωματούχων για το σχεδιασμό των προτεινόμενων δράσεων σε συγκεκριμένα πεδία: η πολιτιστική και δημιουργική κληρονομιά, οι πολιτιστικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, οι θεατρικές και κινηματογραφικές συμπαραγωγές,

οι μεταφράσεις και κάθε είδους μέσα πολιτιστικής διάχυσης, η θρησκεία, η κατάρτιση αποτελούν τους κυριότερους χώρους στους οποίους επιδιώκεται η υποστήριξη και η προώθηση κοινών στόχων και η ανάληψη δυναμικών εταιρικών παρεμβάσεων.

Επίσης, αποφασίστηκε η διαμόρφωση μιας Ευρω-μεσογειακής Στρατηγικής για τον Πολιτισμό με επίκεντρο δύο διακριτά, αλλά με ισχυρή διασύνδεση στοιχεία: το διαπολιτισμικό διάλογο και την πολιτιστική πολιτική. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον αποδόθηκε στο φαινόμενο της παράνομης διακίνησης και εμπορίας πολιτιστικών αγαθών που προέρχονται από παράνομες ανασκαφές ή από τη λεηλασία μνημείων, ενώ προγραμματίστηκε η επίσημη καταγραφή της ενάλιας πολιτιστικής κληρονομιάς στην ευρω-μεσογειακή περιφέρεια. Επιπρόσθετα, συνεχίστηκαν τα ευρω-μεσογειακά προγράμματα για την κληρονομιά και σχεδιάστηκαν μια σειρά από καινοτόμες πρωτοβουλίες οι οποίες θα μπορούσαν να ενθαρρύνουν και να προάγουν περαιτέρω την πολιτιστική κατανόηση και τη συνεργασία (π.χ. προγραμματισμός για δορυφορικό κανάλι και για διαδικτυακή πύλη –internet portal– για την οπτικοακουστική κληρονομιά στη Μεσόγειο). Η “Διαδικασία της Βαρκελώνης” αρχικά ξεκίνησε ως ένα φιλόδοξο εγχείρημα αποσκοπώντας στην εξασφάλιση σταθερότητας, ειρήνης και ευημερίας στην περιοχή της Μεσογείου με την Ε.Ε. να διεκδικεί κεντρικό εγγυητικό ρόλο. Στο πέρασμα του χρόνου, όμως, οι νέες προκλήσεις που αντιμετώπισε το εγχείρημα της ενωμένης Ευρώπης (π.χ. η μεγάλου εύρους διεύρυνση προς τα ανατολικά) και η αποτυχία ειρηνευτικών προσεγγίσεων για την επίλυση των αντιθέσεων στην περιοχή κατέδειξαν την αδυναμία του θεσμού να ανταποκριθεί πλήρως στις αρχικές δεσμεύσεις και στόχους. Στην περίπτωση της μετεξέλιξης του θεσμού από την Ευρω-μεσογειακή συνεργασία σε Ένωση για την Μεσόγειο υπήρξε και αντίστοιχη μετεξέλιξη της πρωτοβουλίας, η οποία μετονομάστηκε σε “Διαδικασία της Βαρκελώνης: Ένωση για τη Μεσόγειο”, ενώ ταυτόχρονα κατέστη περισσότερο πραγματιστική και λιγότερο πολιτικοποιημένη σε σχέση με το παρελθόν.

4.2 Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας – Ανατολική Εταιρική Σχέση (Eastern Partnership)

Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, η Ευρωπαϊκή Ένωση ξεκίνησε το 2008 μία προσπάθεια για την προώθηση της δημοκρατίας, της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης και των μεταρρυθμίσεων, στις γειτονικές της χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και της περιοχής του Καυκάσου (Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Γεωργία, Λευκορωσία, Μολδαβία και Ουκρανία). Πρόκειται για την Ανατολική Εταιρική Σχέση (Eastern Partnership), η οποία αναπτύσσεται σε τέσσερις θεματικές πλατφόρμες και υπηρετείται μέσα από επιτροπές ειδικών, εμβληματικές πρωτοβουλίες και ερευνητικά σχέδια.

Τα ζητήματα του πολιτισμού συμπεριλαμβάνονται στην Πλατφόρμα 4 “Επαφές μεταξύ λαών”, μαζί με τα θέματα εκπαίδευσης, έρευνας και νεολαίας. Πιο συγκεκριμένα, ο στόχος αυτής της προσέγγισης είναι η εφαρμογή του διαπολιτισμικού διαλόγου με την αξιοποίηση της αυξημένης συμμετοχής των εταίρων της Ε.Ε. σε πολιτιστικά προγράμματα και τη δημιουργία δικών τους προγραμμάτων με ευρωπαϊκή χρηματοδότηση. Μεγάλη έμφαση δίνεται, επίσης, και στην κινητοποίηση της ήπιας ισχύος της εκπαίδευσης με αύξηση της κινητικότητας διδασκόντων, διδασκομένων και ερευνητών και προαγωγή της γλωσσομάθειας και της εκπαιδευτικής και ερευνητικής αριστείας. Οι συνεργασίες και οι δράσεις μεταξύ της Ε.Ε. και των ανατολικών της γειτόνων εδραιώνονται πάνω σε διμερείς συμφωνίες και σε ευρωπαϊκά προγράμματα όπως η “Δημιουργική Ευρώπη” (“Creative Europe”) για τον πολιτισμό και τα ΜΜΕ, αλλά και το Erasmus+ για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό.

4.3 Διαδικασία της Λιουμπλιάνας: αποκαθιστώντας την κοινή μας κληρονομιά (Ljubljana Process: rehabilitating our common heritage)

Η Διαδικασία της Λιουμπλιάνας (Ljubljana Process) ξεκίνησε το 2003 ως τμήμα ενός ευρύτερου συνδυαστικού προγραμματισμού του Συμβουλίου της Ευρώπης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης με στόχο την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς σε 8 χώρες της νοτιοανατολικής Ευρώπης και ειδικότερα σε Αλβανία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Κροατία, Μαυροβούνιο, Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία

της Μακεδονίας, Ρουμανία και Σερβία. Ο αρχικός σκοπός ήταν η υποστήριξη της σταθερότητας και η ανάπτυξη δημοκρατικών, ειρηνικών, φιλήσυχων και ελεύθερων κοινωνιών των πολιτών στις χώρες της νοτιανατολικής Ευρώπης. Ως μέσο ορίστηκε η αποκατάσταση και η διαφύλαξη των οικοδομημάτων που ανήκουν στην πολιτιστική κληρονομιά τους. Η συνεργασία των δύο υπερεθνικών σχηματισμών στόχευσε στην αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων που αναδύθηκαν στη συγκεκριμένη περιοχή, αλλά αποτελούσαν χρήσιμη εμπειρία για τη διαχείριση αντίστοιχων θεμάτων σε ευρύτερα γεωγραφικά πλαίσια. Το ενδιαφέρον των παρεμβάσεων σταδιακά μετακινήθηκε από το προηγούμενο μοντέλο, το οποίο ενθάρρυνε τους επαγγελματίες του χώρου να υιοθετήσουν ευρωπαϊκά πρότυπα και να συνειδητοποιήσουν το δυναμικό ρόλο της πολιτιστικής κληρονομιάς στη συμφιλίωση των λαών, προς μία νέα προσέγγιση ανάδειξης των ευρύτερων ωφελειών που μπορεί να δημιουργήσει, λειτουργώντας ως καταλύτης για την οικονομική ανάπτυξη και την ποιότητα ζωής των πολιτών.

Η δομική οργάνωση της Διαδικασίας της Λιουμπλιάνας συναρμόζεται γύρω από διάφορα όργανα, καθένα από τα οποία αναλαμβάνει τμήμα των αναγκαίων παρεμβάσεων. Σε ό,τι αφορά τους δύο βασικούς δρώντες, η Ε.Ε. μέσω της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναλαμβάνει τη διεθνή υποστήριξη και τη χρηματοδότηση, ενώ το Συμβούλιο της Ευρώπης επιλέγει και διαχειρίζεται τη Διεθνή Ομάδα Ειδικών. Η τελευταία εμπλέκεται σε δραστηριότητες που σχετίζονται με διαδικασίες σχεδιασμού, εποπτείας και αξιολόγησης των επιχειρούμενων δράσεων και συγκέντρωσης χρηματοδοτικών πόρων. Στη Διαδικασία της Λιουμπλιάνας εμπλέκονται και άλλοι διεθνείς οργανισμοί, στοιχείο που της αποδίδει πιο συνεργατικό χαρακτήρα και αυξάνει τις πιθανότητες αποτελεσματικότητας. Πιο συγκεκριμένα, το Συμβούλιο Περιφερειακής Συνεργασίας, επιχειρησιακός βραχίονας της Διαδικασίας της Νοτιοανατολικής Ευρωπαϊκής Συνεργασίας, εποπτεύει τη διαδικασία και διασφαλίζει τη βιωσιμότητα των μόνιμων δομών που δημιουργούνται, ενώ η Ειδική Ομάδα του για τον Πολιτισμό και την Κοινωνία (RCC Task Force on Culture and Society) υποστηρίζει την εφαρμογή στις περιφέρειες και βοηθά τους δικαιούχους στα οικονομικά και τεχνικά μέρη των παρεμβάσεων. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η Διαδικασία της Λιουμπλιάνας αποδίδει μεγάλη σημασία στην αποκεντρωμένη δράση και για το λόγο αυτό αξιοποιεί την τεχνογνωσία ειδικών

εμπειρογνομώνων (LP Regional Expert Pool) και τις διασυνδέσεις των εθνικών αρχών (National Task Forces), προκειμένου να αυξήσει την αμεσότητα και την αποτελεσματικότητα των δράσεων.

4.4 Δίκτυο EUNIC (European Union National Institutes for Culture)

Όπως εύκολα γίνεται αντιληπτό, η ενεργοποίηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με στόχο την από μέρους της εντατική αξιοποίηση των πολιτιστικών πρωτοβουλιών της στις εξωτερικές της σχέσεις έχει καταστεί ζωτικό τμήμα των πολιτικών της. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον προς αυτή την κατεύθυνση παρουσιάζει η δραστηριότητα του Δικτύου EUNIC (Ευρωπαϊκό Δίκτυο των Εθνικών Ιδρυμάτων για τον Πολιτισμό) ως φορέας σχεδιασμού και δράσεων άσκησης πολιτιστικής διπλωματίας στο ευρωπαϊκό περιβάλλον⁵⁹. Πρόκειται για ένα διεθνές Δίκτυο, το οποίο ιδρύθηκε το 2006 και μέχρι σήμερα έχουν ενταχθεί σε αυτό 34 μέλη που προέρχονται από 28 χώρες. Οι δράσεις του δικτύου εντάσσονται στα πεδία της τέχνης, της γλώσσας, της νεολαίας, της εκπαίδευσης, της καινοτομίας, του διαπολιτισμικού διαλόγου και των αναπτυξιακών τομέων. Μεγάλη σημασία έχει, επίσης, το γεγονός ότι το EUNIC έχει δημιουργήσει και 95 συνεργατικούς σχηματισμούς (clusters) σε όλον τον κόσμο, οι οποίοι είναι ενεργοί πόλοι των συνεργασιών του δικτύου με τοπικούς εταίρους και διαχέουν τα μηνύματα σε μεγαλύτερο εύρος αποδεκτών. Αξίζει να σημειωθεί ότι το Δίκτυο λειτουργεί στη βάση μίας μη-κυβερνητικής οργάνωσης με προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή (bottom-up), στοιχείο που διασφαλίζει μία ευέλικτη διοικητική δομή με μεγάλη αυτονομία. Επιπλέον, τα μέλη του δικτύου έχουν δημιουργήσει 25.000 θέσεις εργασίας και έχουν έναν ετήσιο κύκλο εργασιών ύψους € 2,5 δισ.

Το δίκτυο EUNIC αποσκοπεί στην προώθηση των ευρωπαϊκών αξιών και της πολιτιστικής πολυμορφίας εντός και εκτός Ευρώπης μέσα από τη συνεργασία διαφόρων πολιτιστικών οργανισμών και την αξιοποίηση της κατεχόμενης τεχνογνωσίας των μελών του. Συμμετέχει μάλιστα ενεργά σε διάφορες εκδηλώσεις και συναντήσεις που αφορούν πτυχές του πολιτισμού, οι οποίες δύνανται να ασκήσουν καταλυτική επίδραση στην αποτελεσματικότητα των δράσεων της

⁵⁹ Βλ. Επίσημη Ιστοσελίδα του Δικτύου EUNIC (<https://www.eunicglobal.eu/>)

Ευρωπαϊκής Ένωσης και των εταίρων της. Το EUNIC αρθρώνει τη δράση του σε επιμέρους ομαδοποιημένα σχέδια, τα οποία επικεντρώνουν σε ειδικά θέματα. Πιο συγκεκριμένα, μπορεί να γίνει ενδεικτική αναφορά στα εξής:

- EUNIC MENA project: είναι ένα σχέδιο το οποίο υποστηρίζει την ανάπτυξη των δημιουργικών τομέων στις χώρες της Μέσης Ανατολής και Βόρειας Αφρικής (MENA – Middle East and North Africa).
- Διάλογος EUNIC – Κίνας: επιχειρείται η ενίσχυση της πολιτιστικής συνεργασίας Ευρώπης και Κίνας με τη διοργάνωση ετήσιων συναντήσεων που προωθούν την αμοιβαία κατανόηση. Στον διάλογο αυτό διακρίνεται το σχέδιο “Πολιτιστική Πυξίδα Ευρώπης-Κίνας” (Europe-China Cultural Compass) μέσω του οποίου προετοιμάζονται τεχνοκράτες και άλλοι επαγγελματίες που θα προωθήσουν την πολιτιστική προσέγγιση και τη συνεργασία της Ευρώπης και της Κίνας.
- Σχέδια πολυγλωσσίας, όπως τα Poliglotti4.eu, Multilingual Online Language Observatory, Language Rich Europe and European Literature Night.
- Δράσεις και πρωτοβουλίες με στόχο την άσκηση πειθούς επί των πολιτικών δρώντων για την αναγνώριση της αξίας του πολιτισμού στις εξωτερικές σχέσεις.
- Δράσεις που συνδέονται με τον πολιτισμό και που αποτελούν καίριο στοιχείο σε πρωτοβουλίες που στοχεύουν στην επίλυση συγκρούσεων.

Οι δυνατότητες αποτελεσματικών παρεμβάσεων στην περίπτωση του EUNIC είναι αξιοσημείωτες, καθώς στις τάξεις του συγκεντρώνονται εταίροι και εμπειρογνώμονες με αυξημένες δυνατότητες ανάληψης πρωτοβουλιών και δράσης με τρόπους που υπερβαίνουν τη συμβατική μεθοδολογία της Ε.Ε.

4.5 Πλατφόρμα Πολιτιστικής Διπλωματίας

Η πλατφόρμα πολιτιστικής διπλωματίας ιδρύθηκε το Φεβρουάριο του 2016 και χρηματοδοτείται από το μέσο εταιρικής σχέσης. Τη διαχείρισή της έχει αναλάβει κοινοπραξία των πολιτιστικών ιδρυμάτων των κρατών- μελών σε συνεργασία με άλλους εταίρους. Η πλατφόρμα παρέχει

συμβουλές σχετικά με την πολιτιστική πολιτική, διευκολύνει τη δικτύωση, υλοποιεί δραστηριότητες με τους πολιτιστικούς φορείς, τα κράτη- μέλη και τις αντιπροσωπείες της ΕΕ, καταρτίζει προγράμματα κατάρτισης για την πολιτιστική ηγεσία και συμβάλλει στην ανάπτυξη των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων της ΕΕ.

5. Στρατηγική της ΕΕ για Διεθνείς Πολιτιστικές Σχέσεις

Ήδη, από το 2011, στο ψήφισμά του, της 12ης Μαΐου, σχετικά με τις πολιτιστικές διαστάσεις των εξωτερικών δράσεων της ΕΕ (2010/2161(INI), το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επιβεβαίωσε τη σημασία του πολιτισμού στις εξωτερικές πολιτικές και εξέφρασε ανησυχίες για τον κατακερματισμό της εξωτερικής πολιτικής και των έργων της ΕΕ στον πολιτιστικό τομέα. Ως εκ τούτου, ζήτησε «την ανάπτυξη μιας σαφούς κοινής στρατηγικής της ΕΕ για τις πολιτιστικές πτυχές των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ». Απηύθυνε έκκληση για μια κεντρική διαδικτυακή πύλη, στην οποία θα πρέπει να αναγράφονται πληροφορίες για τα σχετικά χρηματοδοτικά προγράμματα και τις πολιτιστικές εκδηλώσεις και ζήτησε να δημιουργηθούν δομές αφιερωμένες στον πολιτισμό στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) και αποκλειστικά απασχολούμενο προσωπικό στις αντιπροσωπείες της ΕΕ.

Επιπλέον, στο πλαίσιο της προετοιμασίας για τον προϋπολογισμό για το 2013, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ψήφισε υπέρ μιας προπαρασκευαστικής δράσης για τον πολιτισμό στις εξωτερικές σχέσεις. Στο πλαίσιο αυτής της προπαρασκευαστικής δράσης, εκπονήθηκε μια μελέτη που βασίστηκε σε μια εκτεταμένη διαδικασία χαρτογράφησης και διαβούλευσης στην οποία συμμετείχε ευρύ φάσμα ενδιαφερόμενων μερών εντός και εκτός της ΕΕ. Παρουσιάστηκε και συζητήθηκε σε μια διάσκεψη τον Απρίλιο του 2014 και συνέβαλε στην ανάπτυξη της υπό εξέταση στρατηγικής (βλ. Παράρτημα V).

Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 23ης Δεκεμβρίου 2014, σχετικά με το πρόγραμμα εργασίας για τον πολιτισμό (2015-2018), το Συμβούλιο είχε προγραμματίσει τα περαιτέρω βήματα προς μια στρατηγική προσέγγιση του πολιτισμού, στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ, όπως η μελέτη για τα υφιστάμενα προγράμματα που

διατίθενται για τον πολιτισμό για την ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας (ΕΠΓ) και από κοινού άτυπες συναντήσεις των υψηλόβαθμων στελεχών των κρατών-μελών που εργάζονται στα υπουργεία Πολιτισμού ή/και Εξωτερικών και δραστηριότητες παρακολούθησης σχετικά με την προπαρασκευαστική δράση.

Τελικά, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος παρουσίασαν στις 8 Ιουνίου 2016, την Κοινή Ανακοίνωσή τους με τίτλο «Προς μια στρατηγική της ΕΕ για διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις»⁶⁰. Με αυτόν τον τρόπο, η ΕΕ αποσκοπεί στην ενθάρρυνση της πολιτιστικής συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και των χωρών-εταίρων και την προώθηση μιας παγκόσμιας τάξης που βασίζεται στην ειρήνη, το κράτος δικαίου, την ελευθερία της έκφρασης, το διαπολιτισμικό και διαθρησκευτικό διάλογο, την αμοιβαία κατανόηση και το σεβασμό των θεμελιωδών αξιών.

Η κοινή ανακοίνωση πρότείνει τρεις πυλώνες για την προώθηση εργασιών χάραξης μιας στρατηγικής της ΕΕ στον τομέα των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων. Πρώτον, οι προτεινόμενες κατευθυντήριες αρχές της δράσης της ΕΕ αποσκοπούν στο να διασφαλίσουν ότι η δράση της ΕΕ σε αυτόν τον τομέα προάγει τα ανθρώπινα δικαιώματα, την πολυμορφία, το διαπολιτισμικό διάλογο, τηρώντας παράλληλα την επικουρικότητα και τη συμπληρωματικότητα και διατηρώντας την πολιτική συνοχή με την προώθηση του πολιτισμού εντός του υφιστάμενου πλαισίου εταιρικής σχέσης. Ο δεύτερος πυλώνας προτείνει τρεις κύριους άξονες που θα παρέχουν το πλαίσιο για την προώθηση της πολιτιστικής συνεργασίας με χώρες-εταίρους: i) στήριξη του πολιτισμού ως μοχλού βιώσιμης κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης· ii) προώθηση του πολιτισμού και του διαπολιτισμικού διαλόγου για ειρηνικές διακοινοτικές σχέσεις· iii) ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς. Ο τρίτος πυλώνας προτείνει στρατηγική προσέγγιση της ΕΕ έναντι της πολιτιστικής διπλωματίας: μεταξύ άλλων, ενισχυμένη ευρωπαϊκή συνεργασία (ιδίως μεταξύ κρατών-μελών της ΕΕ και αντιπροσωπειών της ΕΕ) και διαπολιτισμικές ανταλλαγές για την προώθηση των διαφόρων πολιτισμών της ΕΕ.

⁶⁰ Βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2016, ο.π.

Στις 23 Μαΐου του 2017 το Συμβούλιο των Υπουργών Πολιτισμού ενέκρινε συμπεράσματα για τον πολιτισμό στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Συμβούλιο συμφώνησε ως επόμενο βήμα να συσταθεί ομάδα που θα συμβάλλει στην κατάρτιση ολοκληρωμένης στρατηγικής προσέγγισης της ΕΕ για τις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις. Η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) θα στηρίξουν αυτό το εγχείρημα, με αφετηρία την υφιστάμενη πλατφόρμα πολιτισμικής διπλωματίας που τέθηκε σε λειτουργία το 2016 για να βοηθηθεί η πολιτιστική συνεργασία της ΕΕ με τις τρίτες χώρες.

Ως απάντηση στην κοινή ανακοίνωση, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφάσισε πρόσφατα (13 Ιουνίου 2017) να καταρτίσει, στο πλαίσιο των επιτροπών Πολιτισμού και Παιδείας (CULT) και Εξωτερικών Υποθέσεων (AFET), την έκθεση πρωτοβουλίας⁶¹. Η έκθεση παρουσιάζει τους στόχους της και προτείνει μια σειρά από συγκεκριμένες δράσεις και προτάσεις στο μέρος με τίτλο «Διακυβέρνηση και εργασία»· σύσταση την οποία η ΕΕ θα πρέπει να υιοθετήσει ενόψει της δημιουργίας μιας μελλοντικής στρατηγικής για τις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις. Η έκθεση ζητεί την προώθηση των πολιτιστικών δικαιωμάτων ως αναπόσπαστου μέρους των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου, καθώς και την αντιμετώπιση του πολιτισμού, λόγω της εγγενούς αξίας του, ως τέταρτου αυτόνομου και εγκάρσιου πυλώνα της αειφόρου ανάπτυξης σε συνδυασμό με τις κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις.

Έχοντας αναγνωρίσει ότι απαιτείται βελτίωση της συνοχής μεταξύ των πολιτικών και των δράσεων της ΕΕ για τις τρίτες χώρες, η έκθεση απευθύνει έκκληση για ενίσχυση των συνεργιών μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων, συμπεριλαμβανομένων των κρατών-μελών, των διεθνών οργανισμών και των τοπικών αρχών, για την εξασφάλιση της αποδοτικότητας των πόρων. Η έκθεση καλεί την ΕΕ και τα κράτη-μέλη να ενώσουν τις δυνάμεις τους: η εκ περιτροπής προεδρία κάθε κράτους-μέλους θα μπορούσε να δρομολογεί κοινές δράσεις μαζί με την ΕΕ, όπως εκθέσεις και φεστιβάλ, ιδιαίτερα για τις χώρες που δεν έχουν πολιτιστική

⁶¹ Βλ. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Έκθεση με θέμα «Προς μια στρατηγική της ΕΕ για διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις», Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων και Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας), Βρυξέλλες 2017.

εκπροσώπηση στο εξωτερικό. Συνιστά, επίσης, να διατεθεί το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό και οι οικονομικοί πόροι στην ΕΥΕΔ και την Επιτροπή και να οριστεί ένα «σημείο επαφής» σε κάθε αντιπροσωπεία της ΕΕ που θα συνεργάζεται με τους ενδιαφερόμενους φορείς και θα υποστηρίζει τη συμπερίληψη του θέματος των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την έρευνα, προκειμένου να βελτιωθεί η ανάπτυξη των ικανοτήτων των φορέων στον τομέα αυτόν. Η έκθεση ζητεί, επίσης, το σαφή καθορισμό του ρόλου των πολιτιστικών ιδρυμάτων των κρατών-μελών, μέσω του EUNIC και άλλων δικτύων, και τάσσεται υπέρ μιας ίσης προσέγγισης χωρίς αποκλεισμούς προς όλους τους ενδιαφερομένους.

Η έκθεση ζητεί από την Επιτροπή και την ΥΕ/ΑΕ να παρουσιάσουν ετήσια και πολυετή σχέδια δράσης με δράσεις, στρατηγικές θεματικές και γεωγραφικές προτεραιότητες και κοινούς στόχους, καθώς και την περιοδική επανεξέταση της εφαρμογής της κοινής ανακοίνωσης και την υποβολή εκθέσεων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Ζητεί, επίσης, να συμπεριληφθεί ο πολιτισμός σε όλες τις υφιστάμενες και τις μελλοντικές διμερείς και πολυμερείς συμφωνίες συνεργασίας με επαρκείς προϋπολογισμούς και να ενισχυθεί η διεθνής διάσταση κυρίως στα προγράμματα Erasmus, «Δημιουργική Ευρώπη» και «Ορίζοντας 2020».

Η έκθεση προτείνει να σχεδιαστεί ένα ειδικό πρόγραμμα της ΕΕ και να διατεθούν πόροι με επίκεντρο τη διεθνή κινητικότητα και τις ανταλλαγές, ιδίως για τους καλλιτέχνες και τους νέους επαγγελματίες στον τομέα του πολιτισμού και της δημιουργικότητας, όπως προγράμματα φιλοξενίας.

Ένας άλλος σημαντικός άξονας που εξετάζει η έκθεση είναι η ανάγκη εξασφάλισης της συμμετοχής των πολιτών, των ενδιαφερομένων, των δικτύων, της κοινωνίας των πολιτών και των ΜΚΟ, προκειμένου να βελτιωθεί η πρόσβασή τους σε προγράμματα και χρηματοδοτήσεις, ιδιαίτερα η σημασία της μετάβασης από μια προσέγγιση προβολής από την κορυφή προς τη βάση σε μια διαπροσωπική προσέγγιση. Πρέπει να δοθεί περισσότερη έμφαση στη δυνατότητα της κοινωνίας των πολιτών να προωθεί την ανταλλαγή μεταξύ πολιτισμών, το διάλογο μεταξύ των ανθρώπων, τις ειρηνευτικές πρωτοβουλίες και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Οι τέχνες είναι ένα ισχυρό εργαλείο για το σκοπό αυτό. Η ΕΕ μπορεί να είναι βασικός παράγοντας σε αυτές τις ανταλλαγές: μπορεί να

αναπτύξει, να υποστηρίξει και να ανταλλάξει βέλτιστες πρακτικές.

Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στις δραστηριότητες των νέων (π.χ. στους τοπικούς καλλιτέχνες, στο μαζικό αθλητισμό) και στους τρόπους με τους οποίους οι δραστηριότητές τους αποτελούν εξαιρετικά κρίσιμη και ανεξάρτητη διάσταση και επηρεάζουν τόσο την καθημερινή τους ζωή όσο και τις σχέσεις μεταξύ των λαών.

Ως εκ τούτου, η έκθεση συνιστά την έγκαιρη διαβούλευση με τους τοπικούς φορείς, τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και την αξιοποίηση της ήδη υπάρχουσας εμπειρογνωμοσύνης και των δικτύων, μέσω της προώθησης διαρθρωμένου διαλόγου. Επιπλέον των συστάσεων που αναφέρονται παραπάνω, η έκθεση υπενθυμίζει ότι οι δραστηριότητες της ΕΕ στον τομέα του πολιτισμού σε διεθνές επίπεδο θα πρέπει να είναι περισσότερο προβεβλημένες και να διαδίδονται καλύτερα.

Επιπλέον, η σύνδεση με τη συνολική στρατηγική της ΕΕ είναι θεμελιώδους σημασίας στην έκθεση. Είναι κάτι περισσότερο από απαραίτητη σε θέματα που αφορούν το διαπολιτισμικό και διαθρησκευτικό διάλογο. Η ενίσχυση του διαλόγου μεταξύ των θρησκευτικών κοινοτήτων είναι απαραίτητη για την προώθηση της αμοιβαίας κατανόησης, με σκοπό την πρόληψη και την καταπολέμηση του εξτρεμισμού, της ριζοσπαστικοποίησης και της περιθωριοποίησης. Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στην αναγνώριση, την κατανόηση και την ανοχή των άλλων πολιτισμών, με βάση μια δεσμευτική παγκόσμια ηθική που βασίζεται σε οικουμενικές αξίες και στον αμοιβαίο πολυπολιτισμικό σεβασμό (UNESCO).

Η έκθεση ζητεί από την ΕΕ να συνεργαστεί στενά με όλα τα κράτη που συμμερίζονται τους στόχους και τις αξίες της και είναι έτοιμα να δράσουν για την υποστήριξή τους· αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, προκειμένου να καθοριστεί μια νόμιμη και σταθερή δράση ώστε η ΕΕ να αναγνωριστεί ως «παγκόσμιος παράγοντας».

II. Η Πολιτιστική Διπλωματία του Συμβουλίου της Ευρώπης

1. Συμβάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πολιτιστική Κληρονομιά

Στον τομέα της πολιτιστικής διπλωματίας το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει να επιδείξει πολύ σημαντική συμβολή. Αυτή συντελείται μέσα από τη ψήφιση των δικών του νομοθετικών κειμένων και την πραγματοποίηση άλλων παρεμβάσεων και πρωτοβουλιών, όσο και μέσα από την υιοθέτηση νομοθετικών κειμένων άλλων οργανισμών και την ενεργό συμμετοχή στην προώθηση και την υλοποίηση του περιεχομένου τους:

- Σύμβαση για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (1950).
- Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τον Πολιτισμό (1954).
- Σύμβαση για την προστασία της αρχαιολογικής κληρονομιάς (1969).
- Διακήρυξη του Άμστερνταμ (1975).
- Σύμβαση για την προστασία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς (1987).
- Σύμβαση Πλαίσιο για την αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς για την κοινωνία (2005).
- Σύμβαση Πλαίσιο για την προστασία των εθνικών μειονοτήτων (1995).
- Ευρωπαϊκός Χάρτης για περιφερειακές ή μειονοτικές γλώσσες (1992).

Επιπρόσθετα, η δυνατότητά του να συνασπίζει σε ένα κοινό πλαίσιο τα κράτη του ευρωπαϊκού χώρου αυξάνει τις ευκαιρίες για την πολύπλευρη διερεύνηση μεγαλύτερου αριθμού θεμάτων, την ανάδειξη νέων προσεγγίσεων και πολιτικών πρακτικών και τη διασφάλιση ευρύτερων συναινέσεων και δεσμεύσεων μεταξύ των κρατών-μελών. Παράλληλα, η δράση του Συμβουλίου της Ευρώπης συμβάλλει στην ενίσχυση της εκπροσώπησης και στην εδραίωση της επιρροής των Ευρωπαίων δρώντων στο διεθνές σύστημα μέσω της διάδοσης των θεσμικών κειμένων, των πρωτοβουλιών και των συνακόλουθων δράσεών του.

2. Συμβούλιο της Ευρώπης: άλλες δραστηριότητες

Το Συμβούλιο της Ευρώπης, εκτός από το έργο της διαμόρφωσης των αναγκαίων θεσμικών κειμένων για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης, προβαίνει και σε μια σειρά άλλων δραστηριοτήτων με στόχο την ενίσχυση του ιδεώδους του πολιτισμού και του ρόλου του στο δημόσιο και ιδιωτικό βίο των ευρωπαϊκών κοινωνιών, συνδέοντας άρρηκτα την πολιτιστική κληρονομιά με τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ποιότητα ζωής των κοινωνιών. Αναγνωρίζει το γεγονός της εμφάνισης μεγάλων προκλήσεων στον τομέα της ανάπτυξής της και της ανάγκης να καταστούν διακριτά τα οφέλη που προκύπτουν από τη δημιουργική αξιοποίησή της.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν οι συμβάσεις για συνεργασία στον τομέα κινηματογραφικών παραγωγών (αναβάθμιση και διατήρηση του οπτικοακουστικού υλικού στον ευρωπαϊκό χώρο - διάσωση των στοιχείων του παρελθόντος της Ευρώπης που εμπεριέχεται σε αυτό), η διοργάνωση εκθέσεων τέχνης που αφορούν την εξέλιξη της καλλιτεχνικής δημιουργίας στο πέρασμα του χρόνου, η πρωτοβουλία για τις «Ημέρες Ευρωπαϊκής Κληρονομιάς», κατά τις οποίες είναι δυνατή η δωρεάν επίσκεψη σε μουσεία, χώρους ιστορικού χαρακτήρα, βιβλιοθήκες κλπ. για ένα Σαββατοκύριακο κάθε Σεπτέμβριο, αλλά και η προώθηση της γλωσσομάθειας, ως μέσου πρόσβασης στη γλωσσική κληρονομιά, και της διδασκαλίας της ιστορίας για την καλύτερη προσέγγιση και κατανόηση μεταξύ των διαφορετικών πολιτιστικών ταυτοτήτων των ευρωπαϊκών λαών με σκοπό τη διαμόρφωση της κοινής ευρωπαϊκής ταυτότητας. Επίσης, αναπτύσσει συνεργασίες με την Ε.Ε. με στόχο να υπηρετηθούν αποτελεσματικότερα κοινές επιδιώξεις. Αξίζει, επίσης, να αναφερθούν και ορισμένες πρωτοβουλίες με τις οποίες το Συμβούλιο της Ευρώπης επιχείρησε να προαγάγει επιμέρους όψεις της ευρωπαϊκής πολιτιστικής δυναμικής με πιο εστιασμένο και, επομένως, αποτελεσματικότερο τρόπο: Πολιτιστική Ανάπτυξη των Πόλεων (1978-1983) (εφαρμογή πολιτιστικής δημοκρατίας), Πολιτιστικές Δυναμικές στην Περιφερειακή Ανάπτυξη (1982-1991), Πολιτισμός και Επικοινωνία (ραδιοτηλεοπτικά μέσα), Πολιτισμός και Αστικές Γειτονίες (αναβάθμιση υποβαθμισμένων περιοχών), προώθηση του Ευρωπαϊκού

Κινηματογράφου (με παράλληλη δημιουργία του Ταμείου EURIMAGES), προστασία της Ευρωπαϊκής κινηματογραφικής κληρονομιάς.

3. Οι Πολιτιστικές Διαδρομές του Συμβουλίου της Ευρώπης

Το πρόγραμμα των Πολιτιστικών Διαδρομών εγκαινιάστηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης το 1987. Στόχος του είναι να δείξει, μέσα από ένα ταξίδι στο χώρο και το χρόνο, πώς η κληρονομιά των διαφορετικών χωρών και

πολιτισμών της Ευρώπης συμβάλλει σε μία κοινή πολιτιστική κληρονομιά. Οι Πολιτιστικές Διαδρομές εκφράζουν τις θεμελιώδεις αρχές του Συμβουλίου της Ευρώπης: ανθρώπινα δικαιώματα, πολιτιστική πολυμορφία και ταυτότητα, διάλογος, ανταλλαγή και μοίρασμα πέρα από σύνορα και αιώνες. Πάνω από 30 Πολιτιστικές Διαδρομές παρέχουν έναν πλούτο δράσεων εκπαιδευτικών και αναψυχής για όλους τους ευρωπαίους πολίτες, και όχι μόνον, και συνιστούν βασικούς πόρους για υπεύθυνο τουρισμό και αειφόρο ανάπτυξη. Οι Πολιτιστικές Διαδρομές καλύπτουν ένα εύρος διαφορετικών θεμάτων, από την αρχιτεκτονική και το τοπίο μέχρι τις θρησκευτικές επιρροές, από τη γαστρονομία και την άυλη πολιτιστική κληρονομιά μέχρι μεγάλες προσωπικότητες της ευρωπαϊκής τέχνης, μουσικής και λογοτεχνίας. Η πιστοποίηση 'Πολιτιστική Διαδρομή του Συμβουλίου της Ευρώπης' συνιστά μια εγγύηση αριστείας. Τα δίκτυα που προκύπτουν υλοποιούν καινοτόμες δράσεις και έργα που είναι συναφή τα πέντε κύρια πεδία δράσης: συνεργασία στην έρευνα και την ανάπτυξη· ενίσχυση της ευρωπαϊκής μνήμης, ιστορίας και κληρονομιάς· πολιτιστικές και εκπαιδευτικές ανταλλαγές για νέους Ευρωπαίους· σύγχρονες πολιτιστικές και καλλιτεχνικές πρακτικές· πολιτιστικός τουρισμός και αειφόρος πολιτιστική ανάπτυξη. Μέσω αυτού του προγράμματος, το Συμβούλιο της Ευρώπης προσφέρει ένα μοντέλο διακρατικής πολιτιστικής και τουριστικής διαχείρισης και επιτρέπει συνέργειες μεταξύ

4. Το Πρόγραμμα ‘Διαπολιτισμικές Πόλεις’

Το πρόγραμμα των Διαπολιτισμικών Πόλεων του Συμβουλίου της Ευρώπης στοχεύει στην ανάπτυξη δομών και πρακτικών που επιτρέπουν σε ένα σύνολο πόλεων να διαχειριστούν την πολιτιστική τους πολυμορφία ως κεφάλαιο και να την αναδείξουν ως πηγή καινοτομίας και παράγοντα οικονομικής ανάπτυξης, κοινωνικής συνοχής και βελτίωσης της ποιότητας ζωής των πολιτών. Το πρόγραμμα, που ξεκίνησε το 2008, επικεντρώνεται στο ζήτημα της εθνο-πολιτιστικής πολυμορφίας και την ενεργό αξιοποίηση εθνικά αναγνωρισμένων μειονοτήτων. Ειδικότερα, η προσοχή του είναι στραμμένη στην εποικοδομητική και θετική αντιμετώπιση των εντάσεων ανάμεσα στην πολυμορφία και την ταυτότητα, την παράδοση και τον εκσυγχρονισμό. Σε αυτό το πλαίσιο, οι «Διαπολιτισμικές Πόλεις» προϋποθέτουν μια μακροπρόθεσμη στρατηγική προσέγγιση για το μετασχηματισμό του δημόσιου χώρου, των θεσμών και της αστικής κουλτούρας και την υβριδοποίηση των διαφορετικών πολιτιστικών ταυτοτήτων. Το πρόγραμμα αποσκοπεί στην αναβάθμιση αυτής της διαδικασίας σε έναν αριθμό συγκεκριμένων θεματικών: - Δομές διακυβέρνησης και ηγεσία - Η γλώσσα της δημόσιας συζήτησης και τα ΜΜΕ - Διαπολιτισμική μεσολάβηση - Πολιτιστικές πολιτικές και δράση.

III. Η Πολιτιστική Διπλωματία του ΟΗΕ και της UNESCO

1. Θεσμικό Πλαίσιο του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) για την Πολιτιστική Κληρονομιά

Σημαντική θέση στο θεσμικό πλαίσιο το οποίο οικοδομείται διαχρονικά στο διεθνές σύστημα για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και τη συνακόλουθη άσκηση πολυμερούς πολιτιστικής διπλωματίας κατέχει το θεσμικό πλαίσιο που διαχρονικά έχει συγκροτηθεί από τον Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών:

- Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου – ΟΔΔΑ (1948).
- Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα – ΣΑΠΔ (1966).
- Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα – ΣΟΚΠΔ (1966).
- Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού (Convention on the Rights of the Child) (1989).
- Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των διακρίσεων κατά των γυναικών (1979).
- Διεθνής Σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων όλων των μεταναστών εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους (1990).
- Διακήρυξη για τα Δικαιώματα των Αυτοχθόνων Πληθυσμών (2007).
- Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών – Συμμαχία των Πολιτισμών (United Nations – Alliance of Civilizations – UNAOC).

2. Το Θεσμικό Πλαίσιο και οι Πολυμερείς Συνεργασίες της UNESCO για την Πολιτιστική Κληρονομιά

Η UNESCO σε όλη τη διάρκεια της πορείας της έχει συντελέσει στη διαμόρφωση των κειμένων και στην υπογραφή και εφαρμογή μεγάλου αριθμού συμβάσεων που αναφέρονται στην προστασία τόσο της πολιτιστικής όσο και της φυσικής κληρονομιάς της ανθρωπότητας στις διάφορες μορφές που αυτές εμφανίζονται. Εκτός όμως από την άσκηση του θεσμικού της ρόλου, η UNESCO διακρίνεται και από την ανάπτυξη εκ μέρους της πολύπλευρων συνεργασιών σε διεθνές επίπεδο, οι οποίες την καθιστούν βασικό ενεργό συντελεστή σχεδιασμού, άσκησης και υποστήριξης της πολυμερούς πολιτιστικής διπλωματίας. Προς την κατεύθυνση αυτή, λοιπόν, έχει αναπτύξει ιδιαίτερη κινητικότητα είτε εντασσόμενη σε υπάρχουσες συνεργασίες, είτε δημιουργώντας η ίδια μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) για την εξυπηρέτηση των σκοπών της.

2.1 Οι Συμβάσεις της UNESCO για την πολιτιστική κληρονομιά

Η UNESCO σε όλη τη διάρκεια της πορείας της έχει συντελέσει στη διαμόρφωση των κειμένων και στην υπογραφή και εφαρμογή μεγάλου αριθμού συμβάσεων που αναφέρονται στην προστασία τόσο της πολιτιστικής όσο και της φυσικής κληρονομιάς της ανθρωπότητας στις διάφορες μορφές που αυτές εμφανίζονται:

- Παγκόσμια Σύμβαση Πνευματικής Ιδιοκτησίας (1952).
- Σύμβαση περί Προστασίας των Πολιτιστικών Αγαθών σε περίπτωση Ένοπλης Σύρραξης (1954).
- Διεθνής Σύμβαση που αφορά στα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την απαγόρευση και παρεμπόδιση της παράνομης εισαγωγής, εξαγωγής και μεταβίβασης της κυριότητας των Πολιτιστικών Αγαθών (1970).
- Διεθνής Σύμβαση για την προστασία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής και Φυσικής κληρονομιάς (1972).
- Σύμβαση για την Προστασία της ενάλιας πολιτιστικής κληρονομιάς (2001).

- Οικουμενική Διακήρυξη για την Πολιτιστική Πολυμορφία (2001).
- Σύμβαση για τη διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (2003).
- Σύμβαση για την προστασία και την προώθηση της πολυμορφίας των πολιτιστικών εκφράσεων (2005).

2.2. UNESCO και πολυμερείς συνεργασίες

Στο πεδίο ενεργού άσκησης από μέρους της δράσεων πολιτιστικής διπλωματίας, η UNESCO έχει αναπτύξει μια σειρά από συνεργασίες με εξειδικευμένους οργανισμούς:

- Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων (International Council of Museums - ICOM).
- Διεθνές Συμβούλιο Μνημείων και Τοπίων (International Council of Monuments and Sites - ICOMOS).
- Οργανισμός Πόλεων της Παγκόσμιας Κληρονομιάς (Organization of World Heritage Cities – OWHC).
- Διεθνές Κέντρο για τη μελέτη της συντήρησης και της αποκατάστασης των πολιτιστικών αγαθών (International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property - ICCROM).
- Διεθνής Επιτροπή της “Μπλε Ασπίδας” (International Committee of the Blue Shield –ICBS).

IV. Τα Διεθνή Δίκτυα Πόλεων της Πολιτιστικής Κληρονο- μιάς

Eurocities

Το Eurocities ιδρύθηκε το 1986 από τους Δήμους έξι ευρωπαϊκών πόλεων (Βαρκελώνη, Μπίρμινχαμ, Φρανκφούρτη, Λυών, Μιλάνο, Ρότερνταμ) και συνιστά πολιτική πλατφόρμα για 130 τοπικές αρχές των μεγαλύτερων ευρωπαϊκών πόλεων και 40 πόλεων εταίρων 35 χωρών προς τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε συνεργασία και αλληλεπίδραση με τα όργανα της ΕΕ, το δίκτυο βασίζεται στη δέσμευση των συμμετεχόντων τοπικών αρχών για την προώθηση μιας ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης και στοχεύει στην ενίσχυση του ρόλου τους, στο πλαίσιο μιας πολυεπίπεδης διακυβέρνησης. Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του, προβλέπεται η διοργάνωση έξι θεματικών φόρουμ, ομάδων εργασίας, δράσεων και εκδηλώσεων. Ειδικότερα, το Πολιτιστικό Φόρουμ του δικτύου αποτελεί μια πλατφόρμα για την ανταλλαγή πολιτικών και πρακτικών των μελών του. Το Φόρουμ επικεντρώνεται στην προώθηση του πολιτισμού ως μέσο κοινωνικής αλλαγής, στην αξιοποίηση του πολιτισμού για τη βελτίωση των σχέσεων μεταξύ των ανθρώπων, ιδιαίτερα της νεολαίας, στην προώθηση των δεσμών μεταξύ δημιουργικών βιομηχανιών και πολιτισμού, και στην ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών για τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής μέσω πολιτιστικών εμπειριών και ανάπτυξης. Σύμφωνα με την πολιτιστική στρατηγική του δικτύου Eurocities, οι πολιτιστικές διοικήσεις των πόλεων αντιμετωπίζουν πέντε προκλήσεις: το δημογραφικό ζήτημα· τη διακυβέρνηση· τη δικτυακή πρόκληση· τη ψηφιακή πρόκληση· και τη χρηματοπιστωτική και οργανωτική πρόκληση. Οι εν λόγω προκλήσεις αποτελούν αντικείμενο ευρωπαϊκών έργων που υλοποιεί το δίκτυο συνολικά.

Περισσότερες πληροφορίες: <http://www.eurocities.eu/>

Δίκτυο Ευρωπαϊκών Πολιτιστικών Πρωτευουσών και Μηνών (ECCM)

Το «Δίκτυο Ευρωπαϊκών Πολιτιστικών Πρωτευουσών και Μηνών» (ECCM: The Network of European Cultural Capitals and Months) είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός που εδρεύει στο υπουργείο Πολιτισμού

του Λουξεμβούργου και συνεργάζεται στενά με την αρμόδια υπηρεσία της Ε.Ε. - η διευθύντρια της οποίας μετέχει σε όλες τις συνεδριάσεις του. Αυτός ο οργανισμός ιδρύθηκε το 1992 (στη Μαδρίτη) από τους οργανωτές των 7 πρώτων Πολιτιστικών Πρωτευουσών της Ευρώπης (ΠΠΕ), που υπήρχαν μέχρι τότε. Σήμερα, στο «Δίκτυο» μετέχουν εκπρόσωποι και των 32 πόλεων που υπήρξαν ήδη ΠΠΕ, καθώς και αυτών που έχουν ήδη επιλεγεί ή ενδιαφέρονται να θέσουν υποψηφιότητα για ΠΠΕ. Σκοπός του «Δικτύου» είναι ακριβώς η δικτύωση πόλεων που υπήρξαν ή θα υπάρξουν ΠΠΕ και η ανταλλαγή εμπειριών. Ο οργανισμός αυτός είναι, με άλλα λόγια, ο «τόπος» όπου καταφεύγει για πληροφορίες και εις βάθος ενημέρωση κάθε ενδιαφερόμενη ευρωπαϊκή χώρα ή πόλη, αλλά και οργανισμοί απ' όλο τον κόσμο που έχουν αναπτύξει ή φιλοδοξούν να αναπτύξουν θεσμούς ανάλογους με την ΠΠΕ. Εκεί θα πάρουν στατιστικά στοιχεία, εκεί θα μάθουν ποιους στόχους είχε η κάθε ΠΠΕ, τί σχέδια εφάρμοσε και με ποια αποτελέσματα, εκεί θα δουν τις διαφορές (τεράστιες συχνά) ως προς το πώς αντελήφθη κάθε πόλη το θεσμό και ποιον τομέα επέλεξε για να προβάλει ιδιαίτερα. Κάποιες πόλεις, λ.χ., έβαλαν ως κύριο στόχο, όχι τόσο τις καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, όσο ευρύτερα πολιτιστικές δράσεις -τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στην πόλη, λ.χ., όπως το Γκκρατς που έβαλε στόχο να γίνουν όλοι οι δημόσιοι χώροι του προσβάσιμοι στους αναπήρους.

Πολιτιστικές Πρωτεύουσες του Αραβικού Κόσμου

Η Πολιτιστική Πρωτεύουσα του Αραβικού Κόσμου είναι μια πρωτοβουλία του Αραβικού συνδέσμου υπό την αιγίδα της UNESCO (1996), της οποίας στόχος είναι η ανάδειξη του Αραβικού πολιτισμού και η ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ των αραβικών κρατών. Η ιδέα των Πρωτευουσών του Αραβικού Κόσμου ξεκίνησε στο πλαίσιο της Διεθνούς Δεκαετίας για την Πολιτιστική Ανάπτυξη (1988-1997) και αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Αραβικής Σύμβασης για την Πολιτιστική Ανάπτυξη (2005-2014). Ο εορτασμός της πολιτιστικής πρωτεύουσας αποτελεί για κάθε χώρα μια ευκαιρία για την προώθηση της αραβικής πολιτιστικής συνεργασίας, την ενεργοποίηση διμερών συμβάσεων μεταξύ των αραβικών κρατών, την επίτευξη συμπληρωματικότητας σε εθνικό και διαραβαικό επίπεδο, τη λήψη νομικών μέτρων για την προστασία πνευματικών δικαιωμάτων, και την αντιμετώπιση των προκλήσεων των εμπορικών προϊόντων της πολιτιστικής βιομηχανίας.

Περισσότερες πληροφορίες:

<http://www.alecso.org/en/2015-11-05-10-00-46.html>

Αμερικανικές Πολιτιστικές Πρωτεύουσες

Η μη κυβερνητική οργάνωση Αμερικανική Πρωτεύουσα Πολιτισμού είναι αρμόδια για την επιλογή μιας αμερικανικής πόλης ως πολιτιστικής πρωτεύουσας σε ετήσια βάση υπό την αιγίδα του Οργανισμού Αμερικανικών

Κρατών (OAS). Πρόκειται για ένα θεσμό που ξεκίνησε το 1998 και αφορά το σύνολο των πόλεων της Βόρειας, Νότιας και Κεντρικής Αμερικής. Η

Αμερικανική Πολιτιστική Πρωτεύουσα συμβάλλει στην καλύτερη γνώση των λαών της αμερικανικής ηπείρου, σεβόμενη την εθνική και περιφερειακή πολυμορφία τους, δίνοντας έμφαση στην κοινή πολιτιστική κληρονομιά, δημιουρ-γώντας νέες γέφυρες συνεργασίας με τις άλλες πολιτιστικές πρωτεύουσες του κόσμου. Η Αμερικανική Πολιτιστική Πρωτεύουσα είναι μέλος του Διεθνούς Γραφείου Πολιτιστικών Πρωτευουσών (www.ibocc.org), το οποίο είναι διαπιστευμένο στον Οργανισμό Αμερικανικών Κρατών (OAS) και αναγνωρίζεται από τα Λατινοαμερικάνικα και τα Ευρωπαϊκά Κοινοβούλια.

Περισσότερες πληροφορίες: www.cac-acc.org

Σύνδεσμος Ιστορικών Πόλεων

Ο Σύνδεσμος των Ιστορικών Πόλεων ιδρύθηκε το 1987 στο Κιότο της Ιαπωνίας, παρέχοντας ένα πλαίσιο συνεργασίας και αμοιβαίας μάθησης μεταξύ πόλεων από διαφορετικά πολιτιστικά περιβάλλοντα. Το εν λόγω δίκτυο απαρτίζεται από 112 πόλεις που προέρχονται από 63 χώρες και λειτουργεί, επίσης, και ως δεξαμενή γνώσης για διμερή συνεργασία και ανταλλαγή καλών πρακτικών. Αποστολή του δικτύου είναι η ενίσχυση των σχέσεων μεταξύ ιστορικών πόλεων για την ανταλλαγή εμπειριών και την ειρηνική διαβίωση σε παγκόσμιο επίπεδο, εμβαθύνοντας την αμοιβαία κατανόηση.

Περισσότερες πληροφορίες:

<http://www2.city.kyoto.lg.jp/somu/kokusai/lhcs/>

Τα Προάστια της Ευρώπης» (Banlieues d'Europe)

Το δίκτυο «Προάστια της Ευρώπης» συστήθηκε το 1992, φέρνοντας σε επαφή πόλεις, ειδήμονες, ερευνητές, καλλιτέχνες, οργανώσεις πολιτών που ως κοινό σημείο επαφής είχαν το ενδιαφέρον τους για τις καλλιτεχνικές εκδηλώσεις σε επίπεδο γειτονιάς που προορίζονται κυρίως για εκείνους που συνήθως θεωρούνται ως περιθωριοποιημένοι. Η τέχνη, εδώ, δεν νοείται απλώς ως «η τροφή της ψυχής», αλλά ως η κατεξοχήν κινητήριος δύναμη για μια ανταλλαγή ενός κοινοτικού αναστοχασμού, ενός νέου καλλιτεχνικού ξεκινήματος στο οποίο συμμετέχει ο πληθυσμός της πόλης. Τα «Προάστια της Ευρώπης» μοιάζουν με τον Πύργο της Βαβέλ ως προς την ποικιλομορφία των συμμετεχόντων ατόμων, ερευνητών και ενώσεων, οι οποίοι από το Βερολίνο έως το Μιλάνο, από το Λίβερπουλ ως τη Βιέννη, και από τη Γλασκόβη έως τη Φραγκφούρτη και τη Λισσαβόνα, βρίσκονται στην καρδιά μιας καλλιτεχνικής δημιουργίας. Οι γειτονίες αναδεικνύονται σε χώρους φιλοξενίας αυτής της πολιτιστικής δημιουργίας και έμπνευσης, η οποία, μέσω ανταλλαγών και συνεδρίων, δραστηριοποιεί 20 ευρωπαϊκές χώρες, συνεισφέροντας, στην επεξεργασία και εμπέδωση της ευρωπαϊκής ιδέας.

Περισσότερες πληροφορίες:

<http://www.artfactories.net/Banlieues-d-Europe.html>

Σύνδεσμος Καναατικών, Φοινικικών και Καρχηδονιακών Πόλεων

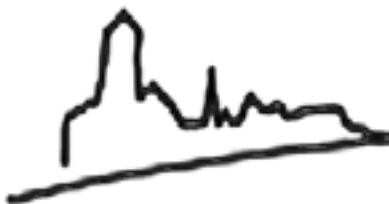
Στις 30 Μαρτίου 2009 ιδρύθηκε στην έδρα της UNESCO στο Παρίσι ο Σύνδεσμος Καναατικών, Φοινικικών και Καρχηδονιακών Πόλεων ("League of Canaanite, Phoenician and Punic Cities" (LCPPC). Ο Σύνδεσμος αποτελεί ένα δίκτυο αλληλεγγύης μεταξύ των 55 συμμετεχουσών πόλεων-μελών του που μοιράζονται κοινή ιστορία, πολιτισμό και κοινές

αξίες. Άλλωστε, οι Φοίνικες ήταν χαρακτηριστικό παράδειγμα ανταλλαγών και συνεργασίας μεταξύ πολιτισμών. Το σχέδιο δράσης του Συνδέσμου επικεντρώνεται στα εξής πεδία πολιτικής: πολιτισμός και εκπαίδευση· έρευνα και ηλεκτρονική μάθηση· πολιτιστικός τουρισμός· παραδοσιακά επαγγέλματα και μικρομεσαίες επιχειρήσεις· και περιβάλλον.

Περισσότερες πληροφορίες:

<http://lcppc.com/en/institute/>

Τα Πολιτιστικά Χωριά της Ευρώπης

Το 1996, όταν η Κοπεγχάγη ήταν η Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης, το χωριό Tommeur της Δανίας ανακήρυξε τον εαυτό του σε Πολιτιστικό Χωριό της Ευρώπης. Τρία χρόνια

αργότερα το ίδιο έπραξε και το χωριό Wijk aan Zee. Το αποτέλεσμα ήταν 11 ακόμα ευρωπαϊκά χωριά, συνολικά 12, να υπογράψουν το Χάρτη των Χωριών της Ευρώπης στις 10 Δεκεμβρίου 1999, μεταξύ των οποίων ήταν και ο Δήμος Παξών. Αυτό που απαιτεί το δίκτυο των πολιτιστικών χωριών είναι να δείξει στην Ευρώπη ότι δεν αποτελείται μόνο από πόλεις αλλά και από χωριά. Αυτό που τονίζεται στο Χάρτη είναι η σημασία της αγροτικής ανάπτυξης και πολιτιστικής κληρονομιάς, του τουρισμού και της εκπαίδευσης.

Περισσότερες πληροφορίες:

<https://www.culturalvillagesofeurope.com/>

Οργανισμός Πόλεων της Παγκόσμιας Κληρονομιάς (Organization of World Heritage Cities – OWHC)

Ο OWHC ιδρύθηκε το 1993 και εδρεύει στο Κεμπέκ του Καναδά. Αποτελείται από 250 πόλεις στις οποίες βρίσκονται μνημεία που περιλαμβάνονται στον Κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO και οι οποίες εκπροσωπούνται από τους δημάρχους τους. Κύριος σκοπός του είναι η εφαρμογή των όρων της Σύμβασης Παγκόσμιας Κληρονομιάς και του Διεθνούς Χάρτη για την Προστασία των Ιστορικών Πόλεων της UNESCO. Για την εκπλήρωση αυτού του σκοπού ενθαρρύνεται η συνεργασία και η ανταλλαγή πληροφοριών και τεχνογνωσίας σε θέματα συντήρησης και διαχείρισης των πολιτιστικών αγαθών, ενώ παράλληλα μέσα από διασκέψεις, συνέδρια και σεμινάρια που οργανώνει αποτελεί ένα χώρο εκδήλωσης αλληλεγγύης μεταξύ των πόλεων μελών υπέρ των κοινών στόχων. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στην παροχή μαζί με άλλους παρόμοιους οργανισμούς βοήθειας σε πόλεις που βρίσκονται σε αναπτυσσόμενες χώρες, αλλά και στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης των πληθυσμών έναντι της πολιτιστικής κληρονομιάς και της προστασίας της. Παράλληλα, μέσω του παγκόσμιου δικτύου που έχει διαμορφωθεί προωθεί την εκπαίδευση των δημοτικών αρχών των πόλεων σε θέματα προστασίας της παγκόσμιας κληρονομιάς. Τέλος, μέσα από μια σειρά προγραμμάτων και πρωτοβουλιών επιχειρείται η άσκηση πίεσης σε διεθνείς οργανισμούς, προκειμένου να αποδώσουν τη δέουσα βαρύτητα σε θέματα προστασίας των πόλεων σε περιπτώσεις ενόπλων συρράξεων.

Περισσότερες πληροφορίες: <https://www.ovpm.org/>

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ιστορικών Λουτροπόλεων (E.H.T.T.A.)

Το 2009 στις Βρυξέλλες, ιδρύεται το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ιστορικών Λουτροπόλεων ως διεθνής μη κερδοσκοπικός οργανισμός. Στόχος του δικτύου ήταν η δημιουργία ενός δικτύου πόλεων - με αναγνωρισμένη παράδοση λουτροπόλεων και πλούσια κληρονομιά - με σκοπό να ενισχύσουν την ιστορία τους και να διατηρήσουν και να προστατεύσουν την πολιτιστική κληρονομιά τους, αναπτύσσοντας παράλληλα δημιουργικές και καινοτόμες πολιτικές προώθησης και ενίσχυσής τους. Το 2010 το Δίκτυο αναγνωρίζεται ως «Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Διαδρομή των ιστορικών Λουτροπόλεων της Ευρώπης» και αποτελεί μία από τις πολιτιστικές διαδρομές του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ως γνωστόν, η αναγνώριση της κάθε πολιτιστικής διαδρομής στηρίζεται στην προστασία και διατήρηση της κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης (ακίνητη, κινητή και άυλη δηλ. τις γνώσεις τις παραδόσεις, τις αξίες), έχει στόχο την ανάπτυξη του πολιτισμού αλλά και του πολιτιστικού τουρισμού, στο πλαίσιο επιπλέον του νέου σχεδίου ενθάρρυνσης του διασυνοριακού τουρισμού με «προορισμό την Ευρώπη», το οποίο ενισχύεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσα από τα προγράμματά της. Τα ιδρυτικά μέλη του Δικτύου ήταν λουτροπόλεις, όπως το Vichy (Γαλλία), η Acqui Terme (Ιταλία), το Bath (Ηνωμένο Βασίλειο), η Ourense (Ισπανία), το Salsomaggiore Terme (Ιταλία) και το Spa (Βέλγιο), που διακρίνονταν για τα εξής στοιχεία:

- Διέθεταν εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης ιαματικού νερού (το εμφιαλωμένο νερό δεν είναι κριτήριο), μεταξύ αυτών, ιστορικό κέντρο ιαματικών λουτρών/ ευεξίας σε λειτουργία.
- Χαρακτηρίζονταν από αρχιτεκτονική ιαματική κληρονομιά, τουλάχιστον από τον 19ο αιώνα, συμπεριλαμβανομένων ενός ή περισσότερων κτιρίων

(σχετικά με τα ιαματικά λουτρά), χαρακτηρισμένα ως Ιστορικά Κτίρια.

- Διέθεταν παράδοση σε πολιτιστικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες: θέατρο, καζίνο, συναυλίες κτλ.
- Φιλοξενούσαν άριστη ξενοδοχειακή υποδομή και επαρκή αριθμό κλινών, αντάξια του πλεονεκτήματος της πόλης.

Λουτρόπολη χαρακτηρίζεται οποιαδήποτε πόλη, ανεξαρτήτως μεγέθους ή αριθμού κατοίκων, η οποία έχει υπαχθεί στον ορισμό της λουτροπόλης και αναπτύσσει παραδοσιακά δράσεις λουτροθεραπείας που διαμόρφωσαν την ανάπτυξη, την αρχιτεκτονική, τον τουρισμό, και το τουριστικό, πολιτισμικό και κοινωνικο-οικονομικό προφίλ της και συνδέεται με την εκμετάλλευση ιαματικών πηγών και μεταλλικών νερών.

Περισσότερες πληροφορίες: <http://www.ehtta.eu/>

Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Αποικιών Καλλιτεχνών (euroArt)

Η αποικία των καλλιτεχνών ως φαινόμενο δημιουργήθηκε στο πρώτο μισό του 19ου αιώνα, όταν οι καλλιτέχνες, ειδικά οι ζωγράφοι, άρχισαν να ταξιδεύουν στην ύπαιθρο. Αυτή γιγαντώθηκε τόσο

από την επιθυμία για μια απλούστερη, πιο φυσική ύπαρξη όσο και από την επιθυμία των καλλιτεχνών να απαλλαγούν από τον ακαδημαϊσμό στην τέχνη. Εκτός αυτού, η ζωή στην ύπαιθρο ήταν σχετικά φθηνή. Με την εμφάνιση της ζωγραφικής, το τοπίο έγινε θέμα των έργων τους. Γάλλοι, και αργότερα ξένοι ζωγράφοι, πήγαν στο Barbizon στο δάσος του Fontainebleau και στα νότια, στον ποταμό Grez-sur-Loing, δίπλα σε μέρη, όπως το Pont-Aven και το Concarneau στην ακτή της Βρετανίας, όπου η ζωή ήταν ακόμη πιο πρωτόγονη. Μετά τον Barbizon, μικρές ή μεγάλες αποικίες καλλιτεχνών ξεπήδησαν σε όλη την Ευρώπη, μεταξύ άλλων, στην Αγγλία, τη Γερμανία, το Βέλγιο, τις Κάτω Χώρες, τη Δανία, τη Ρωσία, την Ουγγαρία και την Ελβετία. Εκτός από το τοπίο, ο τοπικός πληθυσμός αποδείχθηκε πλούσια πηγή έμπνευσης. Με τους ζωγράφους ήρθαν φίλοι από πολλούς κλάδους, συγγραφείς, ποιητές, συνθέτες, εκπρόσωποι του μουσικού και θεατρικού κόσμου και, ως επακόλουθο, κριτικοί τέχνης και συλλέκτες τέχνης. Η αποικία των καλλιτεχνών έγινε συνάντηση γι' αυτούς. Σε ορισμένες περιπτώσεις αναπτύχθηκε μια κοινότητα με ιδεαλιστική σκοπιά. Μετά την καταγραφή των νέων φαινομένων, οι αποικίες άρχισαν να προσελκύουν τόσους πολλούς τουρίστες που έχασαν την αρχική γοητεία τους.

Μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο οι περισσότερες αποικίες των καλλιτεχνών του παλιού στυλ είχαν τελειώσει. Η τέχνη εκείνη την εποχή ήταν στην αναζήτηση μιας διαφορετικής προσέγγισης. Η υπαίθρια ζωγραφική του τοπίου και η προσωπογραφία της ζωής του αγρότη είχαν χάσει την αίγλη τους. Όλο και περισσότεροι ζωγράφοι έδωσαν έμφαση στις βασικές μορφές της ανθρώπινης πνευματικής ζωής στην τέχνη τους. Η βάση γι' αυτήν την ανανέωση της τέχνης, ωστόσο, ήταν σταθερά ριζωμένη στις αποικίες των καλλιτεχνών. Οι καλλιτέχνες που εργάζονταν σε αυτές συχνά πήραν στο σπίτι τους νέες ιδέες και αδιόρατες δυνατότητες. Και αυτό που είναι

ακόμα πιο σημαντικό τώρα είναι ότι πολλές από τις αποικίες των καλλιτεχνών έχουν επιβιώσει και ανθίζουν με έναν καινούργιο, σύγχρονο τρόπο. Από τη δεκαετία του '80 υπήρξε μια αναβίωση της αποικίας των Ευρωπαίων καλλιτεχνών. Μόνο μερικές από τις παλιές αποικίες ήταν ακόμα γνωστές ως τέτοιες και σπάνια έκαναν πλήρη αξιοποίηση του διάσημου παρελθόντος τους. Αυτό άλλαξε όταν οι αποικίες καλλιτεχνών έγιναν και πάλι το επίκεντρο του καλλιτεχνικού ενδιαφέροντος. Εκδόθηκαν βιβλία και διοργανώθηκαν εκθέσεις. Σε πολλές αποικίες πρώην καλλιτεχνών δημιουργήθηκαν μουσεία και γκαλερί. Τα παλιά στούντιο ανακαινίστηκαν και κάποιες φορές τέθηκαν στη διάθεση των νέων καλλιτεχνών. Μετά τα γεγονότα του 1989 στην Ανατολική Ευρώπη, κατέστη σαφές πόσο διαδεδομένες ήταν οι αποικίες των καλλιτεχνών σε ολόκληρη την Ευρώπη και πόση οργάνωση χρειάστηκε για να τους βοηθήσει να προστατεύσουν το παρελθόν τους και να δημιουργήσουν τη δυνατότητα ενός νέου κοινού καλλιτεχνικού μέλλοντος.

Το euroArt - η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Αποικιών Καλλιτεχνών - δημιουργήθηκε το 1994 ως το βασικό δίκτυο για το στόχο αυτό. Ιδρύθηκε στις Βρυξέλλες υπό την αιγίδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το euroArt αποτελείται σήμερα από περίπου 80 οργανώσεις μέλη, πόλεις, χωριά, συνδεδεμένες οργανώσεις και προσωπικά μέλη σε περισσότερες από 20 ευρωπαϊκές χώρες: Αυστρία, Βέλγιο, Δανία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα (Δήμος Πάρου), Ουγγαρία, Ισλανδία, Πολωνία, Ρουμανία, Ρωσία, Ισπανία, Σουηδία, Ελβετία, Ηνωμένο Βασίλειο. Τα μέλη διοργανώνουν εκθέσεις μαζί, ανταλλάσσουν απόψεις, γνώσεις και καλλιτέχνες. Και σε ετήσιες συναντήσεις, δίπλα στην ενημέρωση σχετικά με τις εξελίξεις στις διάφορες αποικίες τους, όλοι συνεργάζονται για μια μεγαλύτερη πολιτιστική κατανόηση και συνεργασία σε ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο.

Περισσότερες πληροφορίες: <http://www.euroart.eu/>

Οργανισμός Ισλαμικών Πρωτευουσών και Πόλεων

Ο Οργανισμός Ισλαμικών Πρωτευουσών και Πόλεων ιδρύθηκε το 1980 ως ένας διεθνής μη κυβερνητικός και μη κερδοσκοπικός φορέας. Τα 141 μέλη του προέρχονται από 54 χώρες της Αφρικής, της Ασίας, της

Ευρώπης και της Νότιας Αμερικής. Μέσα από τη διοργάνωση συνεδρίων, σεμιναρίων και εκθέσεων, την εκπόνηση μελετών, την απονομή βραβείων, την έκδοση περιοδικού, τη χρηματοδότηση έργων, την προώθηση τεχνολογικών προγραμμάτων, την ανταλλαγή επισκέψεων, τη διενέργεια ερευνών, τη συμμετοχή σε διεθνή συνέδρια και τη διατήρηση βάσης δεδομένων εξυπηρετούνται οι κάτωθι βασικοί του στόχοι του Οργανισμού:

- Εμπέδωση της αδελφότητας και της φιλίας μεταξύ των μελών.
- Διατήρηση της ταυτότητας και της κληρονομιάς των ισλαμικών πρωτευουσών και πόλεων.
- Υποστήριξη, συντονισμός και διεύρυνση των τομέων συνεργασίας μεταξύ των μελών.
- Δημιουργία και ανάπτυξη ολοκληρωμένων αστικών συστημάτων και σχεδίων για την ευημερία και την προώθηση των οικονομικών, κοινωνικών, πολιτιστικών, περιβαλλοντικών συνθηκών των μελών.
- Προώθηση της ανάπτυξης και των δημοτικών υπηρεσιών στις πρωτεύουσες και στις πόλεις-μέλη.
- Προώθηση και ανάπτυξη προγραμμάτων κατάρτισης στελεχών στις πρωτεύουσες και στις πόλεις-μέλη.

Περισσότερες πληροφορίες: <http://www.oicc.org/>

ARIANNA-Ευρωμεσογειακό Δίκτυο Πολιτισμού και Κληρονομιάς

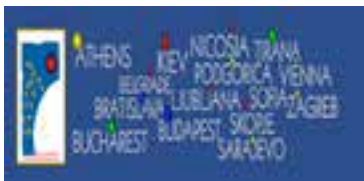
Το ευρωμεσογειακό δίκτυο με την ονομασία "Arianna" (Αριάδνη) είναι ένα έργο που απευθύνεται σε όλες τις περιοχές που αναγνωρίζουν την αξία των πολιτιστικών ανταλλαγών. Μετά την υπογραφή της δήλωσης προθέσεων του Sassari τον Ιούνιο του 2011, φορείς και δημόσιοι φορείς στην Ιταλία, την Ισπανία, τη Γαλλία, το Μαρόκο, την Αλγερία, τη Ρουμανία και την Ελλάδα (Δήμος Πυλαίας-Χορτιάτη) ξεκίνησαν ένα πολιτικο-οργανωτικό σχέδιο για συντονισμό πολιτικής με ισχυρή πολιτιστική συνεργασία. Ως εκ τούτου, τον Ιούνιο του 2012, μέσω της υπογραφής μνημονίου συμφωνίας στο Sassari, το δίκτυο Arianna έδωσε ιδιαίτερη προσοχή στο έργο χαρτογράφησης των πολιτιστικών πόρων σε ορισμένους τομείς και εξέθεσε την επιθυμία του να αναπτύξει κοινά έργα. Προκειμένου να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, από τότε, το έργο του ευρωμεσογειακού δικτύου έχει επικεντρωθεί ώστε να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για την ανάδειξη των τοπικών πολιτιστικών πόρων, τη συγκέντρωση κεφαλαίων και την οικοδόμηση ενός διεθνούς σχεδίου επικοινωνίας. Από το 2012, το Περιοδεύον Μεσογειακό Φεστιβάλ αποτελεί ένα πραγματικό ταξίδι για να περιηγηθεί κάποιος στα λιμάνια και τις πόλεις της Μεσογείου.

Η Αριάδνη, σύμφωνα με το μύθο, κόρη του Μίνωα έσωσε τον Θησέα μετά τη νικηφόρα πάλη με τον Μινώταυρο, προσφέροντάς του ένα κουβάρι νήμα (ο περίφημος Μίτος της Αριάδνης). Το δίκτυο Arianna μας σώζει από ένα λαβύρινθο, αλλά τί λαβύρινθο; Με τα λόγια ενός Ιταλού φιλόσοφου Giorgio Colli, ο οποίος ορίζει το λαβύρινθο ως ένα "πολύπλευρο δίκτυο με ατελείωτα κέντρα ακτινοβολίας", το δίκτυο Arianna θα μπορούσε να είναι, επίσης, ένα πολυμορφικό δίκτυο, καθώς αντιπροσωπεύει διάφορες χώρες της Μεσογείου. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι κάθε μέλος του μπορεί να είναι κέντρο ακτινοβολίας με την ίδια δραστηριότητα και τη δυναμική της εργασίας του για τον πολιτισμό. Ο μίτος του δικτύου Arianna δίνει νόημα και συνοχή στις ατομικές δυνάμεις κάθε συνδεδεμένου σημείου. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο

χρησιμοποιείται ο μύθος της Αριάδνης από τους εμπνευστές του δικτύου, έτσι ώστε, μέσω αυτού και μέσω του νήματός του, το σύνολο να είναι καλύτερο και αποδοτικότερο από το άθροισμα των μερών του.

Περισσότερες πληροφορίες: <https://www.reteitalianaculturapopolare.org/en/arianna-euro-mediterranean-network.html>

Ένωση Πρωτευουσών της Κεντρικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης

Με πρωτοβουλία του Δήμου Αθηναίων το 1995 οι Δήμαρχοι της Αθήνας, των πρωτευουσών των βαλκανικών χωρών, καθώς, επίσης, και αυτών της Ουγγαρίας, της Αυστρίας, της

Κύπρου και της Ουκρανίας συμφώνησαν σε μια κοινή γραμμή προς την κατεύθυνση της ειρήνης, της ασφάλειας και της αποκατάστασης της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και κατανόησης μεταξύ των πολιτών που εκπροσωπούν.

15^η Σύνοδος των Δημάρχων της Ένωσης Πρωτευουσών Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (Αθήνα, 18 Οκτωβρίου 2013): Με τον Δημήτρη Τζανάκη, Εμπειρογνώμονα Πρεσβευτή-Σύμβουλο Α΄ της Ε΄1 Διεύθυνσης Μορφωτικών και Πολιτιστικών Υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών.

Σύμφωνα με το καταστατικό της, ανάμεσα στα άλλα, σκοπός της Ένωσης είναι η διατήρηση μόνιμων δεσμών μεταξύ των πρωτευουσών μελών και η προώθηση της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτιστικής προόδου των πολιτών της (άρθρο 2).

Περισσότερες πληροφορίες:

<http://www.cseecunion.org/>

Δίκτυο Βαλκανικών Πόλεων με Ιστορικά Κέντρα

Το 2007 συστήθηκε δίκτυο συνεργασίας που συγκροτούν 23 Βαλκανικές πόλεις με Ιστορικά Κέντρα, μετά από πρωτοβουλία της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Ξάνθης. Η πρωτοβουλία αυτή βασίστηκε στην προσπάθεια για την ανάδειξη της παλιάς πόλης της Ξάνθης και την προώθηση δράσεων προς την κατεύθυνση της συνεργασίας πόλεων για τη διατήρηση και αναβίωση του ιστορικού τους χαρακτήρα.

Συγκεκριμένα, στο Δίκτυο συμμετέχουν οι Δήμοι Ξάνθης, Δράμας, Καστοριάς, Ιωαννίνων, Βέροιας, και Σουφλίου από την Ελλάδα, καθώς και οι Δήμοι Αργυρόκαστρο, Μπεράτι (Αλβανία), Σεράγεβο, Μόσταρ (Βοσνία - Ερζεγοβίνη), Βελίκο Τάρνοβο, Στενίμαχος, Σμόλιαν, Μεσημβρία και Σωζόπολη (Βουλγαρία), Μοναστήρι, Οχρίδα (ΠΓΔΜ), Σρέμσκι Κάρλοφτσι, Σόμπορ, Πάντσεβο (Σερβία), Αδριανούπολη, Ραιδεστός (Τουρκία), Μπρασόφ (Ρουμανία). Οργανωτικά το δίκτυο λειτουργεί υπό την καθοδήγηση των αποφάσεων της Συνόδου των Δημάρχων, του εκάστοτε προεδρεύοντος Δήμου, της Εκτελεστικής Γραμματείας και των Θεματικών Επιτροπών.

Οργανισμός Αραβικών Πόλεων (ΑΤΟ)

Ο Οργανισμός Αραβικών Πόλεων ιδρύθηκε στην πόλη του Κουβέιτ (Kaifan) στις 15 Μαρτίου 1967 με σκοπό την προώθηση της συνεργασίας των αραβικών πόλεων για την ανάπτυξη και τη διατήρηση της αραβικής ταυτότητας. Τα 400 και πλέον μέλη του Οργανισμού προέρχονται από την Αλγερία, το Μπαχρέϊν, το Τζιμπουτί, την Αίγυπτο,

το Ιράκ, την Ιορδανία, το Κουβέιτ, το Λίβανο, τη Λιβύη, τη Μαυριτανία, το Μαρόκο, το Ομάν, την Παλαιστίνη, το Κατάρ, τη Σαουδική Αραβία, τη Σομαλία, το Σουδάν, τη Συρία, την Τυνησία, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, την Υεμένη και την Ένωση των Κομορών. Οι στόχοι του Οργανισμού συνοψίζονται στα εξής:

- Διατήρηση της ταυτότητας της αραβικής πόλης.
- Ενίσχυση των αραβικών τοπικών αρχών και ενθάρρυνση της αποκέντρωσης.
- Αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών στις αραβικές πόλεις.
- Υποστήριξη της συνεργασίας και της ανταλλαγής τεχνογνωσίας μεταξύ των αραβικών πόλεων.
- Υιοθέτηση ολοκληρωμένου σχεδίου για τις υπηρεσίες και τις δράσεις των αραβικών πόλεων στη βάση των οικονομικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και περιβαλλοντικών συνθηκών τους.
- Επίτευξη αειφόρου ανάπτυξης στις αραβικές πόλεις.
- Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός των δημοτικών και τοπικών θεσμών και προώθηση της ανάπτυξης και προτυποποίησης της νομοθεσίας και των δημοτικών συστημάτων διοίκησης.
- Συνδρομή στα μέλη του Οργανισμού για την υλοποίηση αναπτυξιακών έργων.

Το Αναπτυξιακό Ταμείο για τις Αραβικές Πόλεις (1979) και το Αραβικό Ινστιτούτο Αστικής Ανάπτυξης (1980) αποτελούν τους επιστημονικούς και τεχνικούς βραχίονες του Οργανισμού.

Περισσότερες πληροφορίες: www.atonet

Δίκτυο Πόλεων «Ιωάννης Καποδίστριας»

Εκτιμώντας ότι ο Ιωάννης Καποδίστριας υπήρξε μια από τις σημαντικότερες πολιτικές προσωπικότητες της Νεότερης Ευρωπαϊκής και Παγκόσμιας Ιστορίας, και ότι η ανάδειξη της προσφοράς του στο ευρωπαϊκό πολιτικό γίγνεσθαι υπήρξε καθοριστική για την περαιτέρω πορεία των ευρωπαϊκών λαών, καθόσον υπήρξε πρώτος εκφραστής του ευρωπαϊκού ιδεώδους και του

διαπολιτισμικού διαλόγου, το Δίκτυο Πόλεων «Ιωάννης Καποδίστριας» συστήθηκε με πρωτοβουλία των Δήμων Κερκυραίων, Ναυπλίου και Αίγινας, εκ μέρους της ελληνικής πλευράς, και των Δήμων Koper-Capodistria (Σλοβενία) και Αμμοχώστου (Κύπρος) το Φεβρουάριο του 2007, κατόπιν σχετικής εισήγησης του Δημήτρη Τζανάκη, Εμπειρογνώμονα-Πρεσβευτή Σύμβουλο Α΄ της Ε1 Δ/σης Μορφωτικών και Πολιτιστικών Υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών (βλ. παράρτημα), με μια στοχευμένη και μακρόπνοη στρατηγική που εδράζεται στους ακόλουθους άξονες:

- Τη συντονισμένη προσπάθεια προώθησης και προβολής των ιστορικών ερευνών και πορισμάτων που αφορούν την πολυδιάστατη δραστηριότητα του Ιωάννη Καποδίστρια στον ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο.
- Τη γόνιμη συνεργασία των μελών του δικτύου στον πολιτιστικό, τον κοινωνικό και τον οικονομικό τομέα μέσω μιας ευρείας ανταλλαγής και διακίνησης ανθρωπίνου δυναμικού, μέσων, πληροφοριών, ιδεών και συγκεκριμένων δράσεων που κατατείνουν στη διάχυση της γνώσης για την προσωπικότητα, το έργο και το πλαίσιο αξιών του Ιωάννη Καποδίστρια στον ελλαδικό, ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο.
- Την αξιοποίηση προγραμμάτων και την ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας στο διεθνή, κυρίως ευρωπαϊκό, χώρο, με παράλληλη συμμετοχή – εκπροσώπηση του Δικτύου σε διεθνείς οργανισμούς και φόρα.

- Την ανταλλαγή εμπειριών για τη βελτίωση της λειτουργίας, της απόδοσης, της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας των υπηρεσιών των μελών του δικτύου αναφορικά με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και την κοινωνία πολιτών.

Δίκτυο Αρχαίων Ασκληπιείων – Οι Δρόμοι της Ύασης

Με στόχο την ανάδειξη της σημασίας των Ασκληπιείων, τη δημιουργία νέων πολιτιστικών διαδρομών, τη διασύνδεση των Ασκληπιείων με τη διεθνή ιατρική κοινότητα, καθώς και την ενίσχυση της κινητικότητας του μαθητικού, φοιτητικού και επιστημονικού δυναμικού, στο πλαίσιο εκπαιδευτικών ανταλλαγών, ιδρύθηκε στις 14

Μαρτίου 2017 στο υπουργείο Εξωτερικών το «Διεθνές Δίκτυο Αρχαίων Ασκληπιείων-Οι Δρόμοι της Ύασης», κατόπιν σχετικής εισήγησης του Δημήτρη Τζανάκη, Εμπειρογνώμονα-Πρεσβευτή Σύμβουλο Α΄ της Ε1 Δ/σης Μορφωτικών και Πολιτιστικών Υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών. Το ιδρυτικό κείμενο για τη σύσταση του «Διεθνούς Δικτύου Αρχαίων Ασκληπιείων» υπογράφηκε, παρουσία του Υφυπουργού Εξωτερικών κ.Γιάννη Αμανατίδη, από τους Δήμους Επιδαύρου, Τρικάλων και Κω. Πλέον, η νέα αυτή συνεργασία των φορέων δίνει περισσότερη βαρύτητα, αφού ο Ασκληπιός από τα Τρίκαλα και την Επίδαυρο, με τον Ιπποκράτη τον Κώο, συνιστούν το πρώτο ουσιαστικό δίκτυο για την προβολή της πορείας της ιατρικής επιστήμης από τη «μαγική» στη σύγχρονη εποχή της και τις βάσεις που τέθηκαν παγκοσμίως στη χώρα μας. Γνωρίζουμε ότι περί των 400 Ασκληπιείων λειτουργούσαν στον αρχαίο κόσμο, προσφέροντας τις πολύτιμες υπηρεσίες τους στους πολίτες. Γενέτειρά τους η Επίδαυρος, όπως αναφέρει ο Πausanias. Πόλεις, όπως η Μασσαλία, η Ρώμη, ο Τάραντας, η αρχαία Πέργαμος φιλοξένησαν σπουδαία Ασκληπιεία, που διέδωσαν την ιατρική επιστήμη, όπως αυτή διαμορφώθηκε στο αρχικό Ασκληπιείο της Επιδαύρου.

Στους στόχους του Δικτύου περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

1. Η προώθηση και προβολή των ιστορικών, αρχαιολογικών και ιατρικών ερευνών και πορισμάτων για την πολυδιάστατη δραστηριότητα του Ασκληπιού.
2. Η συνεργασία των μελών του δικτύου στους πολιτιστικό, ιατρικό, κοινωνικό, τουριστικό και οικονομικό τομείς.
3. Η αξιοποίηση προγραμμάτων και η ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας στον ευρωπαϊκό κυρίως χώρο
4. Η συνεργασία με επιστημονικά κέντρα, πανεπιστήμια και ιδρύματα στις χώρες της Ευρώπης και της Μεσογείου, με τους θεσμούς της Ε.Ε. και τους Διεθνείς Αυτοδιοικητικούς και μη οργανισμούς.
5. Η ανταλλαγή πληροφοριών, εμπειριών, προβολής και εφαρμογής επιτυχών πρακτικών μεταξύ των μελών του.
6. Η έρευνα, αναζήτηση, προβολή και αξιοποίηση του συνόλου της πολιτισμικής κληρονομιάς των Λαών της Ευρώπης και της Μεσογείου.

Ευρωμεσογειακό Δίκτυο Πόλεων (Euromed Cities Network)

Το Ευρωμεσογειακό Δίκτυο Πόλεων ιδρύθηκε στο Μπορντώ το 2000 και δραστηριοποιείται στη βιώσιμη ευρωμεσογειακή εταιρική σχέση. Το ευρωμεσογειακό δίκτυο πόλεων εντάσσεται σε μία οπτική αποκεντρωμένης συνεργασίας και απευθύνεται ταυτόχρονα στις πόλεις της ΕΕ και στις πόλεις των μεσογειακών χωρών-εταίρων, προωθώντας νέες οδούς συνεργασίας μεταξύ τους. Με πρότυπο τη Διαδικασία της Βαρκελώνης (1995), που χάραξε το δρόμο για τη δημιουργία μίας ζώνης ειρήνης και οικονομικής ευημερίας στην περιοχή, το δίκτυο έχει τους εξής βασικούς στόχους:

- Προσδιορισμός των κοινών συμφερόντων των πόλεων που συμμετέχουν στην ευρωμεσογειακή εταιρική σχέση, εντοπισμός και εκτίμηση των κινδύνων, προώθηση της συνεργασίας, διευκόλυνση των επαφών και των ανταλλαγών εμπειριών.
- Ενθάρρυνση καινοτόμων δράσεων στον τομέα της αειφόρου ανάπτυξης.
- Διάδοση και σε άλλους Δήμους της εμπειρογνομοσύνης των πόλεων σε θέματα διαχείρισης των αστικών προβλημάτων.
- Ανάπτυξη των ικανοτήτων των τοπικών αρχών μέσω της κατάρτισης του ανθρωπίνου δυναμικού.
- Προώθηση των ορθών πρακτικών τοπικής ανάπτυξης με σεβασμό των τοπικών συμφερόντων.

Το Euromed περιλαμβάνει πάνω από 100 πόλεις, ενώ εδρεύει, σήμερα, στην πόλη της Νίκαιας.

Περισσότερες πληροφορίες:

<http://www.reseau-euromed.org/en/>

Δίκτυο Δημιουργικών Πόλεων της Νοτιο-ανατολικής Ασίας (SEACCN)

Southeast Asian
Creative Cities
Network

Το δίκτυο SEACCN φιλοξενεί στις τάξεις του εκπροσώπους πόλεων, φορέων, εμπειρογνομόνων και τοπικών κοινοτήτων. Επίσημως το δίκτυο ιδρύθηκε τον Απρίλιο του 2014 στην πόλη Chiang Mai (Ταϊλάνδη) με τη

συνδρομή και των τοπικών αρχών της George Town (Μαλαισία), Bandung (Ινδονησία), και Cebu (Φιλιππίνες). Από τη σύσταση του δικτύου έχουν πραγματοποιηθεί σεμινάρια, δημόσια forum και εκθέσεις τέχνης και χειροτεχνίας. Τα ειδικά ενδιαφέροντα των μελών του περιλαμβάνουν την αστική ανάπτυξη, τη διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς, όλα τα είδη λειτουργικού σχεδίου, το ψηφιακό περιεχόμενο, την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα.

Περισσότερες πληροφορίες: <http://seaccn.com/>

Παγκόσμιο Φόρουμ Πόλεων του Πολιτισμού (WCCF)

Το WCCF αποτελεί ένα συνεργατικό παγκόσμιο δίκτυο πόλεων για τις οποίες ο πολιτισμός αποτελεί παράγοντας ευημερίας των αστικών κέντρων. Το εν λόγω φόρουμ είναι το μοναδικό δίκτυο πόλεων, του οποίου τα 32 μέλη συλλογικά διαμορφώνουν την ατζέντα για ένα αειφόρο αστικό μέλλον μέσω του πολιτισμού. Το φόρουμ

ιδρύθηκε το 2012 με πρωτοβουλία του δημάρχου του Λονδίνου και τη συμμετοχή των εξής παγκόσμιων πόλεων: Παρίσι, Νέα Υόρκη, Σαγκάη, Τόκιο, Σύδνεϋ, Γιοχάνεσμπουργκ και Κωνσταντινούπολη. Εκτός από τη συγκρότηση ενός παγκόσμιου δικτύου ανώτερων στελεχών των τοπικών αρχών και φορέων με επιρροή, το φόρουμ διενεργεί συγκριτικές έρευνες στις πόλεις-μέλη του για τη δημιουργία μιας αξιόπιστης βάσης δεδομένων, αναφορικά με τους τρόπους με τους οποίους ο πολιτισμός ασκεί επιρροή σε μια παγκόσμια πόλη και στους κατοίκους της.

Περισσότερες πληροφορίες:

<http://www.worldcitiescultureforum.com/>

Διεθνές Δίκτυο Λιμένων για τον Πολιτισμό και την Οικονομία (Si tous les ports du monde)

Η ιστορία του διεθνούς δικτύου λιμένων για τον πολιτισμό και την οικονομία ανατρέχει στο 1997 σε φεστιβάλ στο Saint-Malo της Βρετανίας όπου διοργανώθηκαν πολιτιστικές, τουριστικές, οικονομικές και γαστρονομικές εκδηλώσεις με τη συμμετοχή ευρωπαϊκών και διεθνών εταίρων από Ασία και Βόρεια Αμερική. Με μέλη που προέρχονται από τη Βραζιλία, τον Καναδά, τη Δανία, τη Γαλλία, την Ινδία, την Ιρλανδία, την Ιταλία, την Ακτή Ελεφαντοστού, την Νορβηγία, την Ισπανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιαπωνία, βασικοί στόχοι του δικτύου είναι η ενθάρρυνση και η διευκόλυνση των επαφών μεταξύ των μελών του και η προώθηση νέων ταλαντούχων επαγγελματιών από τις θαλάσσιες περιφέρειες-μέλη του.

Περισσότερες πληροφορίες:

<http://www.sitouslesportsdumonde.com/en/le-reseau/>

Δίκτυο Περιοχών Δημιουργίας (DC Network)

Το δίκτυο DC ιδρύθηκε το 2004 με τη συμμετοχή των 13 πλέον δημιουργικών και καινοτόμων πόλεων και περιφερειών του κόσμου, όπως το Χονγκ Κόνγκ, η Φλάνδρα, η Noord-Brabant, η Σκωτία, το Ρίο ντε Τζανέιρο, η Οκλαχόμα, το Τάμπερε, το Άαρχους, η Βάδη-Βυρτεμβέργη, η Καταλονία και η Σαγκάη. Από τις ΗΠΑ μέχρι την Κίνα και από τη Σκοτία μέχρι την Ινδία, το δίκτυο εξαπλώνεται και συνεχώς διευρύνεται σε παγκόσμιο επίπεδο. Βασική αποστολή του δικτύου είναι η δημιουργία ενός περισσότερο εύπορου κόσμου μέσω της αξιοποίησης της δημιουργικότητας, αναδεικνύοντας νέους τρόπους που συνδυάζουν τη γνώση, την τεχνολογία και φυσικούς πόρους. Τα μέλη του δικτύου πιστεύουν ότι ο συνδυασμός δημιουργικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας αποτελεί πηγή ευημερίας και ανάπτυξης. Η δημιουργικότητα είναι το στοιχείο που κάνει τους ανθρώπους, τις εταιρείες και τις περιφέρειες μοναδικές, προσφέροντας τη δυνατότητα για ανεύρεση καινοτόμων λύσεων σε κοινωνικές προκλήσεις, επιτρέποντας τη δημιουργία νέων προϊόντων, υπηρεσιών ή διαδικασιών και συνδράμοντας στη δημιουργία οικονομικής αξίας και στη γενικότερη ευημερία των ανθρώπων. Σε αυτό το πλαίσιο, οι δημιουργικές βιομηχανίες αποτελούν το μοχλό για την καινοτομία μέσω της συν-δημιουργίας. Τέλος, το δίκτυο επιδιώκει τη συνάντηση διαφορετικών πολιτιστικών προσεγγίσεων προκειμένου να εντοπιστούν πρακτικές με παγκόσμια εφαρμογή.

Περισσότερες πληροφορίες:

<https://districtsofcreativity.org/>

Ένωση Αρχαίων Λιμένων της Μεσογείου

Η Ένωση Αρχαίων Ελληνικών Λιμανιών της Μεσογείου ιδρύθηκε το 1996 με πρωτοβουλία του Δήμου της πόλης της Agde (αρχαία Αγάθη), Ν. Γαλλία, – πρώτη έδρα του Σωματείου

– και τη στήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σκοπός της είναι η ανάπτυξη οικονομικών και πολιτισμικών σχέσεων ανάμεσα στα μέλη της, πόλεις-λιμάνια της περιοχής της Μεσογείου και του Εύξεινου Πόντου που έχουν ως κοινό

χαρακτηριστικό, ιστορικά τεκμηριωμένο, ότι ιδρύθηκαν στην αρχαιότητα από Έλληνες⁶². Η ιδέα της ίδρυσης της Ένωσης ήταν ότι κατά το μακρινό παρελθόν και για πολλούς αιώνες οι λαοί που κατοικούσαν στα παράλια της Μεσογείου και της Μαύρης Θάλασσας, παρά τις όποιες διαφορές τους, ανέπτυξαν μεταξύ τους ιδιαίτερα γόνιμες εμπορικές, αλλά και πολιτιστικές σχέσεις και ανταλλαγές. Αποφασιστικό ρόλο στην ανάπτυξη αυτών των σχέσεων και ανταλλαγών έπαιξαν οι Αρχαίοι Έλληνες, οι οποίοι από τον 8^ο αι. π.Χ. δημιούργησαν εμπορικά λιμάνια σε όλο τον περίγυρο της Μεσογειακής Λεκάνης και του Εύξεινου Πόντου και συντέλεσαν στην οικονομική και την πολιτιστική αναβάθμιση της ευρείας αυτής περιοχής. Οι ποικίλες δραστηριότητες της Ένωσης, που εμπνέονται από το ελληνικό πρότυπο, αναπτύσσονται σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης και στοχεύουν στην ισχυροποίηση των σχέσεων ανάμεσα στις πόλεις της περιοχής αυτής στους τομείς του πολιτισμού, της παιδείας, της οικονομίας, της τεχνολογίας και της επικοινωνίας των κατοίκων τους, ειδικότερα των νέων. Παράλληλα, μέσα από αυτές τις δραστηριότητες, το ευρύ κοινό έχει την ευκαιρία να γνωρίσει καλύτερα τον ελληνικό πολιτισμό. Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του δικτύου δημιουργήθηκε «Δίκτυο Εστιών Γνώσης και Πολιτισμού». Οι Εστίες Γνώσης είναι χώροι ελεύθερης γνώσης ανοιχτοί και

⁶² Ιδρυτικά μέλη της Ένωσης είναι οι δήμοι της Agde (Αγάθη), της Αλεξάνδρειας (Αίγυπτος), της Arles (Θηλήνη-Γαλλία) του Castelvetro (Σελινούς-Σικελία), του Πυθαγορείου (Σάμος), της Τζέρμπας (Τυνησία) της Escala-Empuries (Ισπανία), της Λάρνακας και της Πάφου (Κύπρος), της Mangalia (Ρουμανία) και του Poti (Γεωργία).

προσιτοί στη νεολαία. Εστίες Γνώσης έχουν ήδη δημιουργηθεί και λειτουργούν στις πόλεις Agde (Γαλλία) και Χαλκίδα (Ελλάδα). Στο άμεσο μέλλον πρόκειται να δημιουργηθούν αντίστοιχες εστίες και στις υπόλοιπες πόλεις-μέλη του δικτύου.

Για παράδειγμα, η Εστία Γνώσης και Πολιτισμού Χαλκίδας αποτελεί Ν.Π.Δ.Δ. του Δήμου Χαλκιδέων. Η διοικητική της ευθύνη ανήκει σε 11μελές Διοικητικό Συμβούλιο και η επιστημονική της στο Επιστημονικό Συμβούλιο, το οποίο αποτελείται από πανεπιστημιακούς καθηγητές και ειδικούς επιστήμονες. Είναι ένας χώρος γνώσης και αναζήτησης σε ζητήματα Επιστήμης και Παιδείας που προωθεί την ερευνητική σκέψη και εφευρετικότητα, συμπληρώνοντας τη διδασκαλία που γίνεται στο σχολείο. Οργανώνει επιστημονικές και εκπαιδευτικές ημερίδες σε συνεργασία με ακαδημαϊκά ιδρύματα και επιστημονικά κέντρα, στις οποίες συμμετέχουν εκπαιδευτικοί και μαθητές από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Απευθύνεται σε μαθητές και εκπαιδευτικούς Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, αλλά και στο ευρύτερο κοινό, καθώς φιλοξενεί κάθε χρόνο μεγάλο αριθμό μαθητών και εκπαιδευτικών από όλη την Ελλάδα και το εξωτερικό⁶³.

Η Ένωση αριθμεί σήμερα τριάντα πέντε (35) πόλεις, με προεδρεύουσα την πόλη της Νίκαιας. Η Γενική Συνέλευση της Ένωσης αποτελείται από τους δημάρχους των πόλεων-μελών, η οποία ανά διετία εκλέγει το Διοικητικό της Συμβούλιο.

Περισσότερες πληροφορίες:

http://www.eduscience.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=18&Itemid=149&lang=Gr

⁶³ Βλ. αριθ.156684/30-9-2014 έγγραφο του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων με θέμα «Εκπαιδευτικά προγράμματα 2014-15 Εστίας Γνώσης και Πολιτισμού Χαλκίδας-Τηλεκπαίδευση».

Δίκτυο Δημιουργικών Πόλεων UNESCO

Με 54 μέλη από 116 χώρες, το Δίκτυο Δημιουργικών Πόλεων προσβλέπει στην προαγωγή της Πολιτιστικής Πολυμορφίας και της Αειφόρου Αστικής Ανάπτυξης, δραστηριοποιούμενο σε επτά δημιουργικούς τομείς: χειροτεχνία και λαϊκή τέχνη, σχέδιο,

κινηματογράφος, γαστρονομία, λογοτεχνία, μουσική και παραστατικές τέχνες. Μέσω πιλοτικών έργων, ερευνών και συναντήσεων, η UNESCO πιστεύει ότι είναι εφικτή τόσο η ανάπτυξη τοπικών δημιουργικών βιομηχανιών, όσο η συνεργασία και ο συντονισμός μεταξύ τους σε παγκόσμιο επίπεδο με σκοπό την ολοκληρωμένη και αειφόρο ανάπτυξη του αστικού χώρου. Η σημασία του Δικτύου έγκειται στο ότι διευκολύνει τις πόλεις-μέλη του στην ανταλλαγή εμπειριών, τεχνογνωσίας και πόρων, έτσι ώστε να αναπτυχθούν τοπικές δημιουργικές βιομηχανίες και να δημιουργηθούν βιώσιμες πόλεις.

Περισσότερες πληροφορίες:

<http://en.unesco.org/creative-cities/home>

Δίκτυο Πόλεων Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ινδίας

Το γραφείο της UNESCO στο Νέο Δελχί σύστησε το 2006 το δίκτυο πόλεων πολιτιστικής κληρονομιάς της Ινδίας (IHCN) με σκοπό να παρέχει μια πλατφόρμα για επιμόρφωση και ανταλλαγή ιδεών των πόλεων της Ινδίας για την προστασία της μοναδικής πολιτιστικής κληρονομιάς τους. Υπό το βάρος του δημογραφικού ζητήματος, οι πόλεις της Ινδίας υφίστανται μια μετάλλαξη που απειλεί τη μοναδικότητα και την

πολυμορφία των πολιτιστικών τους ταυτοτήτων. Σκοπός του δικτύου είναι η κατάρτιση κατευθυντήριων γραμμών και εργαλείων για τη βασισμένη στην κληρονομιά αστική ανάπτυξη· ο σχεδιασμός δρόμων της πολιτιστικής κληρονομιάς· η διοργάνωση σεμιναρίων κατάρτισης για στελέχη των δήμων· διεθνείς ανταλλαγές με ευρωπαϊκές πόλεις· και η ευαισθητοποίηση του κοινού γι' αυτές τις αλλαγές.

Περισσότερες πληροφορίες:

Δίκτυο Μουσικών Πόλεων (Music Cities Network)

Αποστολή του δικτύου μουσικών πόλεων είναι η βελτίωση της επικοινωνίας, της συνεργασίας, η ανταλλαγή τεχνογνωσίας, ο σχεδιασμός πολιτικών, και η δικτύωση των στελεχών των τοπικών αρχών και άλλων εκπροσώπων του χώρου της μουσικής. Το δίκτυο επιδιώκει να καταστήσει τις πόλεις-μέλη του περισσότερο εύπορες, υγιείς,

ζωντανές και εξωστρεφείς μέσω της μουσικής. Πιο συγκεκριμένα, οι στόχοι του δικτύου αφορούν τα εξής:

- Βελτίωση των πόλεων και των τοπικών μουσικών σκηνών μέσω πολιτικών και συνεργατικών έργων.
- Δημιουργία μεγαλύτερων δικτύων και σύνταξη μιας ρεαλιστικής ατζέντας για την υλοποίηση αλλαγών.
- Λειτουργία μιας υπηρεσίας μιας στάσης για την παροχή πληροφόρησης και ερευνητικών στοιχείων για τις δράσεις και τις πολιτικές των παγκόσμιων μουσικών πόλεων.

Μέλη του δικτύου είναι οι πόλεις του Σύδνεϋ (Αυστραλία), του Άαρχους (Δανία), του Γκρόνινγκεν (Ολλανδία) και του Αμβούργου (Γερμανία).

Περισσότερες πληροφορίες:

<http://www.musiccitiesnetwork.com/>

Δίκτυο Παγκόσμιων Πολιτιστικών Περιοχών (GCDN)

GCDN

Global Cultural
Districts Network

Το δίκτυο GCDN αποτελεί μια ομοσπονδία παγκόσμιων κέντρων πολιτισμού και τεχνών με τη συμμετοχή παγκόσμιων πόλεων, όπως το Λονδίνο και το Σύδνεϋ, για την προώθηση της

συνεργασίας και της ανταλλαγής τεχνογνωσίας μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων, οι οποίοι σχεδιάζουν, χρηματοδοτούν, δημιουργούν και υλοποιούν έργα σε πολιτιστικά διαμερίσματα και περιοχές. Το GCDN ιδρύθηκε το 2013 και παρέχει το πλαίσιο για την ανταλλαγή καλών πρακτικών αναφορικά με την επιτυχημένη δημιουργία και διαχείριση πολιτιστικών περιοχών και του πολιτιστικού σχεδιασμού σε διεθνές επίπεδο. Η ατζέντα των πολιτιστικών περιοχών περιλαμβάνει στρατηγικές περιεχομένου και προγραμματισμού· την ανάπτυξη στρατηγικών συμμαχιών· τη διαχείριση πολιτιστικών έργων· στρατηγικές ανάπτυξης του κοινού· στρατηγικές διαμόρφωσης ταυτότητας· σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων· πρόσληψη και κατάρτιση προσωπικού με λειτουργικές δεξιότητες.

Περισσότερες πληροφορίες:

<http://www.gcdn.net/index/>

Δίκτυο των πιο Αρχαίων Ευρωπαϊκών Πόλεων (ΜΑΕΤΝ)

Το δίκτυο των πιο αρχαίων πόλεων της Ευρώπης είναι στην πραγματικότητα μια ομάδα εργασίας των παλαιότερων πόλεων στην Ευρώπη. Συστήθηκε το 1994 με πρωτοβουλία του Άργους προκειμένου να συζητά θέματα αρχαιολογικής έρευνας,

τουρισμού και ενσωμάτωσης των μνημείων στον αστικό σχεδιασμό. Το δίκτυο αριθμεί συνολικά 10 μέλη (Άργος-Ελλάδα, Colchester-Ηνωμένο Βασίλειο, Beziere-Γαλλία, Evora-Πορτογαλία, Cadiz-Ισπανία, Maastricht-Ολλανδία, Cork - Ιρλανδία, Worms-Γερμανία και Tongeren-Βέλγιο) και η προεδρία του ασκείται εκ περιτροπής. Τα τελευταία χρόνια δεν έχει να επιδείξει ιδιαίτερη δραστηριότητα.

Περισσότερες πληροφορίες:

<http://web.archive.org/web/20051022022345/>

<http://www.argos.gr/diktyoe.htm>

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για Χωριά και Μικρές Πόλεις (ECOVAST)

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για τα Χωριά και τις Μικρές Πόλεις (ECOVAST) ιδρύθηκε το 1984 για την προώθηση της ευημερίας των αγροτικών κοινοτήτων και τη διαφύλαξη της αγροτικής κληρονομιάς σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι επίσημοι σκοποί του Συμβουλίου είναι οι εξής:

- Υποστήριξη της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ζωτικότητας και διοικητικής ταυτότητας των αγροτικών κοινοτήτων σε ολόκληρη την Ευρώπη.
- Διαφύλαξη και προώθηση της ανανέωσης του δομημένου και φυσικού περιβάλλοντος αυτών των κοινοτήτων.

Τα μέλη του Συμβουλίου ξεπερνούν τις 500 αγροτικές κοινότητες από 20 χώρες της Δυτικής και Ανατολικής Ευρώπης. Μάλιστα έχει συστήσει και εθνικά παραρτήματα σε Αυστρία, Κροατία, Γερμανία, Ουγγαρία, Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Πολωνία, Ρουμανία, Ρωσική Ομοσπονδία, Σλοβακία και Ηνωμένο Βασίλειο. Στους κόλπους του δεν συμμετέχουν μόνο τοπικές αρχές αλλά και ακαδημαϊκοί φορείς, ιδιώτες, κυβερνητικοί και μη κυβερνητικοί οργανισμοί. Με αυτόν τον τρόπο το Συμβούλιο λειτουργεί ως γέφυρα μεταξύ εκείνων που λαμβάνουν αποφάσεις σε τοπικό επίπεδο και των ειδημόνων. Η στρατηγική του Συμβουλίου για την αγροτική Ευρώπη εκπονήθηκε το 1984 στο κείμενο *Strategy for Rural Europe*, το οποίο μεταφράστηκε σε πολλές ευρωπαϊκές γλώσσες. Παράλληλα, το Συμβούλιο δημοσίευσε μελέτες για τα παραδοσιακά αγροτικά κτίρια αλλά και ένα εγχειρίδιο για τη δημιουργία μονοπατιών της κληρονομιάς. Το Συμβούλιο λειτουργεί συμβουλευτικά στο Συμβούλιο της Ευρώπης και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Άλλωστε, για αρκετά χρόνια μέχρι τον Ιούλιο του 2014 συμμετείχε στη Συμβουλευτική Ομάδα της Επιτροπής για την Αγροτική Ανάπτυξη. Παράλληλα, το Συμβούλιο έχει συστήσει ομάδες εργασίας για το τοπίο και την αγροτική αρχιτεκτονική, διοργανώνοντας συνέδρια, σεμινάρια

και άλλες εκδηλώσεις, όπως επιμορφωτικά προγράμματα για την ολοκληρωμένη αγροτική ανάπτυξη.

Περισσότερες πληροφορίες:

<http://www.ecovast.org/>

Ευρωπαϊκές Οχυρωματικές Πόλεις (EWT)

Οι Ευρωπαϊκές Οχυρωματικές Πόλεις αποτελούν μια διεθνή ένωση για τη βιώσιμη ανάπτυξη των οχυρωματικών ιστορικών πόλεων της Ευρώπης. Το δίκτυο ιδρύθηκε το 1989 στην πόλη Tendy της Νότιας Ουαλίας με τον τίτλο *Κύκλος Φιλίας Οχυρωματικών Πόλεων*. Σε αυτό το δίκτυο συμμετέχουν σήμερα πάνω από 100 πόλεις,

προερχόμενες από 20 ευρωπαϊκές χώρες. Σύμφωνα με τη Διακήρυξη του Piran (1998), οι οχυρωματικές πόλεις είναι μοναδική κληρονομιά που πρέπει να διαφυλαχθεί από εγκατάλειψη και καταστροφή. Σύμφωνα με το καταστατικό του δικτύου, οι κύριοι σκοποί του είναι οι εξής:

- Ενθάρρυνση της φιλίας μεταξύ των κατοίκων όλων ηλικιών στις οχυρωματικές πόλεις.
- Υποστήριξη των οχυρωματικών πόλεων και της κληρονομιάς τους.
- Σχεδιασμός έργων για την ενθάρρυνση των ανταλλαγών.
- Διοργάνωση τακτικών συναντήσεων στις πόλεις-μέλη.
- Σχεδιασμός κοινών στρατηγικών για κατάλληλες μεθόδους συντήρησης των ιστορικών πόλεων και του περιβαλλοντικού πλαισίου τους.
- Διεύρυνση δικτύου μελών.
- Ανταλλαγές τεχνογνωσίας και εμπειριών σε αρκετά πεδία πολιτικής.

Περισσότερες πληροφορίες:

<https://www.europeanwalledtowns.org/>

Ευρωπαϊκή Ένωση Ιστορικών Πόλεων και Περιφερειών (Heritage Europe)

EUROPEAN ASSOCIATION
Historic Towns and Regions

Τον Οκτώβριο του 2009 το Συμβούλιο της Ευρώπης σύστησε την Ευρωπαϊκή Ένωση Ιστορικών Πόλεων και Περιφερειών, στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας 'Ευρώπη-Μια Κοινή Κληρονομιά'. Σήμερα η Ένωση αριθμεί στους κόλπους της πάνω από 1000 ιστορικές πόλεις και περιφέρειες, προερχόμενες από 30 ευρωπαϊκές χώρες. Βασικός σκοπός της

Ένωσης είναι η προώθηση των συμφερόντων των μελών της μέσω των εξής δράσεων:

- Διεθνή συνεργασία μεταξύ οργανώσεων της κληρονομιάς και ιστορικών πόλεων και περιφερειών.
- Ανταλλαγή εμπειριών και καλών πρακτικών μεταξύ ιστορικών πόλεων και περιφερειών.
- Προώθηση ζωτικότητας, βιωσιμότητας και αειφόρου διαχείρισης των ιστορικών πόλεων και περιφερειών.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Ένωση διοργανώνει διεθνή συμπόσια, διενεργεί έρευνες και παρέχει κατευθυντήριες γραμμές για τις καλές πρακτικές, συμμετέχει σε ευρωπαϊκά έργα, διοργανώνει επισκέψεις-μελέτης και ανταλλαγές προσωπικού.

Περισσότερες πληροφορίες:

<http://www.historic-towns.org/>

Δίκτυο Ευρωπαϊκών Πόλεων και Περιφερειών για τον Πολιτισμό (LIKE)

Το δίκτυο LIKE υποστηρίζει την ανάπτυξη πολιτιστικών πολιτικών σε ευρωπαϊκό επίπεδο και φιλοξενεί στους κόλπους του εκπροσώπους τοπικών αρχών και πολιτιστικών οργανώσεων. Το όραμα του δικτύου είναι μια Ευρώπη του Πολιτισμού με τη στήριξη των εδαφικών αρχών προκειμένου να ανοίξει νέους ορίζοντες στο πεδίο των πολιτιστικών υποθέσεων. Αρχικά το δίκτυο είχε συστηθεί το 1994 με την ονομασία Les Rencontres, ως δίκτυο των ευρωπαϊκών πόλεων και περιφερειών για τον πολιτισμό και μετονομάστηκε σε LIKE τον Ιανουάριο του 2016. Με έδρα στη Lille, το δίκτυο φιλοδοξεί να αποτελέσει μια μοναδική πλατφόρμα στην Ευρώπη για συνεργασία, συζήτηση και δράσεις στον πολιτιστικό τομέα. Αποστολή του δικτύου είναι να παρέχει το χώρο συνάντησης όπου αιρετοί εκπρόσωποι των τοπικών αρχών, καλλιτέχνες και καινοτόμες πρωτοβουλίες από όλη την Ευρώπη συγκεντρώνονται και παράγουν εργαλεία καλών πρακτικών και κοινά έργα. Το δίκτυο LIKE επιθυμεί να αναπτύξει καινοτόμα πεδία ειδημοσύνης και να προωθήσει τη γνώση στο μέγιστο αριθμό ενδιαφερομένων φορέων. Ειδικότερα, οι καταστατικοί σκοποί του LIKE είναι οι εξής:

- Προώθηση της συνεργασίας και του συντονισμού μεταξύ τοπικών αρχών, πολιτιστικών φορέων, πολιτών και ευρωπαϊκών οργάνων (πλατφόρμα δικτύωσης, διατομεακή διαμεσολάβηση μεταξύ εδαφικών αρχών).
- Συνεργασία με όλους τους εταίρους, ειδήμονες, ακαδημαϊκούς, πολιτιστικά δίκτυα, ενώσεις αιρετών, καλλιτέχνες και πολίτες για την υποβολή προτάσεων για μια Ευρώπη του Πολιτισμού (ειδημοσύνη, ανταλλαγές και διάχυση τεχνογνωσίας).
- Πολιτική δέσμευση για την υπεράσπιση και προώθηση του πολιτισμού σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης.

Περισσότερες πληροφορίες:

<http://www.likeculture.eu/>

V. Η Επιδότηση των Ευρωπαϊκών Δικτύων Πό- λεων της Πολιτιστικής Κλη- ρονομιάς

1. Γενικά

Η ενωσιακή χρηματοδοτική υποστήριξη έργων πολιτιστικής κληρονομιάς προέρχεται κυρίως από τα ευρωπαϊκά προγράμματα εδαφικής συνεργασίας (διμερή και πολυμερή), καθώς και από τα ανταγωνιστικά ευρωπαϊκά προγράμματα.

2. Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας

Τα προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΕΣ) αποτελούν βασικό εργαλείο για την ενδυνάμωση των χωρικών συνεργασιών στο ευρωπαϊκό πλαίσιο, αλλά και με τρίτες χώρες και συνιστούν μια από τις κύριες επιλογές για την προγραμματική περίοδο 2014-2020. Η ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία σε επίπεδο κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης υλοποιείται μέσω προγραμμάτων διασυνοριακής, διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας. Τα εν λόγω προγράμματα διακρίνονται σε διμερή και πολυμερή. Τα **διμερή** προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας στοχεύουν στο να αντιμετωπίσουν κοινές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι διασυνοριακές περιοχές, να αξιοποιήσουν τις προοπτικές ανάπτυξης και φυσικά να ενδυναμώσουν τη συνεργασία προς όφελος της αρμονικής πορείας της Ένωσης. Τα **πολυμερή** προγράμματα βασίζονται σε ευρύτερες πολιτικές και μακροπεριφερειακές στρατηγικές της ΕΕ. Επιδιώκουν να δώσουν λύσεις σε κοινά προβλήματα που αντιμετωπίζουν χώρες που βρίσκονται σε μία ευρύτερη περιοχή ή βρέχονται από μία κοινή υδάτινη λεκάνη. Στοχεύουν σε έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και εδαφική συνοχή μεταξύ των επιλέξιμων περιφερειών.

2.1 Προγράμματα διμερούς συνεργασίας

Πρόκειται για προγράμματα που προωθούν τη στρατηγική της Ένωσης για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και για την επίτευξη οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής μεταξύ των επιλέξιμων διασυνοριακών περιοχών, (χωρών που συνορεύουν ή τις ενώνει θάλασσα).

2.1.1 Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Interreg V-A "Ελλάδα-Κύπρος"

Προϋπολογισμός

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος ανέρχεται στα 54.072.416 ευρώ, από τα οποία τα 45.961.551 ευρώ προέρχονται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης - ΕΤΠΑ (85%) και τα 8.110.865 ευρώ

(15%) από εθνικούς πόρους.

Επιλέξιμες περιοχές

Επιλέξιμες περιοχές του προγράμματος είναι οι Περιφέρειες Κρήτης (νομοί Ηρακλείου, Λασιθίου, Ρεθύμνου και Χανίων), Βορείου Αιγαίου (Νομοί Λέσβου, Σάμου και Χίου) και Νοτίου Αιγαίου (Νομός Δωδεκανήσου, Νομός Κυκλάδων) στην Ελλάδα, καθώς και ολόκληρη η Κύπρος.

Στόχοι με πολιτιστικό ενδιαφέρον

- Πρόληψη καταστροφών, την προώθηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και των τεχνολογιών για την προστασία φυσικών πόρων.
- Χρηματοδοτικές προτεραιότητες με Ειδικό Στόχο, πολιτιστικού ενδιαφέροντος:

Άξονας Προτεραιότητας 3: Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων

- ΕΣ 3.1 - Βελτίωση της από κοινού διαχείρισης κινδύνων από φυσικές, τεχνολογικές και ανθρωπιστικές καταστροφές.
- ΕΣ 3.2 - Βελτίωση της ελκυστικότητας των περιοχών φυσικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος.
- ΕΣ 3.3 - Βελτίωση του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού και της διαχείρισης της παράκτιας ζώνης.
- ΕΣ 3.4 - Βελτίωση της αποδοτικότητας στη χρήση των αποβλήτων και των υδατικών πόρων.

Ενδεικτικές Δράσεις με πολιτιστικό ενδιαφέρον

- Ψηφιοποίηση πολιτιστικού περιεχομένου με σκοπό να αξιοποιηθεί στη συνέχεια σε δράσεις ολοκληρωμένης τουριστικής προβολής.
- Δράσεις στήριξης της πολιτιστικής κληρονομιάς, επέκτασης της χρήσης ΤΠΕ στον τομέα μεταφορών, τουρισμού, εμπορίου, η υλοποίηση έξυπνων υπηρεσιών και εφαρμογών τοπικού ενδιαφέροντος, κλπ.
- Πρωτοβουλίες για την προώθηση της κοινής φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς στη διασυνοριακή περιοχή.
- Κοινές στρατηγικές τουριστικής ανάπτυξης, και σχεδιασμός κοινών ή ολοκληρωμένων εναλλακτικών τουριστικών προϊόντων/προορισμών.
- Επενδύσεις σε έργα και εφαρμογές προστασίας, αύξησης της φέρουσας ικανότητας, ανάδειξης και προβολής σε τοποθεσίες φυσικής ή/και πολιτιστικής κληρονομιάς.

2.1.2 Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Interreg V-A "Ελλάδα-Βουλγαρία"

Προϋπολογισμός

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος Συνεργασίας ανέρχεται στα 129.695.572,00 ευρώ, εκ των οποίων τα 110.241.234 ευρώ προέρχονται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και τα 19.454.338 ευρώ από εθνικούς πόρους της Ελλάδας

και της Βουλγαρίας.

Όραμα

«Μετατροπή της διασυνοριακής περιοχής σε μια ανταγωνιστική, καινοτόμο, βιώσιμη, κλιματικά προσαρμόσιμη, καλύτερα διασυνδεδεμένη περιοχή χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς».

Στόχοι με πολιτιστικό ενδιαφέρον

Το Πρόγραμμα Συνεργασίας Interreg V-A "Ελλάδα-Βουλγαρία"

2014-2020, καλύπτει 11 ελληνικές και βουλγαρικές περιφέρειες. Το Πρόγραμμα στοχεύει, μεταξύ άλλων, στα εξής:

- Ανάπτυξη και προώθηση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς της διασυνοριακής περιοχής.
- Ενίσχυση της τουριστικής κίνησης στην παραμεθόρια περιοχή.
- Δημιουργία ανάπτυξης και νέων θέσεων εργασίας, με την τόνωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας και τη βελτίωση της ικανότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων να διευρύνουν τις δραστηριότητές τους πέρα από τις τοπικές αγορές.

Ενδεικτικές δράσεις πολιτιστικού ενδιαφέροντος

(α) Προώθηση της επιχειρηματικότητας

- Δίκτυο παροχής υποστήριξης και συμβουλευτικών υπηρεσιών σε επιχειρηματίες.
- Υποστήριξη λειτουργίας και εκσυγχρονισμός ή δημιουργία επιχειρηματικών δομών όπως τεχνολογικά πάρκα, θερμοκοιτίδες, περιοχές αγορών, εκθεσιακές αίθουσες, αποθήκες, επιστημονικά εργαστήρια, κλπ.
- Ανάπτυξη υπηρεσιών για την προώθηση της παραγωγικότητας όπως εκπαιδευτικά προγράμματα, εισαγωγή σε νέες τεχνολογίες και τεχνικές, νέες μέθοδοι οργάνωσης, κλπ.

•

(β) Ενίσχυση της ανάπτυξης των Μικρο-μεσαίων Επιχειρήσεων

- Μεταφορά και ανάπτυξη μοντέλων αγοράς και δημιουργία δικτύων μεταξύ μικρομεσαίων επιχειρήσεων στη διασυνοριακή περιοχή με σκοπό την ανάπτυξη πέρα των συνόρων.
- Συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων και μη-επιχειρηματικών δομών (π.χ. ιδιωτικά μουσεία) για την προώθηση της τουριστικής και πολιτιστικής περιοχής, των παραδοσιακών προϊόντων κ.α.
- Κοινές υπηρεσίες υποστήριξης εξαγωγών για επιχειρήσεις στη διασυνοριακή περιοχή (συμμέτοχη σε εκθέσεις και δρώμενα επιχειρηματικής προώθησης).

(γ) Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

- Δράσεις ανταλλαγής καλών πρακτικών και μεταφοράς τεχνογνωσίας για τη διατήρηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Προστασία πολιτιστικών στοιχείων της διασυνοριακής περιοχής.
- Εφαρμογή τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας για την προώθηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

2.1.3 Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Interreg V-A "Ελλάδα-Ιταλία"

Προϋπολογισμός

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος ανέρχεται στα 123.176.896, 47 ευρώ και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), με συνολικό ποσό 104.700.362 ευρώ για

την περίοδο 2014-2020.

Όραμα

«Στήριξη της στρατηγικής της Διασυνοριακής Συνεργασίας για μια πιο ευημερούσα και βιώσιμη περιοχή στο Ιόνιο Πέλαγος. Έμφαση στη δημιουργία μιας δυναμικής οικονομίας που προωθεί την έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της επιλέξιμης περιοχής.»

Στόχοι με πολιτιστικό ενδιαφέρον

- Αξιοποίηση του ενδογενούς δυναμικού της διασυνοριακής περιοχής παρέμβασης με βιώσιμο τρόπο. Προώθηση της ολοκλήρωσης της διασυνοριακής περιοχής και τη συνδεσιμότητα των τομέων που είναι σημαντικοί για την ανάπτυξή της, σε συμπληρωματικότητα με τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Περιοχή Αδριατικής-Ιονίου.
- Δημιουργία οδηγού πολιτικής για την αντιμετώπιση των κοινών προκλήσεων και των αναγκών σε ειδικούς

τομείς πολιτικής, όπου η διασυννοριακή συνεργασία αναμένεται να έχει πρακτικά αποτελέσματα.

Ενδεικτικές δράσεις με πολιτιστικό ενδιαφέρον

- Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας.

- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ.

- Προώθηση των επενδύσεων των επιχειρήσεων στην Έρευνα & Τεχνολογία, την ανάπτυξη δεσμών και συνεργειών.

- ο Δράσεις για τη βελτίωση των υφιστάμενων και την ανάπτυξη νέων υπηρεσιών υποστήριξης της καινοτομίας, με έμφαση στους τομείς που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την περιοχή του προγράμματος.

- ο Δράσεις για την προώθηση της ανάπτυξης clusters καινοτομίας μεταξύ των περιφερειών, σε τομείς «γαλάζιας ανάπτυξης», δημιουργικής βιομηχανίας, τουρισμού και πολιτισμού, αγροτικής οικονομίας και άλλους τομείς που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την περιοχή.

- Προώθηση της επιχειρηματικότητας

- ο Δράσεις για την υποστήριξη της δημιουργίας θερμοκοιτίδων νεοφυών επιχειρήσεων σε τομείς που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την περιοχή.

- Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων.

- Προστασία, ανάδειξη και ανάπτυξη της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.

- ο Δράσεις για την ανάπτυξη καινοτόμων εργαλείων σε τοπικούς οργανισμούς, όσον αφορά τη διάδοση πληροφοριών και την αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, των ιστορικών μνημείων και τουριστικών περιοχών (π.χ. εφαρμογές στον τομέα των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας, προσαρμοσμένες υπηρεσίες πληροφοριών για τους τουρίστες με εικονικές δυνατότητες πλοήγησης, κλπ.).

- ο Δράσεις για την ανάπτυξη ελκυστικών και ολοκληρωμένων πολιτιστικών και τουριστικών προϊόντων που βασίζονται στα φυσικά οικοσυστήματα (π.χ. νησιωτικό σύστημα,

υποθαλάσσια πολιτιστική κληρονομιά), διασυνοριακά θεματικά αξιοθέατα, διαδρομές, με τη συμμετοχή κοινωνικών φορέων (π.χ. αγρότες, διαχειριστές αγροτικού τομέα).

- ο Δράσεις για τη βελτίωση της προσβασιμότητας σε φυσικούς και ιστορικούς πόρους (π.χ. παραλίες, αρχαιολογικές περιοχές, ιστορικά κέντρα), δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στα άτομα με ειδικές ανάγκες.

- ο Δράσεις για την ανάπτυξη και πιλοτική εφαρμογή λύσεων ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια που σχετίζονται με τουρισμό και εισαγωγή υπηρεσιών φιλικών στο περιβάλλον και την πράσινη ενέργεια σε τουριστικές ΜΜΕ (ΑΠΕ, οικολογική καινοτομία, χρήση ανακυκλώσιμων υλικών, κλπ), παρεμβάσεις ελεγχόμενης κυκλοφορίας σε δημόσιους χώρους (π.χ. ιστορικά κέντρα) και οικολογικά μέτρα εντός των ΜΜΕ.

2.1.4 Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Interreg IPA II "Ελλάδα-Αλβανία"

Προϋπολογισμός

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος ανέρχεται στα 42.312.029 ευρώ, από τα οποία τα 35.965.222 ευρώ είναι η συνεισφορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τον Μηχανισμό

Προενταξιακής Βοήθειας (Instrument of Pre-accession Assistance -IPA II) και τα 6.346.807 ευρώ είναι η αντίστοιχη Εθνική συνεισφορά (Εθνική Δημόσια χρηματοδότηση).

Όραμα

Η βασική στρατηγική του Προγράμματος Διασυνοριακής Συνεργασίας Interreg IPA II "Ελλάδα – Αλβανία 2014-2020" είναι να «βρει την ισορροπία μεταξύ της βιώσιμης περιφερειακής ανάπτυξης και της ενίσχυσης της διασυνοριακής συνεργασίας μεταξύ των τοπικών πληθυσμών και των περιφερειακών οργανισμών, στη βάση των Ευρωπαϊκών και των Εθνικών πολιτικών, ώστε να αντιμετωπίσει τις κοινές προκλήσεις μέσα από κοινές παρεμβάσεις».

Στόχοι με πολιτιστικό ενδιαφέρον

- Ενθάρρυνση του τουρισμού και της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομίας.
- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και της ανάπτυξης των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), του εμπορίου και των επενδύσεων.

Επιλέξιμη περιοχή

Η επιλέξιμη περιοχή του Προγράμματος περιλαμβάνει:

- τις Περιφερειακές Ενότητες Γρεβενών, Καστοριάς, Φλώρινας, Άρτας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Πρέβεζας, Ζακύνθου, Κέρκυρας, Κεφαλληνίας και Λευκάδας στην Ελλάδα
- τις Περιφέρειες Vlorë, Gjirokastrë, Korçë και Berat στην Αλβανία.

Δικαιούχοι από την Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης στην Ελλάδα είναι επίσης επιλέξιμοι, βάσει του κανονισμού ελαστικότητας (Article 44(2b) of Regulation (EU) No 447/2014), όπου το συνολικό ποσό που δεσμεύεται σε δράσεις εκτός της περιοχής προγράμματος δεν μπορεί να ξεπεράσει το 20% του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος.

Ενδεικτικές Δράσεις με πολιτιστικό ενδιαφέρον

Πρωώθηση της τοπικής οικονομίας

- Προγράμματα συνεργασίας μεταξύ επιχειρηματικών και μη-επιχειρηματικών φορέων στον κλάδο τουρισμού/πολιτισμού.
- Ανάπτυξη υπηρεσιών υποστήριξης επιχειρήσεων.
- Δράσεις ανάπτυξης ικανοτήτων στον τομέα της συντήρησης/ διαφύλαξης πολιτιστικών πόρων.
- Αποκατάσταση/προστασία/προώθηση των σημαντικών πολιτιστικών πόρων της διασυνοριακής περιοχής.
- Ανάπτυξη υπηρεσιών για την προώθηση της παραγωγικότητας.
- Δημιουργία clusters ή άλλου είδους δικτύων.
- Κοινή/ οριζόντια υποστήριξη εξαγωγών για τις επιχειρήσεις στη διασυνοριακή περιοχή και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας.

- Διασυνοριακά επιχειρηματικά σχέδια για πιλοτικές δράσεις προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας μεταξύ μεμονωμένων επιχειρήσεων ή/και κλάδων/υποκλάδων.

2.1.5 Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Interreg IPA II "Ελλάδα-FYROM"

Προϋπολογισμός

Συνολικός προϋπολογισμός: 45.470.066 ευρώ.
 Κοινοτικοί πόροι: 38.649.552 ευρώ (85% του συνολικού Π/Υ)
 Εθνικοί πόροι των δύο χωρών που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα: 6.820.514 ευρώ (15% του συνολικού Π/Υ).

Όραμα

«Η ενίσχυση της εδαφικής συνοχής μέσω της βελτίωσης του βιοτικού επιπέδου και της αύξησης των ευκαιριών απασχόλησης με σεβασμό στο περιβάλλον και με τη χρήση των φυσικών πόρων για την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος».

Στόχοι με πολιτιστικό ενδιαφέρον

- Προώθηση του τουρισμού.
- Αναβάθμιση των δημόσιων υποδομών.
- Προστασία των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας.

Ενδεικτικές Δράσεις με πολιτιστικό ενδιαφέρον

- Πρωτοβουλίες για τη στήριξη των ανέργων και των αυτοαπασχολούμενων στην καινοτομία, τη δημιουργικότητα και την επιχειρηματικότητα.
- Βραβεία για καινοτόμες ιδέες.
- Υποστήριξη κοινών πρωτοβουλιών στις κοινές αγορές και τη δικτύωση, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης και του μάρκετινγκ για τους επιχειρηματίες.

- Κοινές δράσεις για πιθανές εξειδικευμένες τουριστικές δραστηριότητες και/ή τη ζήτηση για νέους τουριστικούς προορισμούς.
- Εφαρμογές ΤΠΕ για την προώθηση του αειφόρου τουρισμού και του διεθνούς branding.
- Κοινές δραστηριότητες για τον εντοπισμό τουριστικών προϊόντων με δυνατότητες διασυνοριακού branding.
- Ανάπτυξη τοπικών εμπορικών σημάτων (local brands) με βάση την φυσική και πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής.
- Οπτικοποίηση των τοπικών εμπορικών σημάτων, συμπεριλαμβανομένης της τρισδιάστατης απεικόνισης, τις κινητές εφαρμογές, τα κοινωνικά δίκτυα, τις εξειδικευμένες διαδικτυακές πλατφόρμες και άλλα καινοτόμα εργαλεία.
- Ανάπτυξη καινοτόμων και ποιοτικών τουριστικών προϊόντων.
- Επέκταση της τουριστικής περιόδου καθώς και αύξηση του τουρισμού των ατόμων άνω των 55 ετών.

2.2 Πολυμερή Προγράμματα

Οι επιλέξιμες περιοχές για την περίοδο 2014 – 2020 έχουν ως εξής:

1. **ADRION** (Αδριατική – Ιόνιο): Το πρόγραμμα καλύπτει περιοχές από τέσσερα κράτη μέλη της ΕΕ: Κροατία, Ελλάδα, Ιταλία, Σλοβενία και περιοχές από τέσσερις τρίτες χώρες: Αλβανία, Βοσνία – Ερζεγοβίνη, Μαυροβούνιο, Σερβία.

Άξονας Προτεραιότητας 2: Βιώσιμη Περιφέρεια: Προώθηση της βιώσιμης αξιοποίησης και διατήρησης των *φυσικών και πολιτιστικών πόρων* και η διαφύλαξη των υπηρεσιών οικοσυστήματος στην περιοχή Αδριατικής και Ιονίου.

Τύποι Επιδοτούμενων Δράσεων:

- *Διακρατικά δίκτυα* (20) για την αειφόρο πολιτιστική/φυσική κληρονομιά.

- Ανάπτυξη δεξιοτήτων στη συντήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Στρατηγικές και θύλακες (30) για καινοτόμες δράσεις πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Θεματικές τουριστικές/πολιτιστικές διαδρομές (10).
- Ανταλλαγές καλών πρακτικών για άυλη πολιτιστική κληρονομιά.

2. Balkan – Mediterranean: Στο πρόγραμμα συμμετέχουν περιοχές από τρία κράτη – μέλη της ΕΕ: Ελλάδα, Κύπρος, Βουλγαρία και περιοχές από δύο υποψήφιες χώρες: Αλβανία και Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας.

Αξονες Προτεραιότητας:

1. Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία
 - Ανταγωνιστικές Περιοχές (Επιχειρηματική απόδοση και εξωστρέφεια μέσω Δικτύων/Clusters- ανάδειξη συγκριτικού πλεονεκτήματος, όπως πολιτισμός και δημιουργικές βιομηχανίες, τουρισμός, αγροδιατροφή)
 - Καινοτόμες Περιοχές
 - Περιοχές της Γνώσης
2. Περιβάλλον
 - Συντήρηση, Προστασία, Προώθηση Φυσικής και Πολιτιστικής Κληρονομιάς

3. Black Sea Basin: Στο πρόγραμμα συμμετέχουν περιοχές από τρία κράτη – μέλη της ΕΕ: Βουλγαρία, Ελλάδα, Ρουμανία και περιοχές από τις χώρες:

Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Γεωργία, Μολδαβία, Ουκρανία, Τουρκία, Ρωσία.

4. INTERREG EUROPE: Το πρόγραμμα καλύπτει 30 χώρες, τις 28 της ΕΕ συν την Ελβετία και τη Σουηδία.

1. Επενδυτική Προτεραιότητα:
 - Συντήρηση, Προστασία, Προώθηση Φυσικής και Πολιτιστικής Κληρονομιάς
2. Επιλέξιμες Δράσεις:
 - (α) Διαπεριφερειακά Έργα Συνεργασίας
 - (β) Πλατφόρμες Μάθησης Πολιτικής

5. MED: Στο πρόγραμμα συμμετέχουν περιοχές από τα κράτη μέλη της ΕΕ: Κύπρος, Ισπανία, Γαλλία, Ελλάδα, Ιταλία, Μάλτα, Πορτογαλία, Ηνωμένο Βασίλειο-Γιβραλτάρ, Σλοβενία, καθώς και οι υποψήφιες και δυνητικά υποψήφιες χώρες Κροατία, Μαυροβούνιο, Αλβανία.

Άξονες Προτεραιότητας:

1. Προώθηση ικανοτήτων για τη Μεσογειακή Καινοτομία για Έξυπνη και Αειφόρο Ανάπτυξη (Δημιουργικές Βιομηχανίες)
 - Προώθηση Δημιουργικών Βιομηχανιών μέσω Πράσινης και Γαλάζιας Ανάπτυξης & Πολιτιστικών Δράσεων στον Τουριστικό Τομέα.
3. Προστασία και Προώθηση Μεσογειακών Φυσικών και Πολιτιστικών Πόρων
 - Συντήρηση, Προστασία, Προώθηση Φυσικής και Πολιτιστικής Κληρονομιάς (Ανάπτυξη Αειφόρου και Υπεύθυνου Παράκτιου και Θαλάσσιου Τουρισμού στη Μεσόγειο)

6. MED ENI: Περιλαμβάνονται περιοχές από χώρες που επηρεάζονται από τη στρατηγική ENI(2*) στην Μεσόγειο, όπως Ισπανία, Ηνωμένο Βασίλειο-Γιβραλτάρ, Πορτογαλία, Γαλλία, Ιταλία, Μάλτα, Ελλάδα, Κύπρος, Τουρκία, Μαρόκο, Αλγερία, Τυνησία, Λιβύη, Αίγυπτος, Ιορδανία, Παλαιστίνη, Συρία.

Οι άξονες προτεραιότητας σε αυτήν την ομάδα των προγραμμάτων, καθώς και το περιεχόμενο των προτάσεων έχουν σημαντικό προσανατολισμό στην υποστήριξη πολιτικών της ΕΕ, όπως η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και μακροπεριφερειακών στρατηγικών και συνοψίζονται σε θέματα:

- Προστασίας περιβάλλοντος – Προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή – Μετάβασης σε οικονομίες χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.
- Έρευνας – Τεχνολογίας – Καινοτομίας – Έξυπνες περιφέρειες.
- Αποδοτικότητας των πόρων – Βιώσιμες περιφέρειες – γαλάζιας και πράσινης ανάπτυξης.
- Συνδεσιμότητας περιφερειών – εδαφική συνεργασία.
- Επιχειρηματικότητας και ανάπτυξης Μικρο-Μεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ).
- Υποστήριξης διακυβέρνησης της EUSAIR, CBC – ENI.

Το ύψος της χρηματοδότησης ποικίλει ανά πρόγραμμα, έργο και συμμετέχοντα φορέα. Προβλέπεται και εδώ χρηματοδότηση για τεχνική βοήθεια.

3. Ανταγωνιστικά Ευρωπαϊκά Προγράμματα

ΕΥΡΩΠΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ

Περίληψη

Το πρόγραμμα στοχεύει στην προώθηση της ενεργούς ευρωπαϊκής ιδιότητας του πολίτη και τη μείωση του χάσματος μεταξύ πολιτών και της ΕΕ, μέσα από τη χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων. Σκοπός του είναι η ενθάρρυνση της συνεργασίας πολιτών-οργανισμών από διάφορες χώρες και η προώθηση της Ευρωπαϊκής συνοχής. Το πρόγραμμα απευθύνεται στην ανάγκη για γνώσεις συζητήσεις σε θέματα που αφορούν την Ένωση σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, που μπορούν να μεταφερθούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Περιγραφή Προγράμματος

Το Πρόγραμμα αποτελείται από τους ακόλουθους δύο πυλώνες:

- "Ευρωπαϊκή Μνήμη" – στοχεύει στη στήριξη οργανισμών για την προώθηση συζητήσεων και δραστηριοτήτων σε θέματα Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και ιστορίας σε διακρατικό επίπεδο.
- "Δημοκρατική Δέσμευση και Συμμετοχή των πολιτών" – στοχεύει στην ανάπτυξη της κατανόησης των πολιτών και της ικανότητας για συμμετοχή στη λήψη πολιτικών της Ένωσης και την ανάπτυξη ευκαιριών για δημοκρατική συμμετοχή, εθελοντισμός και αλληλεγγύη.

Οι δύο αυτοί πυλώνες συμπληρώνονται από οριζόντιες δράσεις ανάλυσης, διάχυσης και αξιοποίησης των αποτελεσμάτων των έργων.

Συνολικός Προϋπολογισμός: €185,470,000

Ποσοστό Επιχορήγησης/Συγχρηματοδότησης: Ενδεικτικά για: Σκέλος 1 - Ευρωπαϊκή Μνήμη και Ευρωπαϊκή Ιθαγένεια:

μέγιστο ποσοστό 70%, Σκέλος 2 - Δημοκρατική δέσμευση και συμμετοχή των πολιτών: μέγιστο ποσοστό 50-90% Σκέλος 3 - αξιοποίηση: μέγιστο ποσοστό 50%

Θεματικές Κατηγορίες:

- Μετανάστευση και Ιθαγένεια

Εθνικό Σημείο Επαφής:

Δρ. Αντώνιος Καρβούνης

Υπουργείο Εσωτερικών

Αυτοτελές Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σχέσεων

Τηλ.: 213 136 1114

E-mail: a.karvounis@ypes.gr, antonioskarvounis@gmail.com

**Ιστοσελίδα Εκτελεστικού Οργανισμού Οργανισμός
Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Θεμάτων και
Πολιτισμού:**

http://eacea.ec.europa.eu/citizenship/index_en.php

Ιστοσελίδα ΥΠΕΣ:

https://efc.ypes.gr/?page_id=30

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

Περίληψη

Το Πρόγραμμα Δημιουργική Ευρώπη διασφαλίζει και προωθεί την πολιτιστική και γλωσσική πολυμορφία και ενισχύει την ανταγωνιστικότητα

του πολιτιστικού και του δημιουργικού τομέα. Το πρόγραμμα Δημιουργική Ευρώπη διαθέτει 1,46 δισεκατομμύρια ευρώ σε διάστημα επτά ετών για την ενίσχυση των πολιτιστικών και δημιουργικών τομέων της Ευρώπης. Το Πρόγραμμα Δημιουργική Ευρώπη συνεχίζει να απευθύνεται στην οπτικοακουστική βιομηχανία μέσα από το υπο-πρόγραμμα MEDIA και για τον πολιτιστικό τομέα, μέσω του υποπρογράμματος πολιτισμού. Επιπρόσθετα το Πρόγραμμα Δημιουργική Ευρώπη περιλαμβάνει ένα κοινό δια - τομεακό σκέλος (Cross-sectorial strand) που συμπεριλαμβάνει ένα νέο οικονομικό ταμείο εγγυήσεων για τις πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες.

Το πρόγραμμα:

- Διασφαλίζει και προωθεί την ευρωπαϊκή πολιτιστική και γλωσσική ποικιλομορφία και ενισχύει τον πολιτιστικό πλούτο της Ευρώπης.
- Συμβάλλει στους στόχους της Ευρώπης για ευφυή, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη.
- Βοηθά τους πολιτιστικούς και δημιουργικούς τομείς να προσαρμοστούν στη ψηφιακή εποχή και στην παγκοσμιοποίηση.
- Δημιουργεί νέες διεθνείς ευκαιρίες, αγορές και ακροατήρια.
- Οικοδομεί πάνω στην επιτυχία των προγραμμάτων MEDIA, MEDIA Mundus και Culture.

Περιγραφή Προγράμματος

Το Πρόγραμμα Δημιουργική Ευρώπη είναι μέρος του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (Multiannual Financial Framework) που ορίζει το όριο για το συνολικό προϋπολογισμό της Ένωσης για την περίοδο 2014-2020. Η κατανομή του προϋπολογισμού που έχει συμφωνηθεί είναι

τουλάχιστον 56% για το υπο-πρόγραμμα MEDIA, τουλάχιστον 31% για το υπο-πρόγραμμα πολιτισμός και 13% μέγιστο για το δια-τομεακό σκέλος (Cross-sectorial strand).

Το δια-τομεακό σκέλος περιλαμβάνει το Ταμείο Εγγυήσεων, την υποστήριξη για γραφεία της Δημιουργικής Ευρώπης που αντικατέστησαν τα MEDIA Desks και τα πολιτιστικά σημεία επαφής από το 2014, καθώς και τη στήριξη για διακρατική συνεργασία.

Το Πρόγραμμα Δημιουργική Ευρώπη βοηθά τους πολιτιστικούς και δημιουργικούς τομείς να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες της «ψηφιακής εποχής», και την παγκοσμιοποίηση. Οι εν λόγω τομείς διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο και συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής Ευρώπη 2020 για αειφόρο ανάπτυξη, απασχόληση και κοινωνική συνοχή. Επιπλέον, δημιουργεί νέες διεθνείς ευκαιρίες, αγορές και ακροατήρια.

Το Πρόγραμμα υποστηρίζει:

- Έργα διασυνοριακής συνεργασίας μεταξύ πολιτιστικών δημιουργικών οργανώσεων εντός της Ε.Ε και πέραν αυτής.
- Δίκτυα που βοηθούν τους πολιτιστικούς και δημιουργικούς τομείς να ενεργοποιηθούν σε διεθνικό επίπεδο και να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητά τους.
- Μετάφραση και προώθηση λογοτεχνικών έργων στις αγορές ολόκληρης της ΕΕ.
- Πλατφόρμες πολιτιστικών φορέων που προωθούν ανερχόμενους καλλιτέχνες και ενθαρρύνουν ένα πραγματικά ευρωπαϊκό προγραμματισμό πολιτιστικών και καλλιτεχνικών έργων.
- Δημιουργία ικανοτήτων και επαγγελματική κατάρτιση για επαγγελματίες του οπτικοακουστικού τομέα.
- Ανάπτυξη έργων μυθοπλασίας, κινουμένων σχεδίων, δημιουργικών ντοκιμαντέρ και βιντεοπαιχνιδιών για τις ευρωπαϊκές αγορές του κινηματογράφου, της τηλεόρασης και για άλλες πλατφόρμες.
- Διανομή και πωλήσεις οπτικοακουστικών έργων εντός και εκτός Ευρώπης.
- Φεστιβάλ κινηματογράφου που προωθούν τις ευρωπαϊκές κινηματογραφικές ταινίες.

- Κονδύλια για τη διεθνή συμπαραγωγή κινηματογραφικών ταινιών.
- Ανάπτυξη ακροατηρίου για την καλλιέργεια της κινηματογραφικής παιδείας και για αύξηση του ενδιαφέροντος για τις ευρωπαϊκές κινηματογραφικές ταινίες μέσα από ένα ευρύ φάσμα εκδηλώσεων.
- Σήμα Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Συνολικός Προϋπολογισμός: €1,460,000,000

Ποσοστό Επιχορήγησης/Συγχρηματοδότησης: 50%-80%

Θεματικές Κατηγορίες:

- Οπτικοακουστικός τομέας - MME
- Πολιτισμός

Εθνικά Σημεία Επαφής

Για το υπο-πρόγραμμα για τον Πολιτισμό:

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού,

Γραφείο «Δημιουργική Ευρώπη Ελλάδος

Δ/ση Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Τμήμα Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Τηλ. επικοινωνίας: 2103230894, 2103230323.

Αρμόδιοι υπάλληλοι: Ειρ. Κομνηνού, Κ. Σπανός και Α.Μ. Φλώρου.

Για το υπο-πρόγραμμα MEDIA:

Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου Αρμόδια: Άννα Κασιμάτη

Αρεοπαγίτου 7, 11742 Αθήνα

Τηλ. 210 32 34 414 - Fax 210 3234444

E-mails: info@mediadeskhellas.eu - anna.kasimati@gfc.gr

Ιστοσελίδα

http://eacea.ec.europa.eu/creative-europe_en

ERASMUS+

Περίληψη

Erasmus+ είναι το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα για την Εκπαίδευση, την Κατάρτιση, τη Νεολαία και τον Αθλητισμό την περίοδο

2014-2020. Αποτελεί συνένωση των προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης (Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius, Grundtvig), Νεολαία εν Δράσει και πέντε διεθνών προγραμμάτων συνεργασίας (Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink, the programme for cooperation with industrialised countries). Το πρόγραμμα αυτό προσδίδει ιδιαίτερη έμφαση στα αποτελέσματα και στον αντίκτυπο που έχουν σε άτομα, οργανισμούς και ιδρύματα, καθώς επίσης στα συστήματα εκπαίδευσης, κατάρτισης και νεολαίας. Αποσκοπεί στη βελτίωση των δεξιοτήτων και απασχολησιμότητας, στον εκσυγχρονισμό της Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και εργασίας των νέων. Γενικά το πρόγραμμα στηρίζει την ανάπτυξη δράσεων, συνεργασιών και εργαλείων που είναι άμεσα συνδεδεμένα με τη στρατηγική Ευρώπη 2020 και τις προτεραιότητές της.

Περιγραφή Προγράμματος

Το επταετές πρόγραμμα έχει προϋπολογισμό €14.7 δισεκατομμυρίων. Το πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί με τρόπο ώστε να στηρίζει τις προσπάθειες των κρατών-μελών να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά το ανθρώπινο δυναμικό της Ευρώπης, που παραμένει αναξιοποίητο, επιβεβαιώνοντας συγχρόνως τη σύνδεση μεταξύ των αρχών δια βίου μάθησης με τυπική και άτυπη μάθηση σε όλο το φάσμα των τομέων εκπαίδευσης, κατάρτισης και νεολαίας. Το πρόγραμμα παρέχει την ευκαιρία σε περισσότερα από 4 εκατομμύρια Ευρωπαίους να σπουδάσουν, να εκπαιδευτούν και να αποκτήσουν εργασιακή πείρα ή να εργαστούν εθελοντικά στο εξωτερικό.

Εκτός από την παραχώρηση επιδοτήσεων σε άτομα, το πρόγραμμα στηρίζει διακρατικές συνεργασίες μεταξύ ιδρυμάτων και οργανισμών στους τομείς της Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Νεολαίας με σκοπό να προωθηθεί η συνεργασία μεταξύ της Εκπαίδευσης και της εργασίας για καλύτερη αντιμετώπιση των κενών που παρουσιάζονται στις

δεξιότητες στην Ευρώπη. Επίσης στηρίζει εθνικές προσπάθειες εκσυγχρονισμού των συστημάτων Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Νεολαίας. Στον τομέα του Αθλητισμού, στηρίζει βασικά έργα και διασυνοριακές προκλήσεις όπως είναι η καταπολέμηση των στημένων παιγνιδιών, το ντοπάρισμα, η βία και ο ρατσισμός.

Για την επίτευξη των στόχων του, το πρόγραμμα Erasmus + υλοποιεί τις ακόλουθες δράσεις:

- Βασική Δράση 1 – Κινητικότητα ατόμων

(Υποστηρίζει την κινητικότητα των σπουδαστών και του προσωπικού, κοινές μεταπτυχιακές σπουδές, εγγύηση φοιτητικών δανείων)

- Βασική Δράση 2 – Συνεργασία για την Καινοτομία και Ανταλλαγή Καλών Πρακτικών

(Υποστηρίζει διακρατικές στρατηγικές συμπράξεις, συμμαχίες γνώσεων, τομεακές συμμαχίες δεξιοτήτων, ανάπτυξη ικανοτήτων, IT πλατφόρμες υποστήριξης)

- Βασική Δράση 3 – Υποστήριξη για μεταρρυθμίσεις πολιτικής

(Υποστηρίζει γνώσεις στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της νεολαίας, μελλοντικές πρωτοβουλίες, εργαλεία ευρωπαϊκής πολιτικής, τη συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς, διαλόγους μεταξύ ενδιαφερομένων μερών, προώθηση της πολιτικής του προγράμματος)

- Δράσεις Jean Monnet

(Υποστηρίζει ακαδημαϊκά ινστιτούτα, ιδρύματα και ενώσεις, έδρες, κέντρα αριστείας, συζητήσεις για ακαδημαϊκή εργασία, διασκέψεις για μελέτες)

- Δράσεις για αθλητισμό (Υποστηρίζει συνεργασίες, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα αθλητικές εκδηλώσεις, ενισχύει στη βάση αποδεικτικών στοιχείων τη χάραξη πολιτικής και την προώθηση του προγράμματος, το διάλογο με σχετικούς ευρωπαϊκούς φορείς, αθλητικές εκδηλώσεις επί Προεδρίας που οργανώνονται από τα κράτη μέλη).

Συνολικός Προϋπολογισμός: €14,700,000,000

Ποσοστό Επιχορήγησης/Συγχρηματοδότησης: Διαφέρει ανά δράση

Θεματικές Κατηγορίες:

- Αθλητισμός
- Εκπαίδευση και Κατάρτιση
- Νεολαία

Εθνικό Σημείο Επαφής

Εθνική Μονάδα Συντονισμού:

Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ)

Λ. Εθνικής Αντιστάσεως 41, Τ.Κ. 142 34, Νέα Ιωνία – Αττική.

Τηλ.: 210-3726300, Ιστοσελίδα: <http://www.iky.gr/erasmusplus>

Ιστοσελίδα

http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_en.htm

ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020

Περίληψη

Ο «Ορίζοντας 2020» έχει ως γενικό στόχο την οικοδόμηση μιας κοινωνίας και παγκοσμίως πρωτοπόρας οικονομίας, βασιζόμενης στη γνώση και την καινοτομία σε ολόκληρη την Ένωση, συμβάλλοντας παράλληλα στη βιώσιμη ανάπτυξη. Στηρίζει τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» και άλλες πολιτικές της Ένωσης, καθώς και την επίτευξη και λειτουργία του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (EXE).

Περιγραφή Προγράμματος

Ο γενικός στόχος του Ορίζοντα 2020 είναι να συμβάλλει στην οικοδόμηση μιας κοινωνίας και μιας οικονομίας βασιζόμενης στη γνώση και την καινοτομία σε ολόκληρη την Ένωση, προσελκύοντας επιπλέον έρευνα, ανάπτυξη και χρηματοδότηση στην καινοτομία και συμβάλλοντας στην επίτευξη των στόχων της έρευνας και της ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένου του στόχου του 3% του ΑΕΠ για την έρευνα και την ανάπτυξη σε ολόκληρη την Ένωση έως το 2020. Έτσι, στηρίζει την εφαρμογή της στρατηγικής Ευρώπη 2020 και των άλλων πολιτικών της Ένωσης, καθώς και την επίτευξη και λειτουργία του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (ERA).

Ο Ορίζοντας 2020 είναι ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα που καλύπτει το σύνολο της χρηματοδότησης της έρευνας και της καινοτομίας που παρείχεται μέσω του Προγράμματος Πλαισίου για την Έρευνα και την Τεχνολογική Ανάπτυξη, την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία (CIP) και το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIT) κατά την προηγούμενη Προγραμματική Περίοδο 2007-2013. Οι διάφοροι τύποι χρηματοδότησης που παρέχονταν από τα προηγούμενα προγράμματα έχει συγκεντρωθεί σε ένα ενιαίο και συνεκτικό, ευέλικτο πλαίσιο που στόχο έχει να παράσχει χρηματοδότηση για κάθε στάδιο της διαδικασίας της καινοτομίας από τη βασική έρευνα στην αφομοίωση από την αγορά.

Το πρόγραμμα Ορίζοντας 2020 αποτελείται από τα ακόλουθα μέρη:

Επιστήμη Αριστείας (Προϋπολογισμός: 24.441 εκ. ευρώ)

- Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (ΕΣΕ)
- Μελλοντικές και αναδυόμενες τεχνολογίες (ΜΑΤ)
- Δράσεις Marie Skłodowska-Curie
- Ερευνητικές υποδομές

Βιομηχανική υπεροχή (Προϋπολογισμός: 17.016 εκ. ευρώ);

- Υπεροχή στις γενικής εφαρμογής και βιομηχανικές τεχνολογίες
- Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνίας
- Νανοτεχνολογίες, προηγμένα υλικά, προηγμένη κατασκευή και μεταποίηση, και βιοτεχνολογία
- Διάστημα
- Πρόσβαση σε κεφάλαια κινδύνου
- Καινοτομία στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Κοινωνικές Προκλήσεις (Προϋπολογισμός: 29.679 εκ. ευρώ);

- Υγεία, δημογραφική μεταβολή και ευεξία
- Επισιτιστική ασφάλεια, βιώσιμη γεωργία και δασοκομία, έρευνα στον τομέα της θάλασσας, της ναυτιλίας και των εσωτερικών υδάτων, και βιοοικονομία
- Ασφαλής, καθαρή και αποδοτική ενέργεια
- Έξυπνες, οικολογικές και ενοποιημένες μεταφορές
- Δράση για το κλίμα, περιβάλλον, αποδοτικότητα της χρήσης των πόρων και πρώτες ύλες
- Η Ευρώπη σε ένα μεταβαλλόμενο κόσμο – πολυδεκτικές, καινοτόμες και στοχαστικές κοινωνίες
- Ασφαλείς κοινωνίες – προάσπιση της ελευθερίας και εγγύηση της ασφάλειας της Ευρώπης και των πολιτών της.

Συνολικός Προϋπολογισμός: €77,030,000,000.

Ποσοστό Επιχορήγησης/Συγχρηματοδότησης: 20%-100%

Θεματικές Κατηγορίες:

- Αγροτική Ανάπτυξη
- Αλιεία/ Υδατοκαλλιέργεια και Θαλάσσια Πολιτική
- Άλλες Υπηρεσίες
- Βιομηχανία
- Διάστημα
- Δικαιοσύνη - Ασφάλεια
- Ενέργεια
- Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία
- Κοινωνικές Υποθέσεις & Ανθρώπινα Δικαιώματα
- Μεταφορές
- Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις και Ανταγωνιστικότητα
- Νεολαία
- Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή
- Περιφερειακή Ανάπτυξη
- Πληροφορική
- Τηλεπικοινωνίες
- Υγεία

Εθνικό Σημείο Επαφής

Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης
Εθνικό Σημείο Επαφής για το πρόγραμμα "Ορίζοντας 2020"
Βασιλέως Κωνσταντίνου 48, 11635 Αθήνα
E-mail: horizon2020@ekt.gr

Ιστοσελίδα

<http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/>

COSME (ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ)

Περίληψη

Το πρόγραμμα COSME αποσκοπεί στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων της ΕΕ, στην ενθάρρυνση του επιχειρηματικού πνεύματος και στην προαγωγή της δημιουργίας και ανάπτυξης ΜΜΕ. Το εν λόγω πρόγραμμα απευθύνεται σε επιχειρηματίες που ενδιαφέρονται για χρηματοδότηση της εταιρείας τους, σε πολίτες που ενδιαφέρονται να ιδρύσουν ή να αναπτύξουν μια επιχείρηση, αλλά και σε κρατικές αρχές που διαμορφώνουν ή εφαρμόζουν σχετικές πολιτικές. Το πρόγραμμα αποτελεί τη συνέχεια του Προγράμματος Πλαίσιο για την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία (CIP) και διασφαλίζει τη συνέχεια των πρωτοβουλιών και δράσεων που έχουν υιοθετηθεί κάτω από το πρόγραμμα Επιχειρηματικότητα και καινοτομία (EIP), όπως το Enterprise Europe Network.

Περιγραφή Προγράμματος

Το πρόγραμμα στοχεύει στα εξής:

- Διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ στη χρηματοδότηση.
- Δημιουργία ενός περιβάλλοντος ευνοϊκού για τη δημιουργία και την ανάπτυξη των ΜΜΕ.
- Ενθάρρυνση επιχειρηματικής κουλτούρας στην Ευρώπη.
- Ενδυνάμωση της βιώσιμης ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων.
- Υποστήριξη της διεθνοποίησης των ΜΜΕ και βελτίωση της πρόσβασης τους στις αγορές.

Το πρόγραμμα COSME υποστηρίζει, συμπληρώνει και συντονίζει δράσεις των κρατών- μελών. Το πρόγραμμα αγγίζει ιδιαίτερα προβλήματα διακρατικού χαρακτήρα τα οποία, λόγω των οικονομιών κλίμακας ή ως αποτέλεσμα της επίδειξης τους, μπορούν να αντιμετωπιστούν πιο αποτελεσματικά σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όπως:

- Η αντιμετώπιση του κατακερματισμού της αγοράς στην ενιαία αγορά.
- Η διευκόλυνση της υιοθέτησης βέλτιστων πρακτικών σε όλα τα κράτη μέλη.

Κύριες δράσεις στο πλαίσιο του προγράμματος:

- Η πρόσβαση των ΜΜΕ στη χρηματοδότηση, μέσω εξειδικευμένων χρηματοδοτικών εργαλείων. Τα χρηματοδοτικά εργαλεία στοχεύουν εταιρείες σε διαφορετικές φάσεις του κύκλου ζωής τους: τη δημιουργία, επέκταση και μεταβίβαση επιχείρησης. Μια διευκόλυνση μετοχικού κεφαλαίου για την ανάπτυξη, θα παρέχει επιχειρηματικά κεφάλαια σε επιχειρήσεις, ιδίως κατά τη φάση ανάπτυξης τους.
- Enterprise Europe Network: Δίκτυο Κέντρων Εξυπηρέτησης Επιχειρήσεων. Το δίκτυο αυτό είναι ένα «one-stop shop» για τις επιχειρηματικές ανάγκες των ΜΜΕ στην ΕΕ και πέρα από αυτήν.
- Επιχειρηματικότητα. Η υποστήριξη δίνεται, για την ενθάρρυνση των εθνικών δικτύων, την ανταλλαγή ορθών πρακτικών και εντοπισμό δυνατοτήτων για επέκταση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.
- Βελτίωση του πλαισίου των συνθηκών για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και πολιτικής ανάπτυξής τους.
- Διεθνοποίηση των ΜΜΕ.

Το πρόγραμμα COSME παρέχει στις ΜΜΕ υποστήριξη για διευκόλυνση της επέκτασης επιχειρήσεων στην ενιαία αγορά της ΕΕ και στις αγορές εκτός της ΕΕ. Διεθνείς επιχειρηματικές συνεργασίες ενισχύονται, ιδίως, για μείωση των διαφορών στο κανονιστικό και επιχειρηματικό περιβάλλον, μεταξύ της ΕΕ και των κυριότερων εμπορικών εταίρων της.

Συνολικός Προϋπολογισμός: €2,300,000,000 (τουλάχιστον 60% σε χρηματοδοτικά μέσα)

Ποσοστό Επιχορήγησης/Συγχρηματοδότησης: Ανάλογα με το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Θεματικές Κατηγορίες:

- Βιομηχανία
- Εμπόριο
- Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις και Ανταγωνιστικότητα
- Οικονομία-Χρηματοπιστωτικά
- Πληροφορική
- Τουρισμός

Εθνικό Σημείο Επαφής

Δίκτυο ΠΡΑΞΗ

Αρμόδιο στέλεχος: Παναγιώτης Καρνιούρας, Συντονιστής δικτύου Enterprise Europe Network Hellas, τηλ.: 210 3607690, E-mail: karniouras@help-forward.gr

Ιστοσελίδα

<http://ec.europa.eu/growth/smes/cosme/>

VI. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

**Διακήρυξη και Καταστατικό του
Δικτύου Πόλεων
«Ιωάννης Καποδίστριας»**

Ο Δῖλος Καρκαδίων και
οι Δῖλοι Ἄγγελοι, Ἀποστόλου, Ναυτικού και Κaper - Capolistris (Σοφόνιος)

©2010 by the author. All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or by any information storage or retrieval system, without permission in writing from the author.

It also is able to bypass the delays in the system, by using the bus to drive the output as well as the input, it allows the output to be driven directly to the bus without the delay of the input buffer.

© 2012 The Authors. Journal of Management Inquiry © 2012 Sage Publications

[illegible]

SM-2

Form 1041-K (Rear-Capacitors (Rear-Capacitors))

www.brown.edu

ΔΙΚΤΥΟ ΠΟΛΕΩΝ "ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ"
NETWORK "IOANNIS KAPODISTRIAS"

ΚΕΡΚΥΡΑ, ΑΙΓΙΝΑ, ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ, ΝΑΥΠΛΙΟ, ΚΟΡΕΙ - ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

**ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ
ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΟΛΕΩΝ "ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ"**

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

Ο Δήμος Κερκυραίων
και
οι Δήμοι Αγίτης, Αρραχώστου, Ναυπλίου
και Κορεν-Capodistria (Σλοβενία)

-Εκτιμώντας ότι ο Ιωάννης Καποδίστριας υπήρξε μια από τις σημαντικότερες πολιτικές προσωπικότητες της Νέστηρης Ευρωπαϊκής Ιστορίας, και ότι η ανάδειξη της προσφοράς του στο ευρωπαϊκό πολιτικό γήγνεσος υπήρξε καθοριστική για την περαιτέρω πορεία των λαών μας.

-Φιλικώντας τη σύσφιξη και διαύρυνση των δεσμών ανάμεσα σε ευρωπαϊκούς δήμους έργα μεγίστης σημασίας.

-Διαπιστώνοντας την ανάγκη ενεργότερης ευαισθητοποίησης των δημοτών τους σε σχέση με τα μείζονα πολιτιστικά, κοινωνικο-πολιτικά και οικονομικά ζητήματα.

-Κρίνοντας ότι η εμπειρία της δημιουργίας δικτύου πόλεων και της αδελφοποίησής τους παρέχει ένα φερόγυιο πλκαίο για την ενδυνάμωση της συνεργασίας τους στον πολιτιστικό, τον κοινωνικό και τον οικονομικό τομέα.

-Επιστημαίνοντας ότι οι προκλήσεις στο ραγδαία μεταβαλλόμενο διεθνές σημερινό περιβάλλον υπαγορεύουν τη συντονισμένη προσπάθειά τους για την ανάδειξη της τοπικής και εθνικής τους ταυτότητας.

-Εκφράζοντας τη βούλησή τους να συμβάλλουν στην εδραίωση και προαγωγή ενός νέου και αναβαθμιζόμενου ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και

-Διαδηλώνοντας την προτίμησή τους στις ποινιθρικές αρχές και αξίες όπως αυτές περιγράφονται στη Χάρτα των Ηνωμένων Εθνών και σε άλλα διεθνή κείμενα στα οποία εδράζεται ο δημοκρατικός διάλογος.

αποφασίζουν

τη σύσταση Δικτύου Πόλεων με την επωνυμία

"ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ"

ΑΡΘΡΟ 1: ΕΞΡΑ - ΕΜΒΛΗΜΑ - ΣΦΡΑΓΙΔΑ

1. Έδρα του Δικτύου ορίζεται η Κίρκυρα.

2. Το έμβλημα του δικτύου θα αναγράφει την ονομασία του δικτύου στα ελληνικά και στα αγγλικά, τα ονόματα των συμμετεχουσών πόλεων, το έτος ιδρύσεως του δικτύου και θα απεικονίζει την προτομή του Ιωάννη Καποδίστρια.

3. Η σφραγίδα του δικτύου θα είναι ορθογώνια και θα απεικονίζει το έμβλημά του.

ΑΡΘΡΟ 2: ΣΚΟΠΟΙ

1. Η συντονισμένη προσπάθεια προώθησης και προβολής των ιστορικών ερευνών και πορισμάτων που αφορούν την πολυδιάστατη δραστηριότητα του Ιωάννη Καποδίστρια στον Ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο.

2. Η γόνιμη συνεργασία των μελών του δικτύου στον πολιτιστικό, τον κοινωνικό και τον οικονομικό τομέα μέσω μιας ευρείας ανταλλαγής και διακίνησης ανθρώπινου δυναμικού, μεθόδων, πληροφοριών, ιδεών και συγκεκριμένων δράσεων που θα καταπίνουν στην διάδοση της γνώσης για την προσωπικότητα, το έργο και το πλαίσιο αξιών του Ιωάννη Καποδίστρια στον ελληνικό, ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο.

3. Η αξιοποίηση προγραμμάτων και η ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας στον ευρωπαϊκό κυρίως χώρο, με παράλληλη συμμετοχή - εκπροσώπηση του δικτύου σε διεθνείς οργανισμούς και φόρα.

4. Η ανταλλαγή εμπειριών για τη βελτίωση της λειτουργίας, της απόδοσης, της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας των υπηρεσιών των μελών του δικτύου αναφορικά με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και την Κοινωνία Πολιτών.

ΑΡΘΡΟ 3: ΟΡΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

1. Ο χαρακτήρας του δικτύου είναι εθελοντικός, συντονιστικός και τα μέλη του διατηρούν την αυτονομία τους ως φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης τόσο στην επικράτεια του κράτους στο οποίο ανήκουν όσο και στο εξωτερικό.

2. Στο Δίκτυο είναι δυνατόν να συμμετάσχουν ως πλήρη μέλη όλοι ενδιαφερόμενοι δήμοι υπό την προϋπόθεση ότι αποδέχονται τους ανωτέρω σκοπούς του.

3. Η ιδιότητα του συνεργαζόμενου μέλους είναι διαθέσιμη σε άλλες οργανώσεις (Περιφερειακές Αρχές, Ερευνητικά Ιδρύματα, Επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, Πανεπιστήμια).

4. Τα μέλη του δικτύου είναι ισοτίμα ως προς τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματά τους στο πλαίσιο του δικτύου.

5. Η ιδιότητα του μέλους θα πρέπει να ζητηθεί με έγγραφη αίτηση από το Γραφείο Συντονισμού και μπορεί να χορηγηθεί μετά από την έγκριση της Οργανωτικής Επιτροπής του δικτύου.

6. Η συμμετοχή στο Δίκτυο μπορεί να διακοπεί οποιαδήποτε στιγμή? θα πρέπει όμως να γίνει με επίσημη επιστολή στην Συντονιστική Επιτροπή και έγγραφη ειδοποίηση έξι μελών.

ΑΡΘΡΟ 4: ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η διοίκηση του δικτύου οργανώνεται σύμφωνα με τα εής όργανα:

- α. Την Γενική Συνέλευση
- β. Την Οργανωτική Επιτροπή
- γ. Την Προεδρία
- δ. Το Γραφείο Συντονισμού

ΑΡΘΡΟ 5: ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

1) Τα μέλη του δικτύου θα συγκαλούν μία επίσημη Γενική Συνέλευση ανά έτος.

2. Στην ετήσια Γενική Συνέλευση θα συζητούνται και θα εγκρίνονται το συνολικό πρόγραμμα, η έκθεση συμμετοχών, οι στρατηγικές ανάπτυξης για το επόμενο έτος.
3. Μόνο τα πλήρη μέλη έχουν δικαίωμα ψηφοφορίας στην Ετήσια Γενική Συνέλευση.

ΑΡΘΡΟ 6: ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

1. Στην Οργανωτική Επιτροπή (Ο.Ε.) μετέχουν μόνο τα πλήρη μέλη του δικτύου.
2. Με ειδική απόφαση της, η Ο.Ε. ορίζει τις αρμοδιότητες του Προέδρου, του Αντιπροέδρου και του Γραμματέα της.
3. Η Ο.Ε. συνεδριάζει τουλάχιστον μια φορά ετησίως. Μια από τις συναντήσεις θα πραγματοποιείται σε συνδυασμό με την Ετήσια Γενική Συνέλευση.
4. Σε περίπτωση κατώτατος, ένας Δήμαρχος μπορεί να ορίσει αντιπροσώπου του στη συνεδρία της Ο.Ε., ο οποίος πρέπει να είναι μέλος του Δημοτικού Συμβουλίου της πόλης του. Ο ορισμός αντιπροσώπου πρέπει να γίνεται εγγράφως αμέσως μετά την κοινοποίηση της ημερήσιας διάταξης μιας συνεδρίας.
5. Οι αποφάσεις της Ο.Ε. λαμβάνονται κατά πλειοψηφία. Σε περίπτωση ισοψηφίας, υπερνικά η φήρα του Προέδρου της Επιτροπής.
6. Τη θέση του Αντιπροέδρου της Ο.Ε. αναλαμβάνει ο Δήμος που ασκεί την προεδρία κατά το προηγούμενο έτος, ενώ τη θέση του Γραμματέα αναλαμβάνει ο Δήμος ο οποίος θα αναλάβει την προεδρία για το επόμενο έτος.

ΑΡΘΡΟ 7: ΠΡΟΕΔΡΙΑ

1. Η προεδρία του δικτύου ασκείται ανά έτος εκ περιτροπής από τους Δήμους - μέλη.
2. Για το πρώτο έτος ενεργοποίησης του δικτύου ορίζεται ως προεδρεύων, τμήν έκτακτο, ο Δήμος Κέρκυρας. Η ανάληψη της προεδρίας του δικτύου στη συνέχεια θα γίνει με βάση την αλφαριθμητική σειρά των ονομάτων των πόλεων - μελών.

ΑΡΘΡΟ 8: ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ

1. Το Γραφείο Συντονισμού είναι υπεύθυνο για την καθημερινή λειτουργία του δικτύου και για την απόκτηση και τη διατήρηση των εφορών με ευρωπαϊκά και διεθνή forum.
2. Το προσωπικό του Γραφείου Συντονισμού του δικτύου λογοδοτεί στην Οργανωτική Επιτροπή και μέσω αυτής στην Ετήσια Γενική Συνέλευση.

ΑΡΘΡΟ 9: ΟΡΓΑΝΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΩΝ ΣΚΟΠΩΝ - ΣΤΟΧΩΝ

1. Ο προγραμματισμός και η υλοποίηση των στρατηγικών σκοπών και των στόχων του δικτύου ανατίθεται σε ειδικές "Επιτροπές Δράσης" που καταρτίζονται από τη Ο.Ε.
- Οι Επιτροπές Δράσης είναι οι ακόλουθες:
 - α. Επιτροπή Ανάπτυξης Προγραμματίων Συνεργασίας
 - β. Επιτροπή Προβολής θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος.
2. Οι Επιτροπές Δράσης είναι διεκδικητικές, αποτελούμενες από 2 μέλη της Ο.Ε. και 3 άλλα στελέχη των εταιρειών του δικτύου.
- Η θητεία των Επιτροπών είναι ετήσια. Τα μέλη τους ορίζονται στην πρώτη συνεδρία της Ολομέλειας της Ο.Ε., κατά την ανάληψη της προεδρίας από έναν εταίρο.
3. Η Ο.Ε. ορίζει τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο των Επιτροπών αυτών. Τη γραμματειακή υποστήριξη των Επιτροπών αναλαμβάνει ο εκάστοτε προεδρεύων Δήμος.
4. Η Ο.Ε. μπορεί να συστήσει και άλλες Επιτροπές Δράσης με ειδικό αντικείμενο, ανάλογα και σύμφωνα με τις ανάγκες και το πιθανότερο ετήσιο Σχέδιο Δράσης του δικτύου.

ΑΡΘΡΟ 10: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Κάθε Δήμος - μέλος του δικτύου αναλαμβάνει ένα έργο που συνδέσσεται με τις υποχρεώσεις

του κατά την περίοδο που ασκεί την προεδρία του δικτύου (οργάνωση συναντήσεων των οργάνων του δικτύου, έργο φιλοφιλίας, γραμματικά).

ΑΡΘΡΟ 11: ΔΙΑΦΟΡΑ

Η μόνιμη των θεμάτων που δεν καλύπτονται από τον Εσωτερικό Κανονισμό είναι αρμοδιότητα της Οργανωτικής Επιτροπής του δικτύου.

Η παρούσα, αφού διαγνώσθηκε, υπαγράφει σε τόσους πρωτότυπα και κάθε εταίρος-μέλος του δικτύου πήρε από ένα.

Έγινε στην Κέρκυρα το Σάββατο 24 Φεβρουαρίου 2007

ΟΙ ΔΗΜΑΡΧΟΙ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ - ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

Ο Δήμαρχος Κερκυραίων

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΝΙΚΑΙΩΦ

Ο Δήμαρχος Αγίου

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΚΟΥΛΗΣ

Για το Δήμο Αρραχίου
ο εκπρόσωπος του Δήμου

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΙΟΠΑΚΑΣ
Αντιδήμαρχος

Ο Δήμαρχος Ναυπλίου

ΓΑΒΡΙΗΛΙΝΟΣ ΑΝΔΡΩΣΤΑΡΑΣ

Για το Δήμο Κερκυραίων
(Σκοβινιάς) ο εκπρόσωπος του Δήμου

ΠΑΝΑ ΟΥΚΑΛΙ

ΛΕΥΚΕΣ ΦΩΤΟΑΝΤΙΣΤΑΘ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

**ΚΟΙΝΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΥΠΑΤΗΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΟΙΝΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**Προς μια Στρατηγική της ΕΕ για
Διεθνείς Πολιτιστικές Σχέσεις**

&

**Η ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Προς μια στρατηγική της ΕΕ για
διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις**

**121η Σύνοδος Ολομέλειας,
8-9 Φεβρουαρίου 2017**

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΥΠΙΑΤΗ ΕΚΠΡΟΣΕΩΝΣ ΤΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΚΟΙΝΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Βρυξέλλες, 8.6.2016
JCEA(2016) 29 final

**ΚΟΙΝΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

Προς μια στρατηγική της ΕΕ για διεθνείς πολιτισμικές σχέσεις

EL

EL

1. ΠΛΑΙΣΙΟ

Η πολιτισμική πολυμορφία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των αξιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ΕΕ έχει αναλάβει ισχυρή δέσμευση να προσφέρει μια διεθνή τάξη πραγμάτων που θα βασίζεται στην ειρήνη, το κράτος δικαίου, την ελευθερία της έκφρασης, την αμοιβαία κατανόηση και τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Συνεπώς, η προώθηση της πολυμορφίας μέσω διεθνών πολιτιστικών σχέσεων αποτελεί σημαντικό μέρος του ρόλου της ΕΕ ως παγκόσμια παράγοντα. Αυτό συνεπάγεται δέσμευση τόσο για την προώθηση «διεθνών πολιτιστικών σχέσεων», μέσω της στήριξης και της βοήθειας που παρέχει η ΕΕ σε τρίτες χώρες, όσο και για τη στήριξη της προώθησης της Ένωσης και των διαφόρων πολιτισμών των κρατών μελών της ΕΕ μέσω «πολιτιστικής διακρατικότητας». Ως βασικός εταίρος των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), η ΕΕ συνεργάζεται στενά με την UNESCO¹ για την προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η ΕΕ έχει πολλά να προσφέρει στον κόσμο: πολυμορφία των πολιτιστικών εκφράσεων, καλλιτεχνική δημιουργία υψηλής ποιότητας και δραστήρια δημιουργική βιομηχανία. Επίσης, μπορεί να ωφεληθεί σημαντικά από την αύξηση των ανταλλαγών με τον υπόλοιπο κόσμο. Παράλληλα, η pairs της ΕΕ στην πολυμορφία και τον αλληλεπιδραστικό αποκλεισμό μεγάλης αλληλεγγύης για την προώθηση πολιτιστικών πολιτικών ως παραγόντων ειρήνης και κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης σε τρίτες χώρες. Η παρούσα κοινή ανακοίνωση περιγράφει τη συμβολή της Ένωσης στις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις και προτείνει τρόπους για την ανάπτυξη των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων της ΕΕ προκειμένου να προσχθούν οι στόχοι της Ένωσης για προώθηση της διεθνούς ειρήνης και σταθερότητας, διατήρηση της πολυμορφίας και δόνηση της ασχολήσης και της ανάπτυξης.

Το 2007, η Επιτροπή πρότεινε μια «Ευρωπαϊκή επίθεση για τον πολιτισμό σ' έναν κόσμο παγκοσμιοποίησης»², η οποία περιελάμβανε την προώθηση του πολιτισμού στις διεθνείς σχέσεις της Ένωσης. Έκτοτε, με την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας και τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) δημιουργήθηκε μια νέα αρχιτεκτονική, η οποία μπορεί να ενισχύσει περαιτέρω τη συμβολή της ΕΕ στις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις. Τα τελευταία χρόνια, τα κράτη μέλη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και οι εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών έχουν πιο συντονισμένη προώθηση της ΕΕ στις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις³. Τον Νοέμβριο του 2015, το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή και την Υπατη Εκπρόσωπο να ετοιμάσουν μια «στратηγική προσέγγιση του πολιτισμού στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ με περιγραφή, για τον σκοπό αυτό, ενός συνόλου κατευθυντήριων αρχών»⁴. Κατά συνέπεια, η παρούσα κοινή ανακοίνωση προτείνει τις εν λόγω αρχές, καθώς και μια πιο στρατηγική προσέγγιση της ΕΕ έναντι της πολιτιστικής διακρατικότητας.

Ως συμβαλλόμενο μέρος της σύμβασης της UNESCO του 2005 για την προστασία και την προώθηση της πολυμορφίας των πολιτιστικών εκφράσεων⁵, η ΕΕ έχει αναλάβει τη δέσμευση να προσφέρει την πολυμορφία των πολιτιστικών εκφράσεων στο πλαίσιο των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων της. Η σύμβαση αυτή αντικατοπτρίζει και προσέχει θεμελιώδεις αξίες

¹ Η Εκπαίδευση, η Επιστήμη και τα Πολιτισμικά Οργάνωσαν των Ηνωμένων Εθνών.

² Ανακοίνωση σχετικά με μια «ευρωπαϊκή επίθεση για τον πολιτισμό σ' έναν κόσμο παγκοσμιοποίησης» COM(2007) 342 τελικά.

³ Ελ. Συμπέρασμα των Συμβουλίων σχετικά με την προώθηση της πολιτισμικής πολυμορφίας και των διαπολιτισμικών σχέσεων στις εξωτερικές σχέσεις (2008). Φωτισμός του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με τις πολιτιστικές δραστηριότητες των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ (2012). 2014 Προγραμματιστική επίθεση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου «Ο πολιτισμός στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ» http://europa.eu/press-communication/12766_en.

⁴ Αποφασιστικό της JACS ενόψει των Συμβουλίων. Παρίσι, Γαλλία, 14-15 Ιουνίου και 21 και 24 Νοεμβρίου 2015.

⁵ <http://unESCO.org/rep/0000167/0000167.pdf> 2005 convention text.

όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, η ισότητα των φύλων, η δημοκρατία, η ελευθερία της έκφρασης και το κράτος δικαίου, καθώς και η πολιτιστική και γλωσσική πολυμορφία⁷. Ο πολιτισμός, και ιδίως ο διαπολιτισμικός διάλογος, μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση σημαντικών παγκόσμιων προκλήσεων, όπως η πρόληψη και η επίλυση συγκρούσεων, η ένταξη των προσφύγων, η αντιμετώπιση της βίαιης ρατσιστικοποίησης και η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς. Με την ανακοίνωση του 2014 για την πολιτιστική κληρονομιά⁸, η ΕΕ επιβεβαιώνει εκ νέου τη δέσμευσή της να προστατεύσει την πολιτιστική κληρονομιά, σε συνεργασία με οργανισμούς όπως το Συμβούλιο της Ευρώπης και η UNESCO. Το έργο αυτό παραμένει επιτακτικό λόγω της καταστροφής της πολιτιστικής κληρονομιάς σε ζώνες συγκρούσεων όπως το Ιράκ, η Συρία και το Αφγανιστάν.

Οι πολιτιστικές ανταλλαγές μπορούν επίσης να αποφέρουν οικονομικά οφέλη. Το παγκόσμιο εμπόριο δημογραφικών προϊόντων υπερδιπλασιάστηκε μεταξύ 2004 και 2013⁹, ενώ ο πολιτισμός αποτελεί κεντρικό στοιχείο στη νέα οικονομία της δημιουργικότητας, της καινοτομίας και της πρόσβασης στη γνώση. Οι πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες αντιπροσωπεύουν περίπου το 3% του παγκόσμιου ΑΕΠ και 30 εκατομμύρια θέσεις εργασίας¹⁰. Στην ΕΕ μόνο, οι κλάδοι αυτοί αντιπροσωπεύουν περισσότερο από 7 εκατομμύρια θέσεις εργασίας¹¹. Ομοίως, στις αναπτυσσόμενες χώρες, ο πολιτιστικός και ο δημιουργικός τομέας συμβάλλουν στην προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης. Ο πολιτισμός μπορεί, επομένως, να συμβάλει στην προώθηση της **δημιουργίας θέσεων απασχόλησης και της ανταγωνιστικότητας** τόσο εντός όσο και εκτός των συνόρων της ΕΕ. Αυτό αναγνωρίζεται στο θεματολόγιο για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2030 των Ηνωμένων Εθνών¹², το οποίο υπογραμμίζει ότι ο πολιτισμός, συμπεριλαμβανομένων της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και των δημιουργικών βιομηχανιών, μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην επίτευξη βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης. Ο πολιτισμός αποτελεί έναν από τους σημαντικούς τομείς που προσδίδονται στο πλαίσιο της αναπτυξιακής συνεργασίας της ΕΕ.

Οι πολιτιστικές σχέσεις της Ευρώπης με άλλες χώρες είναι ήδη ισχυρές. Τα κράτη μέλη έχουν ήδη στενούς και μακροχρόνιους διεθνείς πολιτιστικούς δεσμούς και η Ευρώπη χαιρεί μεγάλης εκτίμησης στον κόσμο για τις πολιτιστικές της παραδόσεις και δημιουργίες. Σύμφωνα με αιτήματα του Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου¹³, η συντονισμένη δράση της ΕΕ, που βασίζεται στην «έξυπνη συμπεριλαμβαντικότητα», μπορεί να συμβάλει στην ενίσχυση των εν λόγω δεσμών με τη δημιουργία συνεργιών, τη συγκέντρωση πόρων, τη διευκόλυνση της συνεργασίας και την εξασφάλιση περισσότερης προβολής σε αυτές τις πολιτισμικές ανταλλαγές και δράσεις¹⁴.

Η παρούσα κοινή ανακοίνωση προτείνει μια στρατηγική της ΕΕ στον τομέα των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων η οποία στοχεύει στην προώθηση της πολιτιστικής συνεργασίας με χώρες, εταιρείες σε τρεις κύριους άξονες: στήριξη του πολιτισμού ως μοχλού βιώσιμης κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης· προώθηση του πολιτισμικού και διαπολιτισμικού

⁷ Δήλωση των Θεσσαλονίκης Διακηρύξεις της ΕΕ.

⁸ Ανακοίνωση «Πρόγ για διαπολιτισμική ισορροπία της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης» COM(2014)77 final.

⁹ The Contribution of Cultural Trade: A Shift in Cultural Consumption—International Year of Cultural Goods and Services 2004-2013 (Η συνεισφορά των εμπορικών αγαθών/παιχνιδιών: Στροφή στην πολιτιστική κατανάλωση – Οι διεθνείς ετών πολιτισμικών αγαθών και υπηρεσιών 2004-2013), Διακήρυξη Διακήρυξης της UNESCO, 2014.

¹⁰ Cultural Trade (Πολιτισμικοί εμπορεύματα), έκθεση της CDAC και της UNESCO, 2013.

¹¹ Ο.Ε.

¹² <http://www.un.org/sustainabledevelopment/culture> (21/12/2015). 20 Sustainable Development Goals (20 βιώσιμες προκλήσεις ανάπτυξης).

¹³ http://www.consilium.europa.eu/media/116084/attachment/ST_12220_15_en.docx

¹⁴ Σύμφωνα με πρόταση, η ΕΕ θα πρέπει να υποστηρίξει στις δραστηριότητες της πολιτιστικής διακείμενης με βάση το κατά θεμάς κράτος του πολιτισμού των κρατών και της εταιρείας της Ευρώπης και των κρατών μέλη.

http://ec.europa.eu/culture/culture_en/strategy_en/2015_en.htm

διαλόγου για ειρηνικές, διακονοτικές σχέσεις· ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς. Για την επίτευξη αυτών των στόχων, οι διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις της ΕΕ θα συμβάλουν στο να καταστεί η **ΕΕ ισχυρότερος παγκόσμιος παράγοντας** – βασική προτεραιότητα της παρούσας Επιτροπής καθώς και της παγκόσμιας στρατηγικής της Υπαιτης Εκπροσώπου.

2. ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΕ

Οι ακόλουθες αρχές θα πρέπει να καθοδηγούν τη δράση της ΕΕ στον τομέα των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων:

α) Η προώθηση της πολιτιστικής πολυμορφίας και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Η ΕΕ έχει αναλάβει σαφώς τη δέσμευση να προωθήσει την πολιτισμική πολυμορφία, η προστασία και η προσταγή της οποίας είναι δυνατή μόνο εάν διασφαλίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι θεμελιώδεις ελευθερίες. Τα θεμελιώδη δικαιώματα αποτελούν βασικά θεμέλια της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, της ειρήνης, της σταθερότητας, της βιώσιμης ανάπτυξης, χωρίς αποκλεισμούς και της συμμετοχής στα κοινά. Τα κράτη έχουν την υποχρέωση να σέβονται, να προστατεύουν και να προάγουν τα δικαιώματα ελευθερίας της γνώμης και της έκφρασης, συμπεριλαμβανομένης της καλλιτεχνικής έκφρασης. Σε αυτό το πλαίσιο, και σύμφωνα με τις υποχρεώσεις της βάσει του εννοιακού και του διεθνούς δικαίου¹⁰, η ΕΕ έχει συνεπώς αναλάβει τη δέσμευση να προωθήσει ανεκτική, πλουραλιστική αλληλεγγύη στις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις¹¹.

β) Προώθηση του αμοιβαίου σεβασμού και του διαπολιτισμικού διαλόγου

Προκειμένου να υλοποιηθεί πλήρως ο ρόλος γέφυρας που θα μπορούσε να διαδραματίσει ο πολιτισμός στις διεθνείς σχέσεις, είναι αναγκαίο να γίνουν βήματα πέρα από την προβολή της πολυμορφίας των ευρωπαϊκών πολιτισμών και να επιδιωχθεί η διαμόρφωση ενός νέου πνεύματος διαλόγου, επικοινωνίας και αμοιβαίας κατανόησης, κοινής ανάπτυξης καινοτομίας και παγκόσμιας αλληλεγγύης¹². Οι πολιτιστικές σχέσεις θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις διαφορετικές διαφορές και τις τοπικές ευαισθησίες, προσαρμόζοντας τη δράση στις συγκεκριμένες πολιτιστικές συνθήκες και τα πολιτιστικά ενδιαφέροντα. Δεδομένου ότι οι άνθρωποι συχνά έρχονται σε επαφή σε διασυνοριακό επίπεδο με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων, θα πρέπει η επικοινωνία μεταξύ των προσώπων να πραγματοποιείται σε συνθήκες σεβασμού και νουθεσίας και σε πνεύμα εταιρικής σχέσης. Η αμοιβατικότητα, η αμοιβαία μάθηση και η συνδυαστικότητα θα πρέπει συνεπώς να στηρίζουν τις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις της ΕΕ.

γ) Διασφάλιση του σεβασμού της συμπληρωματικότητας και της αποκλειστικότητας

¹⁰ Άρθρα 2, 6, 11, 49 της ΕΕΕ και άρθρα 1, 6, 10, 11, 22 της χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων της ΕΕ. Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ είναι συμβαλλόμενα μέρη του ΔΟΧΕ και της ΣΕΔΑ.

¹¹ Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1/2002 της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα στον τομέα του εμπορίου, της κουλτούρας, της εκπαίδευσης, της υγείας και της διασκέδασης (Fing. 2007/14).

¹² Όπως αναφέρεται στο Διασυνοριακό Διακήρυξη για τον «Πόλεμο» στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ: η οποία διακηρύσσεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και δημοσιεύεται το 2014. <http://ec.europa.eu/external-relations/en/about-the-eei> και στη συνέχεια, για τη καλλιέργεια σχέσης ΕΕ-Κίνας καθώς και άλλων διαπολιτισμικών για τον πολιτισμό και τη κουλτούρα, σχέσεις. (Στοιχ. Οκτώβριος 2012).

Η προτεινόμενη στρατηγική της ΕΕ στον τομέα των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων βασίζεται στον πλήρη σεβασμό των αντίστοιχων τομέων αρμοδιοτήτων της ΕΕ και των κρατών μελών της. Σύμφωνα με το άρθρο 6 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), στον τομέα του πολιτισμού η Ένωση έχει αρμοδιότητα να αναλαμβάνει δράσεις για να υποστηρίξει, να συντονίζει ή να συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών. Το άρθρο 167 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ ορίζει ότι η Ένωση και τα κράτη μέλη ενισχύουν τη συνεργασία με τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς στον πολιτιστικό τομέα. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 167 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ, η Ένωση, όταν αναλαμβάνει δράσεις, δυνάμει άλλων διατάξεων των Συνθηκών, λαμβάνει υπόψη τις πολιτιστικές πτυχές. Στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της αλληλοσυμπληρώνονται και αλληλοενισχύονται (άρθρο 205). Με πλήρη σεβασμό της αρχής της επικουρικότητας, η ΕΕ λαμβάνει μέτρα για την προώθηση των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων όταν αυτά μπορεί να είναι αποτελεσματικότερα από τα μέτρα που λαμβάνονται σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Τα πρόσφατα συμπεράσματα του Συμβουλίου για τον πολιτισμό στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ επισήμαναν την ανάγκη καλύτερου συντονισμού των προσπάθειών προς την κατεύθυνση μιας στρατηγικής ευρωπαϊκής προσέγγισης¹⁷. Κατά συνέπεια, η ΕΕ μπορεί να ενεργεί ως καταλύτης και να συμβάλλει στην προώθηση συνεργειών μεταξύ των εθνικών πολιτιστικών ιδρυμάτων και φορέων και στη συνεργασία μεταξύ τους, καθώς και μεταξύ των ιδιωτικών και δημόσιων επιχειρήσεων σε παρόμοιο επίπεδο, ανάλογα με την περίπτωση.

δ) Προώθηση οριζόντιας προσέγγισης του πολιτισμού

Ο πολιτισμός δεν περιορίζεται στις τέχνες ή τη λογοτεχνία. Καλύπτει ένα ευρύ φάσμα πολιτικών και δραστηριοτήτων, από τον διαπολιτισμικό διάλογο έως τον τουρισμό, από την εκπαίδευση και την έρευνα έως τις δημιουργικές βιομηχανίες, από την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς έως την προώθηση των δημοκρατικών βιομηχανιών και των νέων τεχνολογιών, και από τη βιοτεχνία έως τη συνεργασία για την ανάπτυξη. Η προτεινόμενη στρατηγική συνεπώς εννοεί τις ευκαιρίες για την προώθηση του πολιτισμού στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ. Ο πολιτισμός αποτελεί επίσης βασικό στοιχείο της βιώσιμης ανάπτυξης στον βαθμό που ο δημοκρατικός τομέας μπορεί να προωθήσει τη συμφιλίωση, την ανάπτυξη και την ελευθερία της έκφρασης στις οποίες μπορούν να βασιστούν άλλες θεμελιώδεις ελευθερίες.

ε) Προώθηση του πολιτισμού μέσω των υφιστάμενων πλασμάτων συνεργασίας¹⁸

Για τη διασφάλιση πολιτικής συνοχής και προς αποφυγή αλληλεπικαλύψεων, ο αποτελεσματικότερος τρόπος για την προώθηση του πολιτισμού στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ είναι να χρησιμοποιούνται το υφιστάμενο πλαίσιο συνεργασίας και τα μέσα χρηματοδότησης. Η ΕΕ έχει αναπτύξει προσαρμοσμένα στις ανάγκες πλαίσια για θεματική και γεωγραφική συνεργασία, καθώς και μέσα χρηματοδότησης για τον σκοπό αυτό.

Θεματικά προγράμματα

➤ Μέσω εταιρικής σχέσης (ΜΕΣ): μεταξύ των στόχων της είναι η «ευρεία ενίσχυση της κατανόησης και της προβολής της Ένωσης... μέσω της δημόσιας διπλωματίας, των διαπροσωπικών επαφών, της συνεργασίας σε εκπαιδευτικά και ακαδημαϊκά θέματα, των

¹⁷ Συμπεράσματα του Συμβουλίου για τον πολιτισμό στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ και ιδίως της συνεργασίας για την ανάπτυξη, 24 Νοεμβρίου 2015.

¹⁸ Τα προγράμματα εφόσον έχουν και άλλες προάξεις την υλοποίηση νέων έργων σύμφωνα με την παρούσα στρατηγική. Εξάλλου, η μέση εν λόγω έχουν ή χρησιμοποιούν ένα συγκεκριμένο ή μόνον χρηματοδότηση τους.

δεξαμενών σκέψης και δραστηριοτήτων προβολής με σκοπό την προώθηση των αξιών και των συμφερόντων της Ένωσης»¹⁹.

- Ευρωπαϊκό μέσο για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα (ΕΜΔΑΔ): παρέχει βοήθεια για την ανάπτυξη και εδραίωση της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών. Μεταξύ των στόχων του μέσου αυτού είναι η προώθηση της ελευθερίας της γνώμης και της έκφρασης, συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής, καλλιτεχνικής και πολιτιστικής έκφρασης²⁰.
- Στόχος του προγράμματος «Πρόγραμμα δημόσια αγαθά και προκλήσεις» του Μηχανισμού Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΜΑΣ) στο πλαίσιο της συνιστάσεως του για την ανθρώπινη ανάπτυξη είναι η προαγωγή της πολιτισμικής πολυμορφίας και του σεβασμού της άνευ διακρίσεων αξιοσέπεια όλων των πολιτισμών. Θα τονώσει επίσης τη συμβολή των βιομηχανικών πολιτιστικών αγαθών στην οικονομική μεγέθυνση των αναπτυσσόμενων χωρών, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των τοπικών αρχών.
- Μηχανισμός συμβολής στη Σταθερότητα και την Ειρήνη (IcSP): στόχος του είναι η προώθηση της πρόληψης των συγκρούσεων, η αντιμετώπιση κρίσεων, η εδραίωση της ειρήνης προκειμένου να αντιμετωπίζονται οι παγκόσμιες και διαπεριφερειακές απειλές: οι πολιτιστικές οργανώσεις περιλαμβάνονται στον ορισμό της κοινωνίας των πολιτών προς χρηματοδότηση στο πλαίσιο αυτού του μηχανισμού²¹.
- Πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη»: στόχος του είναι μεταξύ άλλων «η προώθηση της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του ευρωπαϊκού πολιτιστικού και δημιουργικού τομέα»· το πρόγραμμα είναι επίσης «ανοικτό σε δράσεις διμερούς ή πολυμερούς συνεργασίας με τρίτες χώρες»²².

Γεωγραφικά πλαίσια συνεργασίας

- **Πολιτική διεύθυνση:** ως υπονήπιες χώρες και δυνάμει υπονήπιες χώρες, οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων²³ και η Τουρκία έχουν ιδιαίτερη θέση και σημασία στις εξωτερικές πολιτικές της ΕΕ. Οι πολιτικές της ΕΕ στον τομέα του πολιτισμού αποτελούν μέρος του «κεκτημένου της ΕΕ», το οποίο οι υπονήπιες χώρες πρέπει να εφαρμόσουν στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων όσον αφορά το κεφάλαιο 26 για την εκπαίδευση και τον πολιτισμό. Στο πλαίσιο αυτό, η περιοχή λαμβάνει ενίσχυση στο πλαίσιο του μηχανισμού προενταξιακής βοήθειας (ΜΠΒ). Η ΕΕ στηρίζει από καιρό τα πολιτιστικά προγράμματα στα Δυτικά Βαλκάνια για την προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου, της συμφιλίωσης και της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης. Στο πλαίσιο της «Διαδικασίας της Λουμπλιάνας I και II», δράσης την οποία ανέλαβαν από κοινού η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο της Ευρώπης, επενδύθηκαν σημαντικοί πόροι για την αποκατάσταση της πολιτιστικής κληρονομιάς στη νοτιοανατολική Ευρώπη²⁴. Οι πολιτιστικές οργανώσεις των χωρών της διεύθυνσης επωφελούνται από την πολιτική συνεργασία της ΕΕ για την

¹⁹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2342/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, σχετικά με τη θέσπιση Μέσου Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη συνεργασία με τρίτες χώρες.

²⁰ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2352/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, για τη καθιέρωση χρηματοδοτικής μέσης για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα παγκοσμίως.

²¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2352/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, για τη θέσπιση μηχανισμού συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη.

²² Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2013, για την θέσπιση του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» (2014 έως 2020).

²³ Αλβανία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Κροατία, Σερβία.

²⁴ Οι δράσεις της ΕΕ στον τομέα αυτό στη Βοσνία και το Κροατοβόριο έχουν αποδείξει τις δυνατότητες των πολιτικών αναβιώσεων στην πολιτιστική κληρονομιά για τη συμβολή σε μεταπολεμικούς καταστάσεις, πήρε από τη συμβολή τους στην οικονομική ανάπτυξη.

ενίσχυση των ικανοτήτων τους, καθώς και από την πλήρη συμμετοχή στα προγράμματα «Πολιτισμός» και «Δημοκρατική Ευρώπη»²⁵. Οι χώρες της διεύθυνσης αντιμετωπίζουν σήμερα νέες προκλήσεις, όπως η ένταξη των νεοαφιεσθέντων μεταναστών, όπου ο διαπολιτισμικός διάλογος μπορεί να προσθήσει τη συμφιλίωση και τις δημοκρατικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίες, και να συμβάλει στην καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης. Η ΕΕ θα πρέπει να συνεχίσει να συνεργάζεται στενά με τις χώρες της διεύθυνσης προκειμένου να συμβάλει στην προστασία της πολιτιστικής τους κληρονομιάς, και να προωθήσει την ανάπτυξη των πολιτιστικών και δημοκρατικών μηχανισμών τους, καθώς και τη συμμετοχή τους στα υπάρχοντα πολιτιστικά προγράμματα της ΕΕ.

- **Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας:** η ΕΠΓ δίνει τις σχέσεις της ΕΕ με 16 από τις πλησιέστερες ανατολικές και νότιες γειτονικές της χώρες. Μια διαφοροποιημένη διμερής προσέγγιση κάθε χώρας εταίρου συμβαλλόντας από πρωτοβουλίες περιφερειακής συνεργασίας στη νότια Μεσόγειο²⁶ και την ανατολική εταιρική σχέση²⁷. Η πολιτική, οικονομική και πολιτιστική διαφοροποίηση και η ενίσχυση της αμοιβαίας ανάλυσης ευθύνης συνιστούν βασικά στοιχεία της αναθεωρημένης ΕΠΓ²⁸. Η πλατφόρμα 4 χρησιμεύει ως φόρουμ για την ενίσχυση της συνεργασίας και του πολιτιστικού διαλόγου σε τομείς όπως η εκπαίδευση, η νεολαία (συμπεριλαμβανομένης της κανότητας επαγγελματικής ένταξης), ο πολιτισμός και η δημοκρατικότητα, η έρευνα και η καινοτομία, οι οπτικοακουστικές πολιτικές και η κοινωνία της πληροφορίας, ενώ ειδικά προγράμματα στηρίζουν την ανάπτυξη ικανοτήτων. Στη νότια Μεσόγειο, η ΕΕ στηρίζει την πολιτιστική συνεργασία μέσω περιφερειακών προγραμμάτων για την πολιτιστική κληρονομιά και τον οπτικοακουστικό τομέα, αλλά και μέσω διμερών δραστηριοτήτων. Πολλές χώρες της ΕΠΓ αντιμετωπίζουν παρατεταμένες προκλήσεις όπως πολιτική ένταση, οικονομικές αναταραχές, βίαιη ριζοσπαστικοποίηση και μεταναστευτικές ροές. Ιδιαίτερα στο πλαίσιο αυτό, η πολιτιστική συνεργασία και οι ανταλλαγές όσον αφορά τις πολιτιστικές πολιτικές μπορούν να συμβάλουν στη σταθεροποίηση. Για παράδειγμα, ο ευρωπαϊκός μηχανισμός γειτονίας προβλέπει τη χορήγηση 17 εκατ. EUR μεταξύ 2014 και 2017 για τη στήριξη των μέσων ενημέρωσης και του πολιτισμού με στόχο την ανάπτυξη στην περιοχή της νότιας Μεσογείου²⁹. Επίσης, η διαμόρφωση του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς στηρίζεται σε πέντε προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας³⁰.

- **Αναπτυξιακή Συνεργασία:** στόχος του Μηχανισμού Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΜΑΣ) είναι η μείωση της φτώχειας και η προώθηση της βιώσιμης οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, καθώς και η προαγωγή της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, της χρηστής διακυβέρνησης και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων³¹. Περιλαμβάνει τρεις συγκεκριμένες συνιστώσες: i) γεωγραφικά προγράμματα για τη στήριξη της συνεργασίας με 47 περίπου αναπτυσσόμενες χώρες στη Λατινική Αμερική, Νότια Ασία και Βόρεια και Νοτιοανατολική Ασία, Κεντρική Ασία, Μέση Ανατολή και Νότια Αφρική· ii) το νέο παναφρικανικό πρόγραμμα για τη στήριξη της στρατηγικής

²⁵ Όπου προβλέπεται στο άρθρο 8 παράγραφος 3 του κανονισμού 1260/2013 του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση των κανονισμών «Δημοκρατική Ευρώπη». Εκπλήσσεται με τις συμμετέχουσες χώρες εκτός ΕΕ: http://ec.europa.eu/europeaid/press/pr_14_12_13_en.htm

²⁶ Αλγερία, Αιγύπτος, Ισραήλ, Ισπανία, Ιταλία, Λίβανος, Μαρόκο, Παλαιστίνη*, Τυνησία και Τυνησία.

²⁷ Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Γεωργία, Γουινέα, Μολδοβία και Ουκρανία.

²⁸ Κατά συνέπηση με το «Πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας» (18 Δεκεμβρίου 2013). ΚΟΠ(2013) 50 final.

²⁹ http://www.ec.europa.eu/europeaid/press/pr_14_12_13_en.htm

³⁰ http://www.ec.europa.eu/europeaid/press/pr_14_12_13_en.htm

³¹ Συντονισμός (ΕΕ) αριθ. 231/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, περί μηχανισμού χρηματοδότησης της αναπτυξιακής συνεργασίας την περίοδο 2014-2020.

εταρικής σχέσης μεταξύ ΕΕ και Αφρικής. Σε πολλές ενότητες του κανονισμού ΜΑΕ αναγνωρίζεται ο ρόλος του πολιτισμού.

- Η συμφωνία εταρικής σχέσης του Κοτονού που υπεγράφη τον Ιούνιο του 2000³² αποτέλεσε εκκοσμητικό πλαίσιο για τη συνεργασία με τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ). Βάσει αυτής της συμφωνίας, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (ΕΤΑ) χρηματοδοτεί πολιτιστικά προγράμματα τα οποία διαχειρίζεται και εφαρμόζει η Γραμματεία της ομάδας των κρατών ΑΚΕ. Το 9ο ΕΤΑ χρηματοδότησε έργα για την ενίσχυση των τεχνικών, οικονομικών και διαχειριστικών ικανοτήτων των δημοσίων βιομηχανιών στις χώρες ΑΚΕ και ειδικότερα για την ανάπτυξη και διατήρηση του κινηματογράφου και των οπτικοακουστικών βιομηχανιών των χωρών ΑΚΕ (14 εκατ. EUR). Εν συνέχεια, το πρόγραμμα «ACP Cultures+» (30 εκατ. EUR στο πλαίσιο του 10ου ΕΤΑ) συνέβαλε στην κατακόληση της φάστας με την προώθηση βιώσιμων πολιτιστικών βιομηχανιών. Το τρέχον πρόγραμμα εντός των χωρών ΑΚΕ εξεκολουθεί να στηρίζει τις πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες (40 εκατ. EUR στο πλαίσιο του 11ου ΕΤΑ κατά την περίοδο 2014-2020). Η Επιτροπή εξετάζει και του παρόντος το πλαίσιο που θα δώσει τις σχέσεις με τις χώρες ΑΚΕ μετά τη λήξη της συμφωνίας εταρικής σχέσης του Κοτονού. Σε εξέλιξη βρίσκονται οι προετοιμασίες για την αναθεώρηση της εορσαπικής συνθήκης, για την ανάπτυξη

3. ΠΡΩΟΔΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ

Στο πλαίσιο της προτεινόμενης στρατηγικής της ΕΕ στον τομέα των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων, η Επιτροπή και η Υπαιτη Εκπρόσωπος προτείνουν τους ακόλουθους τρεις άξοντες εργασίας για την προώθηση των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων με τις χώρες εταίρους:

- στήριξη του πολιτισμού ως μοχλού βιώσιμης κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης,
- προώθηση του πολιτισμικού και διαπολιτισμικού διάλογου για εφηνικές διακοσμητικές σχέσεις,
- ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς.

3.1. Στήριξη του πολιτισμού ως μοχλού κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης

α) Στήριξη της χώρας πολιτιστικών πολιτικών

Η σύμβαση της UNESCO του 2005 για την προστασία και την προώθηση της πολυμορφίας των πολιτιστικών εκφράσεων³³ υπογραμμίζει «την ανάγκη να ενσωματωθεί ο πολιτισμός σαν στρατηγικό στοιχείο στις εθνικές και διεθνείς πολιτικές ανάπτυξης, καθώς και στη διεθνή συνεργασία για την ανάπτυξη». Ο σεβασμός της πολιτισμικής πολυμορφίας και της ελευθερίας της έκφρασης που καλλιεργείται μέσω του πολιτισμού στήριξη σημαντικά τις διαδικασίες εκδημοκρατισμού και την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη. Κατά συνέπεια, η ΕΕ θα πρέπει να βοηθήσει τις χώρες εταίρους να ενσωματώσουν τον πολιτισμό στις εθνικές πολιτικές. Η ΕΕ εργάζεται για την προώθηση της κύρωσης και την εφαρμογή της σύμβασης της UNESCO του 2005 εμπισθινοντας τον πολιτικό διάλογο με τις χώρες εταίρους και ενισχύοντας τα συστήματα διακυβέρνησης.

³² http://ec.europa.eu/development/external_relations/afpcp/afpcp_en.htm

³³ http://www.unesco.org/culture/convolutions/2005_convention.pdf

- **Ανταλλαγή εμπειριών με τις χώρες της διείσδυσης και τις γειτονικές χώρες:** η ΕΕ θα χρησιμοποιήσει τις υφιστάμενες διμερείς ή πολυμερείς δομές διάλογου για την ανταλλαγή εμπειριών και αποτελεσμάτων, συμπεριλαμβανομένων πρωτοβουλιών όπως οι πολιτιστικές πρωτοβουλίες της Ευρώπης. Η Επιτροπή θα προωθήσει τη χρήση μέσων όπως το TAIEX³⁴ και η αδελφοποίηση στον τομέα του πολιτισμού.
- **Ενίσχυση των πολιτιστικών πολιτικών:** στη Νότια Γαλιονία, το πρόγραμμα Med Culture (2014-2018) στηρίζει τις χώρες εταίρους στη χάραξη πολιτιστικών πολιτικών και πρακτικών, ενώ το MedFida, ένα νέο τριμερές πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων, βοηθά τους κινηματογραφιστές να αντιμετωπίσουν ευαίσθητα ζητήματα σε περιφερειακό επίπεδο³⁵.

β) Ενίσχυση των πολιτιστικών και δημιουργικών βιομηχανιών

Ως δυναμικός οικονομικός τομέας, οι πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες είναι σημαντικοί φορείς που παρέχουν ποιοτικές θέσεις εργασίας και παράγουν την έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Οι επενδύσεις σε πολιτιστικά έργα συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα, την ελκυστικότητα και την κοινωνική συνοχή των πόλεων και των περιφερειών³⁶. Περισσότερες από 70 περιφέρειες της ΕΕ έχουν επιλέξει τις πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες ως προτεραιότητα των οικείων στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης, διότι αναγνωρίζουν αυτές τις βιομηχανίες ως κινητήριες δυνάμεις της περιφερειακής ανάπτυξης και των τοπικών θέσεων απασχόλησης.

Στις αναπτυσσόμενες χώρες, οι δείκτες της UNESCO σχετικά με την ανάπτυξη μέσω του πολιτισμού (CDIS) δείχνουν ότι ο πολιτισμός αντιπροσωπεύει το 1,5% - 5,7% του ΑΕΠ σε χώρες χαμηλού και μέσου εισοδήματος, στοιχείο που φανερώνει τις διαφορές σε πολιτικό και θεσμικό πλαίσιο, το επίπεδο της κοινωνικής συμμετοχής και της παιδείας και τον βαθμό ελευθερίας της έκφρασης. Για παράδειγμα, στην Μπουρκίνα Φάσο, πάνω από 170 000 άτομα (περίπου το 2% του ενεργού πληθυσμού) έχουν επαγγέλματα που συνδέονται με τον πολιτισμό. Κάθε χώρα έχει τα δικά της σημεία: την κινηματογραφική βιομηχανία η Νιγηρία, τη μουσική η Καραϊβική και τον πολιτιστικό τουρισμό η Μέση Ανατολή. Για να στηρίξει τη συνήυση της προόδου, η ΕΕ μπορεί να ανταλλάξει εμπειρογνομοσύνη σχετικά με την περαιτέρω ανάπτυξη σχετικών δεξιοτήτων και κατάλληλου κανονιστικού πλαισίου.

- **Αξίωση των οικονομικών εσόδων από τις δημιουργικές βιομηχανίες:** το πρόγραμμα εντός των χωρών ΑΚΕ στο πλαίσιο του 11ου ΕΤΑ θα στηρίξει τη συμβολή των βιομηχανιών πολιτιστικών αγαθών στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη των χωρών ΑΚΕ (40 εκατ. EUR κατά την περίοδο 2014-2020).
- **Δημιουργικές πλατφόρμες και πόλοι:** στις διεθνείς πολιτιστικές βιομηχανίες, η συνδημιουργία αποτελεί το καλύτερο μέσο πρόδου. Οι ευρωπαίοι και άλλοι διεθνείς πολιτιστικοί φορείς πρέπει να βρουν νέους τρόπους για να αναπτυχθούν και να κερδίσουν το διεθνές κοινό. Δημιουργικές πλατφόρμες και πόλοι δημιουργούνται σε διάφορες περιφέρειες, όπως:

³⁴ Το TAIEX είναι το μόνο τεχνικό βοήθημα και ανταλλαγή πληροφοριών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το TAIEX στηρίζει τις διάφορες διατάξεις, όταν αφορά την προώθηση, την εφαρμογή και την επίβλεψη της νομοθεσίας της ΕΕ διακλαδώνοντας επίσης την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών της ΕΕ.

³⁵ <http://www.mcu-culture.eu/medculture/index.html> (MedFida - Cci for the promotion to creative development of film industries in Southern Mediterranean).

³⁶ Οι πολιτιστικές πρωτοβουλίες της Ευρώπης αποτελούν καλά παράδειγμα: κάθε από έβδομο κράτος που επιδόθηκε, για παράδειγμα, στη Λίβα το 2004 (Γαλλία) ισχυρίστη ότι απέφερε 8 ευρώ στην τοπική οικονομία.

- Το **Ίδρυμα Ασία-Ευρώπη**⁴⁷ συγχρηματοδοτείται από την ΕΕ και στηρίζει τις πολιτιστικές και δημιουργικές εταυρώσεις Ασία-Ευρώπη στο πλαίσιο του προγράμματος «Creative Networks» (Δημιουργικά Δίκτυα).
- Στη **νέατα Μεσόγειο**, η ΕΕ στηρίζει ένα έργο για την ανάπτυξη πόλεων (clusters) στις πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες (2013-17) από κοινού με τον ΟΝΕΔΟ (Οργανισμός Βιομηχανικής Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών).
- Το 2016, η ΕΕ δρομολόγησε μια δράση στο πλαίσιο του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» για την ανάπτυξη **Ευρωπαϊκού Δικτύου Δημιουργικών Πλατφορμών**⁴⁸, το οποίο θα περιλαμβάνει όλες τις χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» (μεταξύ άλλων Σερβία, Μολδαβία, Τουρκία, Γεωργία και Ουκρανία).
- Από το 2016, ένα πιλοτικό σχέδιο της ΕΕ στηρίζει τη δεκτικότητα μεταξύ νέων **δημοοργικών και πολιτιστικών επιχειρηματιών από την ΕΕ και από τρίτες χώρες**. Η εταυρώση περιλαμβάνει υπηρεσίες όπως καθοδήγηση, δραστηριότητες μάθησης από ομοτίμους, διασκέυτες για συγκεκριμένα θέματα, επικοινωνίες, μελέτες και συνεντεύξεις με δυναμικούς εκπαιδευτές σε ολόκληρο τον κόσμο⁴⁹.

- **Επιχειρηματικότητα και ανάπτυξη δεξιοτήτων**: το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επιχειρηματικής Εκπαίδευσης⁵⁰ θα συνεχίσει τις εργασίες του για την ανάπτυξη δεξιοτήτων για τις πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες. Στόχος του προγράμματος «ACP Culture+» είναι η ενίσχυση των ικανοτήτων των επαγγελματιών του πολιτιστικού τομέα στις χώρες ΑΚΕ⁵¹. Στόχος της ΕΕ είναι να προσθέσει τις ειδικότητες στην αγορά για τα πολιτιστικά αγαθά και τις υπηρεσίες, να ενθαρρύνει τη καινοτομία και τα νέα επαγγέλματα στις σύγχρονες τεχνολογίες, με παράλληλη στήριξη της κατάρτισης των δημοοργικών επαγγελματιών.
- **Στήριξη των ευρωπαϊκών μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ)**: για παράδειγμα, στο πλαίσιο των προγραμμάτων «Πύλη πρόσβασης» που δρομολογήθηκαν το 2016, η Επιτροπή μπορεί να στηρίζει δημιουργικές ΜΜΕ στη Νότια Κορέα και τη νοτιοανατολική Ασία με επιχειρηματικές αποστολές και υπηρεσίες υποστήριξης, συμπεριλαμβανομένης της καθοδήγησης, καθώς και με εικαστηριακή και οικονομική στήριξη.
- **Παίσια δομημένης εδαφικής συνεργασίας**: υπάρχουν πολλά παραδείγματα του τρόπου με τον οποίο ο πολιτισμός μπορεί να συνδέσει διάφορες περιφέρειες, να συμβάλει στον βιώσιμο τουρισμό, να προστατεύσει το περιβάλλον και να προσθέσει την ενεργειακή απόδοση⁵². Όλες οι στρατηγικές εξετάζουν τον πολιτισμό ως επένδυση για την ανάπτυξη και την απασχόληση, καθώς και ως πυλώνα της οικονομικής δραστηριότητας στο πλαίσιο του στόχου της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας.

⁴⁷ <http://www.aei.eu>

⁴⁸ http://ec.europa.eu/culture/creative-networks/2016/04/01-creative-networks-creative-hubs_en.htm

⁴⁹ http://ec.europa.eu/culture/creative-networks/2016/04/01-creative-networks_en.htm

⁵⁰ www.efmd.com/eu

⁵¹ Από το πρόγραμμα στήριξης του γενικού ΑΚΕ χρηματοδοτούν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ) <http://www.efmd.com/eu>

⁵² Κινητό είναι περιλαμβανόμενο ο πολιτισμός της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής (Οκτώβριος 2017/ΕΡΕΒ) της 15ης Ιανουαρίου 2008 (COM(2008) 240 τελικό), η στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή του Δανεισμού (ΕΥΣΕΒ) της 1ης Δεκεμβρίου 2010 (COM(2010) 711), το σχέδιο δράσης για μια βιώσιμη ανάπτυξη στην περιοχή των Αλπετινών, Σιπτακή Κρήτης, Βαλτικής και εδαφικών εντάξεως της 11ης Μαΐου 2011, COM(2011) 279, η στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής (ΕΥΣΕΒ) της 17ης Ιανουαρίου 2014 (COM(2014) 357), και η στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή των Αλπετινών (ΕΥΣΕΒ) της 15ης Ιανουαρίου 2014 (COM(2014) 346).

γ) Στήριξη του ρόλου των τοπικών αρχών στις χώρες εταίρους

Οι πόλεις και άλλες τοπικές αρχές που επενδύουν στον πολιτισμό αποκομίζουν μεγάλο κέρδος όσον αφορά την ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή, όπως καταδεικνύουν οι Πολιτιστικές Προτείνουσες της Ευρώπης και η έκθεση «World Cities Culture Report» του 2015⁵⁹. Το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Επιτροπής αναπτύσσει ένα μέσο παρακολούθησης των πολιτιστικών και δημιουργικών πρωτοβουλιών σε επίπεδο πόλης, το οποίο θα στηρίζει πιο στοχευμένες επενδύσεις και θα αντλεί διδάγματα από τις βέλτιστες πρακτικές. Πρόσφατη εξωτερική μελέτη που χρηματοδοτείται τρέχουσες και μελλοντικές πολιτιστικές δράσεις για την ανάπτυξη επιβεβαίωσε ότι οι πολιτιστικές δραστηριότητες προωθούν την τοπική δυναμική ανάπτυξης, ιδίως σε αγροτικές περιοχές, όπου οι παραδοσιακές δεξιότητες και τέχνες μπορούν να συμβάλουν στη μείωση της φτώχειας.

Η προσέγγιση της ΕΕ για βιώσιμη αστική ανάπτυξη αναγνωρίζει τον κεντρικό ρόλο του πολιτισμού και θεωρεί ότι η διαθεσιμότητα δημόσιων χώρων για όλους τους πολίτες είναι ουσιαστικής σημασίας. Για παράδειγμα, στις χώρες της Λατινικής Αμερικής, η ΕΕ προώθησε τη διανομή οπτικοακουστικών προγραμμάτων για την αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων που προκύπτουν από ανισότητες σε αστικές περιοχές. Ένα άλλο παράδειγμα στην Αφρική δείχνει πώς η τέχνη και η αρχιτεκτονική μπορούν να καταστήσουν βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς την αστική ανάπτυξη⁶⁰.

➤ **Κανονόμενες εταίρικές σχέσεις:** χρηματοδοτούμενη στο πλαίσιο του Μηχανισμού Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΜΑΣ) η πρωτοβουλία αυτή που αναλαμβάνεται από κοινού με τις τοπικές αρχές επικεντρώνεται ειδικά στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, καθώς και σε περιπτώσεις εθνοκρατίας ή δημοκρατίας όπου απειλούνται τα πολιτισμικά δικαιώματα. Ένα άλλο έργο στο πλαίσιο του πολυετούς ενδεικτικού προγράμματος για τη Λατινική Αμερική έχει ως στόχο την ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και των τεχνών για την κοινωνική συνοχή στις πόλεις της Λατινικής Αμερικής. Το έργο διευκολύνει τις ανταλλαγές και τις κοινές δράσεις μεταξύ της ΕΕ και της Λατινικής Αμερικής με στόχο τη βελτίωση της ενσωμάτωσης των πολιτιστικών πολιτικών και πρωτοβουλιών σε στρατηγικές αστικής ανάπτυξης, με βάση επιτυχημένα έργα που συνέβαλαν στην κοινωνική συνοχή.

➤ **Στήριξη της πολιτιστικής αειφοροποίησης πόλεων:** η Επιτροπή προάγει τον ρόλο των πόλεων ως πόλεων καινοτομίας και ορθών πρακτικών με την αειφοροποίηση πόλεων και πολιτιστικών χώρων που έχουν περιφερική κοινωνικά, οικονομικά και περιβαλλοντικά προβλήματα, ώστε να εξεταστούν τυχόν ευκαιρίες ανάπτυξης. Η Επιτροπή σχεδιάζει να υλομοιολογήσει περιφερειακά προγράμματα με τη Λατινική Αμερική (νότια με την Κοινότητα των Κρατών της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής, CELAC), προσφέροντας την κοινωνική συνοχή μέσω του πολιτισμού και των τεχνών στις μεγάλες πόλεις⁶¹.

➤ **Πείρα από τις Πολιτιστικές Προτείνουσες:** η Επιτροπή θα μοιραστεί με τις χώρες εταίρους την πείρα από τις Πολιτιστικές Προτείνουσες της Ευρώπης, όσον αφορά την αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και, επομένως, την ενίσχυση της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης.

⁵⁹ http://ec.europa.eu/culture/culture_en.htm and <http://www.worldcitiescultureforum.com/publications>

⁶⁰ Η μελέτη «Artists' Cities» είναι η πρώτη μελέτη «Πολιτισμικά όργανα κράτος και κοινωνία» (JC και EUC).

⁶¹ Έργο ΕΕ-Αφρικής: Τίτλος: «Οργανισμός Αφρικής».

⁶² «Στήριξη της κοινωνικής συνοχής στις πόλεις της Λατινικής Αμερικής μέσω του πολιτισμού και των τεχνών».

- **Αστικές στρατηγικές σε ιστορικές πόλεις:** με το έργο αυτό, που χρηματοδοτείται από τον ευρωπαϊκό μηχανισμό γειτονίας, η ΕΕ στηρίζει τους δήμους στην κατάρτιση αστικών στρατηγικών για την αποκατάσταση ιστορικών πόλεων.

3.2. Προώθηση του πολιτισμικού και διαπολιτισμικού διαλόγου για ειρηνικές διακοινωνικές σχέσεις

Ο διαπολιτισμικός διάλογος, συμπεριλαμβανομένου του διαθρησκευτικού διαλόγου, μπορεί να συμβάλει στην προώθηση της ανάπτυξης δίκλων, ειρηνικών και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών, οι οποίες θα εκτιμούν την πολιτισμική πολυμορφία και θα σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα. Με τη δημοσφύρα κοινού εδάφους και ευνοϊκού περιβάλλοντος για περαιτέρω ανταλλαγές, ο διαπολιτισμικός διάλογος μπορεί να εκτινάξει εντάσεις, να αποτρέψει την κλιμάκωση των κρίσεων, να προωθήσει την εθνική συμφιλίωση και να ενθαρρύνει νέες αφηγήσεις για την καταπολέμηση της ρατσιστικοποίησης. Το τμήμα αυτό περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο η ΕΕ μπορεί να προωθήσει άμεσα τον διαπολιτισμικό διάλογο μέσω διεθνών έργων πολιτιστικής συνεργασίας, συνδημοσφύρας, ανταλλαγών μεταξύ των λαών, κοινωνικού διαλόγου και οικοδόμησης της ειρήνης.

α) Συνεργασία μεταξύ των πολιτιστικών φορέων

Μεταξύ των βασικών πυλών του διαπολιτισμικού διαλόγου περιλαμβάνονται η συνεργασία, ο διάλογος και η κινητικότητα μεταξύ των πολιτιστικών φορέων και των καλλιτεχνών. Η κυκλοφορία των έργων τέχνης και των πολιτιστικών παραγωγών μεταξύ των χωρών συμβάλλει στη διάδοση νέων ιδεών, εδρακώνει άμεσους και έμμεσους δεσμούς, και προσδίδει την κατανόηση. Η ενίσχυση της πολιτιστικής συνεργασίας με τους εταίρους της ΕΕ μπορεί να βοηθήσει στο άνοιγμα του «ευρωπαϊκού πολιτιστικού χώρου» σε νέους πολιτιστικούς φορείς και νέο κοινό.

- **Ενθάρρυνση της συμμετοχής στο πρόγραμμα «Δημοσφύρα Ευρώπη»:** μολονότι μπορούν ήδη να συμμετάσχουν όλες οι χώρες της Ευρώπης, η Επιτροπή ενθαρρύνει τις χώρες της ΕΠΓ να ενταχθούν στο πρόγραμμα «Δημοσφύρα Ευρώπη» (η Γεωργία, η Μολδαβία και η Ουκρανία συμμετέχουν ήδη¹⁷). Το πρόγραμμα «Δημοσφύρα Ευρώπη» δίνει τη δυνατότητα στους πολιτιστικούς και δημοσφύρα φορείς από χώρες της ΕΠΓ να συνεργαστούν με τους ομολόγους τους από όλη την Ευρώπη, να αποκτήσουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση για έργα συνεργασίας και να συμμετάσχουν σε ευρωπαϊκά πολιτιστικά δίκτυα.
- **Προώθηση του πολιτισμού στο πλαίσιο της ανατολικής εταιρικής σχέσης:** μετά την επιτυχία του προγράμματος I που διήρκεσε από το 2011 έως το 2015, το πολιτιστικό πρόγραμμα II της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης (στο οποίο συμμετέχουν η Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν, η Λευκορωσία, η Γεωργία, η Μολδαβία και η Ουκρανία) μπορεί να συμβάλει στην περαιτέρω ανάπτυξη των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των πολιτιστικών φορέων για περίοδο τριών ετών. Σκοπός αυτού του προγράμματος είναι να στηρίξει τις περιφερειακές πρωτοβουλίες στο πλαίσιο των οποίων ο πολιτισμός συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη, την επίλυση των συγκρούσεων και τον διαπολιτισμικό διάλογο.
- **Στήριξη στο Ίδρυμα Anna Lindh:** το Ίδρυμα Anna Lindh και το δίκτυό του, με περισσότερες από 4.000 οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών στις 42 χώρες της

¹⁷ Για να συμμετάσχουν πλήρως στο υποπρόγραμμα MEDIA μια χώρα πρέπει να πληροί τις απαιτήσεις που καθορίζονται στη οδηγία για τις υπηρεσίες επικοινωνιακών μέσων.

γεγονός ότι πολλά κράτη μέλη είναι πρόθυμα να μοιραστούν τις γνώσεις τους, υπάρχουν δυνατότητες για κοινή δράση με τις χώρες εταιρείες προκειμένου να αναπτυχθούν βιώσιμες στρατηγικές για την προστασία της κληρονομιάς μέσω της κατάρτισης, της ανάπτυξης δεξιοτήτων και της μεταφοράς γνώσεων.

Η πολιτιστική κληρονομιά είναι εύθραυστη και συχνά απειλείται από φυσικές καταστροφές, ανθρωπογενείς καταστροφές όπως οι πόλεμοι, οι εκτεταμένες ζημιές και λεηλασίες, που ενίοτε οφείλονται σε θρησκευτικό μίσος. Τα λεηλασηθέντα πολιτιστικά αγαθά συχνά πωλούνται και τα έσοδα που προκύπτουν από τις πωλήσεις μπορεί να χρησιμοποιηθούν για να στηρίξουν τρομοκρατικές δραστηριότητες: αυτό το είδος εμπορίου υπονομεύει την παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά. Η ΕΕ θεσπισε περιοριστικά μέτρα έναντι της Συρίας και μετέφερε τις κυρώσεις του ΟΗΕ κατά του ISIL/Da'esh και της Αλ Κάιντα, καθώς και τις κυρώσεις του ΟΗΕ για το Ιράκ: στα μέτρα αυτά περιλαμβάνεται η απαγόρευση του παρόμοιου εμπορίου πολιτιστικών και αρχαιολογικών θησαυρών.¹¹

- **Έκτακτα για την πολιτιστική κληρονομιά:** το πρόγραμμα «Ορίζοντες 2020» στηρίζει την έρευνα και την καινοτομία όσον αφορά δραστηριότητες για την πολιτιστική κληρονομιά μέσω πολιτικών, διαπολιτισμικών έργων στα οποία συμμετέχουν επίσης τοπικές και περιφερειακές αρχές, επιχειρήσεις και η κοινωνία των πολιτών, με στόχο νέες λύσεις για τη διατήρηση και διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς στην Ευρώπη που κινδυνεύει από την κλιματική αλλαγή. Ενθαρρύνεται η συμμετοχή από χώρες εκτός ΕΕ.
- **Καταπολέμηση της εμπορίας πολιτιστικής κληρονομιάς:** η Επιτροπή προγραμματίζει νομοθετική πρόταση για τη ρύθμιση της εισαγωγής στην ΕΕ πολιτιστικών αγαθών, με βάση τα αποτελέσματα μελέτης που μόλις ξεκίνησε για τον εντοπισμό κινδύνων στις εθνικές νομοθεσίες. Η Επιτροπή θα εξετάσει τρόπους για την ευρύτερη καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας μέσω της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών, ανεξάρτητα από τη χώρα προέλευσης. Μεταξύ των ενδεχόμενων δράσεων είναι η θέσπιση ενός συστήματος πιστοποίησης για την εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών στην ΕΕ σε συνδυασμό με ρήγυμα προς τους εμπλεκόμενους φορείς όπως τα μουσεία και η αγορά έργων τέχνης.¹² Η ΕΕ προσθέτει να στηρίζει την κατάρτιση τελωνειακών υπαλλήλων που διενεργούν τους συνοριακούς ελέγχους, προκειμένου να προσθήσει τον έγκριστο εντοπισμό πολιτιστικών αγαθών και να ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ των επαγγελματιών της αγοράς έργων τέχνης για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης. Η ΕΕ θα ενισχύσει επίσης τη συνεργασία με τις χώρες εταιρείες για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών.
- **Προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς:** Η Επιτροπή θα συμβάλει στις διεθνείς προσπάθειες, των οποίων ηγείται η UNESCO, να δημιουργηθεί ένας μηχανισμός ταχείας αντίδρασης για την προστασία χώρων πολιτιστικής κληρονομιάς. Η Επιτροπή θα μοιραστεί επίσης με την UNESCO, μεταξύ άλλων μέσω της υπηρεσίας διαχείρισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης Copernicus, δορυφορικές εικόνες των χώρων

¹¹ Η ΕΕ μετέφερε τα καθιερωμένα από τη Συνθήκη Απελευθέρωσης του ΟΗΕ κατά του ISIL (Da'esh) και της Αλ Κάιντα (πρώτο άρθρο ALAQH IDH) και μεταγενέστερα, εκτετατές διαπολιτισμικές της ενέργειες 2019 (2019) της ΕΛΑΕΕ, σύμφωνα με το αρχιτεκτονικό θεμέλιο που οι θρησκείες αποδομούν την για το ISIL/Da'esh και η αγορά έργων τέχνης από το ISIL/Da'esh και από παρόμοιους. Τα Συνθήκη μεταξύ τα καθιερωμένα κανόνες του ΟΗΕ κατά του Ιράκ (τα οποία παύσει αποδοχή της κυβέρνησης αρχιτεκτονικών θεμελίων και αρχιτεκτονικών κανόνων) και προτάσεις τα σύντομα καθιερωμένα κανόνες και παλαιότερα μέτρα της ΕΕ κατά της Συρίας, ώστε να συμπεριλαμβάνει την απαγόρευση της εμπορίας των αρχαιολογικών θησαυρών που αρραβώθηκαν παλαιότερα και τη Συρία.

¹² Σχέδιο δράσης για την ενίσχυση της καταπολέμησης της εμπορίας της τρομοκρατίας (COM2014) 50, p. 2.

πολιτιστικής κληρονομιάς που διατρέχουν κίνδυνο, προκειμένου να αξιολογούνται οι ζημιές και να προγραμματίζεται ενδεχόμενη ανασυγκρότηση. Η ΕΕ θα διαθέτει εμπειρογνώμονες για την εκτίμηση των ζημιών της πολιτιστικής κληρονομιάς στο πλαίσιο των μέτρων αποκατάστασης μετά από καταστροφές ή συγκρούσεις. Το Περιφερειακό Ταμείο της ΕΕ για την αντιμετώπιση της σύγκρισης κρίσης θα συμβάλει επίσης στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και την προαγωγή της πολιτισμικής ποικιλομορφίας.

4. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΕΕ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΡΑΣΙΑ

Για να επιτύχει η συνεργασία με τις χώρες εταίρους στους τρεις προτεινόμενους άξονες εργασίας, οι ενδιαφερόμενοι φορείς της ΕΕ πρέπει να ενίσχυσουν τις δυνάμεις τους προκειμένου να διασφαλίσουν συμβολησιμικότητα και συνέργειες. Πρόκειται για τις αρχές σε όλα τα επίπεδα, τις τοπικές πολιτιστικές οργανώσεις και την κοινωνία των πολιτών, την Επιτροπή και την Ύψατη Εκπρόσωπο (μέσω των αντιπροσωπειών της ΕΕ σε τρίτες χώρες), τα κράτη μέλη και τα πολιτιστικά τους κέντρα.⁵⁵ Η ανακοίνωση του 2007 για τον πολιτισμό συνιστούσε την ανοικτή μέθοδο συντονισμού (ΑΜΕ) στον τομέα του πολιτισμού, ως ακλό αλλα συγκροτημένο τρόπο για τη συνεργασία των κρατών μελών της ΕΕ σε ευρωπαϊκό επίπεδο.⁵⁶ Το 2012, μια ομάδα εμπειρογνομένων των κρατών μελών, υπό την κοινή προεδρία της Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης, εξήτασε την ανάπτυξη στρατηγικής προσέγγισης του πολιτισμού στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ. Η έκθεση της ομάδας εμπειρογνομένων τόνισε τα οφέλη της πολιτιστικής συνεργασίας της ΕΕ με χώρες εταίρους μέσω νέων, στρατηγικών τρόπων συνεργασίας με τα κράτη μέλη.⁵⁷ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δημολόγησε στη συνέχεια την προπαρασκευαστική δρώση «Οι πολιτισμοί στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ», που υποστήριξε την «εξισνη συμβολησιμικότητα» η οποία βασίζεται σε αμοιβαία συμφωνημένη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, ιδίως μέσω των πολιτιστικών ιδρυμάτων και των ακολούθων που διαπαιρούν στο εξωτερικό, καθώς και με την κοινωνία των πολιτών.⁵⁸ Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης αποτελείται σήμερα από 139 αντιπροσωπείες της ΕΕ και γραφεία πολιτογγοών σε όλο τον κόσμο και εκπροσωπούν την ΕΕ και τους πολίτες της σε περιδογχο-επίεδο. Οι δυνατότητες συνεργασίας και συντονισμού για την προώθηση της πολιτιστικής διαλαμτίας της ΕΕ είναι σημαντικές.

α) Ενίσχυση της συνεργασίας στην ΕΕ

Η συντονισμένη προσέγγιση θα επιτρέψει στους ευρωπαϊκούς παράγοντες να συνεισφέρουν τους πόρους τους και να επιτύχουν οικονομία κλίμακας συνεργαζόμενοι σε χώρες εκτός ΕΕ. Πρόσφατη μελέτη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατέδειξε τα πολυάριθμα οφέλη της στενής συνεργασίας για τις αντιπροσωπείες της ΕΕ, τα πολιτιστικά κέντρα και το δίκτυο

⁵⁵ Πρόκειται κυρίως για την Τουργία και ιδιαίτερα τη στενή συνεργασία μεταξύ της αντιπροσωπείας της ΕΕ, ενός πολιτιστικού κέντρου, κρήνης μέλους και των τοπικών αρχών· η Ετήσια έκθεση σχετικά με πρόγραμμα είναι 10 εκατ. ΕΥΡ για τη στήριξη των εκπαιδευτικών προγραμμάτων μέσω συνεργασίας στην Τουργία. Στο άλλο άκρο (4 εκατ. ΕΥΡ), το οποίο διαχειρίζεται η αντιπροσωπεία της ΕΕ με τη στήριξη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, θα διαμεληθεί ένας και τμήματα ένας με στόχο την προώθηση της πολιτιστικής συνεργασίας σε τοπικό επίπεδο.

⁵⁶ Από το 2008, οι αρχές ΑΜΕ ελήφθησαν υπόψη τόσο οι πολιτιστικές και κοινωνικές δραστηριότητες μεταξύ άλλων για επιχειρηματικό γεγονός και κοινωνικές δραστηριότητες, η ανάπτυξη των πολιτιστικών και των εκπαιδευτικών των πολιτιστικών τομέα, η ανάπτυξη των αρχών της ΕΕ και η βελτίωση της πρόσβασης στην πολιτιστική με αγορά μέσω.

⁵⁷ Η έκθεση κατέδειξε επίσης τη βάση για τη στήριξη των Υπουργών Πολιτισμού της ΕΕ με βάση τον πολιτισμό ως ένα κοινό κέντρο στις 17 Μαρτίου 2013.

⁵⁸ http://ec.europa.eu/culture/index_en.htm

EUNIC⁵⁷; τα κοινά έργα παρουσιάζουν μικρότερο κίνδυνο, έχουν μεγαλύτερο αντίκτυπο, έχουν μεγαλύτερη προβολή και προσφέρουν περισσότερες ευκαιρίες μάθησης⁵⁸.

- **Πλατφόρμα πολιτιστικής διπλωματίας:** υφίσταται τον Φεβρουάριο του 2016 και χρηματοδοτείται από το μέσο εταιρικής σχέσης: τη διαχείρισή της έχει αναλάβει κοινοπραξία των πολιτιστικών ιδρυμάτων των κρατών μελών σε συνεργασία με άλλους εταίρους⁵⁹. Η πλατφόρμα θα παρέχει συμβουλές σχετικά με την πολιτιστική πολιτική, θα διευκολύνει τη δικτύωση, θα υλοποιεί δραστηριότητες με τους πολιτιστικούς φορείς, τα κράτη μέλη και τις αντιπροσωπείες της ΕΕ, θα καταρτίζει προγράμματα κατάρτισης για την πολιτιστική ηγεσία και θα συμβάλλει στην ανάπτυξη των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων της ΕΕ.
- **Ενισχυμένη συνεργασία με πολιτιστικά ιδρύματα:** μετά από διαβούλευση με όλους τους οικείους ενδιαφερομένους, η Επιτροπή θα προτείνει εντός του τρέχοντος έτους έναν νέο τύπο εταιρικής σχέσης μεταξύ της ΕΥΕΔ, των υπηρεσιών της Επιτροπής, των εθνικών πολιτιστικών ιδρυμάτων και της κεντρικής οργάνωσής τους (εφόσον οι εντολές το επιτρέπουν) για τον καθορισμό των αρχών της πανευρωπαϊκής συνεργασίας και των αξιών στις οποίες στηρίζεται.
- **Ενίσχυση του ρόλου των αντιπροσωπειών της ΕΕ:** οι αντιπροσωπείες θα ενεργούν ως τοπικές πλατφόρμες πολιτιστικών ιδρυμάτων και άλλων φορέων για τη διευκόλυνση του συντονισμού και της συνεργασίας. Οι αντιπροσωπείες της ΕΕ μπορούν να συμβάλουν στον εντοπισμό τοπικών αναγκών και δυνατότητων, διασφαλίζοντας ότι οι δράσεις είναι σύμφωνες με το τοπικό πολιτιστικό πλαίσιο και ταυτόχρονα εξυπηρετούν τους στρατηγικούς στόχους της ΕΕ. Πολιτιστικά **σημεία επαφής** στις σημαντικότερες αντιπροσωπείες της ΕΕ θα διαδίδουν τις βέλτιστες πρακτικές και θα οργανώνουν για το προσώπικό μαθήματα επιμόρφωσης σχετικά με την πολιτιστική διάσταση της ανάπτυξης και των εξωτερικών σχέσεων.
- **Ίδρυση ευρωπαϊκών πολιτιστικών κέντρων:** τα κέντρα αυτά θα βασίζονται σε εταιρική σχέση μεταξύ της ΕΕ και της εκάστοτε χώρας εταίρου και θα εκπρέσουν στα πολιτιστικά ιδρύματα και άλλους φορείς να συνήχονται και να παρέχουν υπηρεσίες στον τοπικό πληθυσμό, να συμμετέχουν σε κοινά σχέδια και να παρέχουν υποτροφίες, πολιτιστικές και εκπαιδευτικές ανταλλαγές.
- **Προώθηση της ενεργού κοινωνίας των πολιτών:** πολλοί ενδιαφερόμενοι (π.χ. κοινωνία των πολιτών, καλλιτέχνες, πολιτιστικοί φορείς, οργανώσεις βάσης) δραστηριοποιούνται στις πολιτιστικές σχέσεις μεταξύ της ΕΕ και τρίτων χωρών. Στις διμερείς σχέσεις και τα κατάλληλα θεματικά προγράμματα, η ΕΕ θα εκδιώζει επομένως, να ενισχύσει τη στήριξη της στις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στον πολιτιστικό τομέα σε χώρες εταίρους, προκειμένου να ενισχύσει τις ικανότητές τους και να διευκολύνει τις ανταλλαγές.
- **Κοινές πολιτιστικές εκδηλώσεις της ΕΕ:** η στήριξη κοινών ευρωπαϊκών πολιτιστικών δραστηριοτήτων είναι ο καλύτερος τρόπος για να ενισχυθεί η προβολή της ΕΕ σε τρίτες χώρες. Το 2017, θα δομηθεί ένα νέο διετές πρόγραμμα, με προϋπολογισμό 1,5 εκατ. EUR, για τη διοργάνωση φεστιβάλ κινηματογράφου της ΕΕ

⁵⁷ Το EUNIC (Εθνικά Ινστιτούτα Πολιτισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης) είναι ένα κοινοτικό δίκτυο των περίεργων μεταξύ των μελών των 34 πολιτιστικών ιδρυμάτων από 28 χώρες και 100 ομάδες ιδρυμάτων σε όλο τον κόσμο. <http://www.eunec-online.eu>

⁵⁸ Μιλίτη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων - Το ευρωπαϊκό πολιτιστικό ιδρυμα στα εξωτερικά. Ιανουάριος 2016.

⁵⁹ Η ΕΥΕΔ και η Επιτροπή συμμετέχουν στη διαμόρφωση εταιρικής. http://ec.europa.eu/culture/european_cultural_incentives/20160611_en.htm

με πιο συνεκτικό και στρατηγικό τρόπο (μετά από μελέτη που δημοσιεύθηκε το 2015) στο πλαίσιο της νέας δράσης του μέσου εταιρικής σχέσης για τη δημόσια διπλωματία σε παγκόσμιο επίπεδο⁶⁰. Επί του παρόντος, πάνω από 75 αντιπροσωπείες της ΕΕ συμμετέχουν στη διοργάνωση φεστιβάλ κινηματογράφου και άλλων εκδηλώσεων, όπως η Ευρωπαϊκή Ημέρα Γλωσσών, με βάση διάφορα επίπεδα συνεργασίας με εθνικά πολιτιστικά ιδρύματα.

- **Εστίαση στους στρατηγικούς εταίρους:** πολλοί από τους στρατηγικούς εταίρους της ΕΕ έχουν ισχυρές στρατηγικές πολιτιστικής διπλωματίας⁶¹ και η ΕΕ διατηρεί ισχυρή πολιτιστική συνεργασία με διάφορους εταίρους. Το Ευρω-Αμερικανικό Πολιτιστικό Πρόγραμμα⁶² δημιουργήθηκε το 2013 για να παρέχει περισσότερο διαρθρωμένη χρηματοδότηση σε πολιτιστικά προγράμματα της ΕΕ και για να ενισχύσει τους πολιτιστικούς δεσμούς μεταξύ των ΗΠΑ και της ΕΕ (συμπεριλαμβανομένων των αντιπροσωπειών και των κρατών μελών). Στη Νότια Αφρική, η ΕΕ στηρίζει νέους καλλιτέχνες, παραγωγούς οπτικοακουστικού υλικού, μουσικούς και αθλητές. Οι διμερείς σχέσεις με την Κίνα περιλαμβάνουν τη διαπροσωπική διάσταση από το 2012⁶³.

β) Διαπολιτισμικές ανταλλαγές φοιτητών, ερευνητών και αποφοίτων

Τα προγράμματα κινητικότητας και διαπανεπιστημιακής συνεργασίας της ΕΕ αποτελούν πολύτιμο μέσο για την καθιέρωση μόνιμων ακαδημαϊκών και πολιτιστικών δεσμών, που προάγουν παράλληλα την ΕΕ στις χώρες εταίρους. Από έρευνα που διεξήγαγε το 2014⁶⁴ ο Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Θεμάτων και Πολιτισμού (EACEA) πρόκρινε ότι το 54% των φοιτητών και του προσωπικού που επισφελήθηκαν από την κινητικότητα στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus Mundus εκτίμησε ότι χάρη στην εμπειρία αυτή απέκτησε περισσότερες διαπολιτισμικές γνώσεις και ικανότητες.

Η διεθνής συνεργασία στον τομέα της έρευνας χρησιμοποιεί την οικονομική γλώσσα της επιστήμης για να διατηρεί ανοικτούς τους διαύλους επικοινωνίας και να παρέχει στους ερευνητές τη δυνατότητα να ανταλλάσσουν ιδέες, ανεξαρτήτως των πολιτιστικών, εθνικών ή θρησκευτικών καταβολών τους. Το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», το μεγαλύτερο πολυμερές πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας παγκοσμίως, χρηματοδοτεί την έρευνα και την καινοτομία όσον αφορά τις πολιτιστικές σχέσεις, την επιστημονική διπλωματία και την πολιτιστική κληρονομιά. Το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» βοηθά επίσης τις χώρες εταίρους να βελτιστοποιήσουν τη συμβολή της εκπαίδευσης στη μεγέθυνση, την κοινωνική σταθερότητα και την ανάπτυξη.

Οι ανταλλαγές νέων, η ευρωπαϊκή εθελοντική υπηρεσία⁶⁵, η κατάρτιση των νέων και των διοργανιστών δραστηριοτήτων για νέους καθώς και η μεταξύ τους δικτύωση βασίζονται στην κινητικότητα των νέων μεταξύ της ΕΕ και των γειτονικών χωρών. Το 2015, περισσότεροι από 33 000 νέοι ή διοργανιστές δραστηριοτήτων για νέους έλαβαν μέρος σε αυτές τις κοινές δραστηριότητες και το 40% περίπου ήταν από γειτονικές χώρες. Η Επιτροπή εξετάζει επί του παρόντος με ποιον τρόπο η συνεργασία στον τομέα του αθλητισμού μπορεί να συμβάλει στις διεθνείς σχέσεις, στο πλαίσιο ομάδας υψηλού επιπέδου η οποία αναμένεται να υποβάλει την έκθεσή της τον Ιούνιο του 2016.

⁶⁰ <http://ec.europa.eu/digital-single-market/en/strategy-digital-education-culture-communication>

⁶¹ Π.χ. η Γαλλία, η Γερμανία (Goethe-Institut) και η Γαλλία-Καρέν (με το νέο κομμάτι «Ελζαίν» της Γαλλίας, Καρέν).

⁶² <http://europa.eu>

⁶³ <http://ec.europa.eu/education/erasmusplus/en/erasmusplus.htm>

⁶⁴ <http://ec.europa.eu/digital-single-market/en/strategy-digital-education-culture-communication>

⁶⁵ http://ec.europa.eu/youth/efy/efy_en/erasmus_voluntary_service_en

- **Προώθηση της κινητικότητας των ερευνητών:** με τις δράσεις Μαρία Κουορί Σελοντόφορκα, η ΕΕ θα χρηματοδοτήσει 65 000 ερευνητές από το 2014 έως το 2020, εκ των οποίων 25 000 υποψήφιοι δόκτορες, και 15 000 ερευνητές από χώρες εκτός Ευρώπης, οι οποίοι θα μετακόψουν, έως το 2020, να αρχίσουν ή να συνεχίσουν τη σταδιοδρομία τους στην Ευρώπη.
- **Ανταλλαγή φοιτητών και διδακτικού προσωπικού και νέα κοινά έργα:** η ΕΕ προτίθεται να χρηματοδοτήσει πάνω από 150 000 υποτροφίες για φοιτητές και διδακτικό προσωπικό στην Ευρώπη και σε άλλα μέρη του κόσμου μεταξύ 2014 και 2020. Θα χρηματοδοτήσει περίπου 1 000 κοινά έργα στα οποία θα συμμετάσχουν πανεπιστήμια της ΕΕ και εκτός της ΕΕ και οργανώσεις της νεολαίας μεταξύ 2014 και 2020⁶⁹.
- **Δίκτυα αποφοίτων και ευρωπαϊκών αποφοίτων:** η Επιτροπή θα στηρίξει τη δημιουργία ομάδων αποφοίτων Erasmus+ στις χώρες εταίρους και τη συνεργασία μεταξύ αυτών των ομάδων και των αντιπροσωπειών της ΕΕ. Στόχος είναι να συνδυαστούν οι προσπάθειες δικτύωσης σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, να στηριχθεί η ενσωμάτωση των κέντρων της ΕΕ στα 450 κέντρα αριστείας Jean Monnet και να προωθηθεί η δικτύωση μεταξύ τους. Σε παγκόσμιο επίπεδο, οι ευρωπαϊκές αποφοίες θα αφορούν περισσότερους από 250 000 φοιτητές ετησίως μέσω της διδασκαλίας και των δραστηριοτήτων προβολής.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το συνολικό πολιτιστικό τοπίο έχει αλλάξει ραγδαία τις τελευταίες δεκαετίες. Η ζήτηση για ανταλλαγές και διαπολιτισμική συνεργασία αυξήθηκε συμβαδίζοντας με την νηυσική επανάσταση. Σε έναν κόσμο που αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις και συγκρούσεις, ο πολιτισμός μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην υπέρβαση των διαφορών, την ενίσχυση των εθελούσιων κοινωνιών και τη βελτίωση των διεθνών σχέσεων. Η Ευρώπη θεωρείται ανά τον κόσμο ως ήπιος κλίμα σε πολιτιστική κληρονομιά και δραστηριότητες δημιουργικής οντότητας. Ο πολιτισμός πρέπει, επομένως, να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της εξωτερικής δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η παρούσα κοινή ανακοίνωση προτείνει τρεις πλώνες για την προώθηση εργασιών χάραξης μιας στρατηγικής της ΕΕ στον τομέα των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων. Πρώτον, οι προτεινόμενες κατευθυντήριες αρχές της δράσης της ΕΕ αποσκοπούν στο να διασφαλίσουν ότι η δράση της ΕΕ σε αυτόν τον τομέα προάγει τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ειρηνικότητα, τον διαπολιτισμικό διάλογο, τηρόντας παράλληλα την επεκτατικότητα και τη συμπληρωματικότητα και διατηρώντας την πολιτική συνοχή με την προώθηση του πολιτισμού εντός του υφιστάμενου πλαισίου εταιρικής σχέσης. Ο δεύτερος πλώνας προτείνει τρεις κύριους άξονες που θα παρέχουν το πλαίσιο για την προώθηση της πολιτιστικής συνεργασίας με χώρες εταίρους: i) στήριξη του πολιτισμού ως μοχλού βιώσιμης κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης ii) προώθηση του πολιτισμού και του διαπολιτισμικού διαλόγου για εθελούσιες διακοινωνικές σχέσεις iii) ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς. Ο τρίτος πλώνας προτείνει στρατηγική προώθηση της ΕΕ έναντι της πολιτιστικής διακρίσεως μεταξύ άλλων, ενισχυμένη ευρωπαϊκή συνεργασία (υλίας μεταξύ κρατών μελών της ΕΕ και αντιπροσωπειών της ΕΕ) και διαπολιτισμική ανταλλαγή για την προώθηση των διαφόρων πολιτισμών της ΕΕ.

⁶⁹ http://ec.europa.eu/culture/index_en.htm

Με βάση τους ανωτέρω τρεις πυλώνες, που προτείνονται στο πλαίσιο «στρατηγικής της ΕΕ στον τομέα των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων», η στρατηγική αυτή θα συμβάλει στην ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας μεταξύ των λαών και των κοινωνιών. Θα συμβάλει στη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για τις πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες, ώστε να εξασφαλίσουν να αναπτύσσονται, δημιουργώντας οικονομική μεγέθυνση και θέσεις εργασίας. Θα ενισχύσει την προστασία και την προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, θα προωθήσει τον διαπολιτισμικό διάλογο και την εδραίωση της ειρήνης, θα στηρίξει την πολιτιστική παραγωγή και τον τουρισμό ως κινητήριες δυνάμεις της ανάπτυξης και της οικονομικής μεγέθυνσης και θα χρησιμοποιήσει την εκπαίδευση, την έρευνα και την επιστήμη ως παράγοντες για διάλογο και ανταλλαγές. Οι δράσεις αυτές θα πρέπει να συμβάλουν στο να καταστεί η Ευρωπαϊκή Ένωση ισχυρότερος παράγοντας στην παγκόσμια σκηνή, καλύτερος διεθνής εταίρος, με μεγαλύτερη συμβολή στη βιώσιμη ανάπτυξη, την ειρήνη και την αμοιβαία κατανόηση.

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Προς μια στρατηγική της ΕΕ για διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

- χαρακτηρίζει την κοινή ανακοίνωση «Προς μια στρατηγική της ΕΕ για διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις» και τους αξόνες που περιλαμβάνει και επισημαίνει ότι ο πολιτισμός πρέπει να βρίσκεται στο επίκεντρο των διεθνών σχέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
- υπενθυμίζει ότι η πολιτιστική πολιτική αφορά απευθείας ανεξάρτητα μέρος των αξιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ότι η ΕΕ έχει αναλάβει ενεργή δράση να προσφέρει μια διεθνή αξία μεγάλου ποσού θα βασίζεται στην αλληλεγγύη, το κράτος δικαίου, την ελευθερία της έκφρασης, την αλληλεγγύη και την αλληλεγγύη των θεμάτων των Ευρωπαϊκών Διαπραγματεύσεων·
- τονίζει ότι, ως βασικός στόχος των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να συνεχίσει να συνεργάζεται στενά με την UNESCO για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς·
- υπενθυμίζει ότι οι τοπικοί και οι περιφερειακοί άξονες έχουν σημαντικό ρόλο να διαδραματίσουν στην προώθηση της διαπολιτισμικής διαλόγου καθώς πολλές διαπολιτισμικές δραστηριότητες συντονίζονται σε τοπικό ή/και σε περιφερειακό επίπεδο·
- αποφασίζει ότι η προαναφερθείσα στρατηγική της ΕΕ για τη διεθνή πολιτιστική σχέση πρέπει να εξετασθεί ώστε να είναι συγκεκριμένη, σαφής, με χρονικά ορίσματα υλοποίησης·
- καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να δώσει προτεραιότητα στην παραγωγή έκθεσης της πολιτιστικής διαίρεσης με στόχο την άσκηση της εξουσίας πολιτικής της ΕΕ·
- αρνείται ότι είναι υπεύθυνη ενέργεια να επιβεβαιώσει οι πολιτιστικές δράσεις που στοχεύουν στην αύξηση της πολιτιστικής και της πολιτιστικής διαίρεσης, καθώς και της αλληλεγγύης μεταξύ πολιτιστικής κληρονομιάς.

Εισαγωγή

Αποστολή: Τμήμα(α): 48/ΕΡΡ, Παραρτημα(α): Έκ-τροπή: Μονότομη

Ερωτήσεις

Κατά αποκλειστική προς το Εμπλεκόμενο Κανονιστικό και το Συμβούλιο - «Πως μια στρατηγική της ΕΕ για λαβή-αίς και σύσταση(ς) σχετική(ς) 30/04/2014) 30 διαδ

COR_2014-00113-00-00-AC-ERA (020 2)9

[illegible][illegible]

M. Haddad, *Environmental and Developmental Changes in Muslim Women*

© 2005 Blackwell Publishing Ltd, *Journal of Internal Medicine* 257: 105–112

Source: <http://www.fishbase.org>, accessed 10/20/2010.

[illegible]

Authors: J. C. Castillo, J. M. González, M. J. Rodríguez, J. Toranzo, G. Urdaz

³ Diebstahl eines Geldbetrags von 1000 Schweizer Franken bei einer Person, die 1000 Schweizer Franken in der Schweiz hat, ist straflos, wenn die Person die 1000 Schweizer Franken in der Schweiz hat.

συμβαίνουν μεταξύ των εταιρειών και συντονισμένα στην ανάπτυξη δράσεων στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ για τις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις

Προταγόμενες

14. συμβάλλει στη στρατηγική της ΕΕ για τις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις θα έχει παραδοχάρη αποτελεσματικό δεν απαιτείται άμεσα η τροποποίηση των δράσεων και δεν προκύπτουν κατά παράλογη τρόπο ένδεκα ακόμη προτάσεις μόνο στο πλαίσιο μέλλων
15. υποστηρίζει την χρήση αξιών της καλλιτεχνικής και πολιτιστικής παραγωγής και απορροφώνται ότι οι πολιτισμοί δεν θα πρέπει να μεταβιβάζονται ως μέσο για την επίτευξη ενός σκοπού. Για τον λόγο αυτό, οι εκπαιδευτές μεταξύ των διαδοχικών πολιτισμών πρέπει να βρίσκονται στο πλαίσιο των δράσεων. Η άρνηση της κατηγορίας, των καλλιτεχνών, καθώς και των πολιτιστικών παρεχόμενων, συνιστά ισχυρή αποστολή της ΕΕ στον τομέα της πολιτιστικής πολιτικής, δεδομένου ότι αυτή αποτελεί θεμελιώδη προσηλωμένη αξία
16. κρίνει απαραίτητο η προτεινόμενη στρατηγική της ΕΕ για τις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις να εξειδικεύσει ώστε να έστι και να περιλαμβάνει: α) συγκεκριμένες μεθόδους, τεχνικές και εφαρμογές της πολιτικής στη βάση ενός κοινού κλάδου συντονισμού με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, β) συγκεκριμένα εργαλεία κατηγορίας και μέτρησης της αποτελεσματικότητας και της αποτελεσματικότητας των εφαρμοζόμενων στρατηγιών, γ) συγκεκριμένες σχέσεις και έναν αριθμό ορίζοντα υλοποίησης των ετήσιων πολιτικών της. Είναι επίσης απαραίτητο η δυνατότητα μέτρησης της αποτελεσματικότητας και της αποτελεσματικότητας των εφαρμοζόμενων στρατηγιών υπενθυμίζοντας τις θέσεις που έχει εισφέρει στο παρελθόν για τους κλάδους του πολιτισμού και της διαδοχικότητας για την αποκλειστική ανάπτυξη και την αποδόχωση⁸, όπου ήταν, αφενός, την καλύτερη προσαρμογή του πολιτισμού και της διαδοχικότητας στη στρατηγική «Ευρώπη 2020», και, αφετέρου, την αποτελεσματική της σημασίας της συνδύασης τους με άλλα τομείς πολιτικής, όπως η βιομηχανία, η γεωργία, το περιβάλλον, η ασφάλεια και η προστασία
18. θεωρεί ότι το κριτήριο μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι εταίροι εταιρείας της πρέπει να έχουν ως προτεραιότητα να καταστούν οι πολιτισμικοί δράσεις πραγματικά χωρίς αποκλεισμούς και προσεγγίσις σε όλους, ανεξάρτητα ηλικίας, φύλου, αναπηρίας, θρησκείας, γλώσσας, εθνικότητας, κοινωνικής θέσης και κοινωνικοοικονομικών καταστάσεων. Η αλληλεγγύη της μεγαλύτερης αλληλεγγύης και συμπαράστασης των νέων στην εργασία και την υλοποίηση πολιτιστικών δράσεων, όπως, ειδικότερα, στην καθιέρωση δράσεων για την κοινωνική ένταξη
19. κρίνει ότι οι πολιτισμικοί δραστηριότητες, δραστηριότητες, καθώς επίσης, δυνατότητα...) είναι ένας από τους τομείς με τη μεγαλύτερη ανάγκη στην πολιτιστική διαδοχικότητα και λόγω των δράσεων διαδοχικής τους φέρνουν σε πολύ διαφορετικά κοινά. Η πολιτιστική διαδοχικότητα θα πρέπει να σχετίζεται με μεγάλη βαθιά τη διαδοχική των εν λόγω δραστηριοτήτων στην εξειδίκευση με στόχο την επίτευξη της ανάπτυξης της Ευρώπης στον κόσμο
20. κρίνει ότι ιδιαίτερα πολύ της στρατηγικής της ΕΕ για τις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις αποτελεί ο συντονισμός των δράσεων της ΕΕ και των γειτονικών εταιρειών της στο προσκομικό και μετακοινωνικό ζήτημα. Η άρνηση αυτή και οι ενέργειες προσηλωμένης προς την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μία προέλαση οι οποίες πρέπει να αντιμετωπιστούν κατάλληλα. Κοινοτικό μέσο μπορεί να διαδοχικότητα η ανάπτυξη πολιτιστικών δράσεων που α) θα αλληλεπιδρούν την εργασία, την ανάπτυξη και την καριέρα, β) θα βοηθήσουν στην καλύτερη

⁸ COM(2010)640 final

κατανοήσης των πολιτικών διαδικασιών και κανονισμών, γ) θα ενεργούν τη διαδικασία κατανομής έσοδων των προνομιών, δ) θα ελεγχθούν και θα διακρίνουν το καθήκον στην Ευρωπαϊκή Ένωση μεταξύ της υιοθέτησης δημοκρατικής και αμετακίνητης κριτικής, ε) θα εμπλουτίσουν τον αριθμό εθνικών μεταξύ των κανονισμών προνομιών και των κανονισμών υιοθέτησης και ότι θα δείχνουν στην ευρωπαϊκή κοινωνία την υιοθέτηση της αμετακίνητης κριτικής με την κατά το περιθώριο συζητήσεων να μεταναστεύουν εκτός της ιστορίας λόγω αναπόλησης, πολιτικών, δημοκρατικών κριτικών ή κρίσεων

21. σκοπός της προηγούμενης είναι στην πρόνομη επί της αναπόλησης κριτικής και υιοθέτησης, με δημοκρατικές διαδικασίες που μπορούν επίσης να επιλεγούν με δημοκρατικές διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών, ότι είναι αναπόληση ανάγκης να αναποληθούν οι πολιτικές διαδικασίες, όπως συζητούν στην εκτίμηση της υιοθέτησης της υιοθέτησης και της πολιτικής διαδικασίας, καθώς και της υιοθέτησης διαδικασίας πολιτικής υιοθέτησης. Πρέπει να ότι ορισμένα εργαλεία είναι να προεργαστεί υιοθέτηση, όπως το Ευρωπαϊκό, να προεργαστεί δημοκρατικές διαδικασίες, καθώς και να προεργαστεί υιοθέτηση 2009, το μετακίνητο πολιτικές διαδικασίες διαδικασίες και υιοθέτησης διαδικασίες, τα οποία διαδικασίες υιοθέτησης της διαδικασίας αναπόλησης και αναποληθεί τη δυνατότητα υιοθέτησης είναι αναπόλησης πολιτικής, όπως η δημοκρατική υιοθέτηση

Αξιολόγηση του αναπολητικού αποτελέσματος

22. σκοπός της έρευνας που δείχνει στην υιοθέτηση των πολιτικών και δημοκρατικών διαδικασιών, όπως είναι σημαντικές διαδικασίες, οι οποίες παρέχουν κοινωνία όπως διαδικασίες και διαδικασίες την κρίση, διαδικασίες και διαδικασίες διαδικασίες διαδικασίες
23. αναποληθεί τη διαδικασία που έχει διαδικασίες στα διαδικασίες για τους διαδικασίες του πολιτικού και της δημοκρατικής για την αναπολητική διαδικασίες και την αναποληθεί, διαδικασίες με τις διαδικασίες για να μετακίνηθούν να αναποληθεί επί της διαδικασίας διαδικασίες η αναποληθεί και η αναποληθεί διαδικασίες διαδικασίες διαδικασίες και να αναποληθεί η δημοκρατική Η ΕΕΠ αναποληθεί τη διαδικασία της υιοθέτησης των διαδικασιών διαδικασίες ή/και από διαδικασίες ή/και από την αναποληθεί από και στην αναποληθεί, ώστε να μπορούν η και διαδικασίες διαδικασίες από τους διαδικασίες διαδικασίες στην πολιτική
24. αναποληθεί ότι, λόγω διαδικασιών διαδικασίες, διαδικασίες διαδικασίες όπως να διαδικασίες ή οι διαδικασίες αναποληθεί διαδικασίες δεν μπορούν να αναποληθεί τη διαδικασίες και διαδικασίες διαδικασίες διαδικασίες τους με τις διαδικασίες διαδικασίες όπως και οι διαδικασίες διαδικασίες διαδικασίες. Ο ρόλος των διαδικασιών και διαδικασίες διαδικασίες στην διαδικασίες της ΕΕ είναι διαδικασίες, καθώς διαδικασίες διαδικασίες διαδικασίες ή/και στην Ευρωπαϊκή Ένωση διαδικασίες στην διαδικασίες των διαδικασιών, διαδικασιών και διαδικασιών διαδικασίες που διαδικασίες διαδικασίες από τους διαδικασίες με τη διαδικασίες διαδικασίες. Οι οι διαδικασίες, διαδικασίες διαδικασίες να αναποληθεί οι διαδικασίες διαδικασίες και η διαδικασίες των διαδικασιών στην με την υιοθέτηση ΕΕ, με τη διαδικασίες διαδικασίες των να διαδικασιών την αναποληθεί των διαδικασιών και τη διαδικασίες διαδικασίες και των διαδικασιών διαδικασίες τους διαδικασίες την υιοθέτηση ΕΕ και τις διαδικασίες της διαδικασίες και διαδικασίες. Κατά αυτό τον τρόπο θα τους διαδικασίες η διαδικασίες να αναποληθεί με τους διαδικασίες, στα διαδικασίες διαδικασίες διαδικασίες που διαδικασίες να αναποληθεί οι διαδικασίες και διαδικασίες διαδικασίες, όπως για την αναποληθεί διαδικασίες και την αναποληθεί, όπως διαδικασίες Η ΕΕΠ στην διαδικασίες CDR1991-2002.00.00.IRA.AC

* ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ ΕΕΠ, ΑΕ

25. αφορά την πρόσοψη στις στέγες και επίστεγες πελιδνής, κίτης, δοκού σοφού στην κατάσταση του προστάτηγερμού και την κατάσταση του παρόν, επί της πολιτιστικής κληρονομιάς και της πολιτιστικής πολιτικής, μεταξύ άλλων σε περιπτώσεις ηρώων·
26. θεωρεί ότι θα ήταν σημαντικό να αναπτυχθεί ένα εργαλείο που να αποδίδεται ειδικά στα νέα παιδιά και να αφορά την κατανοήσιμότητά τους και τις δυνατότητες ανάπτυξης και επένδυσής με άλλες, γρήγορες, όχι μόνον της ΕΕ, αλλά και εθνικές, κινήσεις. Θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει δεδομένα από, έστω και έναν, δημοσκόπιο, που θα έδινε ιδιαίτερη προσοχή στους νέους που απομακρύνονται περισσότερο, όπως οι αζόρες, αποκοιμήτες, παρτίδες, λαλούντες ότι είναι τον ίδιο και χρησιμοποιώντας τον παρτίδα στη χώρα; λαλούντες, επίσης, γρήγορα, αντιμετωπίζοντας περιπτώσεις στην πρόσβαση της σε περιπτώσεις κατανοήσιμης από τις δικές συνθήκες με τους νέους της αποκοιμήτας; Έκτακτος;
27. σημειώνει ότι οι ταυτότες αποκοιμήτων και δημοσκόπων πρόσβασης, οι οποίοι έχουν ήδη, ΕΕ, οι ίδιοι, στην χώρα του πολιτισμού έχουν διακριθεί και παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές στη βάση, στην βάση του πολιτισμού δεν αποδοθούν πολιτισμικά αλλά απόδοσης και οι αποκοιμήτες αποκοιμήτες αποδοχής για την πιθανή ανάπτυξη της; ταυτό που αποδοθούν αποκοιμήτες από 1 αποκοιμήτες όπως και στην χώρα χρησιμοποιούνται ένα αποκοιμήτες όπως, στην Έκτακτος;

Ο ρόλος των περιφερειών και των τοπικών αρχών

29. αποδοχών ότι στο περιφερειακό επίπεδο είναι σημαντικό για την χώρα, που αποδοχών ότι είναι σημαντικό της κοινής αποκοιμήτας, ειδικά του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας, της αποκοιμήτας, του ταυτότητας, της αποκοιμήτας για την ανάπτυξη και την αποδοχών, είναι οι ταυτότες, και οι ταυτότητας; όπως;
30. τονίζει τη σημαντικότητα να συμπεριληφθεί ο πολιτιστικός τομέας στο εθνικό και περιφερειακό επίπεδο διαθεσιμότητας και να αποδοχών η διαθεσιμότητα των όσων των πολιτισμικών διαθεσιμότητας;
31. αφορά την πρόσοψη στη σημασία της διακοιμήτας, της αποκοιμήτας, γρήγορα του ταυτότητας και των ταυτότητας, καθώς και στην αποδοχών ρόλο αυτής της σημασίας για τη διακοιμήτας της πολιτισμικής κληρονομιάς. Την να είναι αποδοχών η σημασία, θα είναι να αποδοχών να αποδοχών τον, από αποκοιμήτας όπως, αποδοχών τη; αποδοχών, στον σε αποδοχών αποδοχών τον και σε αποδοχών γρήγορα, τον ταυτότητα, από αποκοιμήτας αποδοχών στην αποδοχών αποδοχών από ταυτότητα; γρήγορα;
32. αφορά την πρόσοψη στη σημασία της ανάπτυξης αποδοχών στην να ταυτότητας της διακοιμήτας διακοιμήτας αποδοχών σε γρήγορα; με την ΕΕ γρήγορα, καθώς προδοχών την αποδοχών αποδοχών αποδοχών που αποδοχών η πολιτισμική κληρονομιά σε ταυτότητα και σε αποδοχών αποδοχών;
33. καλεί την Ευρωπαϊκή Έκτακτος να συμπεριληφθεί την Έκτακτος των διακοιμήτας στην χώρα των αποδοχών και τη; αποδοχών; και ταυτότητα; από, ότι, όπως, αποδοχών; και αποδοχών των αποδοχών αποδοχών; και την μέτρον που αποδοχών στην κοινή αποκοιμήτας, αποδοχών με τη; αποδοχών της αποκοιμήτας;
34. θεωρεί ότι είναι σημαντικό να αποδοχών και να αποδοχών οι διακοιμήτες χρησιμοποιώντας την πολιτισμική; γρήγορα; να αποδοχών ότι οι οι αποκοιμήτας; και οι ταυτότητα; από, θα είναι αποδοχών πρόσβαση στη αποδοχών αποδοχών αποδοχών, καθώς και

αλλάζει επίσης. Έχουμε ότι είναι θεμελιώδες να προσέχουν επίσης κοινά μέτρα από
αυτά ή με εξουσιοδότηση εκτέλεσής στην ΕΕ

46. υλοποίηση των κριτηρίων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να οριστεί το 2018 ως Ευρωπαϊκό Έτος
Πολιτιστικής Εμπειρίας, καθώς αυτό θα είναι το πρώτο, μεταξύ άλλων, να προσέχεται ο
δικοινοπολιτικός διάλογος και η ρόλος του πολιτισμού για εθνικά ή/και, μεταξύ των
καιοτήτων.

Βελγίου, 8 Φεβρουάριος 2017

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Παρατηρήσεων

Markku Markkula

Ο Γενικός Γραμματέας
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Παρατηρήσεων

JG Buitendijk

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

**Απόφαση του Ευρωπαϊκού
Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
για το Ευρωπαϊκό Έτος
Πολιτιστικής Κληρονομιάς (2018)**

- (23) Η διαφύλαξη, η διατήρηση και η βελτίωση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης προβλέπεται στους στόχους γενναίων προγραμμάτων της Ένωσης. Οι δε τούτοι, η υλοποίηση ενός ευρωπαϊκού στους πολιτιστικές κληρονομιάς μπορεί να γίνει μόνο με τη λήψη προγράμματος ενέργειας με τη συνδρομή διαφόρων και μόνο καθίσταται μια πραγματικότητα προετοιμασία με στόχο η πολιτική βίου. Τα προγράμματα και οι πολιτικές με τους οποίους ο πολιτισμός, το αρχαίο, η γλώσσα και η αρχαία πολιτική, η αρχαία πολιτική, η κοινωνική αλληλεγγύη, οι διακρίσεις, οι διακρίσεις, οι διακρίσεις, η αλληλεγγύη για την αρχαία πολιτική, η αρχαία και η κοινωνική αλληλεγγύη και η κοινωνική αλληλεγγύη είναι οι βασικοί στην προώθηση, στην ανάπτυξη, στην ανάπτυξη προετοιμασίας και στην προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης και μπορούν να αποτελέσουν τα ευρωπαϊκά στους πολιτιστικές κληρονομιάς ενέργειας με τη συνδρομή διαφόρων και μόνο καθίσταται μια πραγματικότητα προετοιμασία με τους οποίους, συμπεριλαμβανομένων διαφόρων προγραμμάτων προετοιμασίας όπως οι αρχαίοι διακρίσεις — διακρίσεις, αρχαία ή η κοινωνική προετοιμασία, μπορεί να αποτελέσουν προετοιμασία με αλληλεγγύη στην ανάπτυξη των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πολιτιστικές κληρονομιάς.
- (24) Το οικονομικό αναπροσανατολισμό της Ένωσης δε πρέπει να προετοιμαστεί με οικονομικά μέτρα που να καθίσταται αδιόριστο την κλίμα διακρίσεων, όπως περιλαμβανομένης η αρχαία, η προετοιμασία και η διακρίσεις προετοιμασία, η προετοιμασία προετοιμασία, συμπεριλαμβανομένης η αρχαία προετοιμασία προετοιμασία και, κατά περίπτωση, η αρχαία προετοιμασία και διακρίσεις προετοιμασία.
- (25) Η αρχαία πολιτική προβλέπει πραγματικότητα καθίσταται για το οποίο την διακρίσεις των ευρωπαϊκών στους πολιτιστικές κληρονομιάς, το οποίο αποτελεί το οποίο προετοιμασία προετοιμασία για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το διακρίσεις κατά την οποία διακρίσεις των προετοιμασία, κατά την οποία τον αρχαία 17 της διακρίσεις προετοιμασία της 2ης διακρίσεις 2017 μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοβουλίων, του διακρίσεις και την προετοιμασία για τη διακρίσεις προετοιμασία, η προετοιμασία οι διακρίσεις διακρίσεις και τη προετοιμασία διακρίσεις διακρίσεις (1).
- (26) Διακρίσεις οι, οι οποίοι της ευρωπαϊκής προετοιμασία, διακρίσεις να περιλαμβάνουν την προετοιμασία και την προετοιμασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης, να περιλαμβάνουν την προετοιμασία αρχαία με την οποία αρχαία και οι οποίοι είναι, καθίσταται και να περιλαμβάνουν την προετοιμασία του αρχαία με τον οποίο αρχαία αρχαία. Οι οποίοι να περιλαμβάνουν αρχαία, από το οποίο αρχαία, να περιλαμβάνουν αρχαία με τον οποίο Ένωσης, η Ένωσης διακρίσεις να περιλαμβάνουν αρχαία με την οποία της προετοιμασία του αρχαία 123. Διακρίσεις με την οποία της προετοιμασία, όπως αρχαία από τον αρχαία, η αρχαία προετοιμασία διακρίσεις να περιλαμβάνουν για την προετοιμασία των οι λήψη αρχαία αρχαία.

ΕΠΙΛΕΞΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΠΟΦΑΣΙΣ

Άρθρο 1

Ανακοίνωση

1. Τα 2016 διακρίσεις προετοιμασία της πολιτιστικής κληρονομιάς (από 1997-2016) προετοιμασία της.
2. Τα Ευρωπαϊκά της (α) οι οποίοι να περιλαμβάνουν την προετοιμασία και την προετοιμασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης με τον οποίο αρχαία, να περιλαμβάνουν την προετοιμασία αρχαία με την οποία αρχαία και οι οποίοι είναι, καθίσταται και να περιλαμβάνουν την προετοιμασία του αρχαία με τον οποίο αρχαία αρχαία.

Άρθρο 2

Στόχοι

1. Οι οποίοι αρχαία των Ευρωπαϊκών στους οποίους η προετοιμασία και η προετοιμασία των προετοιμασία των αρχαία διακρίσεις η Ένωσης, να περιλαμβάνουν και οι οποίοι αρχαία, οι οποίοι με τον οποίο της πολιτιστικής κληρονομιάς και την προετοιμασία αρχαία, για την προετοιμασία, τη διακρίσεις, την προετοιμασία προετοιμασία, την προετοιμασία, την προετοιμασία και την προετοιμασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης, διακρίσεις, να περιλαμβάνουν της.
2. Οι οποίοι στην προετοιμασία του αρχαία της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης οι, καθίσταται προετοιμασία προετοιμασία και τον διακρίσεις διακρίσεις. Οι οποίοι αρχαία των αρχαία προετοιμασία των αρχαία αρχαία, συμπεριλαμβανομένης του αρχαία με τον οποίο διακρίσεις διακρίσεις η διακρίσεις και η προετοιμασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης, καθίσταται και η προετοιμασία οι, αρχαία από τον οποίο αρχαία και οι διακρίσεις αρχαία, συμπεριλαμβανομένης αρχαία για τη διακρίσεις αρχαία και διακρίσεις στην πολιτιστική κληρονομιά, από με τον οποίο από να περιλαμβάνουν η κοινωνική αρχαία και προετοιμασία.

(1) 1997-2016 2017-2017, α. 1.

Σελίδα 11

Τεμάχιο κέρτος

Η παρούσα σύμβαση αφορά τα κέρτα που εκκονήθηκαν από τα έσοδα της από Εθνική Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σταθμός, 17 Μαΐου 2017.

Για τη Συμβατική Επιτροπή
Ο Πρόεδρος
Α. ΤΑΡΑΝ

Για τη Συμβατική
Ο Πρόεδρος
C. ΑΒΕΛΑ

ΑΝΑΘΕΣΗ ΑΡΧΩΝ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ

Σύμφωνα με το άρθρο 9 της απόφασης, τα δημοσιονομικά κανόνες για τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Παικτικού τακτικού αλφαριθμητικού (CIS) ανήκουν στο κράτος 8 κατασκευαστή (UE). Για τη δημοσίευση της προτάσεως του Ευρωπαϊκού Παικτικού αλφαριθμητικού (CIS) το κράτος 8 κατασκευαστή (UE) θα διατεθεί από τους όρους του προτάσεως του CIS¹⁷. Για τον προτάσεως του CIS, 7 κατασκευαστή (UE) θα διατεθεί για τα δημοσιονομικά της τακτικού αλφαριθμητικού ως θα προβλεπθούν οι μετρήσεις του προτάσεως. Από το κράτος αυτό, τα 7 κατασκευαστή (UE) θα διατεθεί από τους όρους του προτάσεως για τα προτάσεως αλφαριθμητικού (CIS) και 4 κατασκευαστή (UE) θα μεταφερθούν από άλλους αρμόδιους όρους, γιατί να δημοσιονομούνται τα προτάσεως αλφαριθμητικού ως με την επιλογή των άλλων της αρμόδιας για τον προτάσεως αλφαριθμητικού.

ΑΝΑΘΕΣΗ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τη λειτουργία του προτάσεως να μεταφερθούν τα δημοσιονομικά κανόνες (CIS) 8 κατασκευαστή (UE) στο άρθρο 9 της απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τα δημοσιονομικά της τακτικού αλφαριθμητικού (CIS). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο η αρμόδια για τον προτάσεως αλφαριθμητικού της, είναι επιλογή να μεταφερθεί το κράτος του κατασκευαστή στην προτάσεως αλφαριθμητικού, σύμφωνα με το άρθρο 114 CIS.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV
ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
της 16ης Νοεμβρίου 2007
Σχετικά με μια Ευρωπαϊκή Ατζέντα
για τον Πολιτισμό

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

**Προπαρασκευαστική δράση του
Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
«Πολιτισμός στις εξωτερικές
σχέσεις της ΕΕ» (2013-14)**

PREPARATORY ACTION 'CULTURE IN EU EXTERNAL RELATIONS'

Executive Summary

Engaging the World: Towards Global Cultural Citizenship

preparatory action
CULTURE in EU EXTERNAL RELATIONS

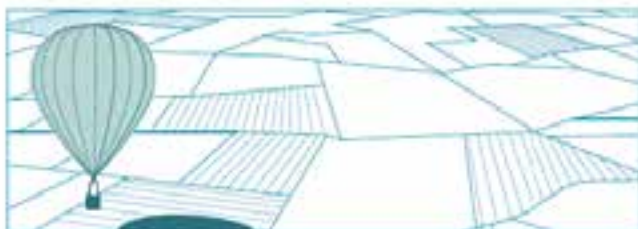

www.cultureinexternalrelations.eu

© European Union, 2014

Reproduction is authorised provided the source is acknowledged.

This document has been prepared for the European Commission however, it reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

EXECUTIVE SUMMARY

This report is the outcome of a sixteen-month inquiry that has been the centrepiece of the Preparatory Action 'Culture in EU External Relations'. The inquiry covered 54 countries – the 28 EU Member States, the 16 countries included under the European Neighbourhood Policy¹ and the 10 Strategic Partnership countries.² It has uncovered a very considerable potential for culture in Europe's international relations and has also explored the ways in which culture and cultural expression have been deployed already by European actors in multiple relationships with their counterparts elsewhere. These European actors have included Member States, artists and other professionals in the arts and culture sector (often termed 'cultural operators' in EU circles), civil society entities devoted to cultural production and/or delivery, the business sector, and, to some extent, European institutions.

At the same time, the inquiry has analysed how third country stakeholders have partnered with these European cultural actors and how they view their relationships with Europe. It has uncovered their aspirations and expectations for the future. It has confirmed that many people across the world have a strong interest in engaging culturally with Europe. It has shown the various ways in which they are attracted by the European 'narrative', to use a currently fashionable term, in particular by Europe's cultural diversity, as well as by fundamental values, such as freedom of expression, and by the vigour of Europe's cultural and creative industries.

1. The ENP countries are the following: Algeria, Armenia, Azerbaijan, Belarus, Egypt, Georgia, Israel, Jordan, Lebanon, Libya, Morocco, Moldova, Palestine, Syria, Tunisia and Ukraine.

2. The Strategic Partner countries are: Brazil, Canada, China, India, Japan, Mexico, Russia, South Africa, South Korea and the United States of America.

Yet the inquiry has also found that many of Europe's privileged international positions face powerful and growing competition from other countries and regions. Thus it fully validates the European Union's commitment to *enhancing the role of culture in the external relations of the EU and its Member States – and societies – and the process set in motion by the European Commission's 2007 "Communication on a European agenda for culture in a globalizing world", which was endorsed by the Parliament and the Council in 2008.³*

The report reveals how ties of cooperation and exchange in different domains of cultural and intellectual expression have been forged with partner countries and regions by Member States, their many, often autonomous institutions and cultural civil societies, and the European institutions. These ties encompass not only all the various domains of the arts and heritage, but also higher education, particularly in the humanities. While Europeans have already succeeded in projecting to the world an image of their shared space as one of cultural creativity and diversity, the inquiry reveals that the time has come for them to go beyond representation alone and engage with the rest of the world through stances of mutual learning and sharing. Adopting such stances would mean adopting a spirit of global cultural citizenship that recognises shared cultural rights as well as shared responsibilities, hinging upon access and participation for all in a framework of cosmopolitan solidarity.

How could it be otherwise, in a world in which all cultural practice is becoming increasingly trans-national and trans-continental, as artists and creative people everywhere remain rooted in their own cultures yet have recourse to globalised repertoires, methods and strategies? The challenge for Europe in this multi-polar world is to remain true to itself, yet to continue to position itself creatively in a globalised world of fluid and multiple identities and permanent cultural and social transformation. The positive forces shaping this transformation include the digital revolution, the exponential expansion of the social media and large-scale political and social changes across the world. Yet there is also a dark side to this globalisation. Cultural actors both in Europe and elsewhere are confronted by the growing concentration of ownership and power in the hands of massive trans-national conglomerates, as well as in a small number of privileged cities and regions. This concentration is already limiting cultural freedom and creativity. It will also restrict the scope of trans-national cultural exchange unless mechanisms are devised to promote small scale and local cultural entrepreneurship.

3 "Resolution of the Council of 16 November 2007 on a European Agenda for Culture", Official Journal of the European Union (2007/C 287/01). Online, Available at: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:287:0001:0004:EN:PDF>

The report demonstrates the ways in which stepped up cultural engagement with the rest of the world can serve the interests as well as the *ideals* of the EU and its Member States. Such engagement would benefit both intercultural dialogue and global solidarity. It would strengthen respect for and the affirmation of cultural diversity. It would also foster trade, investment and competitiveness. Equally, it would promote innovation and development, as envisaged by the 2005 Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions – provided the EU manages to implement certain key provisions of that international treaty more effectively than it has so far. The report also foregrounds the intrinsic added value of the flourishing of culture and the richness of cultural exchange. This intrinsic added value is increasingly recognised across the world today.

On the basis of the inquiry, the report highlights the strengths and weaknesses of European international cultural relations to date, the opportunities that remain to be tapped, as well as the obstacles to be overcome. It presents key lessons for policy making in this area. It identifies and explores the ways in which cultural resources, deployed in a spirit of global cultural citizenship, can provide key tools for the strengthening and broadening of the external relations of the EU, its Member States, and their public and civic actors. It also reveals the strong added value that a strategy based on culture can afford all these European actors. It proposes a roadmap for such a strategy, consisting of the principles that should guide this kind of international cultural engagement.

The report's chapter 'recommendations for ways forward', identifies **the key building blocks** of an approach that would bring together multiple stakeholders – European Member States, the European cultural sector and civil society, the corporate world and the European institutions – and become a 'win-win' option for all.

The first set of building blocks concerns key principles of values as well as method. The **value-based principles** include reciprocity and mutuality, notably mutual listening and learning; the more vigorous promotion of cultural diversity in the spirit of the 2005 UNESCO Convention; respect for open expression, critical reflection and free debate, notably regarding the ways in which artists and cultural operators appropriate and adapt cherished European values in their own diverse ways. In a nutshell, 'Europeans must be willing to ask the 'Other' what [s/he] really wants'.⁴

In relation to **method**, the report stresses the need to **balance governmental responsibility with the autonomous practice of cultural creators and their organisations**. Hence the planning and implementation of cultural

4. Sir Martin Davidson, CEO of the British Council, at the International Conference in Brussels, 8 April 2014.

relations should involve all cultural stakeholders right from the outset, including third country partners: the joint creation ('co-creation') of new projects is the bedrock of deep and lasting ties. Moreover, since meaningful cultural relations unfold in the long term, there can be no 'quick fixes' in this domain. Nor can one size fit all: patterns of cultural relations will have to be modulated on a case-by-case basis. These relations should not be limited to the presentation of European cultures to others and vice versa, although this aspect is of course important. Instead, they should give priority to sharing Europe's multiple and diverse experiences in cultural capacity building and governance. Finally, little benefit can be expected from the deployment of culture in external relations unless procedures concerning applications for EU funding are greatly simplified and made more accessible.

The report also explores the ways in which the imperatives of diversity and European commonalities can be reconciled. To make it possible for the rich diversity of European cultures to come to the fore and for broader European interests to be served, more strategic communication and coordination are required: more effectiveness and efficiency in the trans-national dimension is needed, rather than new layers of bureaucracy. The EU itself will need to find coherence amongst its different tools and instruments and the entities and actors responsible for them. Given that competencies for external relations will remain principally anchored to Member States, progress will also depend on the achievement of subsidiary complementarity, through which the European institutions support Member States and expert organisations in delivering 'European' projects that are more than just the sum of many national projects.

In the light of these principles, the final chapter goes on to present a series of **operational recommendations**. These concern both **innovations** in the practice of culture in external relations as well as mechanisms that need to be put in place on a priority basis. These may be summarised as follows:

1. **A strategic framework, dedicated staff and proper co-ordination need to be put in place:** Such a strategic framework would require the key actors (EU institutions) to agree upon a small, but sufficiently strong coordination mechanism within the European External Action Service (EEAS) that could work across all the European Commission directorates general concerned, communicating and liaising with governmental and non-governmental stakeholders as well as with civil society. Personnel with cultural knowledge and experience should be assigned to selected EU Delegations to enable and facilitate cultural relations.
2. **Governance:** the structures and modus operandi of the EU institutions need to be flexible enough to adjust to a multi-layered and shared

system of governance. 'Variable geometry governance' has to be the way forward. Decision-making needs to ensure transparency, efficiency and accountability and should address not just the interests of European stakeholders, but also those with whom they are engaging. The facilitating role the EU provides must promote a truly inclusive dialogue. Advocacy of particular values by the EU must be acknowledged and made explicit, so that trust and respect can provide a solid basis for engagement with others.

3. New methods of funding and fundraising need to be actively sought, such as co-funding, pooled funding, public-private partnerships, the blending of grants and loans and the establishment of trust funds. The role of the private sector, of philanthropic organisations, corporate sponsors and other independent funding organisations should also be rethought and adapted to the requirements of international cultural relations. The potential is most obvious in fields such as the cultural and creative industries, and in clusters of 'incubators' in areas of need such as urban neighbourhoods.

4. Resources should be pooled, in a spirit of 'smart' complementarity based upon mutually agreed cooperation between Member States, notably via their cultural institutes and attachés abroad, as well as across a multitude of cultural civil society linkages and networks that operate in parallel to governments.

5. Better communication is needed, which is able to share European societies' sense of commitment to the flourishing of their cultural sectors and explain clearly why the EU itself is also committed to strengthening the role of culture in external relations. The EU's public diplomacy ought to communicate more imaginatively to a variety of audiences about the cultural relations opportunities offered by the EU, the Member States and other actors/institutions. This also implies **multilingualism** in the EU's dealings with the rest of the world, not just within its boundaries.

6. Barriers to mobility must be removed in the interest of intensified culture relations and a denser flow of creativity, as envisaged by the 2005 Convention for the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions. For this reason, reviewing the visa regime applicable to culture operators must become a priority for the Member States of the EU.

7. Strengthening civil society in countries where major social and political transformations are occurring should be a cultural priority for Europe. It is essential to deploy more resources through non-governmental channels,

in other words, at the 'people-to-people' level. This is particularly needed in countries that lack clearly defined state policies or funding.

8. A better fit with the cultures of young people is required. International cultural relations remain out of fit with the cultural interests and practices of young people. No future EU strategy can hope to succeed if it is not constructed squarely within the cultural environment in which young people across the globe construct their aspirations and pursue their dreams and/or if its agents are unwilling or unable to promote new cultural forms and voices. By the same token, the EU should also establish more exchange programmes for young people in both the educational and cultural domains. It is also at the elementary school level within Europe that the seeds should be sown for building European knowledge and awareness of other cultures.

9. A focus on cities and towns: urban cultural actors in all third countries, in cities both large and small, are particularly keen to network with European counterparts, trade cultural goods and services with them or learn from their experiences and skills. Demand for such relations with cities elsewhere is strong among European cities as well, which can also share with the rest of the world the EU's experience with the European Capital of Culture programme.

10. Alternative models of trans-national peer-to-peer learning: independent, "eye-to-eye" forms of collaboration would be a form of much desired "cultural fair trade" and could provide valuable mutual learning experience. These partnerships could bring together artists, cultural managers, journalists, writers, etc.

11. Alternative ways of empowering local cultural actors: the EU could attempt to develop new modes of cooperation between established cultural organisations and/or foundations and local actors in third countries.

12. Monitoring and evaluation also require a new 'culture', as it were, of measurement and benchmark based assessment. Many institutional initiatives fail for lack of such tools with which to identify roadblocks and wrong turnings. This is as true of international cultural relations as it is of any other field.

The report also argues that these recommendations should be tested by the design and launch in 2014 of a selected number of pilot projects. It therefore provides illustrative outlines of possible projects in the following areas: joint cultural strategy development workshops; a joint translations programme;

the establishment of 'European Creative Hubs' in emerging economies; the development of business and export skills in the cultural and creative industries sector; a young creative entrepreneurs networking programme; training in cultural management; city-to-city cooperation; the development of an online information tool to promote cultural relations; a properly structured EU Film Festivals scheme and, finally, the elaboration of a quantitative EU cultural relations index.

The report urges that, by 2017/2018, these projects be evaluated and the results reported upon, so as to yield a second set of revised recommendations. This phase of evaluation would be coterminous with other EU policy processes, including the mid-term review of the Financial Perspectives. The expertise of many partners will be needed at EU level, notably that of the EEAS, working in closer partnership with the Commission services, in particular those responsible for culture, and the EU Delegations, as well as with the Member States and their leading cultural organisations and networks, such as EUNIC.

The essence of the Consortium's findings and recommendations may be expressed in the following **8 key messages**:

1. Cultural relations have a **huge potential for enhancing European influence and attraction** in the rest of the world as well as for enhancing awareness, in Europe itself, of other cultures and the capacity to learn from them.
2. There is great **demand, in Europe as well as elsewhere, for more and better European cultural relations with the rest of the world** that can also deliver greater prosperity and human development for all.
3. But for this to be possible, the European Union must elaborate a coherent **international cultural relations strategy**. Any such strategy, however, must recognise that people in the rest of the world are not entirely happy with the way Europe currently approaches such relations. They want Europeans to engage with them in new ways, **listening, sharing, imagining and creating together**, rather than simply projecting our individual national cultures in a purely representational logic.
4. Any such strategy also has to be far more congruent with **the cultural interests and practices of young people**, who increasingly communicate with each other and create communities of interest and engagement trans-nationally through digital tools and the social media.
5. EU institutions, national cultural relations agencies and cultural civil society need to work together to build a strategy that is both transversal

and 'joined up' across different sectors and that also respects the ideas and ideals of **global cultural citizenship: reciprocity, mutuality and shared responsibility**.

6. Such a strategy requires political will and commitment. It also has to be adequately funded under the European Union's budget. It should be implemented mainly by cultural professionals.

7. A series of **prototypes and pilot-projects** should be launched forthwith in order to inform and kick start the strategy. The projects selected should also trigger a process of transformative change in the way Europe's international cultural relations are conceived and carried out.

8. The strategy should establish **clear goals, priorities and realistic outcomes**. At the same time, since sustainable impacts in external cultural relations cannot be achieved quickly, it has to **be conceived and designed for the long term**.

In a nutshell, the report reveals the considerable potential of culture in the rapidly changing and multi-polar world of the twenty-first century. The failure to maximise on this potential now would be a huge missed opportunity for Europe.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ
Του Δημήτρη Τζανάκη
(1965-2017)

Ο Δημήτρης Τζανάκης στην εκδήλωση του οργανισμού Heritage & Museums με θέμα «Τα Μουσεία ως Κέντρα Πολιτιστικής Διπλωματίας μεταξύ Ευρώπης και Μέσης Ανατολής» στο γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Αθήνα (25 Φεβρουαρίου 2015).

ΘΕΜΑ : “Πολιτική και Πολιτισμός – Ελληνική Πολιτιστική Διαδρομή”

Κυρίες και Κύριοι,

Εκ μέρους του Υφυπουργού Εξωτερικών κ. Κοσβίλλη, ο οποίος δεν μπόρεσε να παρευρεθεί στην σημερινή συνεδρίαση λόγω αναληφμένης υποχρέωσης στο εξωτερικό, σας μεταφέρει τις θερμές ευχαριστίες και τα συγχαρητήριά του για την ανάληψη μίας νέου κριτικού κρισησουλίας που πρώτη φορά λαμβάνει χώρα στο κτίριο του Εθνικού Κοινοβουλίου και που συνιστάει στον γύμνο προβληματισμό και στην αξιοσημείωτη χρήση των συμπερασμάτων επ’ αφορμή των δύο κρίσιμων πωλώνων της Ελληνικής Πολιτείας : του Τουρισμού και του Πολιτισμού.

Είμαι για μένα ιδιαίτερη τιμή που παρευρίσκομαι σήμερα μαζί σας, προσπαθώ να σας ενημερώσω σχετικά με θέματα που άπτονται της πολιτικής διάστασης του πολιτισμού και συγκεκριμένα για την πολιτιστική διαδρομή και για την εξωτερική πολιτιστική πολιτική.

Στην ομιλία μου αυτή, αφού οριοθετήσω τις έννοιες της Εξωτερικής Πολιτιστικής Πολιτικής και της Πολιτιστικής Διαδρομής, θα αναφερθώ στη σύγχρονη ελληνική Πολιτιστική Διαδρομή, παραθέτοντας ενδεικτικά παραδείγματα για να γίνει κατανοητό το πως αυτή ασκείται στην πράξη, ενώ τέλος θα καταθέσω και συγκεκριμένες προτάσεις κατά παράκληση των οργανισμών του συνεδρίου. Υπενθυμίζω πως είναι η δεύτερη μόλις φορά, που παρευρίσκομαι σε συνέδριο με θέμα (και) την πολιτιστική διαδρομή στην χώρα μας, αφού το προηγούμενο σχετικό συνέδριο διοργανώθηκε από το Υπουργείο Εξωτερικών πριν από δεκατρία (13) χρόνια (Απριλίας '97).

Όπως γνωρίζετε, η εξωτερική πολιτική προσδιορίζει τους στόχους και χαράσσει τις κατευθυντήριες γραμμές των εξωτερικών σχέσεων μας χώρας και είναι έργο των εκάστοτε Κυβερνήσεων, ενώ η διαδρομή παρέχει τα μέσα και τις μεθόδους για την εκπλήρωση των προσδιορισθέντων στόχων.

Τέτοια στοιχεία μπορούν να είναι οι πηγές, η πολιτιστική κληρονομιά, η γλώσσα, οι πολιτισμικές αξίες και τα πολιτισμικά αγαθά, αφού ο Πολιτισμός αναφέρεται σε όλες τις εκδηλώσεις του ανθρώπινου βίου.

Η μεθοδολογία, συστηματική και κριτική χρήση των εν λόγω στοιχείων κατά την άσκηση της εξειδικευμένης εκπαίδευσης καλείται **Παιδαγωγική Λογισμική**.

Λογικά συνάδει των αντιθέτων, αποτυπώνει η διαπίστωση ότι η ελπίση και οφιοποίηση του εγγράφου πολιτευτικού προέδρου, του πολιτευτικού αποδέχεται και του πολιτευτικού αρχαίου του καθώς και η χρησιμοποίηση των (ελλείψεων) αξιών που μεταφέρει κάθε πολιτευτικό αρχαίο ή όφρση, έχει σαν στρατηγική σκοπό την εμπέδωση των μονών στόχων της ελληνικής δημοκρατίας πολιτικής.

Στη νέα συγκροτούμενη και τεχνολογικά προηγμένη αγορά και μέσα στη ρευστότητα των κοινωνικών, πολιτικών και οικονομικών δομών που προκαλούν τις αλλαγές και τις συγκρούσεις, από εκείνης το στοιχείο που μας διαφοροποιεί, ο Πολιτισμός, προβάλλει ως το πιο αξιόπιστο μέσο ουσιαστικής αλλαγής και διαλόγου, ιδιαιτέρως για μία χώρα όπως η Ελλάδα, της οποίας η ταυτότητα και η πολιτιστική κληρονομιά για την δημοκρατία, τους θεσμούς και τον διάλογο ενάντια στους λαούς και αποτόνισ προνομαζόμενο κοινό όρασης.

Ο Πολιτισμός, βασικό στοιχείο της κοινωνικής συνοχής, συνδέεται άμεσα με την εθνική και περιφερειακή ταυτότητα και κυριαρχία και μπορεί, με κατάλληλες προεκδοχές και ουσιαστές γραμμές, αφενός να διαφυλάξει την σταθερότητα και την ερήνη, λαμβανώντας αποτελεσματικά σε ιστορικές, γλωσσικές, θρησκευτικές και συνταγματικές διαφορές, οι οποίες συχνά μετατρέπονται σε αναζωογονητικό παράγοντα αστάθειας και περιφερειακών εντάσεων και αφετέρου να λειτουργήσει (και) ως δυναμικό υπόστρωμα της ελληνικής επιχειρηματικότητας με καταλυτική επίδραση στην διαμόρφωση του πολιτικού γίγνεσθαι, της ανάπτυξης και της σταθερότητας στην ευρύτερη περιοχή.

Στο σημείο αυτό τονίζεται η ιδιαιτερή ταυτότητα και φυσιογνωμία του Ελληνικού Πολιτισμού, του οποίου η διαχρονικότητα και οι οικουμενικές αξίες έχουν κατοχυρώσει την ιστορική του θέση στο παγκόσμιο πολιτιστικό σπέρμα και μπορούν να λειτουργήσουν ως θεμελιώδη στοιχεία για την συμβολή στην εθνική συνύπαρξη και συνεργασία μεταξύ των λαών.

Η Πολιτιστική Διακλαμάδα, οι διεθνείς σχέσεις μας στους τομείς του Πολιτισμού και της Παιδείας με την ευρύτερη έννοια, είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με τη διεθνή εικόνα της χώρας μας, με την φυσιογνωμία που προβάλει προς τους άλλους λαούς (δυναμική) και με τις γύφους που κτίζει προς όφελός της. Η προβολή του πολιτισμού μας, η αξιοποίηση των αμφίδρομων πολιτιστικών συγγενειών μας με άλλες χώρες αποτελεί το ήλιο και αποτελεσματικότερο δάδο της διακλαμάδας μας (ως πολιτική), λειτουργώντας ως "έξοχη ισχύς" και ως διακλαμάδα γρήγορη, ιδιαίτερα σε τόσο κρίσιμο για την χώρα μας περίοδο, κατά την οποία η αποκατάσταση της διεθνούς αξιοπιστίας και του κύρους της κρίνει να αποτελέσει κύριο άξονα εθνικού στρατηγικού σχεδιασμού.

Στην αρχή του 21^{ου} αιώνα, η κοινωνία της γνώσης σ' έναν αναδυόμενο κόσμο όπου οι ιδέες αποκτούν μέγιστα σπινθήρα, η τεχνικοποίηση της οικονομίας, η κατάργηση των πλαισίων συνόρων και των διαχωριστικών γραμμών, οι ραγδαίες εξελίξεις στο χώρο της επικοινωνίας και των τεχνολογιών, οι πολιτισμολογικές συγκρούσεις και ιδιαιτερότητες και η εμφάνιση της πνευματικής ακτινοβολίας (είδη κράτους καθιστούν αναγκαία μια νέα προσέγγιση για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της εθνικής πολιτικής. Ο Πολιτισμός μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο

για την ενίσχυση της θετικής εικόνας της χώρας μας στο εξωτερικό, που με την σειρά της θα έχει καθοριστική επίδραση στην προώθηση των εθνικών μας συμφερόντων.

Η ελληνική παιδεία και η πολιτιστική κληρονομιά μας αφενός και αφετέρου η σύγχρονη καλλιτεχνική και τεχνολογική δημιουργικότητα σαν αδιάσπαστοι όψεις της ελληνικής πολιτιστικής παραγωγής μπορούν να λειτουργήσουν ως ισχυρά όπλα πολιτιστικής διαδρομίας, δημιουργώντας τους όρους ευρείας κατανόησης και θετικής αντιμετώπισης των εθνικών μας θέσεων από την διεθνή κοινότητα.

Η νέα αυτή πρακτική της διαδρομίας συμβάλλει στο διάλογο των λαών και των Πολιτισμών και στην ενδυνάμωση της παρουσίας της χώρας μας στο διεθνές πολιτικό σκηνικό. Μέσω από την Παιδεία και τον Πολιτισμό, έννοιες με οικονομική και διαρκειακή διάσταση, συμβάλλουμε ουσιαστικά στην προώθηση ιδεών όπως η ειρήνη, η δημοκρατία, ο αλληλεπιδρασμός, η ανάπτυξη των δημοκρατικών θεσμών, ο δημοκρατικός διάλογος και ο σεβασμός στο διαφορετικό, ενώ παράλληλα λειτουργούμε αποτελεσματικά ως προς τη δημιουργία τοπικών ή περιφερειακών εστιών έντασης και κρίσεων.

Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, ο πολιτισμός ως κυρίαρχο στοιχείο της ποιότητας ζωής και ως πεδίο οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας, αποτελεί βασικό παράγοντα και πυλώνισμα της εθνικής ισχύος, πολύτιμη διόδο επικοινωνίας και ουσιαστικής επαφής, συμβάλλοντας στην προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς και της σύγχρονης καλλιτεχνικής δημιουργίας της χώρας μας, καθώς και στην αξιοποίηση των αμείωτων πολιτιστικών συγγενειών μας με άλλα κράτη.

Στο νέο πολιτιστικό τοπίο των διεθνών σχέσεων έχει δημιουργηθεί ένα ευκατάλληλο πολιτικό σκηνικό, στο οποίο η χώρα μας καλείται να κάνει αισθητή την παρουσία της, με την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της που είναι, μεταξύ άλλων, ο Πολιτισμός και η Παιδεία σε συνεργασία, εκτός των άλλων, με την οικονομική, αναπτυξιακή, εκπαιδευτική, φυσική, αθλητική και δημοτική διαδρομία. Στην περίπτωση αυτή κρίνει να συνεκτιμηθούν και κάποιες εξαιρετικές σημειώσεως παράμετροι όπως : α) η προνομίος ιδιαιτερότητα της χώρας μας στην ευρύτατη περιοχή, λόγω της ιδιότητάς της ως θεματοφύλακα της Ελληνορθόδοξης Πολιτιστικής Κληρονομιάς από τον κόσμο, β) η ύπαρξη ενός δημιουργικού και καινοεργού

ομογενειακό δυναμικό που συνδέεται με το εθνικό κέντρο μέσω της παλαιοφιλίας
σχίστης του με την Ορθοδοξία, γ) η ανάγκη μετατροπής της πολιτιστικής (και
γλωσσικής) πολυμορφίας από πύλο αντιστάθμισης, ρήξης και έντασης σε κινητήριο
δύναμη της "οικονομίας του πολιτισμού" με έμφαση στην περιφερειακή πολιτιστική
συνεργασία, δ) η διαφορετική, πολιτιστική, ενίοτε και θρησκευτική ταυτότητα και
αξιακή κλίμακα των όποιων μεταναστευτικών ροών προς τη χώρα μας και ε) η θετική
εικόνα της χώρας μας ως στερούμενης ^{κρίσιμης} αποσπαστικής παράδοσης.

Επιπροσθέτως, η διάδοση και η προβολή της ελληνικής γλώσσας μέσω της
δημογραφίας και ενίσχυσης των Ελλήνων, Τμημάτων και περιοχών εκμάθησής των
(Νέοι)ελληνικών Σπουδών, αποτελεί ένα από τα βασικότερα πεδία της εξωτερικής
πολιτιστικής πολιτικής. Η υφάρξεση των προτεραιοτήτων μας στον τομέα αυτό,
διαμορφώνεται κυρίως με γνώμονα την παρουσία του ελληνικού στοιχείου σε
διάφορες γεωγραφικές περιοχές, είτε ως αποτέλεσμα μετανάστευσης, είτε ως
ιστορική παρουσία στον συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο, είτε ως
επιχειρηματικότητα. Μέλημά μας είναι η διατήρηση των πολιτιστικών δεσμών με την
Ελλάδα, η αρένωση της ελληνικής πολιτιστικής ταυτότητας καθώς και η διασύνδεση
με δυνατότητες καλύτερης επαγγελματικής απασχόλησης/ ανέλιξης (π.χ. Βελγίονα).

Η ελληνική γλώσσα που χρησιμοποιήθηκε χωρίς διακοπή επί πολλούς αιώνες,
έχοντας χαρακτηριστική συνείδηση σκέψης, γραπτή παράδοση και συνέχισμα, αποτελεί
πολύτιμο όργανο αλλά και φορέα και δημιουργό πολιτισμού, καθώς και κυρίαρχο
συστητικό εθνικής ταυτότητας, που οδηγεί σε αλληλεγγύη και συνείδηση
πολιτιστικής κινητικότητας, λειτουργώντας έτσι πολιτικά ως πολιτισμολογικός
πρόδρομος εθνικής ισχύος.

Στο πλαίσιο αυτό έχουν αναπτυχθεί και νέα θεσμικά "εργαλεία", όπως π.χ. η
κοινωνία των πολιτών, η οποία βάζει της αρχής "think globally – act locally" και
μέσω των αδελφοποιήσεων και των διεθνών συνεργασιών των ΟΤΑ, ως ΜΚΟ και
των εκπαιδευτικών μονάδων ή /και Ιδρυμάτων αναδεικνύεται σε σημαντικό μέσο
δημοκρατίας και εδραίωσης πλήρους σχέσεων γνωσης, κατανόησης, φιλίας και
συνεργασίας μεταξύ των λαών.

Συνεπίζοντας, μπορούμε να πούμε ότι, η εξωτερική πολιτιστική πολιτική μας βασίζεται στις εξής συνιστώσες :

1. Στη γεωπολιτική όψη. Η ιστορική και πολιτισμική παράδοση της χώρας μας αποτελεί ένα ιδιαίτερο συγκριτικό πλεονέκτημα, για να λειτουργήσει ως κόμβος επικοινωνίας και προσέγγισης μεταξύ ενός ευρύτερου γεωγραφικού χώρου που περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις χώρες της Ν.Α. Ευρώπης, του Παρευξενίου χώρου, της Μεσογείου και του Αραβικού κόσμου. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται η προσπάθεια για την ανάδειξη της ελληνικής παρουσίας και την αξιοποίηση των κοινών ιστορικών, θρησκευτικών και πολιτισμικών καταβολών, ιδιαίτερα με τους λαούς της Ν.Α. Ευρώπης.
2. Στην αναγνώριση του πολιτισμού και των κειμένων ως βασικό πλέγμα της ευρωπαϊκής ενότητας και σημαντικής παραμέτρου κατά τη χάραξη και υλοποίηση των κοινοτικών πολιτικών. Παράλληλα με τον σεβασμό της πολιτισμικής ποικιλομορφίας, δεν πρέπει να υποτιμάται το γεγονός ότι η πολιτιστική και πολιτισμική κληρονομιά της Ελλάδας και οι οικονομικές αξίες που αυτή προσφέρει (π.χ. Πολιτεία, Δημοκρατία, Ολυμπιακή και Δολορική Πίστη), αποτελούν μια κοινή καταβολή της σύγχρονης ευρωπαϊκής συνείδησης και κατ' επέκταση του Παγκόσμιου Πολιτισμού.
3. Στην ανάδειξη της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας και της συνεισφοράς του Βυζαντίου και της Ορθόδοξης ως ισότιμης συνιστώσας, στην ιστορία του ευρωπαϊκού και παγκόσμιου πολιτισμού που εδράζεται σίερα πάνω στην ελληνιστική παράδοση. Αποτελεί ιδιαίτερη προτεραιότητα, με τη βέβαιη θέση στον εγγύ γεωγραφικό χώρο όσο και στις κοινωνίες στις οποίες ζούν οι μεγάλες κοινότητες του ελληνισμού της διασποράς. Η έναρξη των *Προσθηγενών Παμπαραγμένων* στην ευρύτερη περιοχή, με διακρίματα που απορρέουν από μακραίωνες ιστορικές παραδόσεις, δίνει στη χώρα μας ένα στρατηγικό πλεονέκτημα σε ένα διεθνές, μεταβαλλόμενο γεωπολιτικό περιβάλλον, επί τη βάση των νέων συνιστωσών των πολιτισμικών μεταβολών, ακρογωνιαίο λίθο των οποίων συνιστούν τα θρησκευτικά. Η εκκλησιαστική διακρίση των

Προσβλεπών Παιδαγωγείων που εκτείνεται σε όλες τις ηπείρους και χαρακτηρίζεται από διαχρονικότητα και από την διαφορά μεταξύ του ακαδημαϊστικού και του πολιτικού χρόνου, την κοινή πολιτική συνιστάει στο πεδίο της πολιτιστικής διαλαμπίας, ιδίως στο πλαίσιο της πολιτισμολογικής συγκοσμοποιημένης κοινότητας, όπου ο διαπολιτισμικός και ο διαθρησκευτικός διάλογος έχουν ελγυχθεί σε χρήσιμα εργαλεία άσκησης εξωτερικής πολιτικής.

4. Στην ελληνοσύνη της διασποράς. Αποτελεί συγκριτικό πλεονέκτημα για την ενίσχυση της διεθνούς θέσης της Ελλάδας, με ερείσματα στο πολιτικό, οικονομικό και πνευματικό περιβάλλον των χωρών υποδοχής. Η κοινή συνείδηση των Ελλήνων της διασποράς εδράζεται στην παιδεία και τον πολιτισμό. Οι ενέργειές μας στοχεύουν στη διαμόρφωση μιας νέας κοινοδοματικής σχέσης μεταξύ εθνικού κέντρου και απόδημου ελληνοσμού, που λαμβάνει υπόψη τις κοινωνικές, γλωσσικές και πολιτισμικές ιδιαιτερότητες και ανάγκες των αποδήμων, ιδιαίτερα της νεώτερης γενιάς. Και επιπλέον, λαμβάνουν υπόψη τις νέες προοπτικές του πολιτισμού που δημιουργούνται από αυτές τις γενιές. Αναφερόμαστε στην πολιτική όχι ενός κλειστού ελληδοκεντρικού πολιτισμού, αλλά σ' εκείνη που αντιλαμβάνεται και αναγνωρίζει τον πολιτισμό του ελληνοσμού και της συνοσφοράς του, εντός και εκτός του εκάστοτε θεσμικού πλαισίου και μέσου της Κοινωνίας των Πολιτών.

5. Στην εμπορική ταπειλία. Η δυναμική της εμπορικής μας ναυτιλίας, αποτελεί σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα που η χώρα μας καλείται να αξιοποιηθεί δύναντας, μετατρέποντάς την σε πωλύσιμο χρηστικό εργαλείο άσκησης εξωτερικής (πολιτιστικής) πολιτικής. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η ανάδειξη της ιδιαίτερης σημασίας του υδάτινου στοιχείου, της επικοινωνίας, των ανταλλαγών και της ναυτιλίας ως έκφρασης διαπολιτισμικού διαλόγου και γέφυρας αλληλοκυριανότητας μεταξύ της χώρας μας και των κρατών στα οποία αυτή δραστηριοποιείται και αναπτύσσεται.

Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΙ Δ/ση Μορφωτικών & Πολιτιστικών Υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, στην οποία έχει ανατεθεί η “γενική πολιτιστική προβολή της Ελλάδας στο εξωτερικό και η προβολή του ελληνικού πνεύματος και πολιτισμού στο διεθνές κοινό”, έχει στις **αρμοδιότητές της** :

- την διαπραγμάτευση, υπογραφή και παρακολούθηση της εκτέλεσης των Μορφωτικών Συμφωνιών και των Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων αυτών,
- την πραγματοποίηση πολιτιστικών ανταλλαγών εκτός Προγραμμάτων,
- την παρακολούθηση Πολιτιστικών και Επιστημονικών Ιδρυμάτων και Εκπαιδευτικών (όπως το Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού, το Ίνστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μειζών στη Βενετία, κ.ο.κ.),
- τις σχέσεις της Ελλάδας με την UNESCO,
- την παροχή υποτροφιών,
- την ενίσχυση των Εδρών Ελληνικών Σπουδών σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού και την παρακολούθηση των σχέσεων της Ελλάδας με τις άλλες χώρες στον τομέα της επιστημονικής έρευνας και της τεχνολογίας.

Περαιτέρω, η Διεύθυνση :

α) Ασχολείται με θέματα :

- περιφερειακών πολιμυρέν πολιτιστικών σχημάτων (Δίκτυο ΥΠΠΟ Ν.Α. Ευρείας, ΟΣΕΠ, ΑΣΕΜ, Ειραμοσυνεργική Συνεργασία, κ.ο.κ.),
- Διαπολιτισμικού Διαλόγου,
- Κοινωνίας των Πολιτών και Διεθνών Συνεργασιών των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού (μέσω των αδελφοποιήσεων Δήμων, Νομαρχιών και Σχολείων),
- ad hoc πολιτιστικών δράσεων σε συνεργασία με τις ενδιαφερόμενες Αρχές εξωτερικού, ενώ
- αποτελεί συνθετικό κρίκο, τόσο μεταξύ των διαφόρων Δ/σεων της Κεντρικής Υπηρεσίας, όσο και μεταξύ των Αρχών εξωτερικού, καθώς και με τα συναρμόδια Υπουργεία και τους εποπτευόμενους από αυτά φορείς.

β) Ένταξη και ενίσχυση :

- **(συν)διοργανώνονται** πολιτιστικές εκδηλώσεις και δράσεις που στοχεύουν στην ανάδειξη και προβολή του εν γένει πολιτιστικού μας γίγνεσθαι στο εξωτερικό.

Προς αυτό και πέρα των κλασικών εκδηλώσεων (π.χ. Ημέρες Ελληνικού Κινηματογράφου, Εβδομάδες Ελληνικού Πολιτισμού με θέατρο, Εκθέσεις με διάφορες θεματικές ενότητες π.χ. αρχαιολογικές, φωτογραφικές, εκπαιδευτικές, λαογραφικές, φιλοτεχνικές, αρχιτεκτονικές, γαστρονομία, μουσική, συνήδη, διαλέξεις, βιβλίο, κίνηση, μουσικοχορευτικά συγκροτήματα, κ.α.), ενισχύονται οι δράσεις στο πλαίσιο του εορτασμού **επαιτιακών ημερομηνιών** (π.χ. 25^η Μαρτίου, 9 Μαΐου : "Ημέρα της Ευρώπης", Παγκόσμια Ημέρα Πολιτισμού, Ποίησης, Λογοτεχνίας, Μουσικής, Γλωσσών, Μνημείων, κ.α.κ.), ή κοινών δράσεων με άλλες χώρες της Γαλλοφωνίας της οποίας είμαστε μέλος, η συμμετοχή της χώρας μας στην εκάστοτε Πολιτιστική Πρωτεύουσα Ευρώπης, στην Πολιτιστική Πρωτεύουσα Αραβικού / Ισλαμικού Κόσμου, καθώς και στην εκάστοτε Προεδρία της Ε.Ε..

γ) Υποστηρίζω, θεσμοθετώμενες πλέον, πολιτιστικές δράσεις σε ιδιαίτερα δραστήριες Αρχές.

δ) Αναπτύσσει πρωτοβουλίες όπως π.χ. :

- την κοινή έκδοση YILEE – YILEE, ενός χρηστικού Οδηγού για τον θεσμό των αδελφοποιήσεων στην ελληνική και αγγλική γλώσσα,
- τη δημιουργία δικτύου πόρων με αναφορά στον Ι. Καποδίστρια ως οραματιστή της Ε.Ε. και πρόδρομο εκφραστή του Διαπολιτισμικού Διαλόγου,
- την κατάρτιση βάσης δεδομένων βελτίστην πρακτικών ημεδαπών Ο.Τ.Α. σε θέματα Διαπολιτισμικού Διαλόγου,
- την παραγωγή από το YILPIO σχετικής έκδοσης αναφορικά με την ανάδειξη της προσφοράς των οθωμανικών μνημείων στην Ελλάδα ενόψει ανακάλυψης του 2008 ως "Έτους Διαπολιτισμικού Διαλόγου στην Ε.Ε.",
- την κοινή έκδοση YILEE – YILEE για τη συνεισφορά των Ελληνικών Ο.Τ.Α. στον Διαπολιτισμικό Διάλογο σήμερα,

Επιπροσθέτως, δίνεται η αγγίδα ή/και ενισχύονται *ad hoc* δράσεις που διεργονόμουν οι Αρχές μας στο εξωτερικό, οι οποίες ενθαρρύνονται να προσδίδουν θεσμικό χαρακτήρα στις πολιτιστικές εκδηλώσεις και στις συμπράξεις μεταξύ φορέων της χώρας μας και των αντιστοίχων των κρατών διαδέσμισης των Αρχών μας, προσιμένον να υπάρχουν συνέργειες για μακροπρόθεσμο όφελος, ενώ σημαντική είναι και η συμβολή των χρηρηιών που κλέσμιον αρκείας φορές την έλλειψη κρατικής χρηματοδότησης.

Συστηματικό στοιχείο των εν λόγω δράσεων αποτελείν η δημοκρατικότητα και η καινοτομία, ενώ καταβάλλεται προσπάθεια για την, κατά το δυνατόν, καλύτερη προβολή και ανάδειξη της διαχρονίας και της ιστορικής συνέχειας του Ελληνικού Πνεύματος και του Πολιτισμού και της διασύνδεσης της κλέσμισης πολιτιστικής κληρονομιάς με το παρόν ρόσημα της σύγχρονης Ελληνικής πολιτιστικής δημοκρατίας.

Υπό το φώς των ανωτέρω, γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι το δίεσμο των 160 πρώτων Αρχών εξωτερικού¹, η κηδεύια εμαυρία και ιεργονοσία, οι συνδέσμιμο με το πολιτικό "φολαρίεσμο" (προσέγγιση) των συναρμωδιών Πολιτικών Δ'σεων της Κεντρικής Υπηρεσίας, αποτελέσμιον έσμι πολύτιμο χρηρητικό εργαλείο αρμόδους παροχής και λήψης έσμιερων στοιχείων για τον, κατά το δυνατόν, ορθότατο σχεδιασμό, ανέλιξη, προγραμματισμό, υλοποίηση και αξιολόγηση των πλθέτων στόχων. Εάν συνεκτιμηθεί σμι ανωτέρω, το παρρησιόμινο είρος δυνατοτήτων ενός εκάσμιου των συναρμωδιών Υπηρεσίας, Υπηρεσιών, Οργανισμιών και Φορέων, το έλλειμα συνεργασίας και επικοινωνίας και οι αλληλοεπικυλέσμιες εκάσμι και μεταξύ Δ'σεων του ίδιου Υπουργείου ή φορέων εκπετινόμενων από το ίδιο Υπουργείο, οι αποκασμαρματικές έδράσεις και η έλλειψη στοιχειώδους πολιτικής προσέγγισης, είσι καθέσμινα αποκαστική η ανάγκη της εκ νέου προσέγγισης και σχεδιασμού της εξωτερικής πολιτιστικής πολιτικής λόγω των αναγρόντων προκλήσεων που κλέσμιει να αντιμετωπίσμι η χώρα μας, καθός και της ιδιαίτερης κρητικότητας που ανατινέσμιον κρήτη εντός του γεωπολιτικού ενδιαφέροντός μας.

¹ Και οι προσπάθειες που καταβάλλονται για την εξαίρεση στρατηγικών για την ανάπτυξη, εκλέσμινητα, αρμόδωση και διαίρεση έσμιερων που οι εμαυρησιών οι εκάσμινα εθιμική μας συνεργασία.

Παραπέρα, εκκρίνοντας τόσο τα ερωτήματα που θέσκει πλήθος ομιλητών και ακροατών για την ανάγκη “Πολιτιστικών Πρόσβων”, “νέος οράματος, ποιότητας και στρατηγικής”, όσο και την παράδοση των οργανοσών του Συνεδρίου, θα ήθελα να συμβάλω στον γόνιμο προβληματισμό καταθέτοντας συγκεκριμένες προτάσεις, ως ακολούθως :

- Σύνταξη στρατηγικής (π.χ. υπό τη μορφή policy paper³).
- Επανεπροσδιορισμός υποστήριξης του Ελληνικού Ήρώματος Πολιτισμού στο ΥΠΕΣ (υπό την αιγίδα ίσως της Προεδρίας της Δημοκρατίας), ως βροχόνα άσκησης ελαιοεικής πολιτιστικής πολιτικής, σε συνεργασία με τις Αρχές ελαιοεικού (όπως ισχύει σχεδόν στη συντριπτική πλειοψηφία των χωρών).
- Σύσταση, προοδικτικά, οργανικών θέσεων Πολιτιστικών Συμβούλων στο ελαιοεικό με ευρείες αρμοδιότητες, οι οποίοι(ες) θα διαχειρίζονται ζητήματα ενδυνάμυνσης προσέγγισης π.χ. Πολιτισμός, Παιδεία, Τουρισμός, Αθλητισμός, Media, Branding.⁴
- Σηματοδότηση του ισχύοντος χρηματικού θεσμικού πλαισίου και για μελλοντικές πολιτιστικές δράσεις στο ελαιοεικό (π.χ. διοργάνωση Πολιτιστικών Ετών της Ελλάδας σε επιλεγμένες χώρες).
- Συνεργασία και μεγαλύτερη εμπλοκή των σχετικών Εκπροσώπων του Κοινοβουλίου με τους αρμόδιους υπηρεσιακούς παράγοντες.
- Υπαρξη ενιαίας και ομοιογενούς δικαστικής κοινότητας, η έλλειψη της οποίας τελειώνει τις συναρμόδιες Υπηρεσίες, Φορείς, Οργανισμούς και Υποστηρίξεις. Στο πλαίσιο αυτό δίνεται να αξιοποιηθεί (με κοινοτικά, ακόμη, κονδύλια) η Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης (ΕΣΔΔ).
- Ενδυνάμυνση του Προγράμματος Μορφωτικών Ακολουθιών της ΕΣΔΔ⁴ που θα πρέπει να εναρμονισθεί σύμφωνα με τις διεθνείς εξελίξεις και προκλήσεις που αντιμετωπίζει η χώρα μας, προκειμένου να υπάρξει η αναγκαία θεσμική συνέχεια στον τομέα των ανθρώπινων πόρων,

³ Ενδεικτικό στο κείμενο στρατηγικής της Κοβέρνησης της Μάλτας (που παρουσιάστηκε ήδη από το 2007), “Malta Vision 2015”, διακηρύσσοντας στόχος είναι να καταστεί η Μάλτα περιφερειακό κέντρο Αριστίας, σε συγκεκριμένους τομείς με βάση τα εθνικά ανταγωνιστικά της ελαιοεικότητας.

⁴ Ενδεικτικό αναφέρεται ότι ενώ υπάρχουν Ναυτικοί, Στρατιωτικοί, Αγροτικοί και Εργατικοί Ακείλοδοι, δεν υπάρχουν αντίστοιχες οργανικές θέσεις για τον Πολιτισμό, που, κατά τα άλλα, αποτελεί την “Ψυχή μας, βροχόνα”.

⁵ Το οποίο θα πρέπει να μετενομασθεί στο ορόσηρο “Πρόγραμμα Πολιτιστικών Συμβούλων”

- Ένισιά αντιμετώπιση του ζητήματος των Ελληνικών Εδρών σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού από ένα και μόνο κρατικό φορέα, ο οποίος θα έχει την αποκλειστική αρμοδιότητα και εποπτεία των εν λόγω Εδρών προκειμένου να αποφευχθούν αλληλοεπικυλύψεις και διπλοποιήσεις.
- Διασυνδεσιμότητα και δικτύωση (integrate) των συναρμοδίων κρατικών Υπηρεσιών, Οργανισμών και Φορέων για αποδοτικότερη συνεργασία.

Εκτιμώντας πως ο Πολιτισμός αποτελεί το απόλυτο συγκριτικό πλεονέκτημα της χώρας μας στο πεδίο των διεθνών σχέσεων, θεωρούμε πως θα πρέπει πλέον η πολιτιστική διάσταση να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη κατά την άσκηση μίας **πολυκεντρικής δημοκρατικής διπλωματίας** και να αποτελεί ουσιαστικό και βασικό πλώρη της, έτσι ώστε η συνήγεια, μεταξύ άλλων με την οικονομική, ψηφιακή, αθλητική, αναπτυξιακή, εκολογισιαστική και διεθνή διπλωματία να δημιουργεί υψηλή πολιτική "προστιθέμενη αξία" και τους απαραίτητους αυτούς όρους αιώσετης κατανόησης και θετικής αντιμετώπισης των εθνικών μας θέσεων από τη διεθνή κοινότητα, ιδιαίτερα κατά την τρέχουσα δοσημένη οικονομική και διεθνή συγκυρία.

Προς τούτο θα πρέπει με καινοτόμες και δημιουργικές ιδέες να μετατρέψουμε την κρίση σε πρόκληση για ένα παραγωγικό μέλλον, όπου η χώρα μας θα αξιοποιήσει κάθε διαθέσιμο συγκριτικό και αναγεννητικό πλεονέκτημά της.

Στην προσπάθεια αυτή οφείλουμε όλοι να συντονίσουμε τις δυνάμεις μας.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Η. ΤΖΑΝΑΚΗΣ

ΔΤΖ/4/6/2010

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΕΙ Δ/ση Περιφερειακών &
Πολιτιστικών Υποθέσεων

Αθήνα, 14 Νοεμβρίου 2011
Φ.8172/9/ΑΣ 1152

ΗΠΟΣ :- Διευθυντή ΕΙ Διαθέσιμης
Πρόσβη κ. Ι. Οικονόμου

ΚΟΙΝ :- Ε.Ε.Ε. UNESCO
Υπόψη Προέδρου
Κας Δις. Τζιτζικώστα

ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΘΕΜΑ : "Θεσπιθέτης Βραβείων Αξιοπονομήσεων από την Ε.Ε.Ε. UNESCO"

Εκπαιρόμενος σε παλαιότερη επίσημη μου για τη δυνατότητα θεσπιθέσεως απονομής επίσημων βραβείων για τα καλύτερα σχέδια διεθνών συνεργασιών ημεδαπών ΟΤΑ (α' και β' βαθμιά), είτε για αξιοπονομήσεις είτε για σύσταση ή δραστηριοποίηση σε διεθνή ή/ και περιφερειακά δίκτυα, εκτιμά ότι μία τέτοια ενέργεια, υπό την αιγίδα των Υπουργείων Εξωτερικών και Εσωτερικών (ΥΠΕΞ, ΥΠΕΣ) και με πρωτοβουλία της Ε.Ε.Ε. UNESCO θα προσέδιδε άμεσο αξιολογικό δείκτη σε έναν θεσμό, εν πολλοίς άγνωστο και μη επαρκώς αξιοποιούμενο από την ελληνική πλευρά.

Συγκεκριμένα, θα μπορούσαμε να εκπαιλλετούμε το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο για παροχή τιμητικών βραβείων (αρ. 21, παρ. 4, Ν.3731/2008), σε συνδυασμό ίσως με ένα συμβολικό χρηματικό ποσό το οποίο θα δίνονταν άμεσως επίσης σε μία συμβολική τιλετή σε ένα υψηλό κέντρο και συμβολισμό χώρο (π.χ. Ζάππειο Μέγαρο, Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, Μέγαρο Αθηνών), με τη δέουσα εκπαινονακή κλίση.

Ανοίχτες πρωτοβουλία, δύνανται να αναληφθεί ανέχμενους και από την Ε.Ε.Ε. UNESCO δύνανται να εκτεταία χρόνια, η UNESCO έχει επάξει τις πόλεις ως τον προνομιακό χώρο για τη χάριξη και υλοποίηση πολιτικών σε τοπικό επίπεδο, εκπαιδόντας σε πολυμερείς συνεργασίες για μια σειρά πρωτοβουλιών, είτε για τον αγώνα κατά του ρατσισμού (International Coalition of Cities against Racism), είτε για τη προστασία και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς (World Heritage Cities), είτε τέλος για τη κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη πόλεων του αναπτυσσόμενου και αναπτυσσόμενου κόσμου (Creative Cities Network, Cities of Design). Είναι κοινή πεποίθηση σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο ότι η βιώσιμη αστική ανάπτυξη βασίζεται σε νέους ανταγωνιστικούς παράγοντες όπως : η ποιότητα της αστικής υποδομής, η αλληλεπίδραση μεταξύ πολιτισμού και βιομηχανίας, η

κινησιολογία, η άρση, ο αστικός σχεδιασμός, η αρχιτεκτονική, οι τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνίας κ.ο.κ.

Με αφορμή, επομένως, την Κυριακή Προεδρία του Συμβουλίου της Ε.Ε. (β' αξίωμα 2012), η σύμπραξη UNESCO και Ε.Ε. για την απανομή του εν λόγω βραβείου θα εγκαθιστά τη στροφή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς την ιδέα του Citizens Mandate, δηλ. ακούγοντας του κατορθωτοποιημένου πολίτη, που προσεγγίζει τα ευρωπαϊκά προβλήματα (ανθρώπινα δικαιώματα, μεταναστεύση, οικονομική κρίση, κλιματική αλλαγή) με παρόμοια οπτική - μία ιδέα που έχει ήδη συζητηθεί στη διάρκεια της διαβούλευσης για τις αειφορικές πύλες (2014 - 2020).

Κατ' αυτό τον τρόπο η Πολιτική θα έδινε ένα σαφές σήμα για τη διάσταση που επιθυμεί να προσλάβει ένας θεσμός όπως αυτός των αειφορικών και των διεθνών σχέσεων των ΟΤΑ, διαχέοντας τις αξίες που προσφέρει η χώρα μας στο ευρωπαϊκό και ζήτητο πλέον κομμάτι της Κοινωνίας των Πολιτών, επιβεβαιώνοντας καυσόφως πρωτοβουλίες και αναδεικνύοντας τη δημιουργική εξιστορηση θεμάτων εικόνα της Ελλάδας, ιδιαίτερα υπό τις παρούσες δυσμενείς δημοσιονομικές συνθήκες.

Έτσι, δυνάμει με μία σχετικά απλή και συμβολική πρωτοβουλία θεσμικού χαρακτήρα, πρωτοποριακή ακόμη και για τα ευρωπαϊκά δεδομένα, να αξιοποιηθούμε τις διεθνείς σχέσεις των ΟΤΑ ως καλλιεργητική ήττα, κερχός, δημιουργώντας συνέργειες μεταξύ της εξωτερικής πολιτικής και της διακυβέρνησης της Κοινωνίας των Πολιτών και αναδεικνύοντας το ρόλο της Ε.Ε. UNESCO ως εκπαιδευτικό βραχίονα της πολιτιστικής διακυβέρνησης της χώρας μας.

Δημήτριος Η. Τζονάκης
Πολιτιστικός Σύμβουλος

ΔΤΖ/14.11.2011

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙ Διεύθυνση Μαθημάτων
& Πολιτιστικών Υποθέσεων

Αθήνα, 29 Αυγούστου 2011
Α.Π.Φ.8172/9/ΑΣ 860

ΠΡΟΣ :- ΕΙ Δ/ση
Υπόψη Πρύτανη κ. Ι. Οικονόμου

ΥΠΟΨΕΥΣΙΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Κατά τη διάρκεια της οκταετής επίσης κοινωνικής άσκας του υπογράφοντος στη Νάξο, προσεκλήθη από τον κ. Μ. Βαζαίο, υπεύθυνο του Διαιτητικού Φοιτητικού Νόμου στο Δημαρχείο της Νάξου, για άτυπη συνάντηση με τον αρμόδιο Αντιδήμαρχο για θέματα Πολιτισμού, Αθλητισμού και Περιβάλλοντος, κ. Ι. Ιωκ. Νουσιώτη, την Παρασκευή 5 Αυγούστου τ.ε. προκειμένου να συζητηθούν θέματα διεθνών σχέσεων και πολιτιστικών και εκπαιδευτικών συνεργασιών των Δήμων.

Στην άτυπη συνάντησή μας αφού αναφέρθηκε στα **πλεονεκτήματα** του νησιού ήταν : αυθεντικότητα τοπίου, γύρισμα και στοιχείων υλικής και άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, μεγάλο πολιτισμικό και ερευνητικό-επαγγελματικό κομμάτι : π.χ. Ιωκ. Καμπουλάς, Κορρές, αποθήματα και **αθηναισμός** όπως : π.χ. : απιρόδεκτη κατάσταση πωλών εισόδου και τακτοποίηση του νησιού (λαμπά, αεροδρόμιο, λιμάνι), καθώς και την παναλή έλλειψη στρατηγικού σχεδιασμού, ακόμα και για τομείς μεζονος τοπικού ενδιαφέροντος π.χ. τουρισμός.

Στους συνεργιστές του ο υπογράφων ανέφερε τις δυνατότητες ανάπτυξης του νησιού είτε **αυτοδύναμη** είτε στο πλαίσιο της "δορυφορικοποίησης" της με Μόναχο και Πάρο, έτσι ώστε να καταστεί **Περιφερειακό Κέντρο Αριστείας**, αναπτύσσοντας το "branding" Κυκλάδες (Cyclades), αφού είναι και το παραγωγικό της κίνηση, εστιάζοντας στην **δημοσιογραφία**.

Στον τομέα των διεθνών σχέσεων, σημειώθηκαν οι δυνατότητες που παρέχουν οι αδιερεύνητες και οι συμπράξεις σε δίκτυα πωλεών, είτε για αξιοποίηση πλεονεκτημάτων, είτε για κάλυψη μισονεκτημάτων, ενώ προσέθηκαν ενδεικτικές προτιμήσεις όπως :

- Κατηρηρή και αξιοποίηση αλλοδαπών κατοίκων καταγωγής παρών ΕΕ ή άλλες στοιχειώδεις χήρες με πρόσκληση στο Δημοτικό Συμβούλιο και υποβολή ιδεών και προτάσεων τους προκειμένου ακόμα και να καταστούν άτυποι Πρύτανη της Νάξου (και και' επίθεση της χήρας μαζί, στις χήρες καταγωγής τους. Χαρακτηριστικό ο υπογράφων ανήγαγε, με αφορμή το πρόσφατο μακελειό στο Ουάσι της Νορβηγίας, τους 12 μήνιους Νορβηγούς κατοίκους της Νάξου, (οι οποίοι αποτελούν, αναλογικά, μια πολυπληθή νορβηγική κοινότητα του εξωτερικού) και με τους οποίους θα μπορούσαν ήδη να είχαν επικοινωνήσει, όπως και με τη Νορβηγική Πρεσβεία στην Αθήνα, εκφράζοντας τα συλλυπητήριά τους για το τραγικό αυτό συμβάν, καθώς και την προσφορά τους για την άμεση αρωσκύληση από τη Νορβηγία

συγκεκριμένους αριθμούς παιδιών, μαζί με τους συνοδοούς τους, για την ανακούφιση από τις τραγικές επιπτώσεις, σε συνεργασία με τους τοπικούς τουριστικούς φορείς. Μια τέτοια ανθρωπιστική προσφορά με σαστή δημοσιογραφική κάλυψη αφενός θα βοηθούσε την τραβήξει δημοσία εικόνα της χώρας μας στη Σκανδιναβία και αφετέρου θα ενέπνευε υποθήκη για μελλοντική συμπεριφορά της Νάξου και των Κυκλάδων στους προορισμούς ενός επίλεκτου τουριστικού κοινού.

- Σύσταση, κατά πρόταση στο εξωτερικό, κυρίως από ομογενείς και από αλλοδαπούς, μιας Ένωσης "Φίλων της Νάξου", οι οποίοι θα προσφέρουν την εθελοντική βοήθειά τους δημοοργάνωντας και σχετικά site, όπου θα "ανεβάζουν" και δημοοργάνωντας προτάσεις, με βράβευση της καλύτερης και ρεαλιστικότερης.
- Ίδρυση ενός "Σταυρού Δημοοργάνωντας Γραφής", όπου Έλληνες, αλλά κυρίως αλλοδαποί, άνθρωποι του Πνεύματος και της Τέχνης, θα διδάσκουν μυθολογία σε διεθνές κοινό, αξιοποιώντας την προνομιακή σχέση της χώρας μας με τον Μύθο. Ενδεικτικά θα μπορούσε να λειτουργήσει εργαστήριο Παιδικού Μυθιστορήματος (για στοχευμένο νεανικό κοινό), υπό τον Ευγένιο Τριφινά, γνωστό διεθνώς παραμυθά, Δρ. Εγκληματολογίας σε Βρετανικό Πανεπιστήμιο, ο οποίος θα μπορούσε, με την κατάλληλη υποδομή να προσελκύσει διεθνές κοινό.
- Πρόσκληση μέσω και ομογενών, VIPs, καθώς και προσέλκυσης γαριματών ταινιών ή τηλεοπτικών σειρών και σταδίων ηχογραφήσεων. Αξιοποίηση δυναμικής συνεργασίας με διεθνή δημοοργάνωντας εταιρεία κλασικής μουσικής : ΝΑΧΟΣ.
- Διεξαγωγή έναξης Αλκακού και όρους Ζός ως φυσικό ή/και μικτό ταπίο στον αντίστοιχο παγκόσμιο κατάλογο της UNESCO.
- Αξιοποίηση προνομιακής σχέσης του νησιού με Ιταλία λόγω του σχετικού παρελθόντος (Δουκάτο Νάξου) και της καθολικής κοινότητας. Δυνατότητας ίδρυσης σχετικής Πολιτιστικής Διαδρομής σε πολυμερές, κατά πρόταση, επίπεδο, και με τη σύμβαση του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Πολιτιστικών Διαδρομών (Λουξεμβούργο), για αποφυγή τυχόν παρερμηνειών ή/και πολιτιστικών/θρησκευτικών ασοχηρών.
- Δημοοργάνωντας site π.χ. visitnaxos.com, όπου θα "ανεβάζουν" εμπειρίες, ιδέες, προτάσεις, προοργάνωντας για προσέλκυση εξειδικευμένου τουρισμού π.χ. περιβαλλοντικός, πεζοπορικός, θερμολιστικός, ίσως έντονος κυρίως με δημοοργάνωντας (opinion – makers), κ.ο.κ. Ενδεικτικά, αναφέρθηκε ότι με αφορμή το ευρωπαϊκό έτος Γήρανσης 2012, θα μπορούσαν να δημοοργάνωντας ειδικά τουριστικά πακέτα για ηλικίες άνω των 55 ετών, σε συνεργασία με Αυτοοργάνωντας Αρχές σε αγοράς – στόχους και με επέκταση της τουριστικής περιόδου.
- Στο πλαίσιο ενδυνάμυνσης του branding "Κυκλάδες", συνεργασία με το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, ημεδαπά και κυρίως, ξένα Πανεπιστήμια και Έδρες Ελληνικών Σπουδών για προσέλκυση φοιτητών ακόγματος και σε εθελοντικά προοργάνωντας (π.χ. αναστυλώσεις, καταγραφή στοχευμένων υλικών και άλλης πολιτιστικής κληρονομιάς κ.α.), εκπόνηση μεταπτυχιακών ή/και (μετά)διδασκαλικών εργασιών.
- Με αφορμή την κατάργηση του δημοοργάνωντας συστήματος υγείας και της νόσου Νάξου, μέσω της διαπανεπιστημιακής συνεργασίας, η προσέλκυση ημεδαπών και αλλοδαπών ερευνητών, οι οποίοι, υπό την εποπτεία των αρμοδίων θεοοργάνωντας φορέων θα μπορούσαν να προοργάνωντας στη δημοοργάνωντας

στατιστικής βάσης δεδομένων, με έρευνα κοόχου στον τοπικό πληθυσμό και με συνακόλουθα θετικά αποτελέσματα τόσο στις παρεχόμενες ιατρικές υπηρεσίες, όσο και στη δημιουργία ειδικής σχέσης του νησιού με την ερευνητική/ επιστημονική Κοινότητα και, κυρίως, την ανάδειξη του νησιού ως παράδειγμα "βέλτιστης πρακτικής" (best practice) στις παροχές υγείας σε περίοδο παγκόσμιας δημοσιονομικής αστάθειας (κρίσης).

- Αντίστοιχα συνεργασία θα ηθύνοντο, κατά υπογράφοντα, να αναπτυχθεί μεταξύ Πανεπιστημίων και Ερευνητικών Κέντρων, έτσι ώστε Νάξος να καταστεί Κέντρο Περιφερειακής Επιστημονικής Έρευνας, σε **δημοσιονομικά projects** ιδίως στον τομέα του Περιβάλλοντος (π.χ. αβαλάτωση, αναλλακτικές πηγές ενέργειας), αξιοποίηση της πανίδας και κυρίως της χλωρίδας (π.χ. βότανα σε συνεργασία με τον Κορρέ, παραγωγή λουλουδιών και εξημερώση τους στο Χρηματοτόξο του Άμστερνταμ), κ.ο.κ.
- Διεξαγωγή με την θεματική εμβάθυνση του Δ. Μαραθώνα (π.χ. αθλοπροπόνηση), "Πολιτιστικού Μαραθωνίου Δρόμου", σε συγκεκριμένη απαιτητική ημερομηνία ή επί τη βάση απεικονικού γεγονότος.
- Κατασκευή, κατά πρόταση, μέσω διεθνούς διαγωνισμού για να προσδώσουμε και το ανάλογο κύρος, σκαπιστού διαδρόμου πρόσβασης στο τοπίο της Περπάρας, το οποίο θα αναδεικνύει της διαχρονία του νησιού κ.α..
- Συμμετοχή σε ευρωπαϊκά προγράμματα που προβλέπουν τη νησιωτικότητα και την βιοποικιλότητα, με στόχο την ανάδειξη του νησιού σε "Island Green Brand".

Εν λόγω πρότασης καταγράφησαν από συνομιλητές υπογράφοντος.

Δημήτριος Τζανιάδης
Εμπειρογνώμων
Προβλεπτής - Σύμβουλος Α'

ΔΤΖ/

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΕΙ Δ/ση Μεταφρασών &
Πολιτισμικών Υποθέσεων

Αθήνα, 20 Μαΐου 2011
Α.Π.: 8172/9/ΑΣ 543

ΠΡΟΣ :- Δ/νση ΕΙ Δ/σης
Πρόσφο κ. Ι. Οικονόμου

ΥΠΟΨΕΤΙΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΘΕΜΑ : "Λαϊκές Σχολές ΟΤΑ – Περιφέρειας Πελοποννήσου"

Κατόπιν σχετικού αιτήματός του, με επιστολή της Τετάρτης, 18 τ.μ. ο κ. Δ. Κοκορής, Σύμβουλος του Περιφερειάρχη Πελοποννήσου κ. Π. Τσιούλης, προκειμένου να συζητήσουμε θέμα Λαϊκών συνταγών, στο πλαίσιο της πρόσφατης αναδιοργάνωσης των αυτοδιοικητικών δομών της χώρας.

Ο κ. Κοκορής είναι σε συναμνηση του την ανάγκη να αξιοποιηθεί πλήρως το πλούσιο πολιτισμικό απόθεμα της Περιφέρειας κατά τρόπο δημιουργικό και καινοτόμο και επί τη βάση στρατηγικής στοχεύουσας, κατά προτίμηση στο πεδίο της ομοιοστασίας του πολιτισμού και της γνώσης, λαμβάνοντας υπόψη την υφιστάμενη θέση δημοσιονομική κατάσταση.

Συγκεκριμένα, προτρέπει η σύνθεση μεσοτοπικών κατά προτίμηση, δοκτίων κέντρων, αρχαίων θεάτρων και αρχαίων λυμάτων για τη δημιουργία συνταγών (και με υφιστάμενες, εκπαιδευτικές θεματικές δομές όπως π.χ. Πολιτιστική Πρωτοβουλία Επαύλειας Μασσαλία 2013, ενώ ανάλογα με το συζητούμενο κοινό θα ηθύντο να παραχθούν εξειδικευμένα πακέτα προσέλευσης τουρισμού, οι δυνατόν και εκτός "αρχικής περιόδου"¹.

Ενδεικτικά, αναφέρεται το παράδειγμα του αλλοδαπού οικοδομικού ντανκού κοινού, το οποίο, σε συνεργασία με τις διαπιστευμένες στη χώρα μας Προσβείς και ζών Αρχειολογική Ιστοριότητα, καθώς και τα οικεία Τμήματα των ημεδαπών Πανεπιστημίων², θα μπορούσε να προσέλκυσει για την πραγματοποίηση

¹ Προτείνεται π.χ. η δημιουργία ενός Μουσείου Ιστορίας των Μασσαλιών θεμάτων για την ανάδειξη και την αξιοποίηση της τοπικής διαποικίλευσης, καθώς και ενός Κέντρου Δημιουργικής Γραφής/Μεθοδικότητας (Creative Writing), τα οποία όχι μόνο εκπαιδεύονται σε εξειδικευμένο ποσοστό κοινό αλλά μπορεί να αναφερθούν και με χρήση από τον αντίστοιχο ενδιαφερόμενο ιδιωτικό τομέα (ΣΔΤ).

² Χαρακτηριστικός είναι οι προσπάθειες της Γαλλικής Αρχαιολογικής Σχολής και της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών που δραστηριοποιούνται στην ανόρθωση κεντρών, καθώς και επιχειρηματικές μονάδες αλλοδαπών συνεργούντων (π.χ. Carrefour) που δίνουν να αναγνωριστούν επί τη βάση της απόδοσης μαρίμας οικιακής κοινωνικής ευθύνης. Εάν στα ανωτέρω προσέχουμε την ύπαρξη θετικών πολιτιστικών υποδομών όπως π.χ. τα Λαϊκά Φαειφά και το παράδειγμα των Πανεπιστημίων Harvard στο Ντιελόν, την επιβίωση των Νίμων κόντων, το Τμήμα Ολοκληρωμένων Σπουδών στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, συνδυάζονται με την αποκαταστατική κλίση του

των σχολικών/ φοιτητικών/ επαγγελματιών επιδρομών, που συνήθως λαμβάνουν χώρα σε "νικητές" για τη χώρα μας τουριστικές περιόδους, ενισχύοντας, ενδεχομένως και ειδικά σχεδιασμένα προγράμματα εθελοντισμού.

Αντίστοιχες κινήσεις θα μπορούσαν να αναληφθούν και για στοχευμένο κοινό κρήτης ηλικίας συγκεκριμένων γεωγραφικών ζωνών (π.χ. Σκανδιναβία³, Β. και Κεντρική Ευρώπη, Αμερική), ενεργοποιώντας ένα δίκτυο ημεδαπών λουτροπύλων με παροχή υψηλής ποιότητας ιαματικών/θερμαλιστικών υπηρεσιών σε απολύτως ανταγωνιστικές τιμές, ε.ι δυνατόν με οικονομικά κίνητρα (π.χ. απαλλαγή δημοτικών και αεροπορικών τελών), αξιοποίηση των περιφερειακών συγκοινωνιακών υποδομών (π.χ. αεροδρόμιο Καλαμάτας, λιμένας Κατάκολου) και κυρίως των νέων τεχνολογιών με προσφορά ελκυστικών εξειδικευμένων τουριστικών πακέτων, μεταξύ άλλων, π.χ. στα deal sites, ενώ θα μπορούσαν να προσελκυθούν και στοχευμένες εξειδικευμένες ομάδες τουριστών, με τη δημιουργία σχετικών γεγονότων (events)⁴.

Βασικό συνεπαικτικό των ανωτέρω προεπιβλεπόμενων αποτελεί η ανάδειξη των οικείων Πολιτιστικών Διαδρομών (π.χ. οίνου και ελιάς) και η δημιουργία νέων, καθώς της τοπικής ελληνικής διατροφής ενταγμένης πλέον στην μουσουλμανική διαίτα που αποτελεί στοιχείο της περιόδοιμας όλης πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO, δίνοντας και' αυτό τον τρόπο απενός την ευκαιρία στους επισκέπτες της Περιφέρειας να έχουν μία, κατά το δυνατόν, "ολιστική" εσπερή με το κλόνιστο πολιτιστικό της απόθεμα και οφελέρου δυνατότητας απασχόλησης οι τομείς με υψηλή "αποσπιδέμενη αξία" για τη χώρα μας.

Τέλος, αναφέρθηκε η δυνατότητα διεκδίκησης παροχής κινήτρων σε νέες ή/και υφιστάμενες δημοοργαγικές/πολιτιστικές βιομηχανίες/επιχειρήσεις με σκοπό την δημιουργία ενός καινοτόμου/δημοοργαγικού επιχειρηματικού θέλαου (creative cluster) που θα επιχειρήσει να αξιοποιήσει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Περιφέρειας τόσο στο πεδίο των πόρων (ανθρώπινων και υλικών), με έμφαση στην αξιόλογη διασπορά του εξωτερικού, όσο και στο σημαντικό πολιτιστικό απόθεμα και πολιτιστικό τοπίο, ενδεχομένως και με την σύναψη συμφωνιών και συνεργασιών για συγκεκριμένα πεδία (π.χ. εκπαίδευση, αθλητισμός, νέες τεχνολογίες, R&D) και με συγκεκριμένες χώρες (π.χ. Κίνα, Ρωσία, Η.Π.Α., Γαλλία, Γερμανία, κ.ο.κ.).

Δημήτριος Η. Τζανέτις
Εμπορογρόφων -
Πρεσβευτής Σύμβουλος Α'

ΔΤΖ/20.5.2011

μπορούν να προσφέρουν προεπιβλεπόμενα οφέλη-παικτα ή εκπρόσωποι ελληδαπών ΜΜΕ, σε συνεργασία με την Ένωση Ανταπορετών Έντες Τίπου και με εξειδικευμένους δημοοργαγικούς, τότε το αποτέλεσμα μπορεί να είναι ελπιδοφόρο.

³ Σε συνδυασμό ίσως με το Ευρωπαϊκό Έτος Ενέργειας Ήλιου και Αλληλεγγύης 2012.

⁴ Ενδεικτικά αναφέρεται η διεκδίκηση διεκδίκησης ορίων και με γαλλοί, είδος υπό εξοφίση στην ελληνική οικονομία με το 42% να βρέχεται σήμερα στην Πολιτισμική όση και η μοναδική ελληνική φυλή, ο Αρκάδιος όνος Αποκλείει ένα γεγονός με ένα δικό του φυσικό κοινό. Χαρακτηριστικό το Red Bull Donkey όνος 2011 (Μακρυνίτου, 3 Αρκάδιος κ.α.), προσελκύει περί τους 3.500, Τέλλους κυρίως αλλά και όνους, αποσπιδετα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΕΙ Δ/ση Μορφωτικών &
Πολιτιστικών Υποθέσεων

Αθήνα, 14 Ιανουαρίου 2010
Α.Π.: 8172/9/ΑΣ 23

ΠΡΟΣ :- Δ/νση ΕΙ Δ/σης
Πρόσφο κ. Ι. Οικονόμου

ΥΠΟΦΕΡΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΘΕΜΑ : "Προγραμματισμός πολιτιστικών εκδηλώσεων - Μάχη Μαραθώνα".
ΣΧΕΤ : Έγγραφο μου : 8172/9/ΑΕ 13578α/24.9.09.

Σε συνέχεια του προηγουμένου εγγράφου, το οποίο αναφέρεται στη λειτουργία της ΕΙ Δ/σης και εκπαιδεύει ότι ο Πολιτισμός αποτελεί ουσιαστικό το ανάκλιτο συγκριτικό κριτήριο της χώρας μας στο κομμάτι των διεθνών σχέσεων, παρατίθενται, κυρίως ενδεικτικές, άνωθεν επιτακτικών γεγονότων και ημερομηνιών που, κατά την προσοχή των ενδιαφερόμετων, η ελληνική πλευρά θα πρέπει να εκπαιδεύεται στο πλαίσιο έκδοσης μιας πολιτιστικής δραστηριότητας, διαλογιστικής, έτσι ώστε η ενόχληση με διακριτά κομμάτια εξωτερικής πολιτικής να δραστηριοποιείται υψηλή πολιτική "προστατευμένη αζήτα".

2010 :

- Επίπεδο 2.500 ευρώ της Μάχης του Μαραθώνα
- Διεθνής Έτος UNESCO Σύγκλησης των Πολιτισμών
- Επίπεδο 50 ευρώ από την ίδρυση της Κοινωνικής Δημοκρατίας
- 100 χρόνια από τη γέννηση του Τσαρούχη
- 50 χρόνια από το θάνατο του Δ. Μαρμαρίδου
- 163 χρόνια από την ίδρυση της Ιεράς Θεολογικής Σχολής της Χαλκίδας

2011 :

- Επίπεδο 180 ευρώ από την ίδρυση της Ελληνικής Δημοκρατίας
- 100 χρόνια από τη γέννηση του Οδ. Ήλιου
- 40 χρόνια από το θάνατο του Γ. Σαράφη
- 100 χρόνια από τον θάνατο του Αλ. Παπαναστασίου
- Διοργάνωση Special Olympics

2012 :

- Διαργάνωση Ολυμπιακών Αγώνων στο Λονδίνο
- Προεδρία Ε.Ε. από την Κύπρο (β' εξάμηνο)

2013 :

- Πολιτιστικό Έτος Ελλάδος – Ρωσίας
- Μακεδονία : Πολιτιστική Πρωτεύουσα Ευρώπης
- Διαργάνωση Μουσικών Αγώνων (Αθήνα – Βόλος)

2014 :

- Προεδρία Ε.Ε. από την Ελλάδα (α' εξάμηνο)
- 40 χρόνια Μεταπολίτευσης
- Διαργάνωση χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων στο Σότσι (Ρωσία)

2015 :

- 30 χρόνια θεσμού "Πολιτιστικής Πρωτεύουσας Ευρώπης" (δυνατότητα επέκτασης εν λόγω θεσμού, ελληνικής έμφασης, σε χώρας Ασίας, Αμερικής και Αφρικής).

Από ανωτέρω ενδεικτικά πλάνα, θα κατανοήσουμε την προσοχή μας στο οπισθοικό γεγονός της σημερινότητας των 2.500 ετών από την Μάχη του Μαραθώνα και το πέραν έτος, καθώς και στις δυνατότητες αξιοποίησής του από την ελληνική πλευρά, παρά την ομολογούμενη δύστηνη δημοοικονομική κατάσταση και τα ασφυκτικά, αν όχι ανώμαλα, περιθώρια χρόνου για την υλοποίηση σοβαρών προτίσεων, που σπάνια προδιαθέτουν, υπό κινεματικές συνθήκες, οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους για την υλοποίησή τους και κυρίως ικανό χρονικό διάστημα για ορό πρόγραμματορο σχετικών δράσεων.

Σε περίπτωση που υπάρξει η σχετική βούληση, θα πρέπει άμεσα να ορισθεί ευλόγη και ολιγομελής ομάδα έμπειρων στελεχών από συναρμόδιες Υπηρεσίες και Φορείς (π.χ. Υπουργείο Εξωτερικών, Υπουργείο Πολιτισμού & Τουρισμού, Επισκοπείας, Βουλή, Ίδρυμα Γιώργη Α. Μαραθίνος, Α. Αθηνών, Νέο Μουσείο Ακροπόλεως), προκειμένου να αξιοποιηθούν πρακτικές πτυχές εν λόγω εκκεντρικού γεγονότος.

Προς τούτους θα πρέπει να αποκαταθούν οι διάφορες συνεννοήσεις που αναφέρονται στο ανωτέρω γράφημα, ήτοι : η πολιτική, η αθλητική, η εκπαιδευτικό-επιστημονική, η πολιτιστική, η οικονομική, κ.ο.κ., έτσι ώστε να διαφοροποιηθεί η στρατηγική μας από γεωγραφική κερσούνη – στόχο (π.χ. Β. Αμερική, Λατ. Αμερική, Μ. Ανατολή, Ρωσία, Κίνα, Ασία), αντίλογα με το κατά διάκριση επιδιωκόμε να προβάλουμε.

Πιοιότερα στην σημερινή κρίση και μεταβατική χρονική περίοδο όπου η οικονομικοκοινωνική κατάσταση αναζητά αξίες και ρίζες και η θεωρία της Σύγκρουσης των Πολιτισμών έρχεται στην επικαιρότητα με δραματικό τρόπο, υπάρχει επιτακτική πλέον ανάγκη για συνολικό Διαπολιτισμικό Διάλογο προς αναζήτηση των δομαίων συσχέτισης της πραγματικής πολιτιστικής ταυτότητας της νέας παγκόσμιας κοινότητας. Έτσι, πέραν με πρότυπο πολιτισμικό εκδόχμα όπως η Ελλάδα, καλούνται εκ των πραγμάτων να αντιμετωπίσουν δημοκρατικά τις σύγχροτες

προκλήσεις διαθέτοντας σαφώς περισσότερες δυνατότητες και κλινοεκτάματα από το σύνολο των άλλων κρατών.

Στο πλαίσιο αυτό, η εν λόγω πρόταση, στόχο έχει να αναδείξει τον κλάδο των κοινών πολιτισμικών σχέσεων και αξιών και τον τρόπο που αυτές "γονιμοποίησαν" τον Παγκόσμιο Πολιτισμό, καθιστώντας τις αξιόλογο κλασικό "βόλιπο παράδειγμα" όσμωσης δύο κυριφαίων παγκόσμιων αξιακών συστημάτων.

Η υλοποίηση του ανωτέρω επιχειρήματος απαιτεί λεπτούς και διακριτικούς χειρισμούς προκειμένου να ενισχύσει τη δημόσια εικόνα της χώρας μας ως αξιόπιστο και προνομαστικό επίτροπο και διαμοσολεβητό στην διεθνή (κοιτική) σκηνή, στο πεδίο της αποφυγής περιφερειακών συγκρούσεων και εντάσεων που μπορεί να έχουν αρνητικές εκπτώσεις στο διεθνή περιβάλλον και να δημοσιονομική συνέργειας τόσο με την πρωτοβουλία μας για την Ολυμπιακή Εκαταρία, όσο και ενόψει της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων 2012 από το Λονδίνο, ενισχύοντας το αίτημά μας για την επιστροφή των Μαραθώνων του Παρθενώνα και την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς οικουμενικού χαρακτήρα.

Ο χαρακτήρας των εκδηλώσεων θα πρέπει να είναι κολοκοντρικός με δυνατότητες συμμετοχής πολιτιστικών, κοινωνιολογικών, εκπαιδευτικών, πολιτιστικών και αθλητικών δρόμων (κατά το ιδανικό κλίμα σχήμα), που θα ενεργοποιούν, μεταξύ άλλων, την Κοινωνία των Πολιτών και την ομογένεια, αξιοποιώντας και τον εθελοντισμό.

Συγκεκριμένα, το "σύστημα" μιας επιτόμιας στήλης προς τιμή των κοινών Πατριών με τη μορφή σοβαρής επιστημονικής παρέμβασης για να αποδομήσουμε την όποια αξιολογική ενοποίηση, εκτάμει ως υπερεκτική και υψηλό συμβολισμό ενέργεια που θα συμβάλει στην απόδοση των στόχων μας.

Σε κοινωνιολογικό επίπεδο η ανωτέρα επίταξη δίνεται να προβληθεί σε κάθε τυπική ή άτυπη επαφή μελών ή Ομάδων του Κοσμοβουλίου (π.χ. Ομάδες Φύλας, Διετή, Περιφερειακή ή Παγκόσμια Fora, Πολιτιστικό Ίδρυμα Βουλής), ενώ θα πρέπει να αναληφθεί πρωτοβουλία για υιοθέτηση ψηφισμάτων εθνικών Κοσμοβουλίων¹ και του Ευρωπαϊκού Κοσμοβουλίου² για την σημασία της Μέσης του Μαραθώνια ως κορυφαίας, παγκόσμιας σημασίας ιστορική στιγμή που αποτελεί μοναδική ευκαιρία για να στραφούμε πάλι στον διάλογο και στην Συνεργασία επί τη βάση μιας κοινής, παγκόσμιας αποδεκτής, κλιμακώσεως όπως είναι η Ίδρα του Μαραθώνια και οι συμβολικές αξίες στις οποίες παρακμάζει (πνεύμα ειρήνης, αδελφοσύνης, "ου αγωνίζεσθαι"), καθώς και για την επίσημη θεσμοθέτηση της Μαραθώνιας Φλόγας και' αντιστοχία της Ολυμπιακής Φλόγας³, και την μεταλαμβάνει της σε μεγάλες κλίμακες του κληνίου, όπως διεξάγονται (διεθνείς) μαραθώνιοι δρόμοι (1.500 συνολικά με αυξητική τάση, κάποιος ήδη από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα), με ακριβέστερο σκοπό το αίτημα για διεκδίκηση της μόνιμης έδρας των εκάστοτε Ολυμπιακών Μαραθώνια στη γενέτειρά τους, αναξάρτητα από την

¹ κατά το πρόσωπο ορόφωνο ψήφισμα του Κοσμοβουλίου της Μασσαχουσέτης των Η.Π.Α.

² ήδη έχει θεσμοθετηθεί και χρηματοδοτηθεί από την Ε. Επιτροπή ο "Μαραθώνιος για μια Ευρωπαϊκή Επανάσταση".

³ καθώς η μέση τάση διεκδίκησης της από τον Δ. Μαραθώνιο και τον ΣΕΓΑΣ δεν συνάδει με την παγκόσμια δυναμική που έχει αναπτυχθεί οι χάρος γιορταστικής συσχέτισης μας (Κόλα, Η.Π.Α., κ.α.κ.).

εκείνους εκλεγμένους διοργανώνεται πάλι⁴. Υπό το φως των ανωτέρω θα γινόταν να θεωρηθεί η θεσμοθέτηση διοργάνωσης Μαραθώνιου Δρόμου, κατ' αρχήν, στην εκάστοτε Πολιτιστική Πρωτεύουσα Ευρώπης και μάλιστα να επικριθεί και σε άλλες συναφείς θεσμικές εκδηλώσεις (π.χ. στην Πολιτιστική Πρωτεύουσα Αραβικού Κόσμου, που το τρέχον έτος είναι η Νάτζα, στην οποία εδρεύει το αραβικό κανάλι παραδοσιακής εμβύσεως Al Jazeera).

Εξίσου σημαντική κρίνεται η κινηριοποίηση και σε διάφορους διεθνείς και περιφερειακούς οργανισμούς (π.χ. Ο.Η.Ε., UNESCO, Συμβούλιο της Ευρώπης, Συμμαχία των Πολιτισμών, Ο.Ε.Π., Ευρωπαϊκογενική Συνεργασία, ASIM, OAS, ALESCO, ISESCO), καθώς και η ανακήρυξη του Τύμβου του Μαραθώνα σε Ιστορικό Μνημείο της Ευρώπης και σε Μνημείο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO.

Εκπαισθεύοντας, η θεσμοθέτηση από την Ελληνική Πολιτεία - ή κατόπιν πρωτοβουλίας της Ελληνικής Πολιτείας και κυριότερα εταιρειακής διοργάνωσης⁵ - κατ' εξαίρεση της εκπαίδευσης, ενός ομίλου διεθνούς βραβείου Δημοκρατίας, απονομολόμενου από διετία σε αναγνώριση υπηρεσιών και προσπαθείας και προαγωγής δημοκρατικών θεσμών. Η ουσιαστική σκοπιμότητα του βραβείου αυτού δεν θα ήταν αμφιγία αφού, υπό διασταλτική οπτική, δύνανται να εξισωθεί άν η όποιος δομή του οργάνου απονομής του επιβλεπεί δεν θα ήταν εκπαιδευτική μεταβιβάσιμος του σε διεθνή φορέα προαγωγής των δημοκρατικών θεσμών. Η προσθήκη στα τρία (3) υπάρχοντα ανάστατα δόγματα της (Τάγματα Αριστίας) της Ελληνικής Πολιτείας και ενός ακόμα οργάνου της Νάτζα, δύνανται, επίσης, να αποτελέσει κατάλληλη συμβολική έκφραση του κορσπεριού.

Ιδιαίτερης προσοχής χρήζει η ακαδημαϊκή διάσταση του εγχερίματος αφού επιβάλλεται η συμβολή μεζόνων ακαδημαϊκών φορέων κλασικού πολιτισμού, οι οποίοι θα προσδώσουν και την εκτετατή διεθνή επιβίωση και το αναγκαίο επιστημονικό κύρος, τόσο ενός του ελληνικού χώρου με παρουσία διεθνών προσπαθείας όσο κυρίως στο εξωτερικό (π.χ. Έδρες Διεθνών Οργανισμών, συναφή Ακαδημαϊκά Τμήματα), με απώτερο στόχο την διοργάνωση και θεσμοθέτηση ενός Παγκόσμιου Forum Διαπολιτισμικού Διαλόγου, κατ' αναλογία του οικονομικού Forum του Davos ή του G20, με την συμμετοχή των χωρών που εκπροσωπούν Παγκόσμιους Πολιτισμούς, όπως π.χ. Ιταλία, Αίγυπτος, Ιράν, Ινδία, Κίνα, Μολδοβ., ή / και την ίδρυση Διεθνούς φορέα ή Ιδρύματος, κατά τα πρότυπα του Διεθνούς Ιδρύματος Ολυμπιακής Εκπαίδευσης στην Αρχαία Ολυμπία⁶.

Στο πλάνο της Κοινωνίας των Πολιτών (ΚτΠ), ήδη ο υπογράφων έχει φέρει σε επώση τον Δήμαρχο Μαραθώνα κ. Σ. Ζαγάρη με εκπρόσωπο της Αμφικτυονίας Πόλεων της Μεσογείου (που ελέγχεται από τη χώρα μας), προκειμένου να αρσθεί πρακτικής και χρηστικής πληροφορίας σχετικά με την σύσταση, οργάνωση και λειτουργία Παγκόσμιου Διεθνούς Αμφικτυονίας Πόλεων που διοργανώνουν

⁴ με κατάλληλη διοφορική διεθνή συμμετέχουσα από γειτονιότητες.

⁵ σε συνεργασία με το Ίνστιτούτο Παιδείας και με αφορμή ενδιαφερόντων να εκπαιδεύονται εργαζόμενοι της Στήλης Τυφλών και Γραμμάτων στην Αθήνα.

⁶ με τη συνεργασία του Δ. Δελφών.

⁷ αξιοποιώντας υφιστάμενα κανάλια από το ΕΠΠΑ είτε ανάλογη άσκηση και κτίρια στο Τσίβι, μετατρέποντας σε σε Παγκόσμιο Κέντρο Διαπολιτισμικού Διαλόγου και σε συναφή διεθνή ή είτε την έκδοση Μικροβίβη (γινώστη με την επωνυμία "Κονόκι") επί της Λαμψ. Κ. Σουλίου.

Μαραθώνιους δρόμους, με μητρόπολη των Μαραθώνων⁸, ενώ ο θαυμάς των αδελφοποιήσεων μπορεί να ενσπρίσει εν λόγω προσπάθεια.

Ο Μαραθώνιος Δρόμος έχει καταστεί πλέον από τα πιο δημοφιλή αθλήματα, αναπτύσσοντας μία παγκόσμια δυναμική διοργάνωσης Μαραθώνιων Δρόμων σε πλήθος πόλεων, οι οποίες όχι μόνο προσδίδουν τη δαπάνη εκείνα τους⁹ μέσα του αθλητισμού και των παραλλήλων εκδηλώσεων (π.χ. πολιτιστικές, τουριστικές), αλλά κυρίως δημιουργούν υπολογίσιμη οικονομική "προστιθέμενη αξία"¹⁰.

Έτσι, η χώρα μας θα πρέπει να διερευνήσει, εκτός των άλλων και τα προσδοκώμενα οφέλη στο χώρο των διεθνών αθλητικών σχέσεων και της διαδρομικής των πόλεων, αλλά κυρίως την οικονομική διάσταση, η οποία κάθε άλλο παρά αμελητέα είναι και που συναρτάται άρτια από την κατοχύρωση δικαιωμάτων από την χρήση του ονόματος του Μαραθώνα σε διεθνείς εκδηλώσεις.

Στον επικουρινικό τομέα, τα αθλητικά χρονικά περιθώρια, και η υφιστάμενη γενική δημοσιονομική κατάσταση, καθώς και οι επικείμενες δημοτικές εκλογές δύνανται να δημιουργήσουν προσκείμενα προς τοίσο η προσεκτική διερεύνηση και υιοθέτηση εκδοτικών, πρακτικών και δημιουργικών προτάσεων κρίνεται απολύτως απαραίτητη.

Στο πλαίσιο αυτό, ο φιλοτιλιακός μέσος της έκδοσης κοινών γραμματισμών και της σχετικής ενημέρωσης της διεθνούς Ταχυδρομικής Ένωσης (U.P.U.), η άπαρξη μηνήματος (ideogram) και λογότυπου (logo) που μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σε υποπροσκή αλληλογραφία¹¹ καθώς και στις διαφημιστικές εκστρατείες του Ε.Ο.Τ. ή άλλων φορέων/Υπηρεσιών ή Επιχειρήσεων (π.χ.ονοματοδοσία αεροπλάνων, κλοίων, πληροφορίας σε έντυπα όλων των μεταφορικών γραμμών/υπηρεσιών προς/από την χώρα μας), συναφείς πολιτιστικές δράσεις στο πλαίσιο διοργάνωσης θερινών ή άλλων διεθνών πολιτιστικών εκδηλώσεων (π.χ. Επέδευρος, Ηρώδεια, ή/και στο εξωτερικό, ανάλογα με την στρατηγική στόχευσή μας και την οικονομική και χρονική διαθέσιμότητά), αποτελούν προσβολώδεις που μπορούν να δημιουργήσουν πολυεπίπεδος συνέργειας.

Εκπροσθέτως, η (εμπορική) επιτυχία και η αλλεργική πρωτοτυπία σεναρίων που σπέρνουν τις κορυφαίες (αμερικανικές κυρίως) κινηματογραφικές εταιρείες στην Ελληνική Μυθολογία και Ιστορία, προκειμένου να ανιχνώσουν σεναριακό υλικό για τις υπερπαραγωγές τους, όπως η συνέχεια των "300", η οποία θα πραγματοποιηθεί την Μάχη του Μαραθώνα, δύνανται, λόγω της παγκόσμιας απήχησης και της χρονικής συγκυρίας, να προβάλλουν το εκδοτικό/εμπορικό μήνυμα, εάν αξιοποιηθεί επαρκώς, με

⁸ σχετική πρόταση μου είχε υποβληθεί προς κ. Δήμαρχο Μαραθώνα, ήδη από 5.2.97, στο πλαίσιο υπηρεσιακής συνέντευξης.

⁹ π.χ. ο Vienna City Marathon (VCM), στις 18/4/2010, στην 27^η διοργάνωσή του θα είναι πανηγυρικό αφιέρωμάς στις "2.500 χρόνια Μύθος του Μαραθώνιου", με κορυφαία στιγμή την κορονατική παράδοση της Μαραθωνίας Φλόγας.

¹⁰ Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η ένωση πήντα (5) κορυφαίων, κατηγοριών, μαραθώνιων δρόμων (World Marathon Majors), που δημιουργήθηκε στις 23/1/2006, αποκέρει έσοδα αξίας 1 εκ. \$ στους νικητές των αγώνων, στους οποίους συμμετέχουν 150.000 άτομα και παρακολούθενται από 5 εκ. θεατές και 250 εκ. τηλεθεατές, ενώ δημιουργείται ετήσιος 400 εκ. \$ (Μαραθώνιος Δρόμος : Βοστώνη, Λονδίνο, Βερολίνο, Σαίδηον, Ν. Υόρκη). Ήγια υπολογιστεί δε, ότι συμμετοχή 10.000 ατόμων δρομίων στον Κλασικό Μαραθώνιο θα αποφέρει στην χώρα μας έσοδα 22 εκ. €.

¹¹ Αλληλογραφία του Γερμανικού ΥΠ.ΕΣ. φέρει logo για την έκδοση των 20 ετών από την έκδοση του τίτλου του Βασιλέως!

κατάλληλος κινήσει, το οργανωτικό δηνειμικό που εργάζεται στο σύνολο του μηχανισμού της καταπολεμτικής δραστηριότητας, των τηλεοπτικών καναλιών και άλλων νέας τεχνολογίας με περίσπασμα κίνησης.

Η συμβολική εννοειδοσία που εμφανίζεται η Μάχη του Μαραθώνα και κατ' επέκταση ο Μαραθώνιος και η Μαραθώνια Φιλότι και η περιήγηση αποδοχή και αναγνωρισμένη τους.¹² αφού είναι το μόνο Ολυμπιακό άθλημα που φέρει το όνομα και είναι απόλυτα συνδεδεμένο με τοπικότατο, δημοκρατικό όραμα, απόλυτου στρατηγικού κλιμακώματος σε κάθε υψίστου (για)πολιτικού ενδιαφέροντος για την χώρα μας.

Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται απαραίτητη και η συμβολή των Αρχών εξωτερικών, οι οποίες θα μπορούν να προβάλλουν εν λόγω τεχνήματα μέσω της παραγωγής και διάθεσης, από αρμόδιο φορέα, σύγχρονου οπτικοακουστικού υλικού (υπό τη μορφή ετήσιου kit) και με εκπαιδευτικούς προαίτιες notes, ενώ θα μπορούσε να διενεργηθεί Παγκόσμιος Διαγωνισμός για μαθητές αβήθειας ή β' βήθειας εκπαίδευσης με θέμα την σημασία της Μάχης του Μαραθώνα και έκτακτο την συμμετοχή συγκεκριμένου αριθμού ατόμων στις εν λόγω εκδηλώσεις.

Και' αφού τον χρόνο η επέτειος των 2500 ετών από τη Μάχη του Μαραθώνα προσφέρει έντονη διεθνούς προβολή της χώρας μας, θεωρείται υπαρκτός ότι υπάρχει η κοινότητα των φιλέλεσθρων ατόμων του Παγκόσμιου Πολιτισμού και εθνότητα προσελκύοντας νέου ενδιαφέροντος προς τη χώρα μας και προς την ελπίδα πολιτισμική της παράδοση, ιδιαίτερα κατά μία χρονική περίοδο που το ενδιαφέρον για τις ανθρωπιστικές σκοπούς φέρει και που οι κοινότητες προσπαθούν εκσυγχρονισμός πολιτισμικών στοιχείων της χώρας μας εντεινούνται.

Έτσι, ο ποταμός αυτός και η ανάδειξη της διασύνδεσης της συμβολικής σημασίας της νίκης του Μαραθώνα με την κατοχύρωση της Αθηναϊκής ασφαλείας και την αρχή του "Χρυσού Λιάνου" με την αποσύνδεση τόνων θεοκρατών πνευματικής δραστηριότητας οικονομικής επιβίωσης (με κορυφαίο τον Περικλή), δύνανται να κεφαλαιοποιηθεί και ως εργαλείο πολιτισμικής διακρίσεως, διατηρώντας ένα ποσοστιαίο ενδιαφέροντος προς τη χώρα μας, το οποίο θα ανακαταστεί ακούσιος και με τις, μετά μία Ιστορία, εκπτώσεις των θερμοκρασιών και της Σολεμνότητας.

Δημήτριος Η. Τζανιάδης
Εμπειρογόνος
Προσβεστές Σύμβουλος Α'

ΔΤΖ.

¹² που περιλαμβάνει συνέντευξη από και εκδοτικών brands όπως π.χ. η Coca-Cola και ο Σπορς.

**ΠΡΟΣ :- Δ/νση ΕΙ Δ/σης Μορφωτικών &
Πολιτιστικών Υποθέσεων,
Πρόσθη κ. Γ. Οικονόμου**

ΘΕΜΑ : "Forum Κερκύρας"

ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Στο πλαίσιο της Τριμερούς Συμφωνίας μεταξύ του Ελληνικού Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού (ΥΠΠΟΤ), του Υπουργείου Πολιτισμού του Λουξεμβούργου και του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Πολιτιστικών Διαδρομών (που αποτελείται από το Συμβούλιο της Ευρώπης και εδρεύει στο Λουξεμβούργο), σε συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οργανώθηκε το **Forum Κερκύρας** (Κέρκυρα, 20-22/9/2010), σε συνέχεια του Β' Forum Δελφών (Δελφοί, 16-18/4/2010), με θέμα : "Πολιτιστική Κληρονομιά, Πολιτιστικές Διαδρομές, Πολιτιστικός Τουρισμός, Ιπόρροπος Λιμάνος Πολιτιστική, Κοινωνική και Οικονομική Ανάπτυξη, Δίκτυο Συνεργασίας και Παραδογματικές Πρακτικές".

Ο υπογράφων, ως εκπρόσωπος του ΥΠΠΕΣ, παρόντη στο ανωτέρω Forum, απρόθυμα χαιρετισμό, προέδρευσε στη μία από τις δύο Συνόδους και με παρέμβασή του, στο τέλος των διαπραγματεύσεων της Συμφωνίας για την συμμετοχή της Κερκύρας και της Κάσου στα Προγράμματα : "Δρόμοι των Φοινίκων" και "Οδυσσείας" ("Χάρτα Κερκύρας"), πέτυχε την αναστορά, για πρώτη φορά σε κείμενο Συμφωνίας εθνικιστικό ενδιαφέροντος, στην "ανάδειξη και προώθηση της έννοιας της **νησιωτικότητας** ως βασικού στοιχείου των Πολιτιστικών Διαδρομών".

Πέραν της ανάταξης του θέματος του Forum, παρουσιάστηκαν σχετικά προγράμματα ως βέλτιστες πρακτικές, διατυπώθηκαν οι κατευθύνσεις των ελληνικών προγραμμάτων με ομολόγους τους από διάφορες χώρες και συζητήθηκαν τρόποι πιθανής χρηματοδότησης από εθνικά προγράμματα.

Έτσι καταδείχθη ότι η Ε.Ε. μέσω των αντιστοίχων προγραμμάτων παρέχει το αναγκαίο θεσμικό πλαίσιο για χρηματοδότηση επιλέξιμων πολιτιστικών δράσεων σε διάφορα πεδία όπως ο Πολιτισμός, η Νεολαία και η Κοινωνία των Πολιτών (ΚεΠ), ενώ το Συμβούλιο της Ευρώπης παρέχει επίσης ένα βασικό θεσμικό όργανο όπως το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Πολιτιστικών Διαδρομών, εκπαιδευτικό χαρακτήρα, για την

Συγκεκριμένα βολιδοσκοπήθηκαν και κυτ' αρχήν αποδείχθηκαν, ο Δ'ντης κ. Michel Thomas Penette και η αρνάδα χαρίστρια κι Eleonora Berti του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Πολιτισμικών Διαδρομών, το ανέβηγμον να διαμορφωθεί μία νέα Πολιτιστική Διαδρομή των "Ευρωπαίων Πατέρων" (Fathers of Europe), στην οποίαν θα αναδειχθεί η προσωπικότητα και το έργο του Α' Κυβερνήτη της Ελλάδας Ι. Καποδίστρια, ως οραματιστή της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και πρόθυμο εκφραστή του Διαπολιτισμικού Διαλόγου, καθώς και ως διεύκτη συνεργασίας της Ε.Ε. με την Ρωσία αφού ήδη υπάρχει αντίστοιχο δίκτυο Πόλεων με ευρεία συμμετοχή των τριών συναφών ημεδαπών δήμων (Κέρκυρας, Ναυπλίου, Αθηνών) και ενός Κιργιζικού δήμου (Λιμοζόλσκι).

α) η διασύνδεση των "Θαλάσσιων, Ποταμίων και Λιμνικών Διαδρομών της Ν.Α. Ευρώπης", ελληνικής αρμοδιότητας, προσφέρει στο πλαίσιο του δικτύου Υποστηρίκτων Πολιτισμού της Ν.Α. Ευρώπης, με το χαρακτηρισμό Πρόγραμμα "Οδοσολα" (πρόγραμμα αξιολόγησης των τουριστικών λιμάνων της Μεσογείου με χρήση νέων τεχνολογιών δια των ευρωπαϊκών Πολιτισμικών Διαδρομών με έγκριση και χρηματοδότηση της Γαλλικής Προεδρίας στο πλαίσιο της Ένωσης για την Μεσόγειο), ως πρόταση της χώρας μας προτείνεται να αναδειχθεί μέσω πρωτίστως της Ελλάδας και με την συμμετοχή Βουλγαρίας και Ρουμανίας, ο γεωπολιτικός χάρος της Μεσογείου με την Μαύρη Θάλασσα.

β) η διοργάνωση έκθεσης, σε Στρασιόβιτσο (Σελ, Ε.Κ.) και Βρυξέλλες (Ε. Επιτροπή, NATO) με αφορμή το Έτος Εθελοντισμού 2011 και σε επετιμακή ημερομηνία (π.χ. Παγκόσμια Ημέρα Νηπιων/ Εθελοντισμού) με κύριο έδαφος μία άριστη συνεργασία αφορμή στον Ευρωπαϊκό Κώδικα και αναφέρεται στην "Ευρωπαϊκή η Πόλη" και

γ) η αναγκαιότητα δημιουργίας εθνικού αρχείου ύλης πολιτιστικής κληρονομιάς, προκειμένου να υποβοηθηθεί η προσπάθειάς μας για υποβολή συστηκών υποψηφιοτήτων σε αντίστοιχους Διεθνείς Οργανισμούς (π.χ. UNESCO).

ενός απεικονίζοντος τοξόω εμβλόνος του ΥΠΠΟΤ, σε θέματα, μεταξύ άλλων, ιστορικής και επιστημονικής τακτοποίησης στην Πολιτιστική Διοίκηση του Κρατοδότη.

Κατόπιν ο κ. Κυριάκος Καλαϊτζίδης, καλλιτεχνικός εκπρόσωπος του Μουσικού Σχήματος "Έν Χορδείς" που προόχια τον Διαπολιτισμικό Διάλογο στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου μέσω της Βυζαντινής και Μεσογειακής Μουσικής, απεδείχθη κατ' αρχήν σχετική πρόταση του υπογράφοντος για την δυνατότητα συνεργασίας, για πρώτη φορά, ελληνικού φορέα με τον θεσμό της Πολιτιστικής Πρωτοβουλίας του Αραβικού Κόσμου που το 2011 θα φιλοξενηθεί στη Σάχη της Λιβύης με προσφώνες ελληνικό ενδιαφέρον, ενώ συζητήθηκε και η συμμετοχή της βυζαντινής και μεσογειακής μουσικής παράδοσης ως βασικό στοιχείο της άσκησης πολιτιστικής κληρονομιάς και ως εργαλείου πολιτιστικής διακωμωδίας της χώρας μας, τόσο σε διμερές όσο και σε πολυμερές επίπεδο (π.χ. Τουρκία, Ν.Α. Ευρώπη, χώρος ΟΣΕΠ, Μεσόγειος, Αραβικός κόσμος, Δάκτυο και Πολιτιστική Διαδρομή Πυθαγόρα, κ.ο.κ.).

Ακολούθως, προτάθηκε η ίδρυση ενός Εθνικού δικτύου Πολιτιστικών Διαδρομών (στο οποίο, κατά την εκτίμηση του υπογράφοντα, το ΥΠΕΣ θα πρέπει να συμμετέχει), ενώ από τις παρουσιάσεις εκτιμάται ότι η Πολιτιστική Διαδρομή της Ερντίας δύναται να αποτελέσει, υπό προϋποθέσεις¹, πεδίο διμερούς συνεργασίας και με την Τουρκία.

Εν κατακλείδι, εκτιμάται πως η εν λόγω Συνάντηση, παρά την μη επαρκή (χρονικά και ποιοτικά) προστομιασία², καθώς και την μη στήριξη της από την τοπική κοινωνία, προσέφερε πεδίο ευρέων διμερών και πολυμερών συνεργασιών, ενώ προσέδωσε "προσυνθήμενη αξία" στις στρατηγικές στοχεύσεις μας, τόσο με τις διαλαμβανόμενες προτάσεις συνεργασίας, όσο κυρίως με την υιοθέτηση, για πρώτη φορά στη "Χάρτα της Κορτάβου" λεκτικό για τη **νηπαισιότητα**, η οποία δύνανται να παράξει, με κατάλληλη μεθόδευση, επιπρόσθετο γεωπολιτικό πλεονέκτημα/ανάχρημα για την χώρα μας (π.χ. σύσταση δικτύου Μεσογειακών Νησιωτικών Πολιτιστικών Διαδρομών με άδρα ή βασικά στοιχεία το Καστελλόριζο, τη Γαβίο και άλλα νησιά ιδιαίτερου ενδιαφέροντός μας).

- Επισυνάπτονται : α) κείμενο ομιλίας υπογράφοντος,
β) κατάλογος συμμετεχόντων,
γ) πρόγραμμα εργασιών Forum,
δ) CD παρουσιάσεων,
ε) Χάρτα Διαδρομών.

Δημήτριος Τζανόπουλος
ΕΜΠΙΤΕΛΑ³

¹ Χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή π.χ. στην ανάδειξη και προβολή των μη μνημειακών κομμάτιων, καθώς και των στοιχείων της άσκησης πολιτιστικής κληρονομιάς, ενώ το ποσοτικό στοιχείο, το Ιντερνέτ Καρτάβας και η κατά περίπτωση εφελκυστική παρουσία, δύνανται να αποτελέσουν συννοήσιμες ιδιαίτερης καλλιτικής σημασίας.

² Ενδεκτικά αναφέρεται πως η χρησιμότητα του ΕΟΤ, η οποία εκτίμησε την πραγματοποιήσιμότητά της, επιβλήθηκε μέσω τριών μέσων πριν, ενώ στη Συνάντηση υπήρξε μεθοδική αποπρόκληση από την τοπική κοινωνία.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΕΙ Δ/ση Μεταναστών &
Πολιτιστικών Υποθέσεων

Αθήνα, 17 Νοεμβρίου 2009

Α.Π.: 8172/9/ΑΣ 1620

343/24.11.09

ΠΡΟΣ :- Δ/ση ΕΙ Δ/σης
Πρόεδρος κ. Ι. Οικονόμου

ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΘΕΜΑ : "Ανακήρυξη 2010 ως Εθνικού Έτους Α. Μητροπόλεως".

Με αφορμή την συμπλήρωση στις 2 Νοεμβρίου 2010 των 50 ετών από τον θάνατο του κορυφαίου Έλληνα συνθέτη και μαέστρου Δημήτρη Μητρόπουλου (κατά τη διάρκεια πρόβας ορχήστρας στο Μόναχο), προτίθενται η ανακήρυξη του 2010 από το Υπουργείο Πολιτισμού και το Εθνικό Ύψωμα Πολιτισμού (Ε.Ε.Π.) ως Έτος Δημήτρη Μητρόπουλου με διοργάνωση μεζόνων πολιτιστικών (ή / και εκπαιδευτικών) δράσεων κυρίως σε Μόναχο και Νέα Υόρκη, σε συνεργασία φυσικά με τις εκεί άρχες και υπό την εποπτεία και αegis των εκείνων Αρχών.

Κατ' αυτό τον τρόπο, η χώρα μας ορενός απετεί φέρο τιμή σε έναν κορυφαίο Έλληνα δημιουργό και απετείρου αζητοει ένα πρόδαπο της σύγχρονης Ελληνικής καλλιτεχνικής δημιουργίας ως στοιχείο "υποσημείας" (branding) της χώρας μας με προφανή "προσπεύμενη αξία" στην δημόσια ευαίνα.

Δημήτριος Τζανέτσος
Πολιτιστικός Σύμβουλος
ΕΜΠΠΕΛΑ

ΔΤΖ/.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΕΙ Δ/ση Μορφωτικών &
Πολιτιστικών Υποθέσεων

Αθήνα, 17 Νοεμβρίου 2009

Α.Π. : 8172/9/ΑΕ 1622

348/341111

ΠΡΟΣ :- Δ/νση ΕΙ Δ/σης
Πρόεδρος κ. Ι. Οικονόμου

ΥΠΕΡΕΞΙΛΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΘΕΜΑ : "Συμμετοχή χώρας μας στην Γαλλοφωνία (O.I.F)".

Με παροχή επίσημα Αρχών εξωτερικού για οικονομική ενίσχυση συμμετοχής τους σε ετήσιο Γαλλοφωνίας (Μάρτιος εκάστου έτους), στην οποία χώρα μας είναι συνδεδεμένο μέλος, ο υπογράφων επανέρχεται σε καλύτερη προοπτική που εκτίθεται για καλύτερο αρμοδιότητα και κυρίως για ενδεχόμενο επανεκκίνησης θέσης χώρας μας στην Γαλλοφωνία, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Δ/νσής μας.

Συγκεκριμένα, περί τα 2,5 εκατομμύρια ευρώ της ετήσιας συνδρομής της χώρας μας προς τον Διεθνή Οργανισμό της Γαλλοφωνίας, η Δ/νση μας δέχεται επί σειρά ετών πλήθος αιτημάτων από Αρχές εξωτερικού για κίνηση ετήσιου ελληνικής συμμετοχής σε πολιτισμικές εκδηλώσεις της Γαλλοφωνίας, που διοργανώνονται κυρίως περί τα τέλη Μαρτίου εκάστου έτους, κατόπιν υποδείξεως της ΔΙ Δ/νσεως, η οποία έχει την αρμοδιότητα εποπτείας των Διεθνών Οργανισμών.

Εκτός των γνωστών δημοσιονομικών περιορισμών και τον ισχυρό προϋπολογισμό της ΕΙ Δ/νσεως (100.000 € για το σύνολο των Αρχών, ποσό ήδη "παγμένο" επί σχεδόν μία δεκαετία) εκτιμάται πλέον πως δύναται να αναπτυχθεί ένας γόνιμος προβληματισμός ως προς την σκοπιμότητα συμμετοχής χώρας μας σε εν λόγω Διεθνή Οργανισμό με την ως άνω, σημαντικότητα ποσοστιαίας, θέσπιση σε παρόμοια πλαίσιο καθώς και ως προς τα αποτελέσματα και τις επιδόσεις που είχε έως τώρα η εν λόγω οικονομική ενίσχυση.

Από πλευράς Δ/νσής μας, παρατηρείται το γεγονός ότι ουδμία γνήσιη : ουδμία επίθεση έγινε αντίστοιχη τόσο σε πολιτιστικό όσο και σε πολιτικό επίπεδο, κατά τα παρελθόντα έτη, ενώ ανεβήκα η μέση ετήσια για έλλογη συνδεδεμένων για άσκηση εξωτερικής πολιτικής : πολιτική έχει αποκλειστικό κατά βάση σκοπό την καθ' ύλην αρμόδια ΕΙ Δ/ση Μορφωτικών & Πολιτιστικών Υποθέσεων, η οποία έχει αποδείξει την χρηστή και στρατηγική στοιχευμένη διαχείριση των παρεχόμενων κονδυλίων της για την άσκηση της ελληνικής πολιτιστικής διακίμησης, η οποία ούκ είχε αναχθεί, όσο και με κίνημα της ετήσιας επανεκκίνησης της χώρας μας προς τον Διεθνή Οργανισμό Γαλλοφωνίας (O.I.F), θα είχε αναχθεί σε πολιτισμικά οφέλη.

Σε περίπτωση που για πολιτικούς λόγους, η χώρα μας δεν είναι εφικτό να απασχοληθεί από τις συμβατικές οικονομικές υποχρεώσεις που συνεπάγεται η συμμετοχή της ως συνδεδεμένου μέλους στον Ο.Ι.Ε. προτείνεται τουλάχιστον η αμελόγη αξιολόγηση της οικονομικής της συνδρομής και η δυνατότητα επανεκτίμησης σε συνεργασία ίσως με συναρμόδιες ΕΣ, ΕΙ Δ'νοας και ΥΑΑΣ, για διακρίβωση προγραμμάτων συνεργασίας στο πλαίσιο λειτουργίας του Ο.Ι.Ε.

Υπό το φώς των ανωτέρω, κρίνεται να διερευνηθεί η δυνατότητα ουσιαστικής και δημοκρατικής συμβολής μας σε θεματικά πεδία και ποσοφισκός περιοχές ιδιαίτερου ελληνικού γλωσσιστηγισκού ενδιαφέροντος (π.χ. Αραβικός Κόσμος, Κοινωνία των Πολιτών, αναπτυξιακά και οκωιδευτικό προγράμματα, Μ.Μ.Ε., περιοχές που δραστηριοποιούνται τα Προσβιογενή Πατριαρχία μας, κ.ο.κ.), προκειμένου να υπάρξουν αμενός συνέργειες με τομεακός πολιτικές της Ελληνικής διακυματίας και αμενός οικονομίας κλίμακος για τον γλώσσο προοτιολογισμό του ΥΠΕΣ, καθώς και δυνατότητας προβολής της προσωπικότερης και του έργου κορυφαίων (Ελλήνων δημοιογών με ιδιαίτερους δεσμούς με τον Γαλλόφωνο χώρο (π.χ. Ξανάκης, Γαβρός, Αζιάδς, Παπαθανασίου, Ποδαανζός, Καστοριάδης, Ειρηνός της Lyon, κ.λ.π.).

Η ανάδειξη του κοινού "πολιτισμικό παρήνα" και της εθνικής οντότητας μεταξύ Ελλάδας και Γαλλίας (και κυτ' επέκταση της Γαλλοφωνίας), μέσω Διαποτισμοσ και της Γαλλικής Επανάστασης που θεμελιώθηκαν πάνω σε ελληνικές αναφορές, προσδίδει στο πεδίο του πολιτισμοσ ένα προσωμακό χώρο άσκησης εξωτερικής πολιτικής για την χώρα μας και υπό το πρίσμα αυτό άδει, ίσως, να αναπτυχισθεί, παρά ως αναπόφευκτη κίνηση της Ελληνικής πλευράς συμπαρεσφρόμενη από την όποια θεματική συμμετοχή της F.Y.R.O.M..

Διμήτριος Τζανάδης
Πολιτισμικός Σύμβουλος
ΕΜΠΠΕΔΑ

ΔΤΖ/

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΤΕΡΝΩΝ

ΕΙ Δ/νση Μεταρρυθμικών &
Πολιτιστικών Υποθέσεων

Αθήνα, 12 Αυγούστου 2009
Φ.8172/9/ΑΣ 1115

ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΘΕΜΑ : "Φοροδότηση Βραβείου αειφοροσύνης".

Επαναγόμενος σε παλαιότερη εισήγησή μου για τη δυνατότητα θεσμοθέτησης απονομής ετήσιων βραβείων για τα καλύτερα σχέδια *δεσφίνων συνεργασιών ημεδαπών ΟΤΑ* (α' και β' βαθμού), είτε για αειφοροσύνης είτε για σύνταξη ή δραστηριοποίηση σε διεθνή ή/και περιφερειακά δίκτυα, εκτιμώ ότι μία τέτοια ενέργεια, υπό την αιγίδα των Υπουργείων Εξωτερικών και Εσωτερικών (ΥΠ.ΕΞ. ΥΠ.ΕΣ) θα προσέφερε υψηλή πολιτική "προσέγγιση αξία" σε έναν διασμό, σε πολλούς όρους και μη επαρκώς αξιοποιημένο, από την ελληνική πλευρά.

Συγκεκριμένα, θα μπορούσαμε να εκμεταλλευόμαστε το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο για παροχή τιμητικών βραβείων, σε συνδυασμό ίσως με ένα συμβολικό χρηματικό ποσό το οποίο θα δίδονταν όσα ετήσια σε μία συμβολική τιμή σε ένα υψηλό κύριος μέρος (π.χ. Αθήνα Ζακύνθος), με την δόση οικονομικής κλίσης.

Και' από τον τρόπο η Πολιτική θα δώσει ένα σαφές μήνυμα για την κενόδοξη που επιθυμεί να πάρει ένας διαπύς όσας από τον αειφοροσύνη και τον διεθνή σχέσεων των ΟΤΑ, διεκδικώντας τις αξίες που προσφέρει η χώρα μας στο οικολογικό και ζωτικό πλέον κομμάτι της Κοινωνίας των Πολιτών, συμβολίζοντας κοινωνικός πρωτοβουλίες και αναδεικνύοντας το δημιουργικό πρόσωπο της Ελλάδας στις διεθνείς σχέσεις της.

Έτσι, δυνάμει με μία σχετικά απλή και συμβολική πρωτοβουλία θα μπορούσε χαρακτηρίσει, πρωτοποριακή ενέργεια και για τα οικονομικά δεδομένα, να αξιοποιήσουμε τις διεθνείς σχέσεις των ΟΤΑ ως πολιτικοποιημένη ήρωας ισχύος, παράγοντας, συνέργειας μεταξύ εξωτερικής πολιτικής και "Διακυβέρνησης της Κοινωνίας των Πολιτών".

Διευθυντής Η. Τζουκάκης
Πολιτιστικός Υποβόλος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

**ΕΙ Διεύθυνση Μεταρρυθμικών
& Πολιτισμικών Υποθέσεων**

Αθήνα, 19 Ιανουαρίου 2007
Α.Π.: ΟΤΑ Α' /ΑΣ 77

ΠΡΟΣ: - ΥΠΕΞΑΔΑ

- Γρ. κ. Υπουργού
- Γρ. κ. Γεν. Γραμματέα
- Επιτροπή του Ν. 3345/05 για
διαργία των διεθνών
συμφωνιών των ΟΤΑ

ΚΟΙΝ: - Πρω. Μέσης

- Μ.Α. ΕΕ
- Μ.Α. Στρασβούργου

Ε.Δ.: - Δ.Ε. ΥΠΕΞ

- Γρ. Γεν. Γραμματέα
- Γρ. κ. Α' Γεν. Διευθυντή
- Γρ. κ. Β' Γεν. Διευθυντή
- Α3, Γ1, Γ3, Δ3 Διευθύνσεις

ΘΕΜΑ: «Πρόγραμμα Καποδίστριας».

Σε συνέχεια ειδικευμένη ενημέρωσης και σχετικών συμφωνητικών, σας γνωρίζουμε ότι το Υπουργείο Εξωτερικών θα επιθυμεί να αναληφθεί πρωτοβουλία από ελληνικής πλευράς, στο πλαίσιο της κοινωνίας των πολιτών για την ούσιαση και δραστηριοποίηση δικτύου ΟΤΑ με σκοπό την ανάδειξη και προβολή της μορφής, της προσπάθειας και του έργου του Ι. Καποδίστρια, Α' Κυβέρνησης της Ελλάδας, σε συνεργασία με αντίστοιχους ΟΤΑ του εξωτερικού.

Συγκεκριμένα, στόχος της εν λόγω πρωτοβουλίας είναι η ανάδειξη της προσπάθειας και του έργου του Ι. Καποδίστρια σαν «βέλτιστο παράδειγμα» (best practice) πρότασης εφαρμογής του θεωρητικού ιδεώδους και των αξιών και αρχών που κρυφτεί η ΕΕ καθώς και η αξιοποίηση των υφιστάμενων και εναρμόνιστων σχέσεων (επίσης με Ρωσία, Αυστρία, Ιταλία, Γαλλία, Ελβετία, Σουηδία – η οποία θα ασχέται και την προεδρία της ΕΕ το Α' Εξάμηνο του 2008 και θα επικεντρωθεί σε θέματα διαπολιτισμικού διαλόγου) όσο και στο επίπεδο του εφαρμοστέου το 2008 ως νέου Διαπολιτισμικού Διαλόγου.

Προς τούτο, παρακαλούμε όπως προβείτε στις σχετικές ενέργειες προς τους ενδιαφερομένους ημεδαπούς ΟΤΑ για την ευαισθητοποίησή τους και την διακρίνεση της ύπαρξης σχετικού ενδιαφέροντος εκ μέρους τους.

Η Διεύθυνσή μας παραμένει στην διάθεσή σας για την παροχή πληροφοριών και κατευθύνσεων για την ευθεία του εν λόγω εγχειρήματος.

Με εντολή Υπουργού
Ο Διευθυντής

Σ. Δρακόπουλος
Πληρεξούσιος Υπουργός Α'

Η ανωτέρω πρόταση για τη σύσταση του Δικτύου «Ιωάννης Καποδίστριας» ανήκει στον Δημήτρη Τζανάκη, ο οποίος μαζί με τον συγγραφέα επεξεργάστηκαν τα κείμενα τη διακήρυξης και του καταστατικού του.

ΕΠΙΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ
ΟΤΙΟΤΙΟΝ

055.1/ΑΣ 4/3

Αθήνα, 30 Ιανουαρίου 2003

Προς ΣΤ1 Δ/ση Προσωπικού

Καν: Γραφείο Γ.Γ.Δ.Ο

-ΣΤ Γεν. Δ/ση

ΘΕΜΑ: «Υπερπαιδεία αναφορά για Ε.Δ.Η. Τζουάνη, ΕΜΠΔ»

Με τη Δ/ση της Προεδρίας της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση των οποίων η Προεδρία της Αθήνας άσκησε για ένα αιώνα (2002-Ιανουάριος 2003) ευχαίρει δυνάμεις Διπλωματικές Αντιπροσωπείας στην Αθήνα, σας υποβάλλει ευχαίρει αναφορά για τον κ. Δημήτριο Η. Τζουάνη, Ευρωπαϊκό-Διπλωμάτη Α', ο οποίος σύμφωνα με την υπ'αρ. Π197195-14/2442 6319/19.06.02 απόφαση σας αποστέλλεται από 13/03/02 στην Προεδρία Αθήνας για την ενίσχυση της και για την κάλυψη των υπηρεσιακών αναγκών ενόψει της Ελληνικής προεδρίας της Ε.Ε.

Λόγω της ιδιαίτερης σημασίας της Κύριος, η οποία συνίσταται περιληφθεί στην υπ'αρ. Κανική Θέσης (Common Position) της Ε.Ε. έναντι της Κύριος, του πλήρους των επιτροπών (7) για θέματα που αναφέρονται την Ε.Ε., την διαπραγματεύεται στις σχέσεις ΕΕ-Κυβέρνησης με την ενεργό συμμετοχή της Κίνας, της Ρωσίας και του συνόλου των αμερικανικών κρατών, τα οποία έχουν ιδιαίτερους δεσμούς με την Κύριο και αναφέρονται αποφασιστικά με την φέρει τους τις διάφορες Επιτροπές στους διεθνείς Οργανισμούς, καθιστώντας την Κύριο αποτελεσματικό κομμάτι και ευχόμενα μεριμνήσει για την απόκτηση συνδεδεμένων και ανάπτυξη τριγωνικών σχέσεων, ελπίζοντας οι Κίνας Διπλωματικές Αντιπροσωπείες να επικοινωνούν με τους πιο δημοτικούς και δημοτικούς διπλωμάτες τους (3Α, σχετικά τη/με μας προς Α.Ε. Δ/ση υπ'αρ. 011/ΑΣ 157/17.03.03), και ειδικότερα οι Προεδρίας των Κ.Μ. της ΕΕ, η οποία αποτελεί τον σημαντικότερο πολιτικό και δημοτικό έργο της Κύριος, και η Προεδρία της οποίας ασκεί μερτικό πολιτικό ρόλο με ενεργό παρουσία την διεθνή Κοινότητα και κυρίως τις ΗΠΑ.

Προεδρία της Κυβέρνησης, Γ' Ιστορίας, 8 ης, τηλ.: 2103714, 2103715, 2103716, fax: 2103714 e-mail: info@pres.gov.gr

Ο κ. Τζανόσης κατά το χρονικό διάστημα άσκησης της επιτόπιας Προεδρίας ορίστηκε σύνδεσμος ΚΕΠΠΑ Προεδρίας Αθήνας με την Δανική και Ελληνική Προεδρία λαμβάνοντας όλες τις ευθύνες και τις αρμοδιότητες που θεώρησε κατάλληλο στη Προεδρία Αθήνας, συμπεριλαμβανομένων εκτός από το σύνολο των διμερών σχέσεων, και της οργάνωσης, του συντονισμού και της άσκησης της Προεδρίας σε όλες τις Ομάδες Εργασίας των Διπλωματικών Αντιπροσωπειών των Κ-Μ της ΕΕ, καθώς επίσης και της προετοιμασίας και του συντονισμού, υπό την εποπτεία μου, των συναντήσεων των Προέδρων των Κ-Μ της ΕΕ (HOMs) στην Αθήνα, αποτελώντας παράλληλα τον συντονιστή κατά όλων των επιμέρους Ομάδων Εργασίας με τους HOMs.

Συγκεκριμένα, ο κ. Τζανόσης από την επομένη της έλευσής του στην Προεδρία Αθήνας καθιέρωσε μέσα σε ελάχιστο χρονικό διάστημα να ανασυγκροτηθεί, να οργανωθεί και να βελτιστοποιηθεί με βήμα μεθοδικότητα και επαγγελματικότητα την απαιτούμενη υποδομή για την άσκηση της Προεδρίας τόσο σε επίπεδο επαφών και συνεντεύξεων, όσο και σε επίπεδο οργάνωσης οργανικού υλικού και οργανωτικών δομών, αφού η Αρχή μας λόγω έλλειψης δεύτερου διπλωματικού υπαλλήλου ήταν αποκλειστικά από τις συνεντεύξεις όλων των Ομάδων Εργασίας κατά τις προηγούμενες Προεδρίες και όπως ήταν φυσικό δεν διέθετε την απαιτούμενη υποδομή και οργάνωση.

Ειδικότερο ο κ. Τζανόσης κατά τη διάρκεια της άσκησης της επιτόπιας Προεδρίας και λόγω των ραγδαίων δραματικών πολιτικών εξελίξεων που αιχμαυρών, οργάνωσε, συντόνισε και Προέδρευσε σε όλη των εβδομάδων (70) συναντήσεων των Ομάδων Εργασίας των Προεδριών των Κ-Μ της ΕΕ σε θέματα: Διοικητικών, Πολιτιστικών, Εμπορικών, Αναπτυξιακής Συνεργασίας, Ασφαλείας, Προβλεπτικής Συνεργασίας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, και σιωπηστέλε μοζ μου σε όλες τις συναντήσεις των HOMs καθώς και στην επίδοση πλήθους δελητημάτων προς το Κοινοτικό ΥΠΕΞ, ενώ ήταν αποφασιστική η συμβολή του στην σύνταξη των τριών (3) εκθέσεων των HOMs Αθήνας για το Ανθρώπινο Δικαίωμα στην Κούβα (22/10/02, 31/01/03, 20/05/03) καθώς και της 12ης Έκθεσης Αβολόγησης της Κοινής Θέσης της ΕΕ έναντι της Κούβας (11/10/02) και των προτάσεων των HOMs για τον Πολιτικό Διάλογο ΕΕ- Κούβας (Δανική Προεδρία, 10/09/02).

Παράλληλα, εκτός των άλλων ορέσκει να κάνει στην πολύτιμη συνεισφορά του κ. Τζανόση στο πεδίο του πολιτισμού, ο οποίος είναι και ο προνομιακός χώρος δράσης του, αφού η καλλιέργεια πολιτισμής ημερησίας και οι έμμεσες συνέπειές του

βοήθησαν την Αρχή μας να δώσει νέο ώθηση κυρίως στις διεμερές πολιτισμικές σχέσεις, διοργανώνοντας πλήθος πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Συγκεκριμένα, η Αρχή μας, για πρώτη φορά ύστερα από αρκετά χρόνια, παρουσίασε ένα ιδιαίτερα εντυγχό πρόσωπο στο χώρο του πολιτισμού που είναι και το κοινωπικό πρσνιακό πεδίο άσκησης εμμερκικής πολιτικής της χώρας μας, υλοποιώντας ένα φιλόδοξο πρόγραμμα οριζοντίων και καθέτων πολιτισμικών δράσεων το οποίο επεδεργάστηκε, κοπάρτησε και εκπάρησε με ασβάρσ και μακρόχρονο προγραμματισμό ο σμετέρω συνεργάτης μου, και το οποίο προσέδωσε, συν τις άλλες, κύρος και βερίτητα στην Αρχή μας τόσο σε διεμερές επίπεδο όσο και σαν εντόσιο Προεδρία της ΕΕ με εντυπωσιακό αμολογούμενος αποτελέσματο.

Ειδικότερα, η Αρχή μας οργάνωσε σε διεμερές επίπεδο τις κάτωθι πολιτισμικές δράσεις:

α) Φωτογραφική Έκθεση με τίτλο: "Imágenes de Grecia" (Εικόνας της Ελλάδας), σε έναν από τους πλέον ιστορικούς χώρους της Αθήνας, στο μακαστήρι San Francisco de Asis, επίτευκαριο της Εθνικής Βορτής (28/03-11/04/03)

β) Παράσταση συγχρόνου χοροθεάτρου της Χορευτικής Ομάδας «Σητάδια» με σύμπραξη Κουβανών χορευτών και με θέμα: «Όνειρο Καλοκαρινής Νύχτας» (Αθήνα, Σινιόγκο ντε Κούβα, Μοτόνζας και Σόντο Κλάρο, 13-30/03/03)

γ) Προβολή έργων Ελλήνων σκηνοθετών με θέματα από την Κούβα και συγκεκριμένα του ντοκιμαντέρ «Mangos» της Εύης Καραμάντου, το οποίο προβλήθηκε στους δήμους Αθήνας, Σορά και Γουαδουάγ και στην τηλεόραση, σύμφωνα με συμβόλαιο που υπέγραψε η σκηνοθέτης με την Κουβανική Τηλεόραση (ICRTV) στις 14/02/03, καθώς και της ταινίας Mea Gaiha της Μαρίνας Φωτόδη, η οποία (το αποτέλεσμα και την επίσημη Ελληνική συμμετοχή) στο Β' Ευρωπαϊκό Φεστιβάλ Κινηματογράφου (Αθήνα, Σεπτέμβριος 2003)

δ) Σύσταση και ενεργοποίηση της Εθνικής Εμμερκικής Πολιτισμικής Ολυμπιάδας της Κούβας και σύσφιξη σχέσεων με την Εθνική Ολυμπιακή Επιτροπή της Κούβας και ενόψει ΟΑ 2004

ε) Ενοπείο και χρηματοδότηση της Έδρας Ελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθήνας και υλοποίηση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων σε συντηργασία με τον ΟΕΟΑ 2004, καθώς και παροχή υποτροφίας σε ελληνόφωνη μεταπτυχιακή σπουδαστρια

στη διαπραγμάτευση και υπογραφή του μαρμαρικού εκπαιδευτικού προγράμματος μεταξύ Ελλάδας-Κούβας για το έτη 2003-2005 (Αθήνα, Απρίλιος 2003).

ενώ βρίσκονται σε εξέλιξη τέσσερις (4) ακόμα πολιτιστικές δράσεις οι οποίες εστιάζονται στο χώρο του κινηματογράφου (οργάνωση εβδομαδιαίας σύγχρονου Ελληνικού Κινηματογράφου τον Οκτώβριο του 2003 στην Αθήνα), στα γράμματα (έκδοση ανθολογίας Ελληνικής Ποίησης και Πεζογραφίας στην Ισπανία) γλώσσα με την συνεργασία του Κουβανικού Ινστιτούτου Βιβλίου) στην οργάνωση έκθεσης με θέμα: "EROS-ATHLOS-HEROS" στο Μουσείο Κελών Τεχνών τον προσηλ Σεπτέμβριο με την συνεργασία του καλλιτέχνη Δ. Τυλαγάνη και τέλος το πρόγραμμα καταγραφής και ανάδειξης του Ελληνικού στοιχείου και των επιρροών του στην Κούβα με προσωπική την παραγωγή έντυπου υλικού και οργάνωση έκθεσης σε συνεργασία με Έλληνα φωτογράφο και το ΜΕΤ (ΗΓΙΑ).

Αντίστοιχα σαν Προεδρία της ΕΕ, η Αρχή μας οργάνωσε με ιδιαίτερη επιτυχία το Α' Ευρωπαϊκό Φεστιβάλ Κινηματογράφου με Ελληνική συμμετοχή (Αθήνα, Pinar del Rio, Camaguey, Olego de Avila, Santiago de Cuba, Sta Clara, Holguin, Cienfuegos, 21/08-12/09/03) και φωτογραφική έκθεση με τίτλο: "Imágenes desde Europa" (Εκθέτες από την Ευρώπη), στο μεγαλύτερο κέντρο τέχνης της Αθήνας, το Centro Wilfredo Lam με ελληνική συμμετοχή επίκαιρα της Ημέρας της Ευρώπης (9-23/05/03), ενώ οργανώνουμε το Β' Ευρωπαϊκό Φεστιβάλ Κινηματογράφου στην Αθήνα τον Σεπτέμβριο τ.ε.

Υπό το ρόλο των ανωτέρω, επιμύ ότι η αποστολή του κ. Τζάνδη στην Αθήνα, για την επιλογή του οποίου ευχαριστώ θερμά την ΣΤ1 Δ/νση Προσωπικού, ιερίφθη υπό άκρη επιτυχία και ήλθαν νόθε προσδοκίες, δίνοντας τον ευκαιρία στον υπογράφοντα να έρει μια ελβετική συνεργασία τόσο σε επαγγελματικό όσο, κυρίως σε προσωπικό επίπεδο.

Θεωρώ υποχρέωσή μου να κάνω ιδιαίτερη μνεία στην προσωπικότητα του κ. Τζάνδη, ο οποίος από τη διάρκεια της ετήσιας συνεργασίας μας με έρει πραγματικά εντυπωσιακά με τις άριστες επαγγελματικές δεξιότητες και τις προσωπικές του αρετές.

Συγκεκριμένα, ο κ. Τζάνδης λειτουργώντας υπό ερασιμακτικές συνθήκες εργασίας που συνοδεύεται η άσκηση δύο (2) συνεχόμενων επιπέδων Προεδρίας της ΕΕ από την προεδρία Αθήνας με τις γνωστές γραμμοτικές και κυρίως πολιτικές ιδιαιτερότητες και υπό το βάρος των τελευταίων δραματικών πολιτικών εξελίξεων, κατέφερε στο σχετικό

περιορισμένο αλλά γόνιμο χρόνο παραμονής του να καρδίσει την απόλυτη εμπιστοσύνη μου και να γίνει όχι μόνο τυπικό αλλά και ουσιαστικό ο άμεσος και αποκλειστικός συνεργάτης και πολύτιμος βοηθός μου.

Χωρίς να γνωρίζω πόσο, αφού οι πολυάριθμες καθημερινές υποχρεώσεις μας επιβάλλουν έναν εξοντλητικό εργασιακό ρυθμό (υπενθυμίζω μόνο το γεγονός ότι η Αθήνα διαθέτει την δεύτερη στο κόσμο μεγαλύτερη διπλωματική Κοινότητα μετά την Ουάσιγκτον με 107 Αντιπροσωπείες), κατέβαλε υπεράνθρωπες προσπάθειες και εργάστηκε σκληρά έτσι ώστε να ανταπεξέλθει επιτυχώς στο πρώτο άγκυ των ευθυνών και των υποχρεώσεων που ανέβρεαν από την άσκηση της επίσημης Πραξίως της ΕΕ.

Οι εμβριθείς και διεξοδικές αναλύσεις, η υψηλή νοητική ικανότητα στην πρωτότυπη και δημιουργική σκέψη, οι επιβεβαιωμένες και τακτοποιημένες εισηγήσεις, οι συνθετικές και αναλυτικές ικανότητές του, η προσήλωση στο καθήκον και ο ζήλος, η σεβαστότητα και η ειλικρίνεια που επιδεικνύει κατά την εκτέλεση του, ο υψηλός επαγγελματισμός του, η ανάπτυξη κανονικών προποβουλιών, οι άριστες οργανωτικές ικανότητες και η υπηρεστική του κατάρτιση, η επαγγελματική προσέγγιση, η μεθοδικότητα, η δημιουργικότητα και το αίσθημα ευθύνης, η υπευθυνότητα, η παιδαργία, η ευσυναισθησία, η υψηλή προσαρμοστικότητα του ικανότητας, είναι μόνον μερικά από τις πολυάριθμες αρετές του ως άνω υπαλλήλου τις οποίες δύναμαι να μηνμονεύσω.

Ο αεθαιός προς ανιπέρους και κατιπέρους, η ακεραιότητα, η φυσική ευγένεια, η αιδιέκεια, η παρατηρητικότητα, η ευστροφία, η ψυχραιμία και η νηφαλιότητα, η αποφασιστικότητα, η ανιστεροβουλία και το ανιπέρκο ενδιαφέρον του, η άμεμπτη διαγωγή του, η εγκαρδιότητα, η ειλικρίνεια, το ανιπέρκο πνείμα, η ανιπέρεια, η ανιπέρεια, η ευθύτητα, η ανιπέρεια, η ανιπέρεια, η ανιπέρεια και η ανιπέρεια του ανιπέρουν βασικά χαρακτηριστικά στοιχεία της ανιπέρικότητας του ως άνω υπαλλήλου, ο οποίος ανιπέρουντας στο έπακρο τις ανιπέρικότητες ικανότητας του κατάρτισε να ανιπέρει άριστα ανιπέρματα ανιπέρεια της Αρχής μας.

Συγκεκριμένα, οι ανιπέρ διατηρητικότητες του ικανότητας, η ανιπέρεια, η ανιπέρεια, η ανιπέρεια στην ανιπέρεια ανιπέρ με τους ανιπέρ ανιπέρους του, η ανιπέρικότητα του, η ανιπέρ κριση, η ανιπέρεια, η ανιπέρεια και η ανιπέρεια της ανιπέρ, ο ανιπέρικος και ανιπέρικος ανιπέρικος του και η ανιπέρικη ικανότητά του είναι στοιχεία τα οποία ανιπέρουν ανιπέρικώς ως ανιπέρικος ανιπέρικος ανιπέρικος για την

δημιουργία μέσα στις Ομάδες Εργασίας των Κ-Μ της ΕΕ αλληλεπνοί και γόνιμοι κλίματος συνεργασίας, προλαμβάνοντας εντάσεις και συγκρούσεις και δίνοντας πάντα εποικοδομητικές λύσεις σε ένα ιδιαίτερα απαιτητικό και ρευστό πολιτικό και εργασιακό περιβάλλον.

Η Αθήνη συγχρητηρίων τόσο από τον αντιπρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και πρώην Πρόεδρο του Συμβουλίου της Ευρώπης, Ισπανό Ευρωβουλευτή κ. Miguel Angel Martinez (Δεκέμβριος 2002), όσο και από τους Έλληνες Ευρωβουλευτές κ. Ε. Κόρακα και Γ. Κατηφόρη (Φεβρουάριος 2003), καθώς και από όλους **ανεξαρτήτως** τους συναδέλφους μου, οι οποίοι θεωρούν την Ελληνική Προεδρία την πλέον δύσκολη και επιτυχή όλων των Προεδριών της ΕΕ στην Αθήνα, καταδεικνύει το αληθές και είναι προς απόφαση των ως άνω ισχυρισμών.

Φρονώ ότι ο κ. Τζαννάκης προσέφερε εξαιρετικές υπηρεσίες και πέφτον κάθε προσδοκία, για τις οποίες μόνο συγχρητήριο και έπαινο μπορεί κανείς να του αποδώσει.

Θεωρώ τιμή και ύψιστη χάρη μου το γεγονός της γνωριμίας μου με τον κ. Τζαννάκη και την σύνταξη της παρούσης αναφοράς και ευελπιστώ η πολύτιμη εμπειρία και οι ικανότητές του να χρησιμεύσουν μελλοντικά στον υπογράφοντα για μια ενδεχόμενη συνεργασία μαζί του, ενώ δεν διατηρώ καμία επικύλιξη όσον αφορά την δυνατότητά του να ανταπεξέλθει σε οποδήποτε θέση εργασίας ανάλογου υψηλού επιπέδου ή να φέρει ως πέρας επιτυχώς κάθε εγχείρημα που προϋποθέτει υψηλότερες επιδόσεις και άριστες ικανότητες σε όλους τους παραπάνω τομείς, εκπροσωπώντας ενόψει τη χώρα μας.

Παρακαλώ για την καταχώρηση της παρούσης αναφοράς στον προσωπικό φάκελο του κ. Δημητρίου Η. Τζαννάκη, ΕΜΕΓΑ'.

Γ. Κωσταύλος
Πληρεξούσιος Υπουργός Α'

*L'Ambassadeur d'Grèce
à La Havane*

Havana, June 27th 2003

Dear George,

as the Greek Presidency is approaching its conclusion, I would like to state my most heartfelt gratitude for the cooperation and the support that was provided by your Embassy's staff during the last two semesters.

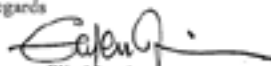
In particular, I would like to stress the extremely valuable contribution that was given to the European activity in Havana by Counsellor Dimitrios Tsanakis.

In fact, Counsellor Tsanakis has coordinated all the working groups that have been held in Havana for the past year and has been a necessary and effective point of reference for my closest collaborators, combining a very friendly attitude with highly valuable professional skills.

His talent for creating a positive and constructive atmosphere and the thoroughness of his work have given a decisive contribution to the achievement of an effective coordination among the EU Embassies in Havana, notwithstanding the difficult moment that our relations with Cuba are undergoing.

Counsellor Tsanakis has proved to be a man of unquestioned politeness and kindness and a diplomat of highly refined skills. I am convinced that he will always accomplish in the most satisfactory way all the tasks that your Government will give him in the future.

Please accept, dear friend, the assurances of my highest esteem and consideration, as well as my most friendly regards

Elio Mennione

H.E. the Hon. George Costoulas
Ambassador of the Hellenic Republic
Havana

